



**የውሃ፣ የመስኖና የኢነርጂ ሚኒስቴር**  
**ከክልል የውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮዎችና ሌሎች**  
**ባለድርሻ አካላት ጋር**  
**በመጠጥ ውሃ ንዑስ ዘርፍ የ2006 በጀት አመት**  
**አፈጻጸምና**  
**የ2007 በጀት አመት እቅድ ግምገማ**  
**አውደ ጥናት ፕሮሲዲንግ**  
**ከህዳር 9-10 2007 ዓ.ም**  
**አዳማ ኢትዮጵያ**

## መግቢያ

የወ.ሃ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር እና የክልል የወ.ሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮዎች የመጠጥ ወሃና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ የ2006 እቅድ አፈጻጸምና የ2007 በጀት አመት እቅድ ዝግጅት ላይ የሚመክር የምክክር ጉባኤ ከህዳር 9-10/2007 ዓ.ም በኢዳማ ከተማ ተካሂዷል፡፡ በምክክር ጉባኤው ላይም ከልዩ ልዩ ባለድርሻ አካላት የተወጣጡ 118 ተሳታፊዎች የተሳተፉ ሲሆን እነኚህም፡-

- ✓ የወ.ሃ የመስኖና የኢነርጂ ሚኒስቴር የበላይ አመራር አካላትና ባለሞያዎች
- ✓ የክልል ወሃ ቢሮ ኃላፊዎችና ባለሞያዎች
- ✓ የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር የወ.ሃና ፍሳሽ ባለስልጣን ኃላፊዎችና ባለሞያዎች
- ✓ ሌሎች ባለድርሻ አካላት
- ✓ በዘርፉ የተሰማሩ ኮንትራክተሮችና አማካሪዎች ማህበራት ተወካዮች
- ✓ ጥሪ የተደረገላቸው አካላትና ተወካዮች ናቸው

## የጉባኤው አላማ

የምክክር ጉባኤው ዋና አላማ የ2006 በጀት አመት የመጠጥ ወሃና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ እቅድ አፈጻጸምና የ2007 በጀት አመት እቅድ ዝግጅትን በመገምገም በቀሪው አንድ አመት የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅዶችና ግቦችን ለማሳካት የሚያስችሉትን መንገዶች በጥልቀት መክሮ ስምምነት ላይ በመድረስ ከመቼውም በላይ የላቀ ውጤት ለማስመዝገብና ለህብረተሰቡ የሚሰጠውን አገልግሎት አስተማማኝ ለማድረግ እንዲሁም በሁለተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ረቂቅ ዕቅድ ላይ ወይይት በማድረግ ረቂቅ ዕቅዱን ማዳበር ነው፡፡

የወ.ሃ የመስኖና የኢነርጂ ሚኒስትሩ ከቡር አቶ አለማይሁ ተገኑ ጉባኤውን በንግግር የከፈቱ ሲሆን የንግግሩ ሙሉ ቃል ከዚህ በታች ቀርቧል፡፡



**የወ.ሃ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር ከቡር አቶ አለማይሁ ተገኑ የምክክር ጉባኤ ላይ የመከፈቻ ንግግር ሲያደርጉ**

የወ.ሃ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር ሚኒስትር ከቡር አቶ አለማይሁ ተገኑ የምክክር መድረኩን በንግግር የከፈቱ ሲሆን ያደረጉት ንግግር ሙሉ ቃል ቀጥሎ ቀርቧል፡፡

የተከበራችሁ የምክክር መድረኩ ተሳታፊዎች

ከቡራትና ከቡራን

የ2006 ዓ.ም. በጀት ዓመት የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዳችንን አከናውን በአሁኑ ወቅት የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን የመጨረሻ ዓመት የ2007 ዓ.ም. ዕቅዳችንን በከፍተኛ ወኔ ለመከናወን የዝግጅት ምህራፋችን አጠናቀን የሚጠበቅብንን ግብ ለመሳካት በምናደርገው የምክክር መድረክ በመካከላችሁ ተገኝቼ ንግግር በመድረጌ ደስታዬ ከፍተኛ ነው፡፡

የኢትዮጵያ ሕዝብ በከፍተኛ ጉጉት የሚጠበቀው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ በመሳካት በመከናወን ልመክ፤ በንጹሕ የመጠጥ ወኃ አቅርቦትና በኢነርጂ አገልግሎት ለጎብረተሰባችን ከምንሰጠው ሰፊ አገልግሎት አኳያ የኃላፊነታችን ክብደት የላቀ ነው፡፡ ከዚህ ጎን ለጎን አገራችን ያፈራችዋል የሰው ኃይል ዕውቀትና ክህሎት ይዘን በቁርጠኝነት ዕቅዳችንን ለመሳካት በጽናት እየተንቀሳቀስን ሲሆን፤ ችግሮቻችንን በመከወገድ ከግባችን ላይ ለመድረስ የሀላፊነት ባለደርሻ አካላት ደምር ወጠኑ መሆኑ መዝንጋት የለለበት ጉዳይ ነው፡፡

ባለፉት 4 የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ ዓመታት ያስመዘገብናቸው ድላች እንደተጠበቁ ሆኖ በዛሬው ዕለት በቀሪው ጊዜያችን በተለይ የ2007 ዓ.ም. በጀት ዓመት ምን መድረግ እንደሚገባን የምንመካከርበት መድረክ ነው፡፡

በዕድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅዳችን ትኩረት ከተሰጠው ጉዳዮች አንዱ የንፁሕ መጠጥ ወያ አቅርቦት ሲሆን ለ32 ሚሊዮን ሕብረተሰብን የንጹህ መጠጥ ወያ ተጠቃሚ ለማድረግ ታቅዶ ባለፏት አራት አመታት ከ31 ሚሊዮን በላይ ሕብረተሰብ ተጠቃሚ ሊሆን በቅቷል፡፡ ከሽፋን አኳያ እንደሚታወቀው በ2003 ዓ.ም. በአገራችን ለመጀመሪያ ጊዜ የተከናወነው የዋሽ ኢንቨንተሪ በዕድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅዳችን መሻሻላይ ለወጥ በማሳየቱና ሽፋኑን በመቀነሱ እቅዳችንን እድንከልስ አድርጎናል፡፡

እስካሁን የተገኘው ወጠት የሚበረታታ ቢሆንም በዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዱ የመጨረሻ ዓመት ከተቀመጠው የመጠጥ ወሃ ሽፋንን በገጠር 98% ፣ በከተማ 100% እና በአጠቃላይም 98.5% የማድረስ ግብ ጋር ሲታይ ግን ሰፊ ስራ ይቀረናል፡፡

ስለሆነም የተቀመጠውን የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዳችንን ለማሳካት በያዝነው አንድ አመት የሞት ሽረት ትግል ሁሉም ባለድርሻ አካላት ያለመታከት ድርሻውን ለወጣ ይገባል፡፡ ይህም ማለት ኅብረተሰባችንን የንፁሕ የመጠጥ ወያ አቅርቦት ተጠቃሚ ለማድረግ የቀረውን የመጠጥ ወሃ ሽፋን ከግብ ለማድረስ ጠንክረን መስራት ይኖርብናል፡፡

በአገር አቀፍ ደረጃ የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅዱን በገጠርና በከተሞች የመጠጥ ወያ አቅርቦትና ሳኒቴሽን አገልግሎትን ለማሳካት መንግስት ከልማት አጋሮች ጋር በመሆን የብሔራዊ ዋሽ ፕሮግራምን ቀርጾ እየተገበረ ያለበት ጊዜ ሲሆን ከስምንት በሊያን ብር በላይ በመመደብና በመተግበር ላይ ይገኛል፡፡ በዚህም የብሔራዊ የመጠጥ ወያ፣ ሳኒቴሽንና ሃይጂን ፕሮግራም ከ380 በላይ ወረዳዎች፣ ከ124 አነስተኛ ከተሞችና 20 መካከለኛ ከተሞች የሚገኙ ይሆናል፡፡ በተጨማሪም አወሮፓ ህብረት፣ በፊላንድ መንግስት ፣ በጃፓን መንግስት፣ መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች ወ.ዘ.ተ... ድጋፍ የሚገፉ በርካታ ፕሮጀክቶች በገጠርና በከተሞች እየተተገበሩ ይገኛል፡፡

## ከብሔራትና ከብሔሩ

በዘርፉ የሚተገበረው ግዙፍ ተግባር በኃላፊነት ለመሟላት ያለትን ተግዳሮቶች መግመት የሚያስችል አይሆንም፡፡ በዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዳችን ንፁህ የመጠጥ ወያ ለኅብረተሰባችን ለማድረስ የሚኖለው በክልል መንግስታት የሚከፉ ስራዎችና በፈጣሪ መንግስታት በሚደረጉ የሚተገበር ስራዎች ብቻ በመወሰን ሳይሆን በኅብረተሰቡ የራስ አቅም የሚነሱ የንፁህ የመጠጥ ወያ ተቋማት፣ በአለም አቀፍ የብድርና እርዳታ የሚገፉ ስራዎች፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች በሚከፉት ስራዎችና ሌሎች ባለድርሻ ሚኒስቴር መ/ቤቶች በሚከናወኑት ስራዎች መሆኑ በግልፅ መታወቅ አለበት፡፡ ከዚህ በተጨማሪ በአማካኝነትም ሆነ በቁፋሮና በሲቪል ስራዎች የተሰማሩት የግል ባለሀብቶችና እንዲሁም በዕቃ አቅርቦት ላይ የተሰማሩ ባለድርሻ አካላት አቅም ወሰን በመሆኑ የሚጋጥሙ ማቆሞች በቀላሉ የሚመቱ አይደሉም፡፡ ከሁሉም በላይ በዘርፉ ያለው የአቅም ወሰንነት ትኩረት የሚገኘው ጉዳይ ነው፡፡ ሚኒስቴር መ/ቤታችን ችግሮችን በመፈጥና ማቆሞቹን ለማስወገድ ባለመታከት እየሰራ

ሲሆን ችግሮችን ደረጃ በደረጃ በመፍታት በዘርፉ የተለያዩ ስትራቴጂዎችን በመቀየስ የላቀ ወጠቅ ለማስመዝገብ በመንቀሳቀስ ላይ ይገኛል፡፡

## ክብራትና ክብራት

የዚህ አወደ ጥናት ዋና አላማ ያለፈውን 2006 በጀት ዓመት የዕቅድ አፈጻጸሞችን በመግምገም በቀሪው 1 ዓመት የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ ግቦችን ለማካካት በማሰባሰብ አቅጣጫዎች ላይ በጥልቀት መሰረን ስምምነት ላይ በመድረስ ከመቼውም በላይ የላቀ ወጠቅ እንድንመዝገብና ለኅብረተሰባችን የምንሰጠውን አገልግሎት አስተማማኝ ለማድረግ እንዲሁም በህላተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ረቂቅ ዕቅድ ላይ ወይይት በማድረግ ረቂቅ ዕቅዱን ማዳበር ይሆናል፡፡

የህላተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ (GTP-2) አጠቃላይ ዓላማ ሀገሪቷ በ2017 ዓ.ም መካከለኛ ገቢ ካላቸው ሀገሮች ተርታ ለመሰለፍ ያላትን ራዕይ ታሳቢ ያደረገ ሲሆን፤ የመጠጥ ውሃ ተቋማት ዘላቂነት፣ አስተማማኝነትና ብቃት ያለው አገልግሎት ትኩረት የሚሻ ጉዳይ □ንደሆነና በዚህ ረገድም በአስተማ መ□□ ውሃ አገልግሎት ያለውን የመልካም አስተዳደር ችግር መቅረፍ አስፈላጊ እንደሆነ □ሳቢ ተ□ርጓል፡፡

በህላተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ (GTP-II) ግብ ለማስቀመጥ እንደታሳቢ የተወሰደው የመጀመሪያው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ ስራዎች (ግቦች) መሉ በመሉ በማከፍቀቅ ፤ የገቡን የውሃ ፍጆታና የውሃ መቅጃ ርቀት እንዲሁም የከተሞችን የውሃ ፍጆታ መጠን በተመለከተ የመጀመሪያውን የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ እስታንዳርድ ማሻሻል እንደሚገባ ታሳቢ ያደርጋል፡፡

የህላተኛውን የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ የትኩረት አቅጣጫዎችም -

- የመጠጥ ውሃን አቅርቦት ደረጃ በማሻሻል ህብረተሰቡን ይበልጥ ተጠቃሚ ማድረግ፤
- የመጠጥ ውሃ ተቅዋማት ዘላቂ፤ አስተማማኝና ብቃት ያለው አገልግሎት እንዲሰጡ በማስቻል በዘርፉ መልካም አስተዳደርን ማረጋገጥ፤
- የሴክተሩን ሀላንተናዊ አቅም መግንባት፤
- የሲቪል ስረሺሱን ሪፎርም ፕሮግራም አጠቃላይ ክሮ በማስቀጠል ጠንካራ ቁመና ያለው የሲቪል ስረሺሱ የልማት ሰራዊት መግንባት፤
- በሴክተሩ የሴቶችን ተሳትፎ የወሳኔ ሰጪ ት ሜን ጨምሮ ይበልጥ ማከፍ ከር፤
- የከተማዊ አገልግሎቶችን የወጪውን አቅም በማስፈጸም መልካም አስተዳደርን በማስፈን የደምበኞች እርካታን ማረጋገጥ፤
- በከተሞች የፍሳሽ ውሃ ማስወገጃ ስርዓት እንዲዘረጋ ማድረግ፤

- ሰፊ የሰው ጉልበትና የአካባቢ ቁሳ ቁሶችን እንዲሠምታዳሽ የንፋስና የጸሃይ ጉልበት የሚጠቀሙ ቴክኖሎጂዎችን በማጠቃለያ የግንባታና የኦፕሬሽን ወጪ መቀነስ፤
- ከወጪያ ሚኒስቴር የዘርፉ ቴክኖሎጂዎችን በአገር ውስጥ እንዲሚረቱ ለግል ሴክተሩ ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤
- የአርብቶ አደር ክልሎችን የሚጸም አቅም ማጠናከር፤
- በወሃ ተቋማት ግንባታና አስተዳደር ላይ የተጠቃሚውን ህዝብ ሰፊ ተሳትፎ ለማረጋገጥ የህዝብ ንቅናቄን መፍጠር፤
- የተጀመረውን በኮምፕዩተር የሚታገዝ ዘመናዊ የሚጃ አያያዝ ስርአት ግንባታ ይበልጥ ማጠናከር፤ ናቸው፡፡

ስለሆነም በወይይታችን ወቅት እቅዶቻችንን ለማካካት ምን መድረግ አለበት የሚለው በሰፊው ከተነጋገርንበት በኋላ ለተግባራዊነቱ በአፋጣኝ መንቀሳቀስ ይኖርብናል፡፡ እንደምንገነዘበው የተመደበልን በጀት ያቀድናቸውን ሰፋፊ የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ግብ ከማካካት አኳያ በቂ ባይሆንም ዕቅዳችንን ለማካካት ያለንን የሰው ኃይልና ወሳኝ ሀብት በወጠቃሚነት በማጠቃለያና በተጠቃሚው ሕዝብ የራስ አቅም ለማሳደግ ስራዎች ልዩ ትኩረት በመስጠት ግባችንን ለማካካት ከመቼውም ጊዜ በበለጠ ሁኔታ መረጋገጥ ይጠበቅብናል፡፡

በዚሁ የምክክር መድረክ አገልግሎታችንን ከፍ ለማድረግና የቀሪው የእድገትና የትራንስፎርሜሽን እቅዳችን ግብን እንዲመታ ለማድረግ ቃል ገብተን ወደ ተግባር የምንሸጋገርበት ወቅት እንደሚሆን እምነቴ የጸና ነው፡፡

በመጨረሻም በዛሬው የምክክር መድረክ በመጠጥ ወቅት ንዑስ ሴክተር በምንሰጠው አገልግሎት መግሥት በዘርፉ ለማድረግ ማንኛውም የልማት አጀንዳዎች ከጎናችሁ መሆኑን እያረጋገጥኩ ስብሰባው የተሳካ እንደሚሆን በመተማመን የምክክር ዓወደ ጥናቱ በይፋ መከፈቱን አበስራለሁ፡፡

አመሰግናለሁ !!!



የወ.ሃ፣ የመስኖና የኢነርጂ ሚኒስቴር የመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ 2006 በጀት አመት የስራ አፈጻጸምና የ2007 በጀት አመት እቅድ

በቅድሚያ የቀረበው የወ.ሃ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር የመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ የ2006 በጀት አመት የስራ አፈጻጸምና የ2007 በጀት አመት እቅድ ሲሆን አቅራቢውም አቶ ኑረዲን መሀመድ በሚ/ር መ/ቤቱ የመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ናቸው፡፡

1) የወ.ሃ፣ የመስኖና የኢነርጂ ሚኒስቴር የመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ዳይሬክቶሬት

የሪፖርቱ ይዘት

ሀ) የመጠጥ ውሃ አቅርቦት የ2006 በጀት ዓመት የዕትዕ አፈጻጸም አጠቃላይ ግብ

❖ የ2006 በጀት ዓመት ዋና ዋና ግቦች

- ✓ የገጠሩን ህብረተሰብ ንጹህና ዘላቂ የመጠጥ ውሃ ሽፋን (በ1.5 ኪ.ሜ ክልል ውስጥ በነፍስ ወከፍ በቀን 15 ሊትር) በዕቅድ ዓመቱ የመጀመሪያ ዓመት መጨረሻ (በ2003 ዓ.ም ቆጠራ ውጤት) ከነበረበት 48.85% በ2007 ዓ.ም ወደ 98% ማሳደግ፤
- ✓ የከተማውን ህብረተሰብ ንጹህና ዘላቂ የመጠጥ ውሃ ሽፋን (0.5 ኪ.ሜ 20 ሊትር) በማዳረስ ዕቅድ ዘመኑ መጨረሻ (በ2003ዓ.ም የዋሽ ቆጠራ ውጤት መሰረት) ከነበረበት 74.64% በ2007 ዓ.ም ወደ 100% ማሳደግ፤
- ✓ አጠቃላይ የሀገሪቷን የመጠጥ ውሃ ሽፋን በዕቅድ ዓመቱ መጀመሪያ ዓመት መጨረሻ (በ2003 ዓ.ም የዋሽ ቆጠራ ውጤት መሰረት) ከነበረበት 52.1% በዕቅድ ዘመኑ መጨረሻ ወደ 98.5% ማሳደግ፤
- ✓ በ2007 ዓ.ም የመጠጥ ውሃ ተቋማት ብልሽትን በዕቅድ ዓመቱ መጀመሪያ (በ2002 ዓ.ም መጨረሻ) ከነበረበት 20% ወደ 10% መቀነስ፤
- ✓ የዕትዕን የመጨረሻ ግብ ለማሳካት በ2006 በጀት ዓመት በሀገር ደረጃ በገጠር 20,273 የመጠጥ ውሃ ተቋማትና በከተማ 103 ፕሮጀክቶችን በመገንባት 7,729,915 ነዋሪዎችን(7,119,797 በገጠር እና 610,118 በከተማ) ተጠቃሚ የማድረግ ግብ ተቀምጦ ነበር፡፡

በአጠቃላይ በ2003 ዓ.ም. በተካሄደው ቆጠራ በኃላ በተከለሰው ዓመታዊ ዕቅድ መሰረት መጠጥ ውሃ ሽፋንን በ2005 ዓ.ም ከነበረበት በገጠር ከ66.5 ወደ 82.5%፤ በከተማ ከ81.3% ወደ 90.6 እና በብሄራዊ ደረጃም ከ68.4% ወደ 84.5% ለማሳደግ ግብ ተቀምጧል፡፡ በዚህም በተከለሰው አመታዊ እቅድ መሰረት በ2006 በጀት ዓመት የፊዚካል ስራዎች ዕቅድ

- 49,232 የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋማትን በማጠናቀቅ 13,063,193 ነዋሪዎችን ተጠቃሚ ማድረግ
- የ103 ከተሞች የማስፋፊያና አዲስ የመጠጥ ውሃ ግንባታዎችን ሙሉ በሙሉ በማጠናቀቅ 2,099,234 የከተማ ነዋሪዎችን ተጠቃሚ ማድረግ
- በድምሩም 15 ሚሊዮን ተጨማሪ ሰዎችን የንጹህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ማድረግ

❖ የ2006 በጀት ዓመት አፈጻጸም

በበጀት ዓመቱ በገጠር 27,200 ያህል ተቋማትን በመገንባት 7.5 ሚሊዮን ተጨማሪ የገጠር ነዋሪዎች የንጹህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ለማድረግ ተችሏል፡፡ እንዲሁም ከታቀዱት የከተሞች መጠጥ ውሃ ግንባታዎች ከፌዴራል በሚተላለፍ በጀት ከሚገነቡት የ32 ከተሞች እና በክልሎች የበጀት ድጋፍ ከሚገነቡት የ46 ከተሞች ግንባታ ሙሉ በሙሉ ተጠናቆ በአጠቃላይ በዓመቱ በሀገር ደረጃ 11,543,703 የከተማ ነዋሪዎች የንጹህ መጠጥ ውሃ ማቅረብ ተችሏል፡፡

በአጠቃላይ በገጠርና በከተማ በበጀት ዓመቱ ተገንብተው በተጠናቀቁና አገልግሎት መስጠት በጀመሩ የመጠጥ ውሃ ተቋማት ከ 8.98 ሚሊዮን ህዝብ በላይ የንጹህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል፡፡ ከእዚህም መካከል 4.9 ሚሊዮን ያህሉ ሴቶች

ናቸው። ይህም በ2006 በጀት ዓመት የመጠጥ ውሃ ተደራሽነትን በገጠር 75.5% በከተማ 84.2% እንዲሁም ጠቅላላ ሃገራዊ የመጠጥ ውሃ ሽፋንን 76.7% ለማድረስ አስችሏል። የዕቅድ አፈጻጸሙ በዕትኑ ከተቀመጠው የተጠቃሚዎች ቁጥር አንጻር ሲታይ ከዓመቱ ዕቅድ በገጠር 104.5 ከመቶ ፣ በከተማ 253 ከመቶ እና በብሄራዊ ደረጃም 116 ከመቶ ሲሆን

በ2003 ዓ.ም የቆጠራ ውጤት መሠረት ከተከለሰው የዓመቱ ግብ ጋር ሲነጻጸር ግን አፈጻጸሙ የገጠር 56.94 ከመቶ፣ የከተማ 73.54 ከመቶ እና እንዲሁም በብሄራዊ ደረጃ 59.24 ከመቶ ነው ።



አቶ ኑረዲን መሀመድ በ2006 በጀት አመት በመጠጥ ወሃና ሳኔቴሽን ንዑስ ዘርፍ ከንዉን ሪፖርት ሲያቀርቡ

አጠቃላይ የበጀት ዓመቱ አፈፃፀም በ2005 ዓ.ም ከነበረው አፈፃፀም ጋር ሲነጻጸር 89.57 ከመቶ ነው ። በበጀት ዓመቱ ግንባታቸው ተጠናቅቆ አገልግሎት መስጠት ከጀመሩት የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክቶች በተጨማሪ ከ2,735 በላይ የገጠርና የ180 ከተሞች መጠጥ ወሃ አዲስና ማስፋፊያ ፕሮጀክቶች በተለያዩ ደረጃ በግንባታ ላይ ይገኛሉ። በተጨማሪም 10,747 ነባር የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋሟት ተጠግነው አገልግሎት እንዲቀጥሉ ተደርጓል።

በየደረጃው ለተለያዩ የአቅም ግንባታ ሥራዎችን በተመለከተ ተጠቃሚዎችን በማደራጀትና በማብቃት የባለቤትነት ስሜትን በመፍጠር፣ በተለይም በመጠጥ ወሃና በስነ ንጽህና አመራር ዙሪያ የሴቶችን ሚና በማጉላት በብልሽት ምክንያት አገልግሎት የማይሰጡ የመጠጥ ወሃ ተቋሟትን ቁጥር በመቀነስ የአገልግሎት አስተማማኝነትን በማረጋገጥ የተለያዩ ስራዎች ተሰርተዋል። በዚሁ መሠረት፡ 18,263 የውሃና ሳኔቴሽን ኮሚቴዎችን በማቋቋም ስልጠና የተሰጠ ሲሆን ከኮሚቴ አባላት ውስጥ 54,789 ያህሉ ሴቶች ናቸው።

በግዢ አስተዳደር ላይ ድጋፍ መስጠትና 120 ለሚገዙ ግዢዎች ‘No Objection’ ለማሰጠት ታቅዶ ለአምስት ከተሞች (መቐሌ፣ ሀዋሳ፣ ድሬዳዋ፣ ጅማና ጎንደር) በታቀደዉ መሰረት የግዢ ዶኩመንቶች በ LC አከፋፈት ድጋፍ የተሰጠ ሲሆን ለ108 ዶኩመንቶች ‘No Objection’ ተሰጥቷል።

በክልል ደረጃ የተከናወኑ የአቅም ግንባታ ስራዎችን በተመለከተ በአጠቃላይ ለ30,994 የውሃ ሳኔቴሽን ኮሚቴዎች ፣ ለ835 የውሃ ተንከባካቢዎች፣ ለ1,255 የእድ-ጥበብ ሙያተኞች፣ ለ6,041 የውሃ ቦርድ አባላትና ለ5,274 ባለሙያዎች የተለያዩ ስልጠናዎች ተሰጥቷል። የከተማ መጠጥ ውሃ አገልግሎት አሰጣጥን በአገር አቀፍ ደረጃ ወጥነት ያለው ለማድረግ የውሃ አገልግሎት ተቋማት አደረጃጀት፣ ደረጃ አሰጣጥ፣ የታሪፍ አወጣጥና አሰራር ማኑዋል ተዘጋጅቶ ለሁሉም ክልል ተሰራጭቷል።



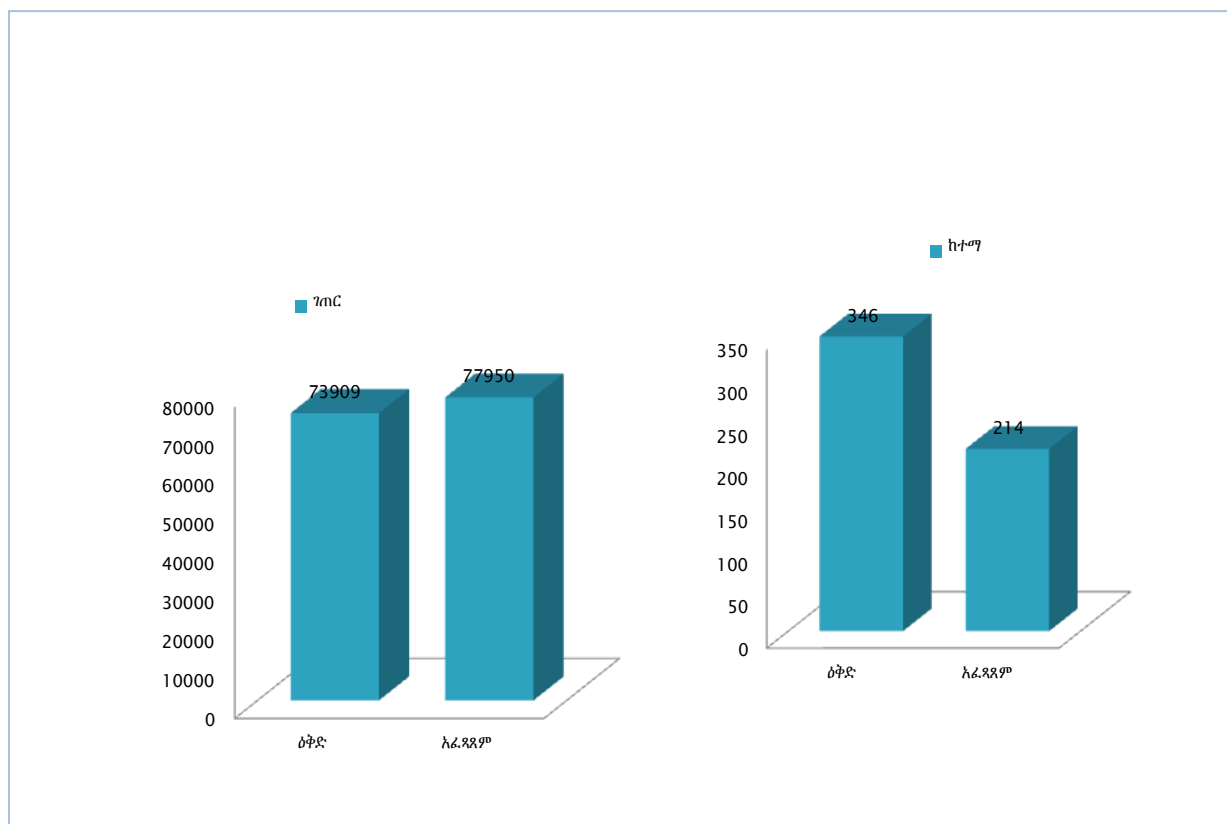
የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋማት አስተዳደር፣ ኦፕሬሽንና ጥገና ማኑዋልና ስትራቴጂ ዝግጅት ስራም በመጠናቀቅ ላይ ስለሆነ እስከ 2007 በጀት ዓመት አጋማሽ ድረስ ታትሞ ለክልሎችና ለወረዳዎች የሚሰራጭ ይሆናል። በተዘጋጀው ማኑዋል ላይም የአሰልጣኖች ስልጠና በየደረጃው የሚሰጥ ይሆናል።

**በፀሐይ ሀይል የሚሰሩ የውሃ አቅርቦት ጥናት የተሰሩ ስራዎች**

ክልል	የተመደበ በጀት (ሚሊዮን ብር)	ዕቅድ	እስካሁን ተጠንቶ የቀረበ	አፈጻጸም (በመቶ)
አሮሚያ	2.4	157	76	48.4
አማራ	1.9	121	30	24.79
ደቡብ	2.7	174	32	18.39
ትግራይ	0.36	23	30	130.4
ድምር	7.3	475	168	35

- ከዚህ ውስጥ ለትግበራ በCRGE ፋይናንስ የ42 ሳይቶች የመጠጥ ውሃ አቅርቦት የመሳሪያ ግዢና ተከላ ለጨረታ ወጥተዋል። በቤኒሻንጉል፣ ጋምቤላ ለ21 ሳይቶች ጥናትና ዲዛይን ለአማካሪዎች ተሰጥቶ ጥንቱ እየተከናወነ ይገኛል። የሱማሌና አፋር ክልሎች 30 ሳይቶች ጥናት በድጋሚ ጨረታ ሂደት ላይ ነው።
- የ18 ሳይቶች የንፋስ ሀይል የመጠጥ ውሃ አቅርቦት የመሳሪያ ግዢና ተከላ ስራ ኮንትራት የተፈረመ ሲሆን የ52 ሳይቶች የፀሐይ ሀይል የውሃ አቅርቦት የመሳሪያ ግዢና ተከላ በድጋሚ ጨረታ ወጥቶ በግምገማ ማጽደቅ ሂደት ላይ ነው።

### ለ) የአራት ዓመት/2003-2006/ የዕትዕ አፈጻጸም



### ሐ) ያጋጠሙ ችግሮች

- ✓ የአንድ የገንዘብ ቋት ሃገራዊ ዋሽ ፕሮግራም የዝግጅት ሥራ ከተጠበቀው በላይ በመወሰን በበጀት ዓመቱ በዕቅዱ መሠረት ወጪ ተግባር ለመግባት መዘግየቱ ::
- ✓ በመግቢያ ወሃ አቅርቦት ዙሪያ ሕዝባዊ ንቅናቄ በመፍጠር በተጠቃሚው ሕዝብ አቅም ሊሰሩ በሚችሉ ቴክኖሎጂዎች ላይ ትኩረት ሰጥቶ አለመስራት፤
- ✓ በአስፈጻሚ አካላትና በተቋራጮችና በአማካሪዎች አቅም ማነስ ምክንያት በሚፈጠሩ መንተቶች ፕሮጀክቶች በተያዘላቸው ጊዜ አለመጠናቀቅና ወጪ ቀጣይ በጀት ዓመት መንከባለል
- ✓ በሰው ኃይል ፍልሰት ምክንያት የግንባታ ክትትልና ግምገማ (Construction Management) አቅም በሁሉም ደረጃ ማነስ፤
- ✓ ለተገነቡ የመጠጥ ውሃ ተቋማት እንክብካቤና ጥገና የሚሰጠው ትኩረት እናሳ መሆን እና እንዲሁም በነዳጅ ዋጋ መናር ምክንያት በሞተር ኃይል የሚሰሩ የገጠርና የትንንሽ ከተሞች መጠጥ ውሃ ተቋማት የአገልግሎት አስተማማኝነት ሥጋት መሆን፡፡
- ✓ የክልሎች የስራ አፈጻጸም ሪፖርት በተሟላ መልኩና በወቅቱ አለማገኘትና የተቀላጠፈ የመረጃ አያያዝና ልውውጥ ስርዓት አለመኖር፤

### መ) ቀጣይ የትኩረት አቅጣጫዎች

በዕትዕ የመጨረሻ ዓመት(በ2007 ዓ.ም) የተቀመጠውን የመጠጥ ውሃ ሽፋንን የማድረስ ግብ ለማሳካት በተከለሰው ዕቅድ ከተቀመጠው 15,772,145 ሰዎችን (በገጠር 13,495,604 እና በከተማ 2,276,541) የመጠጥ ውሃ ተጠቃሚ የማድረግ ግብ በተጨማሪ በማካካሻ ስራ ተጠቃሚ ያልሆኑትን 5,994,352 ሰዎች ተጠቃሚ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡ ስለሆነም በ2007

የበጀት ዓመት 21,766,497 ሰዎችን የንጹህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ የማድረግ ሥራ መስራት ይጠበቅብናል፡፡ ስለሆነም ቀላል ስራ ባለመሆኑ ከመቼውም የላቀና በተጠናከረ የልማት ስራዊት የታጀበ ስራ መስራት ይጠበቃል፡፡

ለዚህም ተግባራዊነት የሚከተሉት ዋና ዋና የትኩረት አቅጣቻዎች ይሆናል

- ✓ የተጀመረውን የአንድ ገንዘብ ቋት የውሃ፣ ሳኒቴሽንና ሃይጅን የትብብር ስትራቴጅ በማፋጠንና በማጠናከር ተግባራዊ ማድረግ፤
- ✓ በመጠጥ ውሃ አቅርቦት ዙሪያ ሕዝባዊ ንቅናቄ በመፍጠርና የልማት ስራዊት በማጠናከር በተጠቃሚ ሕዝብ አቅም ሊሰሩ በሚችሉ ቴክኖሎጂዎች ላይ በተለይም የታችኛው እርከን አመራር አካላት ትኩረት ሰጥተው እንዲሰሩበት ማድረግ፤
- ✓ በሴክተሩ ጎልቶ የሚታየውን የውሃ ጉድጓድ መቆፈሪያ መሳሪያ ዕጥረት ለመቅረፍ በክልሎች የተገዙ የቁፋሮ መሣሪያዎችን በሙሉ አቅም በመጠቀም የዘርፉ አፈፃፀም የበለጠ ቀልጣፋና ውጤታማ እንዲሆን ማድረግ፤
- ✓ የዘርፉን የዘመናዊ መረጃ አያያዝና ወቅታዊ የአፈጻጸም ሪፖርት ስርዓት መልክ ማስያዝና ማጠናከር፤
- ✓ አማካሪዎችና ተቋራጮችን ጨምሮ በሴክተሩ ውስጥ ካለው የግሉ ዘርፍና የሕዝብ ክንፍ ጋር ተቀራርቦ በመስራትና ያለውን ችግር በመቅረፍ መልካም አስተዳደርን ለማጠናከር የተጀመረውን ስራ በስፋትና ባልተቋራረጠ መልኩ ማስቀጠል፤
- ✓ የተጠቃሚውን ሕዝብ አገልግሎት አስተማማኝ ለማድረግ ከአዳዲስ የመጠጥ ውሃ ተቋሚት ግንባታ ጎን ለጎን በነባር የመጠጥ ውሃ ተቋማት እንክብካቤና አስተዳደር ዙሪያ አስፈላጊውን የተጠቃሚው ህብረተሰብ የአደረጃጀትና የማብቃት ሥራ የመሥራት፣ በሞተር ኃይል የሚጠቀሙ የመጠጥ ውሃ ተቋማትን ከዋና የኤሌትሪክ መስመር ጋር የማገናኘትና እንዲሁም ታዳሽ ኃይል የሚጠቀሙ ቴክኖሎጂዎችን የማስተዋወቅ ሥራ ትኩረት እንዲያገኝ አስፈላጊውን ጥረትና ድጋፍ ማድረግ፡፡
- ✓ የአምስቱ ትላልቅ ከተሞች ፕሮጀክቶችንና የ15 መካከለኛና ትናንሽ ከተሞችን ማጠናቀቅ ለአገልግሎት እንዲበቁ ማድረግ፤ ክልሎችንና ከተሞችን በፕሮክሮመንት፣በኮንትራት አስተዳደር፣ በቴክኒካል ስራዎች ቸተለያዩ ድጋፎችን መስጠት፣ የክልሎችንና የከተሞችን አፈጻጸም ለማሻሻል እንዲረዳ የተለያዩ የአቅም ግንባታ ስራዎችን ማከናወን፤

## 2) ብሔራዊ የመጠጥ ውኃ ሳኒቴሽንና ሃይጂን ፕሮግራም እ.አ.አ 2014-2018 ዕቅድ

### Introduction (OWNP)

OWNP is government's program for the sector.

- ✓ It is an Instrument for achieving the goals set in GTP/UAP, under MoU and WIF signed by the four ministries (MoWIE, MoH, MoE and MoFED).
- ✓ The set target are
  - Plans to take the sector close to 98% coverage in WSS,
  - 77% practice hygienic actions and 80% of communities achieve ODF.
- ✓ To-date, various development partners have expressed commitment to participate in OOWNP and pool their resources into a CWA to finance part of the OOWNP.
- ✓ In order to do this, POM is developed to serve as a main guiding document for both the GoE and DPs who would be pooling their funds into the CWA to implement part of the OOWNP .(Programmatic approach by using the CWA under the WB fiduciary over sight ).



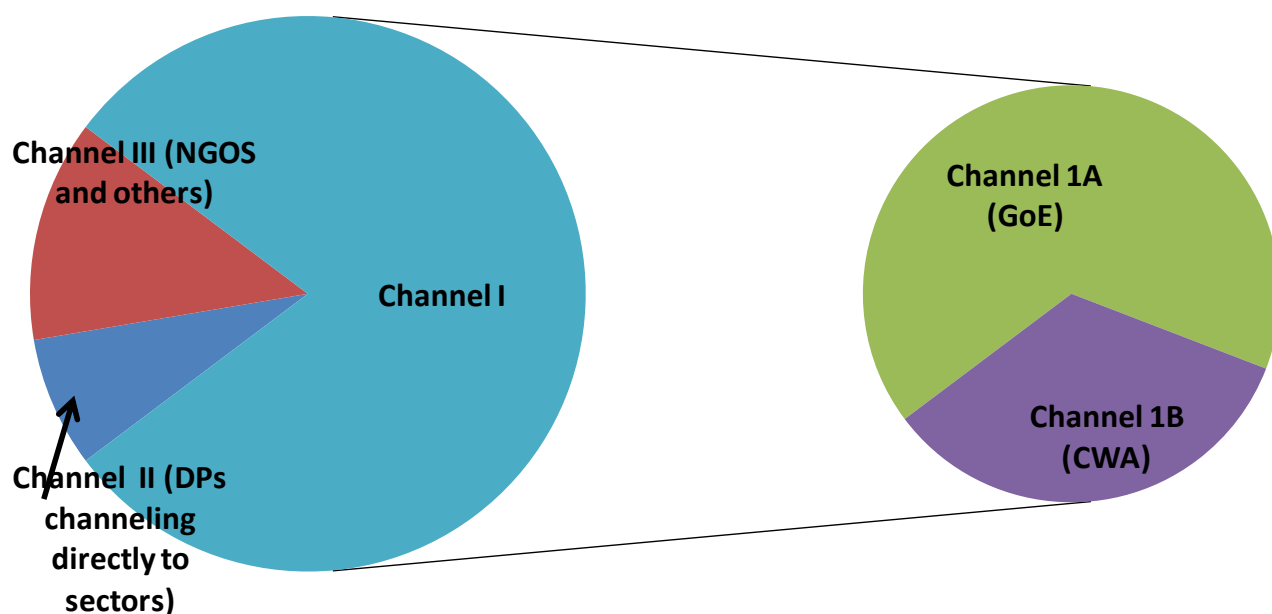
አቶ አቢይ ግርማ ስለ አንድ ዋሽ ፕሮግራም ገለጻ ሲያደርጉ

## OWNP financial modalities/channels

### Financing of OOWNP & Where CWA fits

OWNP is much bigger than CW

CWA is a sub set of OOWNP



### Consolidated WaSH Account (CWA)

Development partners who joined the CWA (DFID, AfDB, WB and UNICEF) and those others are expected to join in the future as they are ready.

The CWA covers only 18-20 % of the total estimated cost of OOWNP. The fund flows to implementing agencies through channel 1b (MoFED- BOFED- and WoFED) which is ear marked to WSS sector.

Disbursement to the CWA requires annual plan (procurement, Budget and physical) approved by WaSH Steering Committee (SC)

**Initial Advance:** Resource estimated to cover the first six months cash requirements of the CWA will be released as an initial advance to the designated account to the CWA .

**Subsequent disbursement:** Report-based disbursements will be made quarterly and cover cash requirements for the next six months, based on the forecasts contained in the IFRs reviewed and approved by the WB on behalf of Donors.

**Review:** CWA reviews will be led by the GOVT/WB conducted based on Statements of Mission Objectives prepared by agreed by pooling Donors, prior to JTR and MSFs and the findings will be used as an input to the JTRs and MSFs.



### 3.1. CWA Budget Preparation

The CWA budget (including the regional budget) shall be proclaimed at the federal level under the name of the three WASH sector Ministries, disaggregated by regions and components.

Budget preparation for the CWA will follow the government budget preparation schedule. MoFED in coordination with NWCO announces the ceiling for WASH budget to MOH, MoE, MoWIE and BoFEDs. Each implementing Agency (at federal regional and Woreda) level will prepare its detailed annual budget based on the annual plan and indicative budget ceiling.

The regions will consolidate the CWA budget submitted by each regional implementing Agencies and woreda/towns get it approved by the regional WaSH SC and submit it to NWCO. The NWCO will consolidate the National CWA budget and get it approved by the NWSC and send it to MoFED. MoFED, BoFEDs and WoFEDs are responsible for recording, maintaining and controlling WaSH budgets at the federal, regional and woreda levels respectively.

### 3.2. Program Components and Outputs through CWA Financing

The amount expressed for CWA from Development partners 431 million USD (more than 8.4 billion birr).

No.	Component name	Est. cost (milli USD)	Component Outputs
A	Rural WaSH	235.1	17,915 new water supply schemes constructed and 6,312 facilities rehabilitated 687,950 new household sanitation facilities built through promotion carried out under the program.
B	Urban	129.7	124 town water supplies improved 124 towns will have improved sanitation facilities in low income areas and public latrines and/or septage management system.
C	Institutional WaSH	84.5	1,220 new and rehabilitated water supply facilities for health centers/posts 3,600 new and rehabilitated water supply facilities for schools 2,225 new and rehabilitated sanitation facilities for health centers/posts, gender segregated 3,335 new and rehabilitated sanitation facilities for schools (stance/student ratio -1:50), gender segregated
D	Program Manag and Capacity Building	35.7	Over 24,225 new legal WaSHCOs (with 50% women members) 90% consolidated reports prepared at KWT, WWT, RWCO and NWCO levels on a monthly, quarterly and annual basis 70% of total) schools teaching hygiene and sanitation using new curriculum 7,835 woreda/zonal/regional /town staff trained (by gender) in relevant skills 16 TVETCs/HSCs supported to offer WaSH courses
	<b>Total</b>	<b>485.0</b>	

## National WaSH Program Selected Woredas and Towns

S.No.	Regions	No. Woredas	No. Small Towns*
1.	Oromiya NRS	140	36
2.	Amhara NRS	89	42
3.	Tigray NRS	26	8
4.	SNNPRS	68	20
5.	BGNRS	7	2
6.	Gambella NRS	6	4
7.	Afar NRS	11	4
8.	Somala NRS	28	8
9.	Harari NRS	3	0
10.	DDNRS	4	0
	Total	382	124

- ✓ In addition 20 medium town through WRF
- ✓ Selection Criteria was prepared to select woredas and towns.

## National WaSH Program Indicative Budget Allocation (for 2014-2018)

## National WaSH Program Indicative Budget Allocation (for 2014-2018)

No	Description	USD\$	ETH Birr
1	Ministry of Water, Irrigation and Energy(MoWIE)	16,932,379	331,878,005
2	Water Resources Development Fund (WRDF)	43,720,000	856,920,744
3	Regional Water Supply Budget	260,968,478	5,115,034,369
4	Ministry of Health (MoH)	1,355,956	26,577,012
5	Regional Hygiene and Sanitation / Health facilities	61,381,242	1,203,084,610
6	Ministry of Education (MoE)	926,967	18,168,741
7	Regional Hygiene/school facilities	43,241,937	847,550,610
8	Ministry of Finance Economic Development(MoFED)	268,836	5,269,233
9	Bureau of Finance Economic Development (BoFED)	2,557,878	50,134,918
10	<b>Total Budget</b>	<b>431,353,672</b>	<b>8,454,618,242</b>
	<b>86% of the total budget allocated for regions</b>		<b>7,215,804,507</b>

## Regional WaSH Program Indicative Budget Allocation (for 2014-2018)

No.	Region	Regional Water Supply	Regional H&S/ health facilities	Regional Hygiene/school facilities	Bureau of Finance	Total Regional Allocated budget
1	Oromiya NRS	1,662,386,170	391,002,498	275,453,948	16,293,848	2,345,136,465
2	Amhara NRS	1,185,153,463	278,754,704	196,377,476	11,616,261	1,671,901,904
3	SNNPRS	1,028,121,908	241,820,007	170,357,673	10,077,119	1,450,376,706
4	Tigray NRS	367,259,468	86,381,475	60,854,134	3,599,687	518,094,764
5	Somali NRS	416,363,798	97,931,087	68,990,620	4,080,982	587,366,487
6	Afar NRS	161,123,583	37,897,165	26,697,844	1,579,250	227,297,842
7	BG NRS	107,415,722	25,264,777	17,798,563	1,052,833	151,531,895
8	Gambella NRS	76,725,516	18,046,269	12,713,259	752,024	108,237,068
9	Harari NRS	51,150,344	12,030,846	8,475,506	501,349	72,158,045
10	D/Dawa NRS	59,334,399	13,955,781	9,831,587	581,565	83,703,332
	<b>Total</b>	<b>5,115,034,369</b>	<b>1,203,084,610</b>	<b>847,550,610</b>	<b>50,134,918</b>	<b>7,215,804,507</b>
	<b>In %</b>	<b>70%</b>	<b>17%</b>	<b>12%</b>	<b>1%</b>	<b>100%</b>

**National WaSH Program Budget Summery Ethiopian Fiscal Year 2007**

It is a budget distribution based on:-

1. Sectors distribution referring WIF
2. Regions distribution referring budget formula

S/N	Name of Project Implementers	Total(Birr)
1	Dire Dawa NRS	38,921,832
2	Harari NRS	26,433,796
3	Somali NRS	208,573,912
4	Afar NRS	82,762,769
5	Tigray NRS	131,105,596
6	Oromiya NRS	667,241,733
7	Amhara NRS	526,705,235
8	SNNPRS	400,561,514
9	Benishangul Gumuz	59,260,151
10	Gambella	44,768,131
11	WRDF	18,709,868
12	MoWIE	97,331,358
13	MoH	6,704,522
14	MoE	5,680,302
15	MoFED	1,251,815
<b>Total</b>		<b>2,316,012,537</b>

## Progress so far to Operationalize CWA

### AfDB

- ✓ Board of Directors Approved
- ✓ Sign Bilateral agreement
- ✓ Endorsement is planned by Ethiopian Parliament

### DFID

- ✓ Bilateral agreement Signed
- ✓ MoFED asked DFID the 1st disbursement

### World Bank

- ✓ Restructuring request received from MoFED
- ✓ procurement plan reviewed

### UNICEF

- ✓ In progress (now endorsed POM)
- ✓ GoE has prepared the POM and endorsed it
- ✓ All pooling donors have endorsed the POM
- ✓ That WB has released about 26 million USD which will be transferred to IAs soon and regions has to speed up implementation immediately
- ✓ DFID to release 20 million Pound
- ✓ UNICEF to release 1 million USD
- ✓ NWSC Endorsed the physical and financial plan
- ✓ Account opened in MoFED “National WASH PROGRAM” further BoFEDs and WOFEDs
- ✓ Contract staff package resubmitted to MoFED to improve the package

## ISSUES

- ✓ WASH coordination structure not stronger and differ from region to region
- ✓ Delay of Woreda WASH consultant (WWC) recruitment
- ✓ Weak WaSH sector M&E and reporting system
- ✓ Capacity limitation, staff turnover and delay in finalizing procurement plans
- ✓ Readiness for disbursement (problems in bank account, signatories, notification of transfers etc..)

## NEXT STEP

- To strengthening M&E system
  - ✓ DFID support strengthen M&E 4 million pound(Outside CWA)
  - ✓ AfDB support to the sector strengthening the M&E system capacity building 10 million EURO(Outside CWA)
  - ✓ AfDB willing to support the Towns with 100 Million USD ( through CWA)
  - ✓ JICA to support the 10 rift valley Towns in SNNP with 12 Million USD (Outside CWA)
  - ✓ FM manual needs to be updated
  - ✓ Finalization of procurement plan and getting approved by the WB as requirement to release the initial disbursement
- Readiness for disbursement (opening bank account, notification of signatories)
  - ✓ CWA partners to closely help the National and Regional WaSH coordination offices and the implementing agencies
- Strengthen at all level the WaSH coordination structure!!!!!!
  - ✓ CWA joint kick off meeting and joint mission with Federal and Regional sector bureaus and CWA partners planned during December 9-19,2014



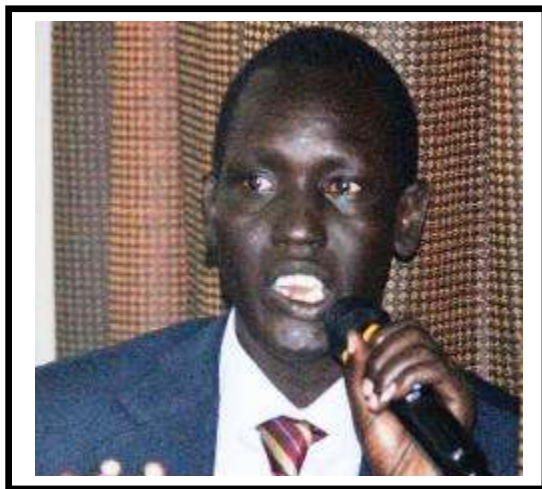
## የመጀመሪያ ቀን ወይይት

### በሚኒስቴር መ/ቤቱ በቀረበው ሪፖርት ላይ የተደረገ ወይይት፡-

ከሚኒስቴር መ/ቤቱ በቀረበው የ2006 በጀት አመት የንዑስ ዘርፉ እቅድ አፈጻጸም ሪፖርት እና የ2007 በጀት አመት የትኩረት አቅጣጫ እንዲሁም የአነድ ዋሽ ዝግጅትና የወደፊት እቅድ ላይ በውይይቱ ወቅት የሚከተሉት ዋና ዋና ጥያቄዎችና አስተያየቶች ከተሰብሳቢዎች ተነስተዋል፡፡

#### 1. አቶ ዳኒኤል ዳንጊሶ ከሚኒስቴር መ/ቤቱ የፕላንና ፕሮግራም እና ዉጪ ግንኙነት ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

- ✓ የወ.ሃ ተቋማት የመረጃ ስርዓትን አስመልክቶ በ2003 ዓ.ም አገራዊ የወ.ሃና ሳይንስ ተቋማት ቆጠራ መከናወኑን አወስተው WaSH ME & MIS ስርአት በመዘርጋት IT based የመረጃ ስርዓት መዘርጋቱ አሰፈላጊ መሆኑን ሆኖም ግን ይህ አለመሆኑን ጠቅሰው ይህን ለማድረግ እስካሁን ለምን እንዳለተሄደበትና በዚህ ረገድ እንቅፋት የሆነው ችግር ምን እንደሆነ እንዲገለጽላቸው ጠየቀዋል፡፡
- ✓ የመጠጥ ወ.ሃ ተቋማትን ዘለቄታዊነት ከማረጋገጥ አኳያ ነባር የወ.ሃ ተቋማት ሲበላሹ ፈጥኖ በመጠገን አገልግሎት ላይ እንዲወሉ በማድረግ ረገድ ለሌሎች ክልሎች በተምሳሌትነት የሚጠቀስ አፈጻጸም ያለው ክልል የትኛው ክልል እንደሆነ እንዲጠቀስላቸው ጠይቀዋል፡፡



### በሚኒስቴር መ/ቤቱ በቀረበው ሪፖርት ወይይት ሲደረግ

#### 2. አቶ ዘመነ ፀሐይ ከአማራ ክልል ወ.ሃ ቢሮ ኃላፊ

- ✓ በሚ/ር መ/ቤቱ የቀረበው ሪፖርት የበጀት አመቱን እቅድ አፈጻጸም ብቻ ሳይሆን የቀጣዩንም ትኩረት አቅጣጫ ያመለከተ በመሆኑ ጥሩ መሆኑን እንዲሁም የመረጃ ስርዓቱን ዘመናዊ ከማድረግ አንፃር እየተከናወነ ያለው ስራ መልካም እንደሆነ ገልጸው፤ የአነድ ዋሽ ፕሮግራምን በተመለከተ የፋይናንስ ስርአቱ እና ፍሰቱ የመንግስት አሰራርን የተከተለ

በመሆኑ ግልፅ መሆኑን ሆኖም ግን የግዢ ስርዓቱን በተመለከተ አንድ ወጥ የሆነ አሰራር ይኖራል የሚል እምነት ቢኖራቸውም ግልፅ ስላልሆነ ማብራሪያ ቢሰጥበት ሲሉ ጠይቀዋል፡፡

- ✓ በተጨማሪም ካለፈው ልምዳችን ከ No Objection ጋር በተያያዘ ያለውን አሰራር ማሳጠር የሚቻልበት ሁኔታ ቢታይ መልካም ነው ሲሉ አስተያየት ሰጥተዋል፡፡

### 3. አቶ ስንታየሁ አስፋው ከሚ/ር መ/ቤቱ የለውጥ ስራ አመራር ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

- ✓ በበጀት አመቱ የመጠጥ ውሃ ተደራሽነትን ለማሳደግ በተሰራው ሰፊ ስራ ተጠቃሚ የሆነው የህብረተሰብ ቁጥር በሪፖርቱ እንደቀረበው 8.98 ሚሊዮን ሳይሆን 9.1 ሚሊዮን መሆኑን ጠቅሰው በአቶ ኑረዲን የቀረበው የ8.98 ሚሊዮን አኃዝ በተመለከተ ማብራሪያ እንዲሰጣቸው ጠይቀዋል፡፡

### 4. አቶ ወርቀነህ ጋሼ ከሚ/ር መ/ቤቱ የታዳሽ ኢነርጂ ውሃ አቅርቦት ክፍል

- ✓ በታዳሽ ኢነርጂ ውሃ አቅርቦት 5 ፕሮጀክቶች እየተከናወኑ መሆናቸውን ገልጸው ኖርዌይ መንግስት የገንዘብ ድጋፍ የሚከናወነውን ፕሮጀክት በተመለከተ ያለውን ችግር ሲገልጹ ለ4 ክልሎች ጥናት አስጠንተው እንዲያቀርቡ ገንዘብ ቢተላለፍም አሮሚያ 157 ሰዶቶችን አስጠንቶ መላክ ሲገባው የተከናወነው የ 76 ብቻ መሆኑን ፤ አማራ ክልል 121 ማስጠናት ሲገባው አስጠንቶ የላከው 30 መሆኑን ፤ ደቡብ ክልል 174 ሳይቶችን አስጠንቶ እንዲልክ ቢጠየቅም ከነዚህ 32 መሆኑን ፤ ትግራይ ክልል እቅዱ 23 ቢሆንም የ 30 ሳይቶችን አስጠንቶ መላኩን ገልጸዋል፡፡ ዝቅተኛ አፈጻጸም በታየባቸው ክልሎች የመስክ ጉብኝት በማድረግ ከቢሮ ኃላፊዎች ጋር ወይይት ማድረጋቸውንና ቢሮዎቹም ጥናቱን አጠናቀው እንደሚልኩ ቃል የገቡ ቢሆንም ይህ አለመሆኑን ፤ የችግሩ ምክኒያትም ስራውን በባለቤትነት የሚያከናውን ባለሙያ ባለመኖሩና በተደራቢነት ባለሙያዎች የሚሰሩት መሆኑን ገልጸው ለወደፊቱ ስራውን በስፋት ለማካሄድ (scale up ለማድረግ) case team በየክልሉ ተቋቁሞ እንዲከናወን ክልሎች ትኩረት ሰጥተው መስራት እንዳለባቸውና የተላከው ገንዘብም ስራ ላይ ውሎ በአፋጣኝ እንዲወራረድ አሳስበዋል፡፡

### 5. አቶ ወንድማየሁ ሽብሩ ከፌደራል ጉዳዮች ሚኒስቴር

- ✓ በክልሎች ያለው የዋሽ ስትራቴጂክ የተጠናከረ አለመሆኑ መገለፁን ጠቅሰው ፕሮግራሙን በመተግበር ረገድ ስትራቴጂክን ለማጠናከር የታሰበ ነገር ካለ እንዲብራራ ጠይቀዋል፡፡

### 6. አቶ ሳሙኤል ከደቡብ ክልል ውሀ ሃብት ቢሮ

- ✓ ከላይ እስከ ታች ቅንጅታዊ አሰራር ለማምጣት ተጠናክሮ መስራት እንደሚገባና ከኮንትራክተሮች ጋርም ተቀናጅቶ መስራት እንደሚገባ፤
- ✓ No Objectionን በተመለከተ አሁን ያለው Threshold ካለው የዋጋ ንረት አንፃር ሊታይ እንደሚገባ፤
- ✓ የወሃ ተቋማትን መገንባት ብቻ ሳይሆን ዘላቂነታቸው ላይ ህብረተሰቡን በማሳተፍ በሰፊው መስራት እንደሚገባ፤
- ✓ የኮንትራት አስተዳደር ስራዎች በክልላቸው ደካማ መሆኑን ጠቅሰው ሊጠናክር እንደሚገባ፤
- ✓ የጥገና ስራዎቻችን የመረጃ ክፍተት ያለበት ሽፋኑም የማይታወቅ በመሆኑ እዚህ ላይ ተጠናክሮ መስራት እንደሚገባ

- ✓ የWASH MIS ስራን በተመለከተ በክልላቸው በ70 ወረዳዎች ላይ ለመዘርጋት ከሚ/ር መ/ቤቱ ጋር በመሆን ስልጠና መስጠቱን ገልጸው ጠቅላላ ያሉት ወረዳዎች ከ135-140 በመሆናቸው ከሚ/ር መ/ቤቱ ጋር በመቀናጀት ስርአቱን ለመዘርጋት ከላይ እስከታች ተጠናክሮ መሰራት እንዳለበት፤
- ✓ ከ15 ከተሞች የወ.ሃ ግንባታ ጋር በተያያዘ የሶዶ እና ቦንጋ ከተሞች የወ.ሃ ፕሮጀክት በመዘግየቱ ከፍተኛ የመልካም አስተዳደር ችግር እየፈጠረ በመሆኑ ትኩረት ተሰጦቶት ስራው ሊጠናቀቅ እንደሚገባው በመግለጽ አስተያየታቸውን አጠቃለዋል፡፡

**7. አቶ ጊዳና አበበ ከመቀሌ ወሃ አገልግሎት**

- ✓ የመጠጥ ወ.ሃ ሽፋንን ለማስላት የምንጠቀምበት ስታንደርድ በአሁኑ ጊዜ በከተሞች ከYard Connection ይልቅ የHousehold connection እየበዛ በመሆኑ በቀጣይ ስታንደርዱ እንደገና ሊታይ እንደሚገባው፤
- ✓ ከኮንስትራክሽንና እና ኮንትራት አስተዳደር አንፃር የወ.ሃ ኮንትራክተሮች የአቅም ችግር የሚታይባቸው ቢሆንም አቅማቸውን በመገንባት ረገድ ምንም የተባለ ነገር አለመኖሩን ገልጸው የታሰበ ነገር ካለ እንዲገለጽ ጠይቀዋል፡፡
- ✓ በአሁኑ ጊዜ በአገሪቱ በርካታ የጉድጓድ መቆፈሪያ ሪፖርት እየገቡ መሆኑንና ብዙ ጊዜም ቁፋሮ ሲካሄድ ችግሮች እንደሚፈጠሩ ጠቁመው የሚገቡት ሪፖርት የመቆፈር አቅማቸው(Capacity) እየታየ ነው ወይ የሚገቡት ሲሉ ጠይቀዋል፡፡

**8. አቶ አብዱረሂም ከኦሮሚያ ወሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ ምክትል ቢሮ ኃላፊ**

- ✓ በኮንስትራክሽንና ጥገና ከቴክኖሎጂ አጠቃቀም አንፃር ከፍተኛ ችግር መኖሩንና ይህም ለፕሮጀክቶች አፈጻጸም መዘግየት ዋናና ምክኒያት መሆኑን ጠቅሰው በዋን ዋሽ ፕሮግራም አሁን ያለውን የእውቀት እና የቴክኖሎጂ አጠቃቀም ችግር በተመለከተ ስልት ተነድፎ የሚቀረፍበት ሁኔታ ቢታይ መልካም መሆኑን ፤ በዚህ ረገድ የታሰበ ነገር ካለም ቢገለፅ፤
- ✓ ካለው የፋይናንስ አቅም (Resource) አኳያ የእድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድን (ዕትዕ) በተለመደው አሰራር ፕሮጀክቶችን በመገንባት እናሳካለን ማለት የማይታሰብ በመሆኑ የህብረተሰብ ተሳትፎን በማሳደግ በቤተሰብ ደረጃ ሊሰሩ የሚችሉ የወ.ሃ ተቋማትን ማበረታትና ማስፋፋት፤ እንዲሁም መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማትን (NGOs/CSOs) ተሳትፎ ማጎልበት ቁልፍ ጉዳይና ሊተኮርበት የሚገባ መሆኑን፡
- ✓ በቤተሰብ ደረጃ አገልግሎት ላይ ሊወሉ የሚችሉ የወ.ሃ ማጣሪያ ቴክኖሎጂዎችን በማስተዋወቅ ረገድም ሆነ ገዝቶ ለህብረተሰቡ በማቅረብ ረገድ ከፍተኛ ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት እንደሚገባ በመግለጽ አስተያየታቸውን አጠቃለዋል፡፡

**9. አቶ ዶራር ከጋምቤላ ክልል ወሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ**

- ✓ በክልሉ ወደ ስድስት በሚሆኑ ቦታዎች ጥናት መደረጉን፤ ከ2004 እስከ 2006 የጉድጓድ ቁፋሮ ሞክረው እንዳልተሳካላቸው፤ በዚህ በጀት አመት በ RPS ደራጃ ለመስራት ማቀዳቸውንና ከሚኒስቴር መ/ቤቱ ሁለት ባለሙያዎች እንደተመደባቸው ገልጸው የጥናት ዶክመንቱ ስላልደረሳቸው ስራ መጀመር እንዳልቻሉ ገልጸው ሚ/ር መ/ቤቱ የጥናት ዶክመንቱ ምን ደረጃ ላይ እንዳለ እንዲገልጽላቸው ጠይቀዋል፡፡

## በተነሱት ጥያቄዎችና አስተያየቶች ሪፖርት ካቀረቡት የሚ/ር መ/ቤቱ አቅራቢዎች የተሰጡ ምላሾች

### 1. አቶ ኑረዲን መሀመድ የመጠጥ ዉሃና ሳኒቴሽን ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

- ✓ ከ ME & MIS ጋር በተያያዘ ስራዉ መዘግየቱን ገልጸዉ በቅረቡ ግን ስራዉን አጠናክሮ ለመቀጠል እንቅስቃሴ ላይ መሆናቸዉንና ለዚህም DFID ድጋፍ እያደረገ እንደሚገኝ፤
- ✓ Non Functionality በተመለከተ ከክልሎች ሪፖርቱ ሙሉ በሙሉ ተጠናቅሮ ባለመላኩ ሽፋኑን ማቅረብ እንዳልተቻለ ሆኖም ግን በበጀት አመቱ ከ 10 ሺ በላይ የወሃ ተቋማት ተጠግነዉ ወደ ስራ መግባታቸዉን፤
- ✓ የተጠቃሚ ቁጥርን በተመለከተ ሪፖርት በተፈለገዉ ጊዜ ከክልሎች ስለማይቀርብና በተለያየ ጊዜ ለተለያየ ጉዳይ ሪፖርቶች ሲዘጋጁ ልዩነት እንደሚኖር፤ በአጠቃላይ ግን የበጀት አመቱ ተጠቃሚዎች ቁጥር 9.1 ሚሊዮን መሆኑንና የተጠቃለለዉ የአራቱ አመት ድምር 31 ሚሊዮን መሆኑን፤
- ✓ ከኮንትራት አስተዳደር ጋር በተያያዘ ያለዉ የአቅም ዉስንነት መሆኑንና ከሚኒስቴር መ/ቤቱ ጀምሮ በተዋረድ ችግሩ መኖሩን፤ የአንድ ዋሽ ፕሮግራምን በተያዘለት የጊዜ ሰሌዳ ለማጠናቀቅ በኮንትራት አስተዳደር በቂ ባለሙያ እና እዉቀቱም ከላይ እስከታች እንዲኖር ማድረግ ግድ የሚል መሆኑን፤
- ✓ ከ 15 ከተሞች የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክት ስራዉ መዘግየቱን ገልጸዉ አሁን ግን ሁሉም ነገር መስመር መያዙንና ስራዉ እንደሚቀጥል፤ የቦንጋና ሶዶ ከተሞችም ስራ እንደሌሎቹ በዚህ በጀት አመት እንደሚጠናቀቅ፤
- ✓ ከቴክኖሎጂ ጋር በተያያዘ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን በማምጣትና በማስተዋወቅ ረገድ አማካሪ ድርጅቶች ትልቁን ሚና ሊጫወቱ የሚገባ መሆኑን፤ ሚ/ር መ/ቤቱም በቀጣይ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን በማስተዋወቅ በኩል እንቅስቃሴ እንደሚያደርግ በመግለጽ ምላሻቸዉን አጠቃለዋል፡፡



ለቀረቡት ጥያቄዎች ከሪፖርት አቅራቢዎች ምላሽ ሲሰጥ



## 2. አቶ አብይ ግርማ ከ ዋሽ ማስተባበሪያ ጽ/ቤት

- ✓ ከ ዋሽ ME & MIS ማጠናከርን በተመለከተ ከአለም ጤና ድርጅትና(ጄኔቫ) ከዩኒሴፍ(ኒዉዮርክ) በ 2 ሳምንት ጊዜ ውስጥ ባለሞያዎች እንደሚመጡና ከማዕከላዊ ስታትስቲክስ ባለስልጣን ጋር በመሆን በመጠጥ ወሃ ሽፋን ያለውን የመረጃ ክፍተት ለማስታረቅ እንደሚሰሩ፤ ሚ/ር መቤቱም ለመረጃ ስርዓቱ መጠናከር ከፍተኛ ትኩረት ሰጥቶ እየሰራ መሆኑን፡
- ✓ የዋሽ coordination ስትራቴጂን በተለይ በክልል ደረጃ ማጠናከር አስፈላጊ መሆኑንና ማንኛውም የዋሽ እቅድ ሲላክ ሁሉም ቢሮዎች የተሳተፉበት መሆኑን ማረጋገጡ አስፈላጊ በመሆኑ እስካሁንም በክልል Steering Committee እየጸደቀ መሆኑን፤ በቀጣይ መዋቅሩን የበለጠ ማጠናከር እንደሚጠበቅ፤
- ✓ በአርብቶ አደር አካባቢዎችም ከፈደራል ሚኒስቴር ጋር በመቀናጀት እንደሚሰራና ይህንንም የሚከታተል ክፍል በ ሚ/ር መ/ቤቱ መኖሩን፤
- ✓ የአቅም ግንባታ ስራዎችን ለማከናወንም ስትራቴጂ ተነድፎ እየተኬደበት መሆኑን ገለጸዋል፡፡

## 3. አቶ ወንደወሰን ፈለቀ ከአለም ባንክ

- ✓ CWA ስራ ላይ ለማዋል ረጅም ጊዜ መወሰዱንና መዘግየቱን፤ አሁን ግን ሁሉም ነገር መጠናቀቁንና Program Operation Manual (POM) ተዘጋጅቶ CWA ስራ ላይ መዋሉን፤
- ✓ በአንድ ዋሽ ፕሮግራም የመንግስትን የግዢ ስርዓት በመከተል የሚከናወን መሆኑን፤ ከ No Objection ጋር በተያያዘም Prior Review የሚያስፈልገው ለInternational Competitive Bidding (ICB) ብቻ መሆኑንና በመንግስት የግዢ ስርዓት Threshold 50 ሚሊዮን ብር መሆኑን፤ በአለም ባንክ ግን ለሲቪል ስራዎች 7 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር(140 ሚሊዮን ብር) ለመሳሪያዎች አንድ ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር (20 ሚሊዮን ብር) በመሆኑ ስጋት እንደማይኖር ገልጸዋል፡፡
- ✓ በክልሎች በኩል የግዢ እቅድ አዘጋጅቶ በመላክ በኩል ችግር ያለ መሆኑና የሚመጣው ዶክምንትም የጥራት ችግር ያለበት መሆኑን፤ ክልሎች ገንዘብ በአካዉንታቸው ካልገባ የጨረታ ዶክመንት እንደማያዘጋጁ፤ እንዲሁም የጨረታ ግምገማን በተመለከተ መሻሻል ቢኖርም አሁንም ረጅም ጊዜ የሚወስዱ መሆናቸውን፤ በአጠቃላይ በኩንትራት አስተዳደር፤ በጥናትና ዲዛይን ዝግጅት ወዘተ ያለው ክፍተት የጎላ መሆኑን እንደችግር ጠቅሰዋል፡፡
- ✓ ያለውን የአቅም ችግር ለመፍታት ከሌሎች የልማት አጋሮች ጋር በመነጋገር ፕሮግራሙን ስኬታማ ለማድረግ ባለሞያዎችን በመቅጠር ድጋፍ ለማድረግ እንቅስቃሴ ላይ መሆናቸውን፤
- ✓ በቅርቡም ፕሮግራሙን ለመጀመር በክልሎች በኩል ያለው ዝግጁነት ምን እንደሚመስል ለመገምገም ከአራቱ ሚ/ር መ/ቤቶችና ከባንኩና ከሦስቱ አጋር ድርጅቶች የተወጣጡ ቡድኖች ወደ ክልሎች እንደሚንቀሳቀሱ፤
- ✓ ባንኩ ለፕሮግራሙ ማስፈጸሚያ 26 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር በCWA አካዉንት ገቢ ማደረጉን ገልፀዋል፤ በክልሎች በኩል አካዉንት ክፍቶ ፈራሚዎችን ፈጥኖ የመላክ ችግር ያለ በመሆኑ ይህ ጉዳይ ተገቢው ትኩረት እንዲሰጠው አሳስበዋል፡፡

ከቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ተገኑ ክልሎች ሪፖርታቸውን ሲያቀርቡ የባንክ አካዉንት መክፈት አለመከፈታቸውን እንደገልፁ ጠይቀው የባንክ አካዉንት ያልከፈተ ቢሮ ካለ ጉዳዩ የሚያስጠይቅ መሆኑን አሳስበዋል፡፡



#### 4. አቶ ተፈሪ መንከር ከአፍሪካ ልማት ባንክ

- ✓ ቀደም ሲል የነበረው የ No Objection Threshold ችግር የነበረበት መሆኑንና ባንኩ ከዛ ልምድ በመወሰድና የሌሎችንም አገሮች ተሞክሮ በማየት Threshold በከፍተኛ ሁኔታ የጨመረ በመሆኑ ችግሩ አሁን እንደሚቀረፍ፣ ከ CWA ውጪ ለሚደረጉ ድጋፎችም እንዲሁ መጨመሩን ገልፀዋል፡፡
- ✓ በባንኩ የሚደገፉ የፀሀይ እና የንፋስ ኃይል ማመንጫ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ የንፋስ ኃይል ማመንጫዉ ኮንትራቱ መፈረሙን የፀሀይ ኃይል ማመንጫዉ በጨረታ ግምገማ ሂደት ላይ መሆኑንና ይህ እንዳለቀ በባንኩ በኩል ያለው ስራ እንደሚያልቅ ገልጸዋል፡፡

#### 5. ወ/ሮ ማርታ ሰለሞን ከ ዲ ኤፍ አይ ዲ(DFID)

- ✓ DFID ለአንድ ዋሽ ፕሮግራም 106 ሚሊዮን ፓውንድ መመደቡንና ይህም በ3 ተከፋፍሎ ስራ ላይ የሚወል መሆኑን፣ 80 ሚሊዮን ፓውንድ ወደ CWA አካዉንት በቀጥታ የሚገባ፣ 22 ሚሊዮን ፓውንድ ዋናውን ፕሮግራም የሚደግፉ ስራዎችንና ለሌሎች ቁልፍ ስራዎች የሚወል በዩኒቨርሲቲ በኩል ስራ ላይ የሚወል መሆኑንና ቀሪዉ 4 ሚሊዮን ፓውንድ የዘርፉን የ ME & MIS ስራን ለማጠናከርና በ2003 ዓ.ም የተከናወነውን የዋሽ ተቋማት ቆጠራ ወቅታዊ (Update) ለማድረግ የሚወል እንደሆነ ፡ በአሁኑ ጊዜ ከ80 ሚሊዮን ፓውንድ 20 ሚሊዮን ፓውንድ በ CWA አካዉንት ገቢ መደረጉን ገልጸዉ ሁሉም አካላት ያለዉን ገንዘብ በአግባቡ ስራ ላይ በማዋል ፕሮግራሙን ስኬታማ ለማድረግ ርብርብ እንዲያደርጉ አሳስበዋል፡፡
- ✓ በማያያዝም የብሔራዊ ዋሽ ኢንቨንተሪን Update የማድረጉ ስራን በተመለከተ ምን ደረጃ ላይ እንደሚገኝ እንዲገለጽላቸዉ፣ የአንድ ዋሽ ፕሮግራም በአገር አቀፍ ደረጃ ምሳሌ የሚሆን መሆኑን ሆኖም ግን የዘንድሮዉ ሚ/ር መ/ቤቱ ያዘጋጀዉ አመታዊ ግምገማ የወሃዉ ንዑስ ዘርፍ ላይ ብቻ ያተኮረ ነዉ ለምን እንደ 2006 በጀት አመቱ የመጠጥ ወሃ፣ ሳኒቴሽንና ሃይጂን አጠቃሎ እንዲታይ አልተደረገም ሲሉ ማብራሪያ ጠይቀዋል፡፡
- ✓ በመጨረሻም ሁሉም የልማት አጋሮች የአንድ ዋሽ ማስተባበሪያ ጽ/ቤትን በማጠናከር በኩል የበኩላቸዉን ድርሻ እንዲያበረክቱ ጥሪ አቅርበዋል፡፡

የክቡር አቶ አለማየሁ ተገኑ የወ.ታ መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር ማጠቃለያ እና የተላለፉ ወሳኔዎች



ክቡር ሚኒስትር አቶ አለማየሁ ተገኑ የመጀመሪያውን ክፍል ወይይት ሲያጠቃልሉ

- 1 ከወ/ሮ ማርታ የቀረበውን ጥያቄ በተመለከተ ጥያቄው አግባብ መሆኑን ገልጸው በ Steering Committee በኩል ስራውን ለመገምገም ፕሮግራም መያዙንና ያልተገመገመ ሪፖርት እዚህ ይዞ መምጣቱ ተገቢ አይደለም ከሚል መነሻ መሆኑን፤ በአለም ባንክና በአፍሪካ ልማት ባንክ የቀረቡትንም ጉዳዮች በተመለከተ ክልሎች ሪፖርት ሲያቀርቡ ምላሽ የሚሰጥ እንደሚሆን፤ የሚ/ር መ/በቱን አቅም በማሳደግ በኩል ተጨማሪ የሰው ኃይል ለመቅጠር ከገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ጋር ስምምነት ላይ መደረጉን ገልጸዋል፡፡
- 2 የአንድ ዋሽ ፕሮግራምን እንደተጠናቀቀው የዋሽ ፕሮግራም ሳይሆን በተያዘለት የጊዜ ገደብ ማጠናቀቅ እንዳለብን ሁሉም አካላት በአጽንኦት እንዲገነዘቡና ለዚህም በባለቤትነት ስሜት መረባረብ እንደሚገባ በአንክሮ አሳስበዋል፡፡

## የየክልል ወ.ሃ ቢሮዎች የ2006 በጀት አመት ዕቅድ ከንዉን ሪፖርትና የ2007 በጀት አመት እቅድ

### 1. Oromiya Water, Mineral & Energy Bureau 2006 Annual Report and 2007 Annual Plan

#### A. 2006 Performance

##### 1. Access to water supply in the region

Component	Access @ end of 2005 E.F.Y	Access at end of 2006 E.F.Y	
Rural	68.57	89.7	79.52
Urban	89.7	94.0	94.23
Total/ Regional	71.36	85.0	81.51



የኦሮሚያ ወ.ሃ ሀብት ቢሮ ባለሙያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

## 1.1. Rural Water Supply Performance Report

S/ N	Type of Rural Water supply schemes	Planned (number)	Completed (number)	On-going (number)	Planned Beneficiaries	Actual beneficiaries from completed Schemes
<b>A</b>	<b>Ground Water Sources</b>					
1	Dug/manual well @ Household level	15,382	7795	-	76,910	39,320
2	Dug /Manual well @ Community level	4,764	6031	-	714,600	1,196,713
3	Spring on spot	5,106	6,735	-	1,276,500	1,518,392
4	Shallow well on spot	187	222	-	84,150	94,623
5	Deep well on spot	-	-	-	-	-
6	Spring with distribution	116	86	42	406,000	523,803
7	Deep well with distribution	180	160	14	450,000	693,927

## 1.2. Rural water supply plan

S/ N	Type of Rural Water supply schemes	Planned (number)	Completed (number)	On-going (number)	Planned Beneficiaries	Actual beneficiaries from completed Schemes
<b>B</b>	<b>Surface water sources</b>					
1	River diversion					
2	Improved pond	6	4	-	44,685	27,499
3	Cisterns/roof water harvest	2	1	-	2,000	1,000
4	Expansion works from existing water schemes	21	21	-	15,460	15,460
5	Others water schemes					
	<b>Subtotal</b>	<b>29</b>	<b>26</b>	<b>-</b>	<b>62,145</b>	<b>43,959</b>
	<b>Total</b>	<b>25,764</b>	<b>21055</b>	<b>56</b>	<b>3,070,305</b>	<b>4,110,737</b>

## 1.3. Urban Water Supply Performance Report

S/ N	Name of Town	Current Status (%)	Beneficiaries from Completed Schemes	Source of Water	Financier	Total Budget
A	Government Financed	100	101,532	BH,River and Spring	Gov	
B	WaSH	100	438,830	BH,River and Spring	IDA & IDC	
	Grand Total		540,362			

## 1.4. Major capacity building works executed

## A) Human resource capacity building

- 85 Woreda level technical staff have been trained in operation and maintenance of water supply systems.
- Repair and maintenance tools (Chain block and tool box) bought for all the 18 zones of the region.
- Further study in 2nd degree was given for 33 technical staff/professionals.
- 1,972 (1448 male and 524 female) staffs (Bureau, zone, wereda and utility), board members and others have got short term training in various fields relevant in the sector.

## B) Logistics capacity building

- 12 field vehicles were procured from regional government budget for zonal offices capacity building.



## 1.5. Financial Performance Report

S/N	Source fund	Total allocated (Planned )	Total utilized (Achieved)
1	Gov. - Regular	1,311,939,466.00	861,374,662.00
2	Gov - MDG	343,004,723.00	292,805,372.00
3	Budget From The Centre:		
	<i>IDA &amp; DFID</i>	176,665,473.00	208,280,780.00
	<i>AfDB</i>	96,740,639.00	121,740,639.00
4	Community/labour + cash contribution		
5	Other / NGOs, ...		
6	Uws. Utilities budget		
	<b>Total</b>	<b>1,928,350,301.00</b>	<b>1,484,201,453.00</b>

## 1.6. Major challenges encountered

- Lack of man power (particularly professionals) at woreda and zone levels which has direct impact on quality of work and overall achievement of the annual plan plus sustainability of the provided services.
- Exclusion of supportive staff from salary adjustment has highly affected the moral of non-technical staff.
- Overwhelming number of completed projects demanding for Hydro-Electric-Power connection for which they are waiting for more than a year. In some instances in recent time transformer quality problem is also being observed which further complicating the problem.
- Poor logistics facility (particularly vehicle & motor bike) and budget shortage for maintenance of existing ones.
- Weak capacity civil work & drilling contractors for timely completion of projects.
- Failure of suppliers to supply electro-mechanical equipments as per the agreed specification and found to be major problem for timely completion of projects.
- Poor performance of OWWCE and much delay in projects' completion.
- Shortage of hard currency in opening "LC" and problems associated with it.
- At present projects are getting to marginal areas of poor infrastructure and challenging situation for source development. This requires higher attention and cost in terms of source identification, study and designing.
- High staff turnover within the sector, particularly the technical staff.

**B. 2007 Plan****1. Planned Access to water supply in the region**

Component	Access @ end of 2006 E.F.Y	Planned Access at end of 2007 E.F.Y	
		Beneficiary	%
Rural	79.52	5,387,764	20.48
Urban	94.23	869,905	5.77
Total/ Regional	81.51	6,257,669	18.49

**1.1. Rural water supply plan**

S/N	Type of Rural Water supply schemes	Planned schemes (number)	Planned Beneficiaries	Remark
A	Ground Water Sources	37,865	5,255,189	
B	Surface Water Sources	24	132,575	
C	Rehabilitation & Maintenance Works	250	-	

**1.2. Urban water supply plan**

S/N	Name of Town	Current Status (%)	Beneficiaries from Completed Schemes	Source of Water	Financier	Total Budget
A	Government Financed					
A1	On going	100		BH,River and Spring	Gov	537,733,774
A2	New	40-100		BH,River and Spring	Gov	40,020,730

B	WaSH					
B1	Ongoing	100		Surface, BH and River	EU, Gov't WaSH and IDA	164,032,214
B2	New	30		BH	WaSH, WRDF, AfDB/DFID and IDA	28,268,008
	<b>Grand Total</b>					

### 1.3. Capacity Building Plan:

#### a. Human resource capacity building

- It was planned to give further study in 2<sup>nd</sup> degree for 37 staff in different fields.
- 3194 staffs (Bureau, zone, wereda and utility), board members and others will get short term training in various topics;
- 96 different positions will be assigned by appropriate staff.

#### b. Logistics capacity building

- 26 field vehicles and 215 motor bikes will be purchased;
- Desk top computers, office furniture, operation and maintenance tools, water quality test equipments will be purchased for 140 rural weredas and 36 small towns under WaSH program.

### Financial Plan

S/N	Source fund	Total allocated (Planned )	%
1	Gov. - Regular	1,200,834,651.00	56.93
2	Gov - MDG	341,556,914.00	16.20
3	Budget From The Centre:		
	<i>IDA</i>	359,100,436.00	17.02
	<i>AfDB/DFID</i>	117,631,741.00	5.58
	<i>EU/EIB</i>	-	-
	<i>Unicef</i>	90,162,196.00	4.27
4	Uws. Utilities budget		
	<b>Total</b>	<b>2,109,285,938.00</b>	<b>100</b>

**1.4. Outstanding Issues/Threats that needs due Attention**

- Lack of timely opening of LC (due to hard currency problem)
- Problem related to salary scale and man power structure of WaSH Program.
- Shortage of contractors (civil works, drilling and supply) and their weak implementation capacity.
- Existence of poor consultancy service in the sector and lack strong contractual clauses to bring them into line.
- Lack of well established and functional Monitoring & Evaluation system within the sector.
- Staff turnover.
- Logistic problem, mainly vehicles & Motor bikes.
- Management of rural and urban water supply & sanitation systems/service with ever increasing number schemes.

## 2. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስትየውሃ ሃብት ቢሮ የ2006 በጀት ዓመት የመጠጥ ውሃ አፈፃፀም ሪፖርት

**ዓላማ 1፡-** የህብረተሰቡን ተጠቃሚነት የሚያረጋግጥ አቅም በመገንባት በአመቱ የተቀመጡትን የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ግቦችን ማሳካት

**ግብ 1.1.** በአመለካከት የተለወጠ፤ በክህሎት የዳበረ፤ በአሰራሩና በአደረጃጀቱ የተጠናከረ ልማታዊ ሰራዊት መገንባት/መፍጠር

**ዓላማ2፡-** የክልሉን የንፁህ መጠጥ ውሃ ሽፋን (UAP) ከ65% ወደ 72% በማሳደግ አምራችና ጤናማ ዜጋ መፍጠር።ግብ 2.1፡- የገጠር መጠጥ ውሃ ሽፋንን ከ62% ወደ 69% ማሳደግ።

**ግብ 2.2፡-** የከተማ የመጠጥ ውሃ ሽፋን ከ80% ወደ 90% ማሳደግ።

**ዓላማ 3፡-** አገልግሎት መስጠት ያቋረጡ የመጠጥ ውሃ ተቋማትን የብልሽት (Non-functional rate) መጠን ከ17.3% ወደ 10% ዝቅ ማድረግ።

**ግብ 3.1.** በብልሽት ምክንያት አገልግሎት መስጠት ያቆሙ የውሃ ተቋማትን የአፕራሽንና ጥገና ሰራዎችን በማካሄድ ለህ/ሠቡ በቀጣይነት አገልግሎት እንዲሰጡ ማድረግ

### ሀ. የጥናት እቅድ አፈጻጸም

በ በጀት ዓመቱ በመንግስትና ልማት አጋር ድርጅቶች በአጠቃላይ 1756 (የገጠር ፕሮጀክቶችን ጨምሮ) ሃድሮጂኦሎጂ እና ጂኦቴክኒክስ ጥናት ለማከናወን የታቀደ ሲሆን ከነዚህም 1756 የውሃ መገኛ ጥናት እንዲሁም ከ186 ጉድጓዶች የ129 (69.4%) Rehabilitation ጥናቶች ተከናውነዋል።

### ለ. የመጠጥ ውሃ ጉድጓድ ቁፋሮዎች

በ በጀት ዓመቱ በመንግስትና ልማት አጋር ድርጅቶች በተመደበ በጀት በገጠር የተለያዩ የመጠጥ ውሃ ጉድጓዶች ቁፋሮዎች ተከናውነዋል። በዚህም መሰረት በዕቅድ ከተያዘው 1734 ውስጥ 1630 ወይም 94% ተከናውነዋል።

### ሐ. የመጠጥ ውሃ ሲስተም ዲዛይን

በበጀት ዓመቱ በመንግስትና ልማት አጋር ድርጅቶች በተመደበ በጀት 49 የገጠር የመጠጥ ውሃ (RPS) ሲስተም ዲዛይን ለማከናወን የታቀደ ሲሆን ከነዚህም የ33 ጥልቅ ጉድጓድ 100% ሲስተም ዲዛይን የተከናወኑ ሲሆኑ የቀሩት ከ90-99% አፈፃፀም ደርሰዋል።

### መ. የመጠጥ ውሃ ሲስተም ግንባታ

በ በጀት ዓመቱ በመንግስትና ልማት አጋር ድርጅቶች በተመደበ በጀት 49 ነባር የመጠጥ ውሃ ሲስተም ዲዛይን ለማከናወን ታቅዶል። በተጨማሪም 17 አዳዲስ ፕሮጀክቶችን ለማጠናቀቅ ዕቅድ ተይዞአል። በአጠቃላይ በበጀት ዓመቱ በመካከለኛና በትናንሽ ከተሞች 66 ፕሮጀክቶች የሲስተም ግንባታ ለማጠናቀቅ ታቅዶዋል ።

### አፈጻጸም

በ በጀት ዓመቱ በመንግስትና ልማት አጋር ድርጅቶች በተመደበ በጀት 49 ነባር የመጠጥ ውሃ ግንባታ ለማከናወን ታቅዶል። 47 ተከናውኖአል። በዕቅድ ከተያዙት 17 አዳዲስ ፕሮጀክቶች መካከል፤ 17 በተለያዩ የግንባታ ሂደት ላይ ይገኛሉ።

#### ረ. የውሃ ተቋማት ዘላቂነት በተመለከተ

በዚህ በጀት ዓመት በገጠርና በከተማ የመጠጥ ውሀ ተቋማት በዘላቂ ሁኔታ ለህ/ሰቡ አገልግሎት እንዲሰጡ ለማድረግ ሁለት የተሳሰሩና የየራሳቸው ባህሪ ያላቸው ስራዎች ተከናውነዋል።

- ✓ የውሃ ተቋማት ሳይበላሹ ለረጅም ጊዜ አገልግሎት እንዲሰጡ ለማድረግ ህ/ሰቡን ራሱ እንዲያስተዳድረው የኮሚቴ ማዋቀር፣ የገንዘብ አቅም መፍጠር፣ ክንክንና ጥበቃ እንዲያደርግለት የሚያስችሉ ስራዎች ተከናውነዋል።
- ✓ በበጀት ዓመቱ ብልሽት ካጋጠማቸው የውሀ ተቋማት በክልልና በወረዳዎች የከባድ፣ መካከለኛና ቀላል ጥገናዎች ተከናውነዋል።



የትግራይ ክልል ወ.ሃ ቢሮ ባለሞያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

#### የተገኘ ውጤት

ተ.ቁ		የ2005 ሸፋን (በ UAP)	በ2006 በጀት ዓመት ሸፋን (በ UAP)	
			ዕቅድ	ክንውን
1	በገጠር	62%	69%	69%
2	በከተማ	80%	90%	89%
	በክልል	65%	72%	73%
3	Non- Functional Rate	17.3%	<10%	6.28%

ከዚህ በላይ ታቅደው በተከናወኑ ተግባራት የህዝብ ተጠቃሚ

- ✓ በገጠር መጠጥ ውሃ 283,183 ህዝብ ተጠቃሚ በማድረግ ወደ 2,831,834 ህዝብ ማሳደግ ተችሏል።
- ✓ በከተማ የመጠጥ ውሃ 94,039 ህዝብ ተጠቃሚ በማድረግ ወደ 940,393 ህዝብ ማሳደግ ተችሏል።

የክልሉን የንፁህ መጠጥ ውሃ ሸፋን (UAP) በአጠቃላይ 377,222 ህዝብ ተጠቃሚ በማድረግ ከባለፈው ዓመት ወደ 3,655,846 ማሳደግ ተችሏል።



በዚህ በጀት ዓመት በመንግስትና በልማት አጋር ድርጅቶች በአጠቃላይ 295,695,513.65 በጀት የተመደበ ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ ብር 276,707,819.34 በመቶኛ 93.6% ለመጠቀም ተችሎአል።

### የ2007 በጀት አመት የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ዕቅድ

#### መግቢያ

- በውሀ ሀብት ዘርፎች በዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዱ የተቀመጡ ግቦችን ለማሳካት ባለፉት አራት አመታት በርካታ ጥረቶች ሲደረጉ የቆዩ ሲሆን በተለይ፡
  - ✓ በ2006 በጀት አመት ከተመዘገቡ ውጤቶችና ልምዶች ተሞክሮ በመወሰድ፣
  - ✓ ከንፁህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ተዳራሽነት አንፃር በ5 ዓመቱ እንዲሳካ የተቀመጠው ግብ ሲነጻጸር ያለው ልዩነት ሰፊ በመሆኑ
  - ✓ እንዲሁም ከከባድ ርብርብ ብኝላ አምስተኛውን የGTP-1 ዕቅዱን የማጠቃለያ ስራ የምንጀምርበት አመት ላይ ከመሆኑ አንፃር
- በ2007 በጀት ዓመት በባለፉት አመታት ያልፈጸምናቸው ግቦች፣ የተለጠጡ እና ሊሳኩ የሚችሉ በማቀድ ለተግባራዊነቱ ሰፊ እንቅስቃሴ መደረግ አለበት።
- በዚህ መሰረት በበጀት ዓመቱ የተቀመጡ ግቦችን ለማሳካት በቁልፍ ተግባርና አባይት ተግባር ሊተገበሩ የታቀዱ ግቦች እንደሚከተለው ቀርቧል።

#### የማስፈጸም ስልቶች

- ሁሉም የተቀመጡ ግቦች በልማታዊ ሰራዊት ግንባታ እንዲተገበር ማድረግ
- የመልካም አስተዳደርና ሪፎርም ፓኬጅ እንደ ቁልፍ ማስፈጸም ስልት በመጠቀም በቀጣይነት እንዲተገበር ማድረግ
- የህዝብና ልማት ቡድን ተሳትፎ በማሳደግ በክልሉ የሚገኙ የንፁህ መጠጥ ውሃ ተቋማት ዘላቂነት ለማረጋገጥ በየጊዜው እንዲገመገምና እንዲመራ ማድረግ
- ከቢሮዉ ባለድርሻ አካላት የጋራ የወይይት መድረኮችን በማጠናከርና የጋራ ዕቅድ በማዘጋጀት የስራ ተነሳሽነትን ማሳደግ፣ እንዲሁም የህዝብ አቅም አሟጦ መጠቀምና የክትትልና ድጋፍ ሥርዓትን ማጠናከር
- በብልሽት ምክንያት አገልግሎት የማይሰጡ የወ.ሃ ተቋማት በመጠገን እንዲሁም ያሉትን ተቋማት በማሻሻል ሁሉም የወ.ሃ ተቋማት በዘላቂነት እንዲያገለግሉ ማድረግ
- ሴቶችን በዕቅድ ትግበራ፣ በወ.ሃ ተቋማት አስተዳደር፣ በአፕሬሽንና ጥገና የመሪነት ሚና እንዲጫወቱ ማድረግ፤

#### የ2007 በጀት ዓመት ዋና ዋና ግቦች

በበጀት ዓመቱ በመጠጥ ውሀ አቅርቦት ልምዳታዊ ሰራዊት ለማጠናከር ከክልል እስከ ልማት ቡድን

##### **1. በዝግጅት ምዕራፍ**

- ✓ በየደረጃው ብቁ ዕቅድ ማዘጋጀት
- ✓ አስፈፃሚ አካላት ለወሳኝ ተግባር ማዘጋጀት
- ✓ የግብአት አቅርቦት ችግሮች መፍታት (በአደረጃጀት፣ በአሰራር እና በማተራረብ አቅርቦት)
- ✓

##### **2. በተግባር ምዕራፍ**

- ✓ የድጋፍ እና ክትትል ስርአት በማጠናከር የተቀመጡ ግቦችን ማሳካት

#### ዓባይት ዋና ዋና ግቦች

የክልሉን አጠቃላይ የንጹህ መጠጥ ውሀ ተጠቃሚ ብዛት ወደ 5,311,285 በማሳደግ ሽፋን (በአክሲስ) ከ73% ወደ 100% ማድረስና የመርሀ ግብሩን ግብ ማሳካት።

1. በገጠር

- ✓ አሁን ከደረሰበት 69% ሽፋን በመነሳት በበጀት አመቱ (689,726 ህዝብ ተጠቃሚ በማድረግ) የ17% ሽፋን እድገት በመጨመር የንጹህ መጠጥ ውሃ ሽፋንን 86% ማድረስ የቀረውን 14 በመቶ በሌሎች የልማት አጋር ድርጅቶች እንዲሸፈን በማድረግ 100% ማድረስ
- ✓ የገጠር የወሀ ተቋማት Non-Functional Rate አሁን ከደረሰበት 6.28% ወደ 0% ዝቅ ማድረግ

2. በከተማ

- ✓ በ2006 በጀት አመት የነበረውን 88% በ2007 ዓ.ም 10% (157,605 ህዝብ) በመጨመር ወደ 98% ማሳደግ የቀረው 2% ሽፋን የልማት አጋር ድርጅቶችና ሌሎች እንዲሸፈን በማድረግ 100% ማድረስ፤
- ✓ በከተሞች ያለውን የንጹህ መጠጥ ውሀ ብክነት አሁን ካለበት ከ10% በታች ዝቅ ማድረግ

**በዚህ በጀት አመት ከላይ የተጠቀሱትን ግቦች ለማሳካት በገጠርና በከተማ የሚከተሉትን ዋና ዋና ተግባራት ለማከናወን ታቅዶአል**

- ✓ የጥናት (የሃይድሮጂኦሎጂ እና ጂኦሎጂክስ) እና ዲዛይን ሲስተም
- ✓ የቁፋሮ፣ ፓምፕ ቴስት እና ፓምፕ ተከላ
- ✓ የሲስተም ግንባታ ስራዎች ማከናወን (ነባሮች ማጠናቀቅ እና አዳዲስ ግንባታዎች ማከናወን)
- ✓ ባለፉት አመታት የተገነቡ የውሃ ተቋማት ዘላቂነት የማረጋገጥ እና የተለያዩ ስራዎች ይሰራሉ።

**በገጠር የሚከናወኑ ተግባራት**

በገጠር በሚከናወኑ ተግባራት በአጠቃላይ 694,749.00 የማህበረሰቡ አባላትን ተጠቃሚ ለማድረግ ታቅዶአል።

**በከተማ የሚከናወኑ ተግባራት**

i. በMMDG በጀት

- 10 ነባር የውሃ ተቋማት ፕሮጀክቶች ሙሉ በሙሉ የግንባታ፣ ማስፋፋያ ስራዎች በማከናወን የከተማ ዜጎችን ተጠቃሚ ማድረግ። በዝርዝር
  - ✓ የሲስተም ግንባታ፤ ሐውዜን፣ ወርቃአምባ፣ ዓዲአውዓላ፣ አውሮራ፣ ዓዲ ጉብሩ፣ ገርሁ ስርናይ፣ ማይ ጋባ፣ ግይፅ፣ ሴንተራል፤
  - ✓ የውሀ ጉድጓድ ቁፋሮ፤ ሃገረሰላም (ደ.ተምቤን)
- 13 አዳዲስ የውሃ ተቋማት ፕሮጀክቶች የሲስተም ግንባታ ማጠናቀቅ
  - ✓ የቁፋሮና ፓምፕ ቴስት፤ ሃገረሰላም (እድሪስ)፣ ከተማ ንጉስ፣ ዳንሻ፣ ራውያንና ማይቅነጣል
  - ✓ የሲስተም ግንባታና ፕላንት ትሪትመንት፤ ዕለሉስ፣ ፈለገሂወትና ደውሃን
  - ✓ የሲስተም ግንባታ፤ እድሪስ፣ አራአስገዳ፣ ሰለ፣ ማይቅነጣል፣ ፋዒ፣ ከተማ-ንጉስ፣ ራውያንና ዳንሻ ናቸው።

ii. በክልል መንግስት በጀት፤ (13 ነባርና አዳዲስ ፕሮጀክቶች ናቸው)

- 6 ነባር የውሃ ተቋማት ፕሮጀክቶች ሙሉ በሙሉ የግንባታ፣ ማስፋፋያ ስራዎች በማከናወን የከተማ ዜጎችን ተጠቃሚ ማድረግ። በዝርዝር
  - ✓ የሲስተም ግንባታና ፕላንት ትሪትመንት፤ ሸረ (ግድብ ማይ ድሙ)፣ ዔራ-ክልሻ
  - ✓ የሲስተም ግንባታ፤ ሳምረ፣ ሐመራና ሸራሮ፣ ዕዳጋ ዓርቢ (በሰተር ፓምፕ የመግጠም)፤
    - 7 አዳዲስ የውሃ ተቋማት ፕሮጀክቶች የሲስተም ግንባታ ማጠናቀቅ
  - ✓ የቁፋሮና ፓምፕ ቴስት ፤ ዕዳጋ ዓርቢ (አሕፎሮም)
  - ✓ የሲስተም ግንባታና ፕላንት ትሪትመንት፤ ዓድዋ-አከሱም (ምድማር)፣ ዓዲረመፅ
  - ✓ የሲስተም ግንባታ፤ ዓቢይ-ዓዲ፣ መቐለ-ገረብ ሰገን፣ አላማጣና ኮረም ናቸው።

ከላይ የተገለጹትን ፕሮጀክቶችን ለማከናወን ከካፒታል የተመደበ በጀት 613,033,857.60 ብር

**ትኩረት የሚፈልጉ ጉዳዮች**

- የፋይናንስ አቅም የማጎልበት ስራ ማከናወን
- የአቅም ግንባታ

- ✓ የመቶ ክህሎት ሰልጠና
- ✓ የጥናትና ዲዛይን
- ✓ የድጋፍና ከትትል እና ሌሎች

### 3. በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ የ2007 በጀት ዓመት ዕቅድና የአንደኛው ሩብ ዓመት ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት

#### 1) የ2006 በጀት ዓመት ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት

##### 1.1. መግቢያ

- ✓ የክልሉን የንጹህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን በ2003 በተደረገው የዋሽ ቆጠራ መሰረት ከ53.43% በ2006 በጀት አመት ወደ 84.85% ማሳደግ ተችሏል፡፡
- ✓ ከዚህ በመነሳት በ2007 96.84% ማድረስና የተጠቃሚውንም ቁጥር አሁን ካለበት 15,277,471 ወደ 19,097,560 ለማሳደግ፤ ከምንጭውም በበለጠ ከፍተኛ ርብርብ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡
- ✓ በመሆኑም የ2007 በጀት ዓመት ዕቅድ ከምንጪውም የበለጠና የተለጠጠ ዕቅድ ታቅዶ ወደ ተግባር ተገብቷል፡፡

##### 1.2. የእቅዱ መነሻ ሁኔታዎች

###### 1.2.1. ሴክተሩ ከቁልፍ ተግባር አኳያ ያለበት ሁኔታ

###### A. የተቀናጀ የልማት ሰራዊት ከመገንባት አኳያ፤

- ✓ አደረጃጀቶች እና አሰራሮችን በማስተካከል ፤
- ✓ የክህሎት ማሳደጊያ ስራዎች ፤
- ✓ የአመለካከት ማስተካከያ ስራዎች እና
- ✓ የግባት አቅርቦት ስራዎች በመስራታቸው
- ✓ በፈጻሚዎች ላይ የአመለካከት እና የእቅድ ለውጦች በተለይም የኮንትራት አስተዳደር ስራዎች ላይ ለውጦች ታይታል፤
- ✓ በተቋራጮች እና አማካሪዎችም ላይ ቢሆን የአመለካከት መስተካከል ጅምሮች ታይተዋል፤
- ✓ በህብረተሰቡ ም በወሀ ተቋማት ግንባታ ላይ ያለው የባለ ድርሻ እና የተሳታፊነት ደረጃ አድጓል፤
- ✓ ስለሆነም በተቋም ደረጃ የአፈጻጸም ለውጦች ከጊዜ ወደ ጊዜ ታይተዋል፡፡
- ✓ ከቁልፍ ተግባር አፈጻጸማችን የታዩት ለውጦች እንዳሉ ሆነው በበጀት አመት ከላይ እስከ ታች የተቀናጀ የልማት ሰራዊት ለመፍጠር ከተያዘው እቅድ አኳያ ግን ቀሪ ስራዎች አሉ፤
- ✓ በመሆኑም በቀጣይ ሁሉንም የልማት ክንፎች በማስተሳሰብ የበለጠ መረባረብ እንዳለብን ግንዛቤ ተይዟል፡፡

###### B. ከሴክተሩ አባይት ተግባራት አፈጻጸም አኳያ ያለበት ደረጃ

- ✓ በ2003 በጀት ዓመት በተሰራው ብሄራዊ "የውሃ ሳኒቴሽንና ሃይድሮ" ቆጠራ ውጤት መሰረት፤ የክልል የውሃ ሽፋን በ2003 ዓ.ም መጨረሻ፤ በገጠር 51.95 % የነበረው በ2006 ወደ 76.8% አድጎል፡፡ በከተማ 65.95% የነበረው ወደ 84.85 % አድጎል፡፡ በአጠቃላይ 53.43% የነበረውን ወደ 77.92% ማሳደግ ተችሏል፡፡
- ✓ የተቋማትን የብልሽት መጠን በ2006 ከ21 % ወደ 18 %ዝቅ ማድረግ ተችሏል፤
- ✓ በከተሞች ያለውን የውሃ ብክነት ከ31% ወደ 28% ዝቅ ማድረግ ተችሏል፤
- ✓ በከተሞች ከሚደረገው ተከታታይነት ያለው የጥራት ቁጥጥር ስራ ጎን ለጎን በገጠር በ37053 የፊዚካል፤ በ1892 የባትሮሎጂካል፤ በ382 የኬሚካል፤ በ45601 የወሃ ማከም እና በ47799 የሳንቴሪ ቅኝት የጥራት ቁጥጥር ስራ በተለያዩ አነስተኛ የውሃ ተቋማት ተሰርቷል፡፡



የአማራ ክልል ወ.ሃ ሀብት ቢሮ ባለሞያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

#### 1.2.2. የህብረተሰብ ተሳትፎ

ተ.ቁ	የተሳትፎ ዓይነት	መለኪያ	ዕቅድ	ክንወን	አፈጻጸም በ%
1	በጉልበት	ሰ/ቁጥር	3,217,140	3,467,173	107.77%
	ጉልበት በገንዘብ	ብብር	84,517,515	75,659,103	89.514
2	የቁሳቁስ መዋጮ	ብብር	42,682,970	29,760,093	69.72%
3	የገንዘብ መዋጮ	ብብር	15,948,420	11,128,195	66.77%
	ድምር	ብብር	143,148,905	116,547,391	81.419

## 1.2.3. አበይት ተግባራትን ለመፈጸም የተመደበና ስራ ላይ የዋለ በጀት

S.N	Budget source	Total annual budget in Birr	Annual Expenditure In Birr	Annual Outstanding balance In Birr	Utilization efficiency in%
1	WB	64,701,874.51	45,536,421.00	19,165,453.51	70.4%
2	IDA/DFID	45,036,421.00	45,036,421	-	100%
3	PPA	19,665,453.51	500,000.00	19,165,453.51	2.54%
4	AfDB	22,805,262.00	22,805,262.00	-	100%
5	MDG	633,968,506.06	633,968,506.06	-	100%
6	UNICEF	55,492,339.2	49,099,012.26	6,393,326.94	88.5%
7	Finland	152,721,836.85	120,000,000.00	32,721,836.85	78.6%
8	Japan	36,304,926.40	36,304,926.40	-	100%
9	Gov't Contribution	599,553,647.00	59,955,3647.00	-	100%
10	Community Cash Contribution	-	11,128,195.00	-	
	Total	1,630,250,266.53	1,563,932,390.72	58,280,617.25	96.9%

## 1.3. ምቹ ሁኔታዎችና ስጋቶች

## 1.3.1. ምቹ ሁኔታዎች / Opportunities/

- ✓ በ የደረጃው ያለው አካል ለውሀው ሴክተር ያለው ግንዛቤና ትኩረት እያደገ መምጣቱ፤
- ✓ የውሃው ሴክተር በዘንገ፡ወረዳ ደረጃ አደረጃጀቱ መሻሻሉ፤
- ✓ በክልሉ በዘርፉ ላይ የሚሰሩ የተጠናከረ አቅም ያላቸው የመንግስት የልማት ደርጅቶች የተቋቋሙ መሆናቸው፤ (አዉስኮድ፤ አዲስቁ፤ ጉድገዋድ ቁፋሮ ድርጅት እና ጢስ እሳት)፤
- ✓ የክልሉ ህዝብና መንግሥት ተፋሰስን መሠረት ያደረገ የአፈርና ውሀ ጥበቃ ስራ ትኩረት ሰጥቶ በስፋት መንቀሳቀሱና ይህም ለክርስ ምድረ ውሀ መጨመር አስተዋጽኦ ማድረጉ፤
- ✓ በክልሉ ውስጥ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ለጋሽ ድርጅቶች ለውሃ ልማት የሚያደርጉት አስተዋጽኦ፤ ተቀራርቦ ለመስራት ያለ እንቅስቃሴ፡፡
- ✓ በውሃ ልማት መስክ ሊሠሩ የሚችሉ ባለሙያዎችን ለማሰልጠን እየተደረገ ያለው እንቅስቃሴ አበረታች መሆኑ፤



- ✓ የምእተ አመቱ የልማት ግቦችን ለማስፈጸም ለውሀው ሴክተር በቂ ትኩረት ማግኘቱና ለስራው የሚመደበው በጀት ከአመት አመት እያደገ መምጣቱ፡፡

### 1.3.2. ስጋቶች / Threats/

- ✓ በወረዳዎችና በዞኖች ያሉትን የሥራ መደቦች ፈጥነው በሰው ኃይል ያለመሟላት ፤
- ✓ በተቋራጮች አቅም ማነስ ግንባታዎችን በጥራት እና በጊዜው ላይገነቡ ይችላሉ፤
- ✓ ተስማሚ ቴክኖሎጂዎች መምረጠና/ Appropriate Technology / መጠቀም ያለመቻል፤
- ✓ ላሉትና ሊገነቡ ሊታቀዱት የውሃ ተቋማት መለዋወጫ ዕቃዎች እጥረትና የስራ መሳሪያዎች በቀላሉ አለመገኘት፤
- ✓ የክልሉ ጅሐግራፊያዊ አቀማመጥ ወጣ ገባ መሆንና ጂኦሎጂው ለከርሰ ምድር ውሃ መገኘት አስቸጋሪ መሆኑ ፤
- ✓ በአዉሮፓ ህብረት የሚገነቡ የሰባት ከተሞች የመጠጥ ዉሃ ፕሮጀክቶች በበጀት ዓመቱ አለመጠናቀቅ፤
- ✓ በከተሞች ዘመናዊ የፈሳሽ ማስወገጃ እና የጎርፍ ማስወገጃ አለመኖሩና ግንዛቤው የተሟላ ባለመሆኑ በመጠጥ ዉሀ ጥራት ላይ የሚያስከትለዉ ጫና፤
- ✓ የሰለጠኑ ባለሙያዎች ሥራቸውን በየጊዜው መልቀቅ፤

### 1.4. ቁልፎች ግር

- ✓ የንጹህ መጠጥ ዉሀ አቅርቦት ግንባታ ለማካሄድ ስፊ የሆነ የማስፈጸም እና የመፈጸም አቅም ቁልፉ ችግር ነዉ፡፡

### 1.5. አጠቃላይ ዓላማ

- ✓ የደንበኞችን ፍላጎት የሚያረካ እና የህብረተሰቡን ተጠቃሚነት የሚያረጋግጥ አቅም በመገንባት በአመቱ የተቀመጡትን የሴክተሩ ግቦች ማሳካት፤

### 1.6. የአመቱ እቅድ ግቦች

- ✓ በአመለካከት የተለወጠ፤ በክህሎት የዳበረ በአሰራሩና በአደረጃጀቱ የተጠናከረ ተቋም በየደረጃው መገንባት/መፍጠር፤
- ✓ በዉሀው ሴክተር በበጀት ዓመቱ ለመተግበር የታቀዱ ግቦችን ማሳካት፤

## 2. የ2007 ዕቅድ

### 2.1. ግቦችን ለማሳካት የሚከናወኑ ቁልፍና አቢይ ተግባሮች

#### 2.1.1. ቁልፍ ተግባር፡-

- ✓ በዉሃው ሴክተር የተደራጀ የልማት ሠራዊት መገንባት፤

#### 2.1.2. በዝግጅት ምእራፍ የሚከናወኑ ዝርዝር ተግባሮች

#### ሀ.ጥራት ያለዉ እቅድ በየደረጃዉ ማዘጋጀት፤

- ✓ የ2006 የታዩ ጥንካሬዎችና ጉደለቶች ተንትነዋል፤
- ✓ በ2006 በጀት አመት ያሉ መልካም ኢጋጣሚዎችና ተግደሮቶች፤

- ለበየደረጃው ያለውን ፈፃሚ ሀይል ማዘጋጀት/በአመለካከት ተቀራራቢ ሀሣብ እንዲኖር ማስቻል

- Page 42

### ሐ.አደረጃጀትንና አሰራርን ማስተካከል

- ✓ ቁልፍ የስራ መደቦችን በሰው ለመሸፈን ጥረት እየተደረገ ነው።
- ✓ በየደረጃው በልማት ቡድንና በሰላም አደረጃጀት ማጠናከር፤ ለስራ ማዘጋጀት፤ የሂሰና ግለሂስ መድረክ በየቡድኑ ተዘጋጅቶ መገምገሙ፤ አደረጃጀቶች አሰራርን ተከትለው እንዲሄዱ ጥረት ማድረግ፤
- ✓ ውጤት ያስመዘገቡ ዞኖችንና የቢሮው ሰራተኞችን የማበረታቻ ሽልማት ተሰጥቷል፤
- ✓ የሶስትዮሽ የጋራ መድረክን ያሉ ጉድለቶችን በማስተካከል ስራ እየተሰራ ነው።
- ✓ የሴቶችን ተሳትፎ ለማሳደግ 3 ሴቶች በአፈርማቲብ አክሽን ተጠቃሚ ሆነዋል።
- ✓ የክልል፤ዞን እና ወረዳ ዋና የስራ ሂደቶችን ግንኙነት የበለጠ የተጠናከረ በማድረግ የተቋማትን የመፈጸም እቅም ለማሳደግ አሰራሮች ተቀምጠዋል።

### መ.የክህሎት ጉድለትን መሙላት

#### A. የአጭር ጊዜ ስልጠና፤

#### B.

- ✓ የሰላምና የልማት ቡድን ወይም የሰላም ልባሎዎች የልምድ መለዋወጫ መድረኮች እንዲሆኑ ትኩረት ተሰጦ እየተሰራ ይገኛል
- ✓ የዲዛይን ሪቪው መድረኮች የስራዎችን ጥራት ከማስጠበቅ በተጨማሪ የልምድ መለዋወጫ መድረክ ሆኖ እንዲያገለግል እየተሰራ ይገኛል፤
- ✓ በተቋራጭ፤አማካሪ እና የስራው ባለቤት የሶስትዮሽ የወይም የመድረኮች ለጀማሪ ባለሙያዎች የልምድ መቅሰሚያ መድረክ እንዲሆን ታስቦ እየተሰራ ይገኛል፤
- ✓ ወቅቱንና ጥራቱን የጠበቀ የውሃ ሀብት መረጃ ለመስብስብና ለመተንተን እንዲያመች ለ21 ሴት ለ148 ወንድ በድምሩ 169 የዞንና የወረዳ ባለሙያዎች በሁለት ዙር ለ4 ቀን ስልጠና ተሰጥቷል።
- ✓ የገጠር የውሃ ኮሚቴ አባላት፤የወረዳ የውሃ ሀብት አጠቃቀምና አያያዝ ባለሙያዎች እና
- ✓ የዞን የታሪፍ ጥናትና ተቋማት አስተዳደር ባለሙያዎች በ4 የስልጠና ማዕከል ለ500 ወንድ ለ62 ሴት በድምሩ 562 ተሳታፊዎች ስልጠና ተሰጧል።
- ✓ የሥርዓ-ይታ ሥርዓት 300 የሚደርሱ የሥራ መሪዎችንና ባለሙያዎችን ለማሰልጠን እቅድ ተይዞ ለ4 ሴቶችና ለ18 ወንዶች በድምሩ ለ22 የመጠጥ ውሃ መሃንዲሶች የአንድ ቀን ሙሉ ስለ ሠርዓተ-ይታና ሠርዓተ-ይታን በመጠጥ ውሃ አካቶ መስራት ዙሪያ ሥልጠና ተሰጥቷል።

#### C. የረጅም ጊዜ ስልጠና፤

- ✓ 3ሴት፤2ወንድ በድምሩ 5 ሠራተኞች በሁለተኛ ዲግሪ ፤
- ✓ 21 ሴት ፤26 ወንድ በድምሩ 47 ሠራተኞች በመጀመሪያ ዲግሪ፤ የመመማር ዕድል አግኝተው በመመማር ላይ ናቸው።

### ሠ.ግብአት አቅርቦት

- ✓ 31 የመስክ መኪኖችን ለመግዛት እና ለማሰራጨት በዕቅድ ተይዞ እየተሰራ ሲሆን ሁለት የመስክ ተሽከርካሪዎችን በኤጅፒ በጀት ለመግዛት አቅራቢ ድርጅት ተመርጧል፤
- ✓ ለመብራት ኃይል ክፍያ ተፈጽሞ ባልቀረቡ ትራንስፎርመሮችከሚመለከታቸው ጋር ቢሮው በቅርቡ በመስራት ችግሮችን ለመፍታት ጥረት እየደረገ ነው።

### 2.1.3. በተግባር ምእራፍ የሚከናወኑ ስራዎች

- ✓ በዝግጅት ምዕራፍ በአመለካከት፣ በክህሎት፣ በአደረጃጀትና አሰራር ዝግጁ የሆነውን ሀይል በወ.ሃ ተቋማት ግንባታ ጥገናና አስተዳደር ተግባሮች እንዲረባረብ ማድረግ፤
- ✓ ቀጣይነት ያለው የህዝብ ተሳትፎ እንዲኖርና ግንባታዎች በተያዘለቸው ጊዜ እንዲጠናቀቁ መረባረብ፤
- ✓ ግንባታቸው የተጠናቀቁ የመጠጥ ወ.ሃ ተቋማት ለተጠቃሚዎች በማስረከብ ዘላቂ አስተዳደር እንዲኖራቸው ማድረግ፤
- ✓ የእያንዳንዱ ተግባር አፈጻጸም በተደራጀ የልማት ሠራዊት አማካይነት መሆኑን ለማረጋገጥ የሚያስችል ክትትልና ድጋፍ በመዘርጋት ተግባራዊ ማድረግ፤

### 2.1.4. የማጠቃለያ ምእራፍ

- ✓ በማጠቃለያ ምዕራፍ የልማት ሠራዊት ግንባታ ግብ አፈጻጸም ይገመገማል፡
- ✓ የታቀዱ ዓላማዎች ግቦችና ዝርዝር ተግባሮች የአፈጻጸም ደረጃ ይገመገማል፤
- ✓ የቁልፍና አቢይ ተግባሮች አፈጻጸም ጥንካሬና ደካማ ጎኖች ተለይተው ተምህርት እንዲወሰድባቸው ይደረጋል፤
- ✓ በግምገማው ላይ ጥሩ አፈጻጸም ላሳዩ ማበረታቻ ይሰጣቸዋል፡፡ ደካማ አፈጻጸም ለነበራቸው ከተንካራዎቹ ትምህርት እንዲወሰዱ ይደረጋል

### 2.1.5. አባይት ተግባራት

#### ዓላማ- 1

- ✓ የክልሉ ህዝብ ጤናው ተጠብቆ በልማቱ የሚኖረው ተሳትፎ እንዲያድግና ሙሉ ጊዜውን በምርት ተግባር ላይ የሚያሳልፍ ብቁ ዜጋ ለማፍራት የንጹህ መጠጥ ውሀ ተጠቃሚ ማድረግ፡፡

#### ግብ. 1

- ✓ በገጠር አሁን ከደረሰነበት 76.8% የንጹህ መጠጥ ወ.ሃ ሽፋን በመነሳት በበጀት አመቱ 3,281,120.00 ህዝብ ተጠቃሚ በማድረግና 19.5% ሽፋን እድገት በመጨመር የገጠር ንጹህ መጠጥ ውሃ ሽፋን 96.3% ማድረስ

### 2.1.6. ዝርዝር ተግባራት

#### ሀ.የአነስተኛ የገጠር የውሃ መገኛ ጥናት እና ግንባታ

- ✓ 19,300 አነስተኛ የውሀ የወ.ሃ ተቋማት በተለያዩ የበጀት ድጋፍ የቦታ መረጣና ግንባታ ማካሄድ፤
- ✓ 1397/7.24%/ የተለያዩ አነስተኛ የወ.ሃ ተቋማት የቦታ መረጣና 45 /0.23%/ የተለያዩ አነስተኛ የወ.ሃ ተቋማት ግንባታ ስራ ተከናውኗል፡፡

#### ለ.አርፔኤስ እና አነስተኛ የገጠር ከተሞች የውሃ ተቋማት ግንባታ

- ✓ በተለያዩ የበጀት ድጋፍ የ74 አርፔኤስ እና አነስተኛ የገጠር ከተሞችን የወ.ሀ ተቋማት ግንባታ ማጠናቀቅ እና 41 አርፔኤስ እና አነስተኛ የገጠር ከተሞችን የወ.ሀ ተቋማት ግንባታን አማካኝ 50% አፈጻጸም ደረጃ ላያ ማድረስ፡

#### ግብ-2

- ✓ በከተማ አሁን ከደረሰነበት 84.85% የንጹህ መጠጥ ወ.ሃ ሽፋን በመነሳት በበጀት አመቱ 538,970 ህዝብ ተጠቃሚ በማድረግና የ15.15% ሽፋን እድገት በመጨመር የከተማ ንጹህ መጠጥ ውሃ ሽፋን 100% ማድረስ ፤
- ✓ በተለያዩ የበጀት ድጋፍ የ66 ከተሞችን የወ.ሀ ተቋማት ግንባታ ማጠናቀቅ እና 35 ከተሞችን የወ.ሀ ተቋማት ግንባታን በአማካኝ 40% አፈጻጸም ደረጃ ላያ ማድረስ፡፡

- ✓ በዓለም ባንክ የበጀት ድጋፍ 3 ነባር የመጠጥ ወ.ሃ ፕሮጀክቶችን /ፍኖተሰላም፤ ጅጋና አይከል/ በበጀት ዓመቱ ማጠናቀቅ፤
- ✓ በዩኒሴፍ የበጀት ድጋፍ 2 አዲስ ፕሮጀክቶች /ገነቱ-ሊጋንቦና ማክሰኝት ጎንደርዙሪያ/ መገንባት፤
- ✓ የፍኖተሰላም ከተማ የመጠጥ ወ.ሃ ፕሮጀክት ማጠናቀቅ፤
- ✓ በጃይካ የበጀት ድጋፍ የሚሰሩ የ8 ነባር ፕሮጀክቶች ግንባታቸውን ማስጀመር እና ማጠናቀቅ፤
- ✓ በክልል መንግስት ካፒታል በጀት ድጋፍ፤ በ2006 ዕቅድ ተይዞላቸው ግንባታቸው ከተጀመሩ 16 ነባር ፕሮጀክቶች ግንባታቸውን ማጠናቀቅ፤
- ✓ በኤምድጅ በጀት ድጋፍ ፤ የ13 ነባር /ከ67 ነባር ፕሮጀክት/ እና የ4 አዲስ /ከ35 አዲስ / ፕሮጀክቶችን ማጠናቀቅ፤
- ✓ የጎንደር ከተማ መጠጥ ወ.ሃ ፕሮጀክት ግንባታውን ማፋጠን እና ማጠናቀቅ፤  
ግብ-3
- ✓ የ136 የመጠጥ ወ.ሀ ፕሮጀክቶችን ዲዛይን መስራት፤  
ግብ -4
- ✓ በቀጣይ አመታት የሚኖረውን የገጠርና የከተማ የንፁህ መጠጥ ወ.ሃ ፍላጎት ለማሟላት 144 ጥልቅ ጉድጓድ እና 450 መ/ጥ/ጉድጓድ ጥናትና ቁፋሮ ስራ ማካሄድ፤  
ግብ 5
- ✓ የገጠር የወ.ሀ ተቋማት የብልሽት ምጣኔን አሁን ከደረሰበት 18% ወደ10% ዝቅ ማድረግ፤  
የወ.ሀ ኮሚቴ ማቋቋምና ማጠናከር
- ✓ በበጀት ዓመቱ 14,193 አዲስ የወ.ሀ ኮሚቴዎችን ማቋቋምና 17,000 ነባር የወ.ሀ ኮሚቴዎችን ማጠናከር፤

#### የወ.ሃ ኮሚቴ ስልጠና መስጠት

- ✓ ለ35,000 ሴት ለ35,000 ወንድ በድምሩ ለ70,000 የወ.ሃ ኮሚቴ አባላት ስልጠና መስጠት፤

#### የውሃና ጤና ትምህርት መስጠት

- ✓ ለ893,330 ሴት ለ1,008,578 ወንድ በድምሩ ለ1,901,908 ተሳታፊዎች የውሃና ጤና ትምህርት መስጠት፤
- 2.1.7. የወ.ሃ ተቋማት ጥገና

#### ሀ. ቀላል ጥገና

- ✓ 5900 የተለያዩ ተቋማት ላይ ቀላል ጥገና ለማከናወን ታቅዶ በዚህ ሩብ ዓመት 993 ተቋማት ተጠግነዋል፡፡  
ለ. መካከለኛ ጥገና
- ✓ 3400 የተለያዩ ተቋማት ላይ የመካከለኛ ጥገና ስራ ለመስራት ታቅዶ በዚህ ሩብ ዓመት 273 የተለያዩ ተቋማት ተጠግነዋል፡፡  
ሐ. ከባድ ጥገና
- ✓ 2540 የተለያዩ ተቋማት ላይ ከባድ ጥገና ለማከናወን ታቅዶ በዚህ ሩብ ዓመት 74 የተለያዩ ተቋማት ተጠግነዋል፡፡  
ግብ 6
- ✓ በከተሞች ያለውን የወ.ሃ ብክነትን አሁን ካለበት 28% ወደ 20% ዝቅ በማድረግ የተጠቃሚውን ህብረተሰብ ተደራሽነት ማረጋገጥ፤
- ✓ ለወ.ሃ አገልግሎቶች በተያዘው ዕቅድ መሰረት የስልጠና ድጋፍ የተሰጠ ቢሆንም የወ.ሃ ተቋማት ዙሪያ ተከልለው እንዲታጠሩና የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር እንዲኖራቸው የማድረግ ስራ አልተገባበትም፡፡  
ግብ 7
- ✓ የከተማ ወ.ሃ ተቋማት ተግባራትን የወ.ሃ ታረፍ እንዲያወጡ የሞያ ድጋፍ በማድረግ 18ሚሊዮን ብር የኢንቨስትመንት ወጪን ማስመለስ፤

## 2.2. የ2007 ማስፈጸሚያ በጀት በበጀት ምንጭ

S.No.	Source of budget	Annual budget			Remark
		Rural	Urban	Total	
1	CWA	111,885,716.19	39,959,184.16	151,844,900.35	
2	IDA	260,766,059.66	148,485,766.84	409,251,826.5	
3	MDG			586,498,529.00	
4	UNICEF	25,968,765.20	18,142,936.00	44,111,701.20	
5	GoF	76,987,822.00	-	76,987,822.00	
6	JICA	5,774,026.72	83,528,907.5	89,302,934.22	
7	GoE	90,000,000.00	260,000,000.00	350,000,000.00	
8	GoE Matching Fund	50,000,000.00	40,000,000.00	90,000,000.00	
9	TOTAL	621,382,389.77	590,116,794.50	1,797,997,713.27	

## 2.3. የማስፈጸሚያ ስልቶች

### 2.4.

- ✓ ከ30% በላይ የህብረተሰብ ተሳትፎን በጉልበት፣ በማቴሪያል እና በገንዘብ ተጠቃሚ እንዲያዋጣ ስምምነት ላይ መደረስና ተግባራዊ ማድረግ፤
- ✓ የወረዳ አመራሩ ለገጠር የወ.ሀ ተቋማት ግንባታ ከ2ሚሊየን ብር በላይ እንዲመድቡ ስምምነት ላይ መድረስ እና ከክልል የሚመደቡን ተዛማጅ በጀትም በዚሁ ልክ ለወረዳዎች መደልደል፤
- ✓ የፊዚካል ስራዎችንና የበጀት አጠቃቀም አፈፃፀሙን በየጊዜው እየገመገሙ ማስተካከልና ተሞክሮን ማጠናከር እንዲሁም ግብረመልስ መስጠት፤
- ✓ ለተግባራት ወቅታዊ ቅደም ተከተል በመስጠት እንዲፈፀም ማድረግ፤
- ✓ የአቅም ወስንነት /የሙያ ክፍተት/ ላለባቸው የዘንና የወረዳ ባለሙያዎች ወቅታዊ ስልጠና እንዲያገኙ ማድረግና ተከታታይ ሙያዊ ድጋፍ በመስጠት ክትትል ማድረግ፤
- ✓ መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር ተቀናጅቶ መስራት፤
- ✓ የመጠጥ ውሃ ግንባታ ሥራ በተያዘለት የጊዜ ገደብ እንዲከናወን በጨረታ አወጣጥና አሸናፊውን በመለየት ቀልጣፋ እንዲሆን ከሚመለከታቸው የመንግስት መ/ቤቶች ጋር በቅርብ መስራት፤
- ✓ ሥራዎች ከተጠናቀቁ በኋላ ባለቤት መስጠት፤
- ✓ አዲስ የወ.ሃ ተቋማትን ከመገንባት ጎን ለጎን የተበላሹ ነባር የወ.ሃ ተቋማትን በመጠገን ወደ አገልግሎት ለማስገባት በትኩረት ይዞ መንቀሳቀስ፤
- ✓ በገጠር በሚገነቡ አነስተኛ የወ.ሃ ተቋማት ዲዛይንና የቴክኖሎጂ ምርጫ ላይ በባለሙያ ተሳትፎ እንዲፈፀም ማድረግ፤
- ✓ Self supply (ገመድ ፓምፕ፣የጣራ ላይ ወ.ሀ ማሰባሰብ) በግለሰብ እና በማህበረሰብ ደረጃ እንዲስፋፋ ማድረግ፤
- ✓ በየደረጃው ላሉ ፈፃሚዎች ለክትትልና አፈፃፀም የሚያመች ፔክሊስት አዘጋጅቶ እንዲደርሳቸው ማድረግ፤
- ✓ በየደረጃው በሚገኙ የስራ ክፍሎች መካከል የጠበቀ የሥራ ግንኙነት እንዲኖር ማድረግ፤



- ✓ አርቲፊሻልን ቀድሞ ለስራ ማዘጋጀትና ወደ ስራ ከገቡ በኋላም ተገቢውን ድጋፍና ክትትል ማድረግ፤
- ✓ የገጠር የወሀ ተቋማት ግንባታ በቀበሌዎች መካከል ፍትሀዊ ስርጭትን ያረጋገጠ መሆኑን ጥብቅ ክትትል ማድረግ፤
- ✓ የዲዛይን ጥራት ችግርን ለመቅረፍ የዲዛይን ሪቪው ስራን እና ዲዛይኑ አልቆ የሰነድ ርክኩብ ከመደረጉ በፊት የተሰራው ዲዛይን መሬት ላይ መግጠሙን ማረጋገጥ እና ይህን አሰራር እጥብቆ መከተል፤
- ✓ በተቀመጡት ስታንዳርዶች መሰረት የክፍያ ማጸደቅ፣የክፍያ መክፈል እና ግዥዎች እንዲካሂዱ ወቅታዊ ክትትል ማድረግ፤
- ✓ የግንባታ ጥራት ላይ ጥብቅ ክትትል ማድረግ፤
- ✓ ሁሉንም የገጠር ወሀ ተቋማት ግንባታ የቁፋሮ ስራና የማቴራል አቅርቦት በህዝብ ተሳትፎ ማሰራት፤በእያንዳንዱ ተግባር ላይ የህብረተሰቡን ተሳትፎ ማረጋገጥ፤
- ✓ የገጠር የወሀ ተቋማትን በእጅ ዋጋ ብቻ አርቴዎችን አወዳደሮ በማሰራት የግንባታ ወጭን መቀነስ፤
- ✓ የእጅ ጉድጓድ፣የምንጭ ማሳልበት እና የገመድ ፖመፕ በመገባት የንጹህ መጠጥ ወሀ ማቅረብ የማይቻልባቸውን አካባቢዎች በመለየት እና አማራጮችን በማስቀመጥ የንጹህ መጠጥ ወሀ ለማቅረብ ልዩ ትኩረት ሰጦ መንቀሳቀስ፤
- ✓ ሁሉም ዞኖች በራሳቸው አቅም ጥናት እና ዲዛይን ሰርተው ጨረታ አዉጠው ግንባታ እንዲካሂዱ በማድረግ የልማት ጥያቄን መመለስ እንዲሁም በስራው ሂደት ዉሥጥ ጎን ለጎን የዞን ወሀ መምሪያዎችን አቅም ማጠናከር፤
- ✓ ለወሀ ተቋማት ግንባታ ተብለው በአጋር አካላት እና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች የሚመደቡ በጀቶችን ከእቅዳችን ዉስጥ በማስገባት አሟጦ የመጠቀም አካሂድ መከተል፤
- ✓ የፕሮጀክቶችን ግንባታ ዉጤታማ ለማድረግ የሶስትዮሽ እና የሁለትዮሽ ዉይይቶችን አጠናክሮ መቀጠል (የስራው ባለቤት፣የአማካሪ እና የተቋራጭ የጋራ ዉይይቶችን ማስቀጠል)፤
- ✓ የማይሰራ የወሀ ተቋማትን መረጃ በየጊዜው ወቅታዊ ማድረግ እና የጥገና ስራ መስራት፤

## 2.5. የክትትልና ድጋፍ ስርዓት

### 2.5.1. የመስከክትትልናድጋፍ

- ✓ የፕሮጀክቶች ጥናት ክትትልና ሱፐርቪዥን በክልል ባለሙያዎች ይካሄዳል
- ✓ በእቅድ ዝ/ክት/ግምገማ የስራ ሂደት ከሚካሄደው የስራ ክትትልና ግምገማ በተጨማሪ አግባብ ካላቸው የስራ ሂደቶች የተውጣጣ የባለሙያዎች ቡድን በተመረጡ ዞኖችና ወረዳዎች የመስክ ክትትል እገዛና የስራ ግምገማ ይካሄዳል
- ✓ የቢሮው ማኔጅመንት በተመረጡና አስተማሪ ሊሆኑ በሚችሉ ፕሮጀክቶች ዞኖችና ወረዳዎች በመገኘት የስራ ግምገማ ይካሄዳል፤ጠንካራ ተሞክሮዎችን ቀምሮ ለቢሮው ስራ በግባዓትነት እንዲያገለግል ያደርጋል

### 2.5.2. በስብሰባ (በዴስክ )ግምገማ

- ✓ በየሩብ አመቱ በዞን የስራ ሀላፊዎችና በቢሮው የስራ ሀላፊዎች በጋራ የስራ አፈጻጸም ግምገማ ይካሄዳል
- ✓ በየሩብ አመቱ በፌዴራል ደረጃ በሚዘጋጀው የስራ አፈጻጸም ግምገማ ክልላችንን የሚገልጽ ሪፖርት በማዘጋጀት ይቀርባል/ይልካል

### 2.5.3. ሪፖርት

- ✓ ዞኖች በኢሜል ሳምንታዊ ሪፖርት ወደ ክልል ይልካሉ፤
- ✓ ክልሉ ለዞኖች ግብረ መልስ በየሳምንቱ ይሰጣል፤
- ✓ እንደ ሁኔታው በኤስኤምኤስ አጫጭር ሪፖርቶችና ፊድ ባኮች ይኖራሉ፤
- ✓ ዞኖች በየኑብ አመቱ የመጨረሻ ወር ሪፖርት ለቢሮው ያቀርባሉ፤
- ✓ ቢሮው ለገንዘብን ኢ/ል/ቢሮና ለሚመለከታቸውሁሉ በየኑብ አመቱ ሪፖርት ይልካል፤

## 2.6. ያጋጠሙ ችግሮችና የተወሰዱ የመፍትሄ እርምጃዎች

### 2.6.1. ያጋጠሙ ችግሮች

- ✓ ከክልል እስከ ወረዳ ድረስ ከተቋሙ አደረጃጀትና ተልዕኮ አንጻር የሚያስፈልገው የሰው ኃይል አለመሟላት፤
- ✓ የባለሙያዎች በየጊዜው ከሥራ መልቀቅ፤
- ✓ የኤሌክትሮኒክስ መሳሪያዎች አቅርቦት ችግር፤
- ✓ የትራንስፎርመርና የሀይል አቅርቦት ችግር፤

### 2.6.2. የተወሰዱ የመፍትሄ እርምጃዎች

- ✓ በክልል ደረጃ በየጊዜው በሚለቀው የሰው ኃይል ቅጥር መፈጸም፡፡
- ✓ ለባለሙያዎች የሥልጠና ድጋፍ መስጠት፤ የወረዳ መስተዳድር አካላት በሰው ኃይል ዘርፍና ለወ.ሃ ተቋማት ግንባታ በቂ በጀት እንዲመድቡ አቅጣጫዎችን ሳያቋርጡ ማመላከት፤
- ✓ ኤሌክትሮኒክስ መሳሪያዎች በወቅቱ እንዲቀርብና የተለያዩ አማራጮችን በመፈለግ ለጊዜው ግንባታቸው የተጠናቀቁ ፕሮጀክቶች አገልግሎት እንዲሰጡ ማድረግ፤
- ✓ የትራንስፎርመር ችግር ባለባቸው አካባቢዎች ጀነሬተር በማቅረብ የመጠጥ ወ.ሃ ፕሮጀክቶች አገልግሎት እንዲያገኙ ተሞክሯል፤

### 2.6.3. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች

- ✓ በወረዳ ደረጃ ለሰው ኃይል ማሟያና ለንጹህ መጠጥ ወ.ሃ ተቋማት ግንባታ በቂ በጀት እንዲመድብ ማስቻል/ማድረግ፤
- ✓ የኤሌክትሮኒክስ መሳሪያዎች አቅርቦት፤ የትራንስፎርመርና የሀይል አቅርቦት ችግር ለመፍታት ጥረት ማድረግ፤

#### 4. የደ/ብ/ብ/ህ/ክልል ውሃ ሃብት ቢሮ 2006 በጀት ዓመት አፈጻጸም ሪፖርት እና የ2007 በጀት ዓመት የትኩረት አቅጣጫ

##### 1. የ2006 በጀት ዓመት አፈጻጸም ሪፖርት

###### 1.1. ግቦችና የግቦች አፈጻጸም

###### ሀ. የ2006 በጀት ዓመት ዋና ዋና ግቦች

- ✓ የዘርፉን የማስፈጸም አቅም ማሳደግ፤
- ✓ የንፁህ መጠጥ ውሃ ተደራሽነት ሽፋንን በገጠር በ2005 መጨረሻ ከደረሰበት 54.64% ወደ 81.86% እንዲሁም በከተማ ከ76.46% ወደ 91.78% ማድረስ፤
- ✓

###### ለ. የ2006 በጀት ዓመት የግቦች አፈጻጸም

- ✓ በአጠቃላይ በንፁህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ረገድ በበጀት ዓመቱ በገጠር 438 እና በከተማ 8 ቦድሞች 446 የመጠጥ ውሃ ተቋማት ግንባታ ማጠናቀቅ የተቻለ ሲሆን በዚህም በገጠር 752,941 (384,000 ሴት) እንዲሁም በከተማ 273,092 (139,277 ሴት) ቦድሞች 1,026,033 (523,277 ሴት) የክልሉን የገጠርና የከተማ ነዋሪ ህብረተሰብ የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል፡፡
- ✓ የመጠጥ ውሃ ተጽማት ብልሽት ደረጃን በ2005 ከነበረበት 16.98 በመቶ በ2006 በጀት ዓመት ወደ 12.3 በመቶ ማድረስ ተችሎዋል፡፡
- ✓ የመጠጥ ውሃ ሽፋን በገጠር 58 % ፣ በከተማ 85.92 % እና የክልሉን አማካኝ ሽፋን 61 በመቶ አድርሶታል፡፡



የደብ/ብ/ህ/ክልል ውሃ ቢሮ ባለሙያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

###### 1.2. ግቦችን ለማሳካት የተከናወኑ ተግባራት

###### ሀ. የአቅም ግንባታ ሥራዎች

- ✓ በመጠጥ ውሀ ቁፋሮ የተሰማሩ ድርጅቶች በበቂ ሁኔታ አለማግኘትና እንዲሁም የውሀ ተቋማት መጠገኛ መሳሪያዎች እጥረት ለመቀነስ የሚያስችል ከፍተኛ በጀት በመመደብ የማሽነሪና መሳሪያዎች ግዢ እንዲካሄድ ተደርጓል፡፡ በዚህም መሰረት፡-
- 13 መቆፈሪያ መሳሪያ ሪጎች፤

- 5 ክሬኖች
  - 14 ሞባይል ወርክሾፖች እና
  - 7 አነስተኛ ተሽከርካሪዎች ለመግዛት ታቅዶ የመቆፈሪያ መሳሪያዎችና ክሬኖች ግዢ ሙሉ በሙሉ ተከናውኖ አገልግሎት ላይ ውሎዋል። ቀሪ የሞባይል ወርክ ሾፖችና አነስተኛ ተሽከርካሪዎች ግዢ በሂደት ላይ ይገኛል።
- ✓ ከጃፓን ዓለም አቀፍ የትብብር ድርጅት ጋር በጋራ ለሚከናወኑ ፕሮጀክቶች የክትትል ሥራ ለማከናወን የተገዙ ሶስት የመስክ ተሽከርካሪዎችም ርክክብ ተፈፅሞ ወደ ስራ እንዲገቡ ተደርጓል።
  - ✓ 744 ባለሙያዎች በሀገር ውስጥ 5 ባለሙያዎች በውጭ ሀገር የአጭር ጊዜ ስልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል።
  - ✓ ለ39 የውሃ ተንከባካቢዎች እና ለ11,485 ተጠቃሚ ህብረተሰብ ስልጠና ተሰጥቶታል።

#### **ለ. ከገጠር መጠጥ ውሃ ግንባታ ረገድ**

**በምዕተ ዓመቱ የልማት ግብ ከታቀዱት 146 ነባርና 19 አዲስ የገጠር መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት ውስጥ፡-**

- ✓ 26 ምንጭ ከነማከፋፈያ ፕሮጀክቶች ሙሉ በሙሉ ተጠናቆ አገልግሎት መስጠት ጀምሮአል።
- ✓ 3 ምንጮች ከነማከፋፈያቸው አፈፃፀማቸው 50 ከመቶ ከዚያ በታች የሆኑ ሲሆን አፈፃፀም ዝቅተኛ ሆኖ የተገኘበት ዋና ምክንያት ግንባታቸው የሚጠይቀው ከፍተኛ በጀት አንፃር ሥራቸው በፌዝ በፌዝ የሚከናወን በመሆኑ ነው፤
- ✓ 15 ምንጭ ከነማከፋፈያ 76-99 በመቶ የአፈፃፀም ደረጃ ላይ የሚገኙ ሲሆን ከዚህ ውስጥ 8 ፕሮጀክቶች የሲቪል ሥራቸው የማጠናቀቂያና የኤሌክትሮ ሜካኒካል ተከላ ሥራ የሚቀራቸውና 6 ፕሮጀክቶች የሲቪል ሥራቸው ሙሉ በሙሉ ተጠናቆ በኤሌክትሮ ሜካኒካል አቅርቦትና ተከላ ምክንያት ብቻ ወደ አገልግሎት ያልገቡ ቢሆንም አቅርቦቱና ተከላው እንደተከናወነ አገልግሎት የሚሰጡ ይሆናል።
- ✓ 5 ምንጭ ከነማከፋፈያ ግንባታቸው ባለፈው በጀት ዓመት የተጠናቀቀ ሲሆን ለቀሪ ክፍያ ብቻ በዚህ በጀት ዓመት ዕቅድ ውስጥ እንዲካተቱ ተደርጓል።

#### **በክልል መንግስት በጀት ድጋፍ የሚካሄዱ የገ/መ/ው/ፕሮጀክቶች**

- ✓ የአዋዳ በርቻ መ/ው/ፕ የመጀመሪያ ዙር ግንባታው ተጠናቆ 70 ሺህ የገጠር ነዋሪ ህብረተሰብ የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ መሆን የቻለ ሲሆን ተጨማሪ 50 ሺህ ህብረተሰብን የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ያደርጋል ተብሎ የታቀደው የዚሁ ፕሮጀክት የሁለተኛው ዙር የማስፋፊያ ግንባታ የሲቪል ሥራው ተጠናቆ የኤሌክትሮ ሜካኒካል አቅርቦትና ተከላ ሥራ ብቻ ይቀረዋል።

#### **በዓለም ባንክ የገጠር የመጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት**

- ✓ በእንደጋኝ ወረዳ ከምንጭ የማከፋፈያ ግንባታ፣ በእዣ ወረዳ ከጉድጓድ የማከፋፈያ እና ከነባር የመጠጥ ውሃ ተቋም ማስፋፊያ ሥራ ግንባታቸው ተጠናቆዋል።

#### **በአፍሪካ ልማት ባንክ የገጠር መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት**

- ✓ በተለያዩ ወረዳዎች ሲተገበሩ ከቆዩ 9 የጥልቅ ጉድጓድ ቁፋሮ ሥራ ጉቱ የተጠናቀቁ ሲሆን የበርቻ ወረዳ በቁፋሮ ሂደት ላይ ይገኛል።
- ✓ በበጀት ዓመቱ አንድ ከነባር የውሃ ተቋም ማስፋፊያ እንዲሁም የ18 ምንጭ በቦታው ግንባታ ተጠናቆ ወደ አገልግሎት ማስገባት ተችሏል።

### በፈረንሳይ ለጋሽ ድርጅት

- ✓ የዎንሾ እና የቀረሶ መ/ው/ፕሮጀክቶች ግንባታቸው ተጠናቋል፡፡

### በፊንላንድ መንግስት (ኮ -ዋሽ ) የገጠር መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት

- ✓ የ169 ነባር ተቋማት ግንባታና አዲስ 203 ተቋማት ግንባታ ለማከናወን ታቅዶ የ84 ተቋማት ግንባታ ተጠናቋል፡፡

### በዩኒሴፍ የገጠር መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት

- ✓ (7 ጥልቅ ጉድጓድ ቁፋሮ ታቅዶ 6) ፤ (4 ጥ/ጉድጓድ ማስፋፊያ ታቅዶ 4)፤ (12 አዲስ ምንጭ በቦታው ታቅዶ 26)፤ (100 መለ/ጥ/ጉ ታቅዶ 92)፤(22 የምንጭ ማስፋፋት ታቅዶ 13) ተከናውኖታል፡፡

### በአስቸኳይ ጊዜ እርዳታ (Emergency Program)

- ✓ በጥቅል ከተላለፈው 6.3 ሚሊዮን ብር 4 ነባር የውሃ ተቋማት ማስፋፊያ ተጠናቆ 23,721(12,098 ሴት) ህብረተሰብ የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ መሆን ችሏል፡፡

### በጃፓን (JICA) አነስተኛ የገጠር መጠጥ ውሃ ቴክኖሎጂ ማስፋፊያ ፕሮጀክት

- ✓ ለሙከራ የተመረቱትን 6 የተለያዩ የፓምፕ /የባለገመድ/ ሞዴሎችን በመስቃን ወረዳ በተመረጡ 12 ቦታዎች ላይ ተከላ ተከናውኖ 150 ቤተሰቦች ወይም 750 ቤተሰብ ከዚህ ውስጥ (382 ሴት) የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ተደርጓል፡፡ በአሁኑ ወቅት በሌሎች አካባቢዎችም እንቅስቃሴው ተጀምሮታል፡፡
- ✓ በሌላ በኩል ባምቡ ኬዚንግን ሙከራ ለማድረግ 8 የባምቡ ኬዚንግ ተመርቶ ቴክኖሎጂውን መሞከር እንዲቻል 3 የእጅ ጉድጓድ ቁፋሮ ተከናውኗል፡፡
- ✓ በ10 ከተሞች ላይ ከጃይካ አለም አቀፍ ትብብር ጋር በመሆን የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ጥናት ስራዎች ተሰርተው ወደ ትግበራ ተገብተዋል

### በበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማሕበራት የገጠር መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት

- ✓ ከ158 ፕሮጀክቶች ውስጥ በድምሩ 77 የመጠጥ ውሃ ተቋማት ግንባታ እና 29 መልሶ ግንባታ ሥራዎች ተጠናቀው አገልግሎት መስጠት ጀምረዋል፡፡

### በፌደራል በውሃ፣መስኖ እና ኢነርጂ ሚኒስቴር የገጠር መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት

- ✓ በሰው ኃይል የሚቆፈሩ (Manual Drilling) ጉድጓዶች ቴክኖሎጂ 8 የሙከራ ቁፋሮ የተከናወነ ሲሆን በዚህም 8 ቤተሰብ ማለትም 40 የሚጠጉ ሰዎች (21 ሴት) የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል፡፡
- ✓ በቀጣይ በሌሎች ዞኖችም ተመሳሳይ ቁፋሮ ለማካሄድ በዝግጅት ላይ ይገኛሉ፡፡
- ✓ የከተማ መጠጥ ውሃ ግንባታ

**ሐ. የከተማ መጠጥ ውሃ ግንባታ**

**በክልል መንግስት በጀት የሚካሄዱ የከተሞች መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት**

- ✓ የሰሜን ሸርሸራ እና የዲላ ከተሞች መጠጥ ውሃ ፕሮጀክት ግንባታ ሙሉ በሙሉ ተጠናቋል፡፡
- ✓ የኢንሴኖ ከተማ መ/ው/ግንባታ አብዛኛው ሥራ የተከናወነ ሲሆን የጀነሬተር ቤት ግንባታና የማጠናቀቂያ ሥራ ብቻ ይቀረዋል፡፡
- ✓ የቢጠና መ/ው/ግ/ፕሮጀክትን የሲቪል ሥራው የተሰራ ቢሆንም ለህብረተሰቡ የተሻለ አገልግሎት ሊሰጥ በሚችል ደረጃ ተጨማሪ የውሃ መገኛ ቦታ ጥናት በመጠናቀቅ ላይ ይገኛል፡፡
- ✓ በተመሳሳይ የተርጫ ከተማ መጠጥ ውሃ ፕሮጀክት የሲቪል ግንባታውን ለማከናወን የሚያስችል ውል ተገብቶ ሥራው ተጀምሯል፡፡

**በውሃ ልማት ፈንድ የከተሞች መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት**

- ✓ በውሃ ል/ፈንድ የሚካሄዱ የዱራሜ፤ ሶዶ፤ ቦንጋ፤ ሀዋሳ እና ቡታጅራ በድምሩ የአምስት ከተሞች ፕሮጀክት አፈፃፀምን በተመለከተ የዱራሜ መጠጥ ውሃ ፕሮጀክት ተጠናቋል፡፡
- ✓ በሀዋሳ አምስት እንዲሁም በቦንጋ ሦስት የጥልቅ ጉድጓድ ቁፋሮ ተከናውኖ ምርታማ የሆነ ሲሆን የሶዶ እና የቦንጋ ከተሞች መጠጥ ውሃ ፕሮጀክቶች ቀሪ ሥራዎችን ለማጠናቀቅ እንዲቻል በሚኒስቴር መሰረያ ቤቱ በኩል የጨረታ ሰነድ በመገምገም ላይ ይገኛል፡፡

**በአለም ባንክ የከተሞች መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት**

- ✓ የይርጋዓለም ከተማ መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት ተጠናቆ በአሁኑ ጊዜ ህብረተሰቡ መጠቀም የጀመረ ሲሆን በውል ውስጥ የተካተተው የትራንስፎርሜሽን ተከላ ሥራ ይቀራል፡፡
- ✓ የቴፒ፤ አርባ ምንጭ፤የይርጋ ጨፌ፤ የካራት፤ የሾኔ እና የሀላባ ከተማ መጠጥ ውሃ ፕሮጀክቶች ግንባታቸው ሙሉ በሙሉ ተጠናቆ ሕብረተሰቡ መጠቀም የጀመረ ሲሆን የአረካ ከተማ መጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክት የማጠናቀቂያ ሥራ በመከናወን ላይ ይገኛል፡፡

**የመጠጥ ውሀ ተቋማት ዘለቂታዊነትን የማረጋገጥ ሥራ**

- ✓ 250 ከባድ ጥገናዎችን በክልል ደረጃ ለማከናወን ታቅዶ 227 በተጨማሪም 12 የፓምፕ ተከላ ሥራዎች ተሰርተዋል፡፡ የዞኖችና የወረዳዎች አፈፃፀምን ስንመለከት 253 መካከለኛ እና 1,658 አነስተኛ ጥገናዎች ተከናውኗል፡፡
- ✓ 654 መጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ማቋቋም ፣ 754 ማህበራትን ማጠናከር፤ 583 ማህበራት ማደራጀት ፣11 ፌዴሬሽኖችን ማቋቋም እና 114,040 የውሀ ተቋማት አስተዳዳሪዎች ስልጠና ለመስጠት ተችሏል፡፡
- ✓ ለገጠር ውሃ ተቋማት ጥገና 7 የመለዋወጫ መሸጫ ሰቆች ለመክፈት ታቅዶ በማከናወን የመለዋወጫ ግዢ ተፈፅሞ የማሰራጨት ሥራ ተሠርቶዋል፡፡
- ✓ የ23 ከተሞች ውሃ አገልግሎቶች የደረጃ ማሻሻያ ጥናት ታቅዶ ሙሉ በሙሉ ተከናውኗል፡፡
- ✓ የመጠጥ ውሀ ተቋማትን በአማራጭ ኢነርጂ ለመተካት እንዲረዳ በ32 የውሀ ተቋማት ላይ ጥናት ተደርጎዋል፡፡
- ✓ የ2 ፍሎራይድ ማጣሪያ ተቋማት ጥገናና ማሻሻያ ግንባታ ፕሮጀክት በሃላባ ልዩ ወረዳ ለማካሄድ በታቀደው መሰረት የቅድመ ክፍያ ተፈጽሞ ወደ ግባታው የተገባው ዘግይቶ በመሆኑ በበጀት ዓመቱ ለማጠናቀቅ አልተቻለም፡፡ቀሪ ሥራዎችን በሚቀጥለው በጀት ዓመት ለማጠናቀቅ በዕቅድ ተይዟል፡፡
- ✓ 536,978 የቤተሰብ ውሃ አቅርቦትና 418,694 የቤተሰብ ሳኒቴሽንና ሃይጂን መረጃ ወደ ኮምፒውተር እንዲገባ በማድረግ በጠቅላላው 2,875,781 የቤተሰብ ውሃ አቅርቦት መረጃ እና 2,784,267 የቤተሰብ ሳኒቴሽንና ሃይጂን



መረጃዎች እንዲገቡ ተደርጎ የ2003 ዓ.ም. የዋሽ ቆጠራ መረጃ በኮምፒውተር የማስገባትና የማጠናቀር ስራ ተጠናቀሎአል፡፡

- ✓ የ400 የውሃ ተቋማት የውሃ ናሙና ላይ ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ የ360 የውሃ ተቋማት ውሃ ናሙና የፊዚኩ ኬሚካል እና ባክቴሪኦሎጂካል ምርመራ ማካሄድ ተችሏል፡፡
- ✓ የ30 ከተሞች የውሀ ማጣሪያ ተቋማትን የጥራት ደረጃ ለመቆጣጠር በታቀደው መሰረት ተከናውኗል፡፡

### 1.3. በ2006 በጀት ዓመት አፈፃፀም ረገድ የታዩ ቁልፍ ማነቆዎችና የተወሰዱ የመፍትሔ አቅጣጫዎች

#### ሀ. ቁልፍ ማነቆዎች

##### ከአመለካከት ረገድ

- ✓ የመጠጥ ውሃ ፕሮጀክቶችን ውል ክልሉ የገባ ስለሆነ በሚል ምክንያት አንዳንድ ዞኖች፣ልዩ ወረዳዎችና ወረዳዎች ላይ ፕሮጀክቶችን በባለቤትነት ባለመከታተል ምክንያት ከጥራትና ከአገልግሎት አሰጣጥ አንፃር ችግር መታየት፤
- ✓ በኪራይ ሰብሳቢነት አመለካከትንና ተግባርን ከመተጋገል አንፃር አሁንም ውስንነቶች መኖር፤
- ✓ በፕሮጀክቶች ክትትልና ድጋፍ አናሳነት የተነሳ ፕሮጀክቶች ከጊዜ፣ ከወጪና ከጥራት አንፃር በአግባቡ አለመከናወን፤
- ✓ በህብረተሰብ ተሳትፎ ሥራዎች ላይ ትኩረት ባለመስጠቱ ምክንያት ተጠቃሚው ህዝብ በፕሮጀክት ጥናት፣ ዲዛይን፣ ግንባታ ቁጥጥርና በተቋማት አስተዳደር ሥራዎች ላይ በሁሉም ዞኖችና ልዩ ወረዳዎች Community Mobilization ሥራ ባለመስራቱ የህብረተሰቡ የባለቤትነት ስሜት አለመታየት፤

##### ከክህሎት ረገድ

- ✓ ከአብዛኞቹ ዞኖችና ልዩ ወረዳዎች ወቅታዊና ገላጭ የአፈፃፀም ሪፖርት አለመቅረብ፤
- ✓ የኮንትራክተሮች አቅም ውስንነት፣ በየደረጃው ያለ ፈፃሚ ሥራዎችን በተገቢው ለማከናወንና ዘመናዊ ቴክኖሎጂዎችን ለመጠቀም የሚያስችሉ የአቅም ውስንነቶች መኖር፤
- ✓ በተለያዩ መንገዶች የሚገኙ የስልጠና አግባቦችን በተገቢው መንገድ አለመጠቀምና ወደ ሥራ እንዲገባ ተገቢውን ድጋፍና ክትትል አለመድረግ፤
- ✓ ከክልል እስከ ወረዳ ያሉ ባለሙያዎች ዘመናዊ ቴክኖሎጂዎችና ሌሎች የመረጃ ሥርዓቶች ለመጠቀም የክህሎት/አቅም ክፍተት መኖር፤

##### ከአቅርቦት ረገድ

- ✓ በቂ የሆነ የሰው ኃይል በየደረጃው አለመሟላትና በቁሳቁስ ያልተደራጀ መሆን፤
- ✓ ሥራዎችን ለመከታተል፣ለመገምገምና ወቅታዊ የሆነ ግብረ-መልስ ለመስጠት የሚያስችሉ የመገናኛ ዘዴዎች /ለምሳሌ ተሽከሪካሪዎች፣ የመረጃ መረብ መጠቀሚያ ዘዴዎች፣ ስካነሮች፣ ኮምፕውተሮች፣ ፋክስ፣ ኢንተርኔት ...ወዘተ/ በየደረጃው አለመሟላት፤
- ✓ ሥራዎችን በተገቢው መንገድ ለማከናወንና የአገልግሎት አሰጣጥ ስርዓቱን ወቅታዊና ተደራሽ ለማድረግ የሚያስችሉ ግብዓቶች በብዛት፣ በጥራትና በጊዜ አለመቅረብ፤
- ✓ ፕሮጀክቶችን በተገቢው መንገድ ለማከናወንና የአገልግሎት አሰጣጥ ስርዓቱን ወቅታዊና ተደራሽ ለማድረግ የሚያስችሉ የግንባታ ግብዓቶች በብዛት፣ በጥራትና በጊዜ አለመቅረብ፤

##### ከአሠራርና አደረጃጀት ረገድ

- ✓ የመረጃ አሰባሰብ፣ አደረጃጀትና ልውውጥ በየደረጃው የተጠናከረ አለመሆን፤
- ✓ የባለ ድርሻ አካላት ቅንጅታዊ ተሳትፎ ማነስ፤

- ✓ በመጠጥ ውሃ ሥራ ሂደት በመሠረታዊ የሥራ ሂደት ለውጥ ጥናት መሠረት ተግባራዊ የተደረጉ መዋቅሮች አተገባበር ፈጣን አለመሆን፤

**1.4. ችግሮችን ለመፍታት የተቀመጡ የመፍትሔ አቅጣጫዎች/የመፍትሔ እርምጃዎች፡**

- ✓ የቀላል ቴክኖሎጂ አጠቀቀም ላይ ለዘመናዊ የተለያዩ የስልጠና፣ የውይይት እና የንቅናቄ መድረክ በማመቻቸት በተቀመጠው ስታንዳርድ መሠረት በመንደሩ ውሃ ያላገኘ ህብረተሰብ በራሱ ጉልበት የውሃ ጉድጓድ ካስቆፈረ የእጅ ፓምፕ ወይም 10 ሺህ የገመድ ፓምፕ ግዢ በመፈፀም በሚዘጋጀው ሞዳሊቲ መሰረት እንዲሰራጭ ይደረጋል፤
- ✓ በየደረጃው ያለውን የአቅም ወሰንነትና የአመለካከት ማነቆዎችን ለመፍታት የተለያዩና ክፍተቶችን መሰረት ያደረጉ ስልጠናዎችን ማዘጋጀትና አፈፃፀማቸውን መከታተል፤
- ✓ የተደራጀና የሴክተሩን አፈፃፀም ሊያሳድግ የሚችል የአሰራር ስርዓት በመዘርጋት በየደረጃው ያለው የግንኙነት አግባብ ወቅታዊና የተደራጀ እንዲሆን የተለያዩ ዘዴዎችን መቀየስ፤
- ✓ ሥራዎችን በተገቢው መንገድ ለማከናወንና የአገልግሎት አሰጣጥ ስርዓቱን ወቅታዊና ተደራሽ ለማድረግ የሚያስችሉ ግብዓቶች በተገቢው ጊዜና ጥራት እንዲደርሱ ማስቻል፤
- ✓ በየደረጃው ያለውን አደረጃጀት በሰው ሀይል ማደራጀትና አጠቃላይ ተግባራትን ለመፈፀም የሚያግዝ መዋቅር እንዲኖረው ማስቻል፤
- ✓ ከልማት አጋሮችና ኮንትራክተሮች እና ሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር የውይይት መድረክ መፍጠር፤

**1.5. ችግሮችን ለመፍታት የተቀመጡ አቅጣጫዎች/የተወሰዱ የመፍትሄ እርምጃዎች**

- ✓ በዞንና ልዩ ወረዳ የሚጠናቀሩ የአፈጻጸም ሪፖርቶች የሴቶችን ተጠቃሚነትና ተሳታፊነት በማረጋገጥ መልኩ በይፋ ተለይቶ እንዲቀርብ ከትትልና ድጋፍ ተደርጓል፤
- ✓ በመጨረሻም የህዝብ ንቅናቄ በመፍጠርና አነስተኛ ወጪን የሚጠይቁ ቴክኖሎጂዎችን በሥፋት በመጠቀም የንፁህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋንን ማሳደግ እንዲቻል ግንዛቤ የመፍጠሪያ መድረክ ተዘጋጅቶ የተከናወነ ሲሆን በቀጣይ ወደተግባር ለመግባት እንቅስቃሴ እየተደረገ ይገኛል፡፡

## 5. የኢ.አ.ው.ፍ.ባ. የዋና ዋና ፕሮጀክቶች አፈጻጸም እና ቀጣይ ዕቅድ አጭር መግለጫ

### የዋና ዋና ፕሮጀክቶች አፈጻጸም

1.1. በአጭር እና በመካከለኛ ጊዜ የሚጠበቁ ውጤቶች

1.1.1. የውሃ አቅርቦትን ከማሳደግ አንጻር የሚጠበቁ ውጤቶች

#### ሀ. አጭር ጊዜ፡

በ2007 በጀት ዓመት 249 ሺህ ሜኩብ ውሃ በማምረት እና በማስራጨት በአሁን ሰአት በከተማዋ እየተመረተ የሚገኘውን 350 ሺህ ሜኩብ ውሃ ወደ 599 ሺህ ከፍ እንዲል ማድረግ፤

#### ለ. በመካከለኛ ጊዜ፡

ተ.ቁ.	ዝርዝር ፕሮጀክቶች	የሚገኘው የምርት መጠን በሜኩብ በቀን	የፕሮጀክቱ የሚጠናቀቅበት ዓ.ም	ምርመራ
1	ገርቢ ግድብ ግንባታ ፕሮጀክት	73-100	2009	
2	ለገዳዲ Phase 2 የጉድጓድ ውሃ ፕሮጀክት	86	2009	
3	ኮዬ ፍጨ የጉድጓድ ውሃ ፕሮጀክት	50	2008	
4	አያት North ፋንታ የጉድጓድ ውሃ ፕሮጀክት	68	2008	
5	የሰበታ ሆለታ ሱሉልታ የጉድጓድ ውሃ ፕሮጀክቶች	200	2009	
	ድምር	477-504	2008/09	

#### 1.1.2. የፍሳሽ ማስወገድ አገልግሎትን ከማሻሻል አንጻር የሚጠበቁ ውጤቶች

#### ሀ. በአጭር ጊዜ፡

- ✓ ተጨማሪ 72.5 ሺህ ሜኩብ ፍሳሽ አሰባስቦ እና አጣርቶ የማስወገድ አቅም በመፍጠር አሁን ያለውን በቀን 18 ሺህ ሜኩብ ፍሳሽ አጣርቶ የማስወገድ አቅም ወደ 90.5 ሺህ ሜኩብ በቀን እንዲያድግ ማድረግ፤
- ✓ የ85 የፍሳሽ ማንሻ ተሽከርካሪዎች ግዥ በመፈጸም በአሁን ሰአት በቀን በተሽከርካሪ የሚነሳውን ከአንድ ሺህ ሜኩብ ያልበለጠ ፍሳሽ ወደ 11 ሺህ ሜኩብ በቀን ማድረስ
- ✓ በተመረጡ ህዝብ በሚበዛባቸው አካባቢዎች የ810 ዘመናዊ የህዝብ፣ የጋራ እና ተንቀሳቃሽ መጽዳጃ ቤቶች መገንባት፤



የኢ.ኤ.ወ.ፍ.ባ ባለሞያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

#### ለ. በመካከለኛ ጊዜ፡

እስከ 2009 ዓ.ም ድረስ በቀን ከ240 ሺህ ሜኩብ በላይ ፍሳሽ የማሰባሰብ፣ የማጣራት እና የማስወገድ አቅም በመፍጠር በቃሊቲ፣አቃቂ እና ምስራቅ ተፋሰስ ስር የሚገኙ የከተማዋ ነዋሪዎች የዘመናዊ የፍሳሽ መስመር ተጠቃሚ እንዲሆን ማድረግ ናቸው፡፡

#### 2. የዋና ዋና ፕሮጀክቶች ወቅታዊ አፈጻጸም እና ቀጣይ ዕቅድ

##### 2.1.1. የከርሰምድር ውሃ ልማት ፕሮጀክቶች

- ሀ. የአቃቂ ፌዝ 3 B ፕሮጀክት 98% ተጠናቋል፡፡
- ለ. የአቃቂ ፌዝ 3 A ፕሮጀክት 59% ተጠናቋል፡፡
- ✓ አጠቃላይ ከሚሰራው 31 ኪ.ሜ አዲስ የመዳረሻ መንገድ ግንባታ ስራ ውስጥ የ16 ኪ.ሜ ግንባታ ሥራ የተጠናቀቀ ሲሆን በሌላ በኩል የ4 ኪ.ሜ የነባር መዳረሻ መንገድ ጥገና ስራ ሙሉ ለሙሉ ተጠናቋል፡፡
- ✓ አጠቃላይ ከሚሰራው በ22 የጉድጓዶች አካባቢ የህንጻ ግንባታ ስራዎች ውስጥ የ13ቱ አጠቃላይ የግንባታ ሥራ ተጠናቆ በማጠናቀቂያ ሥራ ላይ የሚገኙ ሲሆን ሌሎቹ በግንባታ ሂደት ላይ ይገኛሉ፡፡ ከዚህ በተጨማሪም በCT3 አካባቢ የባለ 1 ሺህ ሜኩብ የኮንክሪት ማጠራቀሚያ ጋን በግንባታ ሂደት ላይ ይገኛል፡፡
- ✓ አጠቃላይ ከሚሰራው የ44.6 ኪ.ሜ የማሰባሰቢያ መስመር ዝርጋታ ውስጥ የ15.5 ኪ.ሜ ዝርጋታ ስራ ተከናውኗል፡፡
- ሐ. የለገዳዲ ጥልቅ ጉድጓድ ውሃ ልማት ፕሮጀክት Phase I
- ✓ የ 10 ጉድጓድ ቁፋሮ ሥራ የፓምፕ ቲስት እና የቁፋሮ ሥራ ተጠናቆ፣ ከጉድጓዶቹ 40ሺ ሜትር ኩብ በቀን ይገኛል፡፡
- ✓ የ11 ኪ.ሜ የዋና እና 48 ኪ.ሜ የስርጭት መስመር ዝርጋታ እና ተያያዥ ሲቪል ግንባታ ስራዎች
- ✓ የኤሌክትሮሜካኒካል ዕቃ አቅርቦትና ተከላ
- ✓ የ18 ኪ.ሜ የጉድጓዶች ማሰባሰቢያ መስመር ዝርጋታ እና ተያያዥ ሲቪል ግንባታ
  - ከሚዘረጋው 18 ኪ.ሜ. የማሰባሰቢያ መስመር ዝርጋታ ውስጥ የ8 ኪ.ሜ. ዝርጋታ ሥራ ተከናውኗል፡፡
  - ለ10 ጉድጓዶች የሚከናወኑ የሲቪል ግንባታ ሥራዎች 20% ተከናውኗል፡፡

#### መ. ለኮንዶሚኒየም አካባቢ ጥልቅ/ መለስተኛ ጉድጓድ ውሃ ልማት ፕሮጀክት

- ✓ የጥናት እና ዲዛይን ስራ እና ጥልቅ/ መለስተኛ ጉድጓድ ውሃ ልማት ፕሮጀክት በመከናወን ላይ ነው፡፡

- የጥናትና ዲዛይን ስራውን እንዲሰራ ውል ተፈጽሞ የ20 መለስተኛ ጉድጓዶች ቁፋሮ ጥናትና ዲዛይን ስራው ተጠናቋል፡፡በዚህም የቁፋሮ ሥራ የሚከናወንባቸው ቦታዎች ተለይተው ቀርበዋል፡፡ፕሮጀክቱ 98 በመቶ ተጠናቋል፡፡
- ከ20 ጉድጓዶች ውስጥ 18ቱ ውለታ ተገብቶ የ3ቱ ተጠናቋል፡፡ ቀሪ 5 ጉድጓዶች በቁፋሮ ሂደት ላይ ይገኛሉ፡፡ፕሮጀክቱ 15 በመቶ ተጠናቋል፡፡

## 2.1.2. የገጸ ምድር ውሃ ልማት ፕሮጀክቶች

- ሀ. የለገዳዲ ማጣሪያ ጣቢያ ማስፋፊያ እና ድሬ ግድብ ግንባታ ፕሮጀክት
  - ✓ የድሬ ግድብ ማሳደግ ስራ
  - ✓ የለገዳዲ ማጣሪያ ጣቢያ ማስፋፊያ ግንባታ ስራ
    - የሰላጅ ማጣሪያ ግንባታ፡ የክላሪፋየር ግንባታና የElectro- chlorination plant ግንባታ፤ የፊልተር ቤድ፤ የcoagulation tank ግንባታ እና የኤሌክትሮሜካኒካል ዕቃ ተከላ ሥራ ተጠናቋል፡፡
    - የግድብ Rehabilitation ሥራ በመሰራት ላይ ይገኛል፡፡
    - ቀርበዋል፡፡ፕሮጀክቱ 95 በመቶ ተጠናቋል፡፡

## ለ. የገርቢ ግድብ ግንባታ ፕሮጀክት

- ✓ የገርቢ ግድብ ጥናት እና ዲዛይን ስራ
- ✓ የገርቢ ግድብ ግንባታ ስራ
  - ለማጣሪያ ጣቢያው፤ ለግድብ ግንባታ እና ለመስመር ዝርጋታ ስራው በሶስት ሎት ጨረታ ወጥቶ የነበረ ቢሆንም ለግንባታ ሥራው ፋይናንስ ከማፈላለግ ጋር በተያያዘ ጨረታው ላልተወሰነ ጊዜ እንዲራዘም አስገዳጅ ሁኔታ ተፈጥሮ እንዲራዘም ተደርገዋል፡፡
  - ከዚህ ጎን ለጎን የግንባታ ስራውን በብድር ፈንድ ለማድረግ በCGC ስራ ተቋራጭ በኩል ከቻይና EXIM ባንክ ፍላጎት እንዳለ ድርጅቱ በማቅረቡ የመግባቢያ የስምምነት ሰነድ እንዲፈረም ተደርጎ ከድርጅቱ ጋር የቴክኒክ እና የፋይናንስ ግምገማ ስራ ተከናውኗል፡፡ በዚህ መሰረት በአጭር ጊዜ ውስጥ ወደ ትግበራ እንደሚገባ ይጠበቃል፡፡
  - ፕሮጀክቱ መቶ በመቶ ተጠናቋል፡፡

## ሐ. የሲቢሉ ግድብ ግንባታ ፕሮጀክት

- ✓ አማራጭ ሁኔታዎች ጥናት እና ዲዛይን ስራ
- ✓ ዝርዝር የጥናትና ዲዛይን ሥራ
  - ዝርዝር የጥናትና ዲዛይን ሥራ ለማከናወን ያስችል ዘንድ ለአማሪ ቅጥር ቢጋር /TOR /ተዘጋጅቶ ጨረታው አየር ላይ ይገኛል፡፡
  - ፕሮጀክቱ መቶ በመቶ ተጠናቋል፡፡

### 2.1.3. የፍላጎት አገልግሎት ልማት ፕሮጀክቶች

#### ሀ. የጨፌ ክፍል 1 ፍላጎት ማጣሪያ ጣቢያ ግንባታ ፕሮጀክት

- ✓ አጠቃላይ ከሚዘረጋው 22 ኪ.ሜ የፍላጎት መስመር ውስጥ እስከ 2006 በጀት ዓመት ማብቂያ የ18 ኪ.ሜ ዝርጋታ ስራ ተከናውኗል፡፡ ከወሰን ማስከበር ጋር በተያያዘ የግንባታ ሥራው በተወሰ ደረጃ ዘግይቶ የነበረ ሲሆን በአሁን ሰዓት ይህ ቸግሩ በመቀረፍ ላይ ይገኛል፡፡
- ✓ ፕሮጀክቱ 80 በመቶ ተጠናቋል፡፡

#### ለ. የቃሊቲ ፍላጎት ማጣሪያ ማስፋፊያ እና መስመር ዝርጋታ ፕሮጀክት

- ✓ የማህበራዊ እና አካባቢያዊ ተጽእኖ ዳሰሳ ጥናት
- ✓ የወሰን ማስከበር ስራ
- ✓ የማጣሪያ ጣቢያ ማስፋፊያ ግንባታ ስራ
- ✓ የ18 ኪ.ሜ የዋና ፍላጎት መስመር ዝርጋታ ስራ
  - ለፍላጎት መስመር ዝርጋታ ሥራው አጠቃላይ የተጫራቾች ሰነድ ግምገማ ሥራ ተጠናቆ እና የአለም ባንክ ይሁንታ አግኝቶ ውለታ ተገብቷል፡፡
  - ለማጣሪያ ጣቢያ ማስፋፊያ ግንባታ ሥራው አጠቃላይ የተጫራቾች ሰነድ ግምገማ ሥራ ተጠናቆ እና የአለም ባንክ ይሁንታ አግኝቶ ውለታ ተገብቷል፡፡
  - ለ28 ኪ.ሜ. የዋና ፍላጎት መስመር ዕቃ አቅርቦትና መስመር ዝርጋታ ሥራ ጨረታው ወጥቶ የነበረ ሲሆን በአሁን ሰዓት ጨረታው ተከፍቶ የግምገማ ሥራ በመከናወን ላይ ይገኛል
  - መስመሩ በሚያልፍባቸው አካባቢዎች የማፍረስ ስራ እየተከናወነ ይገኛል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ ከመንገዶች ባለሥልጣን በቀረበው የካሳ ግምት መሠረት ፕሮጀክቱ ለሚነካቸው ዋና እና ገባር መንገዶች ከ 2 ሚሊየን ብር በላይ የካሳ ክፍያ ተፈፅሟል፡፡ ለመብራት ኃይልና ቴሌ ኮሚኒኬሽን የካሳ ግምት እንዲያቀርቡ ተጠይቆ በከፊል አቅርበዋል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ ከይዞታ ጋር በተገናኘ መስመሩ የሚያልፍባቸው ቤቶች የማፍረስ ስራ ተሰርቷል፡፡
  - ፕሮጀክቱ መቶ በመቶ ተጠናቋል፡፡

#### ሐ. የቃሊቲ ተፋሰስ የመለስተኛ ፍላጎት መስመር ዝርጋታ ክፍል 10 ፕሮጀክት

- ✓ የፍላጎት ቧንቧና መገጣጠሚያ እንዲሁም ማንሆል ግዥ
- ✓ 80 ኪ.ሜ. የመለስተኛ ፍላጎት መስመር ዝርጋታ ሥራ
- ✓ 28 ኪ.ሜ. የዋና ፍላጎት መስመር ዕቃ አቅርቦትና መስመር ዝርጋታ ሥራ
  - የፍላጎት ቧንቧና መገጣጠሚያ ግዥ በጨረታ ሂደት ላይ ይገኛል፡፡
  - ለመለስተኛ ፍላጎት መስመር ዝርጋታ ሥራ ው የሚውሉ ቧንቧና መገጣጠሚያ እንዲሁም ማንሆል ግዥ ለመፈጸም ያስችል ዘንድ፡-
  - ለፍላጎት ቧንቧና መገጣጠሚያ ግዥ ከሀገር ውስጥ አቅራቢዎች ለመግዛት ድርድር በመደረግ ላይ ይገኛል፡፡
  - ለማንሆል ግዥ የተጫራቾች ቴክኒካል ግምገማ ሥራ ተጠናቆ ፋይናንሻል ግምገማ በመካሄድ ላይ ለ80 ኪ.ሜ. የመለስተኛ ፍላጎት መስመር ዝርጋታ ሥራ በ10 ሎት ጨረታው ወጥቶና የተጫራቾች ቴክኒካል ግምገማ ሥራ ተጠናቆ ተጫራቾች ውጤቱን እንዲያውቁ ተደርጓል፡፡
  - ለ28 ኪ.ሜ. የዋና ፍላጎት መስመር ዕቃ አቅርቦትና መስመር ዝርጋታ ሥራ ጨረታው ወጥቶ የነበረ ሲሆን በአሁን ሰዓት ጨረታው ተከፍቶ የግምገማ ሥራ በመከናወን ላይ ይገኛል፡፡



**መ. በኮንዶሚኒየም አካባቢዎች ያልተማከለ የፍላጎት ማጣሪያ ጣቢያዎች ግንባታ ፕሮጀክት**

✓ የ20 ኮንቴነራዊዝድና ያልተማከለ ፓኬጅ ፍላጎት ማጣሪያ ግንባታ ሥራ

- ለ9 የኮንዶሚኒየም ሳይዩቶች /ቅሊንጦ፣ ደግነት፣ መካኒሳ ቆጣሪ፣ ካራ ቆሬ፣ ቦሌ ቡልቡላ፣ ቱሊዲምቱ፣ ቦሌ አራብሳ፣ ገነት መናፈሻ እና ኦሮሚያ/ ያልተማከለ የፍላጎት ማጣሪያ ጣቢያ ግንባታ ሥራ ከአሸናፊው ተጫራች ጋር ውሊታ ተገብቷል። በአሁን ሰዓት ለ2ቱም ተቋራጮች በቤቶች ልማት የቀረበውን ዲዛይን በመከለስ የሳይት ርክክብ ተደርጓል፤
- ለዕቃ አቅርቦቱ ለብሔራዊ ባንክ የውጪ ምንዛሪ ለማስፈቀድ ጥያቄ ቀርቧል
- በተመሳሳይ ለዘ የኮንዶሚኒየም ሳይዩቶች (ኮዬ ፍጨ፣ እህል ንግድ፣ አስኮ ሸክላ፣ መሪ ሉቄ፣ ኢምፔሪያል፣ ክራውን፣ ኮዬ ፍጨ 2፣ ኮዬ ፍጨ 3፣ ቦሌ አራብሳ 3፣ የካ ጣፎ እና ቦሌ አያት) ያልተማከለ የፍላጎት ማጣሪያ ጣቢያ የጥናትና ዲዛይን ሥራ ብቁ የሆኑ ተጫራቾች ተመርጠው ፕሮፖዛላቸውን እንዲያቀርቡ ተጋብዘዋል።
- ፕሮጀክቱ 5 በመቶ ተጠናቋል።

**ሠ. የኢቃቂ ጨፌ ክፍል 2 ፍላጎት ማጣሪያ ጣቢያ ማስፋፊያ ፕሮጀክት**

✓ የማጣሪያ ጣቢያ ማስፋፊያ ግንባታ ሥራ

- ለዲዛይን ክለሳ ሥራው ብቁ የሆኑ ተጫራቾች ተመርጠው ፕሮፖዛላቸውን እንዲያቀርቡ ተጋብዘዋል።

**ረ. የ40 ፍላጎት ማንሻ ተሽከርካሪ ግዥ ፕሮጀክት**

- የ40 ፍላጎት መኪኖች ግዥ ዕቃ አቅርቦት ሥራ ተጠናቆ መኪኖቹ ሀገር ውስጥ የገቡ ቢሆንም በኢንሰፔክሽን ወቅት የገቡት መኪኖች የዋላ በራቸው ላይ ተፈላጊውን የቴክኒካል ስፔሰፊኬሽን የማያሟሉ በመሆኑ ርክክብ መፈጸም አልተቻለም። በአሁን ሰዓት አቅራቢ ድርጅቱ ችግሩን እስከ ታህሳስ ወር 2007 ዓ.ም. ድረስ ለመፍታት የሚያስችለውን አማራጭ አቅርቦ ይሁንታ በመ/ቤቱ በኩል ተሰጥቶታል።
- ፕሮጀክቱ 75 በመቶ ተጠናቋል።

**ሰ. የ45 ፍላጎት ማንሻ ተሽከርካሪ ግዥ ፕሮጀክት**

- ለፍላጎት ተሽከርካሪ ግዥው ጨረታ ወጥቶ በአሁን ሰዓት የተጫራቾች ቴክኒካል ሰነድ በመገምገም ላይ ይገኛል።
- ፕሮጀክቱ 20 በመቶ ተጠናቋል።

**3. የመደበኛ ሥራዎች አፈጻጸም**

**3.1. የውኃ ዘርፍ መደበኛ ተግባራት አፈጻጸም**

- 3.1.1 በ2006 በጀት ዓመት ከውሃ ምርት መገኛዎች 127,775,001 ሜ.ኩብ ውኃ በማምረት ወደ ስርጭት መረብ እንዲገባ ለማድረግ ታቅዶ 119,759,621 ሜ.ኩብ ውኃ የአለም አቀፍ የጥራት ደረጃውን በጠበቀ መልኩ ተመርቶ እንደሰራጭ ተደርጓል።
- 3.1.2 የውሃ ሥርጭት ስርዓቱን ፍትሃዊና ተደራሽ ለማድረግ ውሃ በፈረቃ የሚያገኙ አካባቢዎችን በመለየት በጥናት ላይ የተመሰረተ የፈረቃ ፕሮግራም በማውጣት ህብረተሱ እንዲያውቀው የማድረግና ወርዶ የመከታተል ሥራ ተሰርቷል።
- 3.1.3 ከፍተኛ የውሃ እጥረት ያለባቸው አካባቢዎችን በመለየት ከ15-25 ሺህ ሊትር ውሃ የመያዝ አቅም ያላቸው ውሃ ሮቶችን ግዥ በመፈጸም በ56 ቦታዎች ሮቶችን በማስቀመጥ ለህብረተሰቡ ሰፊ አገልግሎት እንዲሰጡ ተደርጓል።



3.1.4 በአሁኑ ወቅት የሚታየውን ከፍተኛ የሆነ የውሃ ብክነት መጠን ስትራቴጂካዊ በሆነ መልኩ ለመቀነስ ራሱን የቻለ ትልቅ ፕሮጀክት ተቀርጾ የውጭ አማካሪ ቅጥር ተፈጽሞ የጥናት ስራው ተጠናቋል፡፡በመደበኛ የተከናወኑ ተግባራት እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

ተ.ቁ	ዝርዝር ተግባር	መለኪያ	የ2006 በጀት ዓመት			የ2007
			ዕቅድ	ክንውን	ክንውን (%)	አጠቃላይ ዕቅድ
1	የውሃ መስመር ቅየራ	በሜትር	368,190	235,645	64	142,430
2	የውሃ ብክነት ምርመራ	በሜትር				
2.1.	የመለስተኛ መስመር የውሃ ብክነት ምርመራ ማከናወን፤	በሜትር	78,200	7,722	10	36,780
2.2.	የከፍተኛ መስመር የውሃ ብክነት ምርመራ ማከናወን	በሜትር	15,393	10,558	69	-
2.3.	የደንበኞች የውሃ ብክነት ምርመራ	በቁጥር	168	166	99	2,104
2.4.	ቆጣሪዎችን ለምርመራ ማንሳት እና ችግር የተገኘባቸውን መቀየር	በቁጥር	140,210	84,498	60	3,461
3	የውሃ መስመር ጥገና	በሜትር	21,000	22,460	107	63,990

### 3.2. የፍላጎት ዘርፍ መደበኛ ተግባራት አፈጻጸም

3.2.1. በ2006 ዓ.ም በድርጅቱ የፍላጎት ማንሻ ተሽከርካሪዎች 92,610 ምልልስ ለማድረግ የታቀደ ቢሆንም ከደንበኞች የቀረበው ጥያቄ በጉዞ 58,665 ምልልስ በሜትር ኩብ 468,241 ፍላጎት የነሳልን የሚል ጥያቄ ቀርቦ ከዛ ውስጥ 56,559 ምልልስ በማድረግ 449,097 ሜትር ኩብ ፍላጎት በማንሳት እና ተጣርቶ/ደርቆ እንዲወገድ በማድረግ የዕቅዱን 96% ማከናወን ተችሏል፡፡

3.2.2. የመኖሪያ ቤት ያልሆኑ ደንበኞችን (Non Domestic customers) ባለስልጣን መ/ቤቱ በሚሰራበት ታሪፍ (ለአንድ ጉዞ 500 ብር) መስራት የሚችሉበትን ሁኔታ ለመፍጠር ተችሎ ወደስራ ተገብቷል፡፡ በዚህም የግል ፍላጎት በተሽከርካሪ ማንሳት ስራ ላይ የተሰማሩ ድርጅቶች በክራይ መልክ በማሳተፍ ወደ 6500 ደንበኞችን በ600 ብር ሂሳብ እንዲያስተናግዱ ተደርጓል፡፡

3.2.3. በ2006 በጀት ዓመት የድርጅቱን እና የግል ተሽከርካሪዎችን በመጠቀም የተጠናከረ ስራ ለመስራት በተደረገው ጥረት የነበረውን ከፍተኛ ውዝፍ በመቀነስ 3 ወር እና ከዚያ በላይ ይሰጥ የነበረውን የቀጠሮ ቀን ወደ አንድ ሳምንትና ከዚያ በታች ማውረድ

#### 4. በአፈጻጸም ሂደት ያጋጠሙ ዋና ዋና ችግሮች

- 4.1.1. ከፍተኛ የስራ ልምድ ያላቸው ባለሙያዎች ፍልሰት፤
- 4.1.2. በዕቃ አቅራቢዎች፣ በአማካሪዎች እና በሥራ ተቋራጮች በኩል ያለ የአፈፃፀም አቅም ውስንነት ለአብነትም በአቃቂ ፌዝ 2B የዋና መስመር ዕቃ አቅርቦት እና የጨፌ ክፍል 1 ፍላጎት ማጣሪያ ጣቢያ ግንባታ ሥራ ይጠቀሳሉ፤
- 4.1.3. በግዥ ሂደት ላይ የሚገኙ ሥራዎች የግዥ ሂደት በተለያዩ ምክንያት የተጓተተበት ሁኔታ መፈጠሩ
- 4.1.4. የወሰን ማስከበር ችግር ለአብነትም በአቃቂ ፌዝ 2B ፕሮጀክት ላይ መንግስታዊ ድርጅቶች ከወሰዱት ሥራ ጋር በተያያዘ ያጋጠመ ችግር፤

#### 5. የተወሰዱ /በቀጣይ መወሰድ የሚገባው የመፍትሄ ኃላብ

- 5.1.1. አዲስ የደመወዝ እስኬል በማስጠናት ተግባራዊ ተደርጓል
- 5.1.2. በጊዜያዊነት የውስጥ ባለሙያዎችን መድቦ ለማሰራት ጥረት ተደርጓል
- 5.1.3. በተጓደሉ እና ከፍተኛ ልምድ በሚጠይቁ የስራ ቦታዎች ብቃት ያላቸውን ሰራተኞች ቅድመ ተከተል ሂደቱን በጠበቀ መልኩ በቅጥር ለማሟላት ጥረት መደረጉ
- 5.1.4. የተለያዩ ስፔሻሊስቶችን በልዩ ክፍያ ለመቅጠር ጥረት በመደረግ ላይ ይገኛል
- 5.1.5. በዕቃ አቅራቢዎች፣ በአማካሪዎች እና በሥራ ተቋራጮች የሚታየውን ክፍተት ለመሙላት ተከታታይ የሆነ የክትትልና ድጋፍ ስራ ከማከናወን ባለፈ ሌሎች አማራጮችን በመጠቀም በአንዳንዶቹ ላይ ውሊታ የማቀረጥ ሥራ ተሰርቷል፤
- 5.1.6. በአቃቂ ፌዝ 2B ፕሮጀክት የሚታየውን የወሰን ማስከበር ሥራ ችግር በየወቅቱ ጥረት የተደረገ ሲሆን በቀጣይም ከወሰን ማስከበር ጋር ተያይዞ በፕሮጀክቶች ላይ ለሚነሱ ችግሮች አፋጣኝ መፍትሄ ለመስጠት የሶሺዮ ኢኮኖሚክ ቡድኖችን በማዋቀር የቅርብ ክትትልና ድጋፍ ቢደረግ

## በቀጣይ የቀረበው ዩኒሴፍና ኮዋሽ (COWASH) በሴክተሩ እያከናወኑ ያሉትን ስራዎች በተመለከተ ሪፖርት ቀርቧል

### UNICEF contribution to One WASH National Program

#### SECTION - I. WASH Program structure

##### WASH CP - Budget (2012-2015)

Proposed Budget in CPD \$95,775,770.00

Funded until 2015 in \$97,958,027.39

25% = UNICEF core resources (\$24 million)

#### Ethiopia WASH Programme Structure

##### Pillar 1

##### SECTOR COORDINATION

WASH Sector coordination and capacity strengthened both for development and emergency related works at the federal and regional levels with a particular focus on policy, leveraging, advocacy, knowledge management and monitoring & evaluation.



ዶ/ር ሳሙኤል ጎድፍሬይ የዩኒሴፍን ሪፖርት ሲያቀርቡ

##### Pillar 2

##### RURAL WASH

Enhanced support for children and families leading to sustained use of drinking water, adoption of adequate sanitation and good hygiene practices in rural areas

**Pillar 3****URBAN WASH**

Increased country capacity to deliver WASH facilities in urban areas with a particular focus on pro-poor service delivery and private sector development

**Pillar 4****Emergency WASH**

Populations build resilience and receive life & livelihood saving relief and recovery response to WASH emergencies in accordance with CCCs:

Regions	C-WASH (Beneficiaries)	HF's	Schools
Non DRS	2,500,000	380	376
DRS	300,000	80	74
Total	2,800,000	460	450

**UNICEF Support to OWN-P-EFY 2007 (USD)**

Budget allocated to CWA 2,000,000.00

Budget allocated to regional AWP's 24,000,000.00

**SECTION - II. Increasing success rate in BH drilling**

UNICEF financed shallow wells- EFY 2006

Estimated budget loss due to Negative SWs (ETB) DP – 2006 EFY

Region	Budget
Amhara	3,720,447.00
B-Gumuz	2,052,660.00
Gambella	384,874.00
Afar	-
Oromia	2,544,444.00
SNNPR	1,528,804.00
Somali	-
Tigray	2,405,461.00
TOTAL	12,636,690.00

Success rate: Eg. From UNICEF supported SW drilling activities (DP-2006)

Region	Percentage
Amhara	83%
B-Gumuz	71%
Gambella	83%
Oromia	69%
SNNPR	83%
Tigray	75%
TOTAL	

#### Improving success rate.....

- ✓ Capacity building on providing training and equipment for well siting (to hydrogeologists, geophysicists and drilling technicians).
- ✓ Use state of the art GW study techniques.
- ✓ Proper monitoring of well drilling activities.
- ✓ Construction and supervision of water wells is undertaken by professional and competent organizations which adhere to national standards and are regulated by the public sector.

#### UNICEF contrib. to GW resources assessment

- Hydrogeological study in afar and Tigray regions.
- The study is based on Integration and evaluations of basic controlling hydrogeological factors).
- Methodology/Activity:
  - ✓ Hydrogeological mapping : aquifer classification
  - ✓ Water point inventory (not re-inventing )
  - ✓ Water quality survey: 300 water points
  - ✓ Field geological mapping: ground truthing and mapping
  - ✓ Geophysical survey VES- sounding in 300 target and proposed sites
  - ✓ Radar remote sensing: for analyzing structure, soil moisture,
  - ✓ Optical remote sensing: lithology, structure, hydrology

### **SECTION - III UNICEF support to Mobile phone based WASH inventory**

**Phase I: Somali WASH inventory and migration of data into WASH-MIS. Overall activities for Somali WASH inventory are:**

- A. Configure mobile phones (220) and uploading the software (FLOW) on to the mobile phones. UNICEF supplied smart phones
- B. Data collection formats are arranged to be suitable for mobile phone data collection. Survey formats are uploaded to smartphones.
- C. Train Ministry and regional staff in Akvo FLOW instance management and enumerators for data collection using smartphones.
- D. Actual data collection with instantaneous data clearing and validation.
- E. Analysis of Key Performance Indicators (KPIs) using Akvo FLOW and viewing results from FLOW dashboard. Possible to export data to excel format (or to WASH MIS).

**Phase II. Support for National WASH Inventory (NWI) – Migration of WASH MIS data in to Akvo-FLOW for WASH inventory update (FLOW).**

- A. Successfully completed data migration for Gambella region).
- B. Data migration for the remaining regions is undergoing and is partially completed.

**Phase III. National WASH inventory update:**

- A. To be conducted under business case 3 (Comp 3: Strengthening of M&E systems ) of the DFID support to One WASH NP.
- B. The activity is will be financed by DFID.

MINISTRY OF WATER, IRRIGATION & ENERGY (MoWIE)  
COMMUNITY-LED ACCELERATED WASH (COWASH) IN ETHIOPIA  
THREE YEARS PERFORMANCE & CHALLENGES

1. PURPOSE of COWASH

*Support the acceleration of GTP Rural WASH Targets through CMP Interventions in selected Rural Areas of Ethiopia and scaling up of CMP*

CoWASH COVERAGE OF COWASH – End of 2006 EFY

67 Woredas:

- 40 in Amhara
- 8 in Oromiya
- 8 in SNNPRS
- 7 in Tigray
- 4 in B.Gumuz



ሚ/ር አርቶ የኮዋሽን ሪፖርት ሲያቀርቡ

MAJOR ACHIEVEMENTS

Development of Manuals & Guidelines

- ✓ CMP guideline for Institutional Sanitation
- ✓ CMP Guideline for High Technology Options
- ✓ Water Safety Planning Training Manual
- ✓ O&MM Manual for Point Water Sources
- ✓ Climate Risk Screening Guideline (ongoing)
- ✓ O&MM Manual for RPS Schemes (ongoing)
- ✓ RWS O&MM Strategic Framework (ongoing)
- ✓ CMP Implementation Guideline for One WASH (ongoing)



**COWASH Budget usage**

Item	Birr	Used to-date	Usage %
Total COWASH Budget	986,827,227	361,302,004	36,6 %
Total Federal Budget	82, 069,022	48,770,600	59,4 %
Total Regional Budget	904,758,205	312,531,404	34,5 %

**Percentage of Funds Utilized from the Transferred to Beneficiaries in COWASH regions:**

I.No	Ethiopia	GoF	GoE	Total
1	Amhara	77.7	83.2	80.0
2	Tigray	89.7	56.1	67.7
3	SNNPRS	69.1	60.1	64.6
4	Oromiya	93.8	80.3	<u>85.6</u>

**MAJOR CHALLENGES**

- ✓ Scaling-up of CMP through Public Finance Management System (PFMS)
- ✓ Delay in decision making by Regional WASH Steering Committees (RWSCs) in Regions
- ✓ Loose Coordination among WASH Sector Bureaus
- ✓ Delay and low quality of performance reports from regions and woredas
- ✓ Delay in the procurement

**LEASONS LEARNT**

- ✓ Importance of Capacity Building at all levels to sustain the outcomes
- ✓ Communities can manage project finance and be accountable to the local governments
- ✓ Through community leadership higher functionality in water supply can be ensured
- ✓ Community management creates skills that sustain outcomes at the lowest possible level
- ✓ Through decentralization, the accountability and the ownership can be increased

## በዩኒፍና ኮዋሽ(COWASH) በቀረቡ ሪፖርቶች ላይ ውይይት

### 1 አቶ አበራ ከወተርኤይድ

- ✓ ከሁለት አመት በፊት በተካሄደው MSF -5 ሁሉም ክልሎች የወሃ ሳኒቴሽንና ሃይጂን ኮሚቴዎችን(WaSHCO) ህጋዊ ማድረግ እንዳለባቸው ተወስኖ የነበረ መሆኑን አወስተው የወሃ ተቋማትን ዘላቂነት ከማረጋገጥ አኳያ ህብረተሰቡን ባሳተፈ መልኩ እነኚህን ኮሚቴዎች ህጋዊ በማድረግ ረገድ የተጠበቀውን ያህል እንዳልተሰራ ገልጸው የክልል ወሃ ቢሮዎች ሁኔታው ምን ደረጃ ላይ እንዳለ ማብራሪያ እንዲሰጡ ጠይቀዋል፡፡

### 2 አቶ ታመነ ኃይሉ ከወሃ፣ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስትር

- ✓ በAKVO Flow System እና በMIS System ላይ ማብራሪያ ለመስጠት ነው ካሉ በኋላ፣ ሚ/ር መ/ቤቱ ሁለቱንም ሲስተሞች ጎን ለጎን አንድ ላይ ለማስኬድ አቅዶ እየተንቀሳቀሰ መሆኑን በብሄራዊ የዋሽ ተቋማት ቆጠራ የተመሰረተው MIS System ሲሆን እስከ ወረዳ ደረጃ ለባለሞያዎች ስልጠና መስጠቱን ፣ የAKVO System በሞባይል ቴክኖሎጂ ላይ የተመሰረተ መሆኑንና ሁለቱንም አንድ ላይ ለማስኬድ እቅድ መኖሩን አብራርተዋል፡፡

### 3 አቶ ተፈሪ መንከር ከአፍሪካ ልማት ባንክ

- ✓ ዩኒፍና በ CWA አካዉንት በቀጥታ የሚገባ ሁለት ሚሊዮን ዶላር ፣ ለክልሎች 24 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር ድጋፍ እንደሚያደርግ ፣ ይህም ከWIF እና MoU መርህን በተመለከተ መሆኑ ጥሩ መሆኑን ፣ ሆኖም በረጅም ጊዜ ለክልሎች በቀጥታ የሚደረገው ድጋፍ ወደ CWA መግባት ይኖርበታል የሚል እምነት እንዳላቸው አስተያየት ሰጥተዋል፡፡
- ✓ ጉድጓዶች ሲቆፈሩ የመምከን ምጣኔው ከፍተኛ በመሆኑ ዩኒፍና Turnkey Approach በመከተል ውጤታማ መሆናቸውን በሪፖርቱ እንደተገለጸ አወስተው፣ በዚህ ረገድ ዩኒፍና Turnkey Approachን ከሌሎች የኮንትራት ሂደቶች አንጻር በበጎ ወይም በአሉታዊ ጎኑ እንዴት ይገመግመዋል፤
- ✓ የሞባይል ቴክኖሎጂን ለዋሽ ተቋማት ቆጠራ በሚወልድበት ጊዜ ምን ዓይነት ስማርት ፎን(Spart Phone) መጠቀም እንዳለብን ስታንደርድ ካለ ቢገለጽ፤
- ✓ በመጨረሻም ባንኮቻቸው ከCWA ውጪ 10 ሚሊን የአሜሪካ ዶላር ለአቅም ግንባታ ለ M & E ለአየር ንብረት ለውጥ ወዘተ መመደቡን፣ DFIDም እንዲሁ ለ M & E መመደቡን በመግለጽ የልማት አጋር ድርጅቶች ከ CWA ውጪ ለዘርፉ የሚመድቡት በጀት ድግግሞሽ(Duplication) እንዳይኖረው በጋራ የሚሰሩበት ሁኔታ ሊፈጥሩ እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

### 4 አቶ ጌታሁን ታደሰ ከወሃ ኮንትራክተሮች ማህበር-ሊቀመንበር

- ✓ ዩኒፍና ኮዋሽ በበጀታቸው የግሉን ሴክተር ለመደገፍ የመደቡት በጀት የለም ለምን? ለወደፊትስ ምን ታስቧል፡፡

### 5 አቶ ተስፋለም ከትግራይ ወሃ ሃብት ቢሮ

- ✓ በሜይ 2014 አላማጣ ላይ ዩኒፍና ለክልሉ የገጠር መጠጥ ወሃ ስራ ለሚያድረገው ድጋፍ በጀት መመደቡን ጠቅሰው እስካሁን ድረስ በጀቱ ባለመለቀቁ ለሰራተኞችም ደሞዝ መክፈል እንደተቸገሩ ገልጸው በዩኒፍና በኩል መፍትሄ እንዲፈለግ ጠይቀዋል፡፡

- ✓ ለወቅሮ ከተማ የተጀመረው መጠጥ ወሃ ፕሮጀክት አለመጠናቀቁንና ህብረተሰቡም በከፍተኛ ችግር ላይ የሚገኝ መሆኑን ገልጸው ፕሮጀክቱ በዚህ በጀት አመት የሚጠናቀቅበት ሁኔታ እንዲፈለግ ጠይቀዋል፡፡
- ✓ በአዲሽ አላጌ ወረዳ የሳኒቴሽን ስራ ለማከናወን በየኒሴፍ እቅድ ተይዟል ወሃ በሌለበት ወረዳ እንዴት ነው የሳኒቴሽንን ስራ ማከናወን የሚቻለው ሲሉ ማብራሪያ ጠይቀዋል፡፡

#### 6. ወ/ሮ ማርታ ሰለሞን ከ ዲ ኤፍ አይ ዲ(DFID)

- ✓ DFID ለM & E ድጋፍ የሚያደርገው ከአፍሪካ ልማት ባንክ ጋር በመተባበር መሆኑን እና Overlapp እንደማይኖር፤
- ✓ በሁለተኛ ደረጃ DFID በየኒሴፍ በኩል ስራ ላይ እንዲወልድ የመደበው በጀት የግሉን ሴክተር ለመደገፍ የሚወልድ በጀት እንደሚያካትት ገልጸዋል፡፡

## ለቀረቡ ጥያቄዎችና አስተያየቶች የተሰጡ ምላሾች

### 1. ዶ/ር ሳሙኤል ጎድፍሬይ ከዩኒቤፍ

- ✓ ዩኒቤፍ ባለፈው አመት ለዘርፉ ያደረገው ድጋፍ ግማሽ ቢሊዮን ብር እንደነበረ ይህም ባለፉት 40 አመታት በአገሪቱ ድጋፍ ካደረገው ከፍተኛው መሆኑን ገልጸዋል፤ በቀጣይም ሌሎች የልማት አጋር ድርጅቶችንም ይዞ ዩኒቤፍ ወደ CWA እንደሚመጣ፤
- ✓ የጉድጓዶች መምከንን (Negative Borehole) በተመለከተ Turnkey Approachን በመጠቀም የተገኘው ጠቀሜታ ሲሰላ 22% ገንዘብ ማዳን እንደተቻለ፤
- ✓ በሞባይል ፎን ቴክኖሎጂ የዋሽ ኢንቬንተሪ ቆጠራ ማካሄድን በተመለከተ ስራ ላይ የዋለው ፎርማት በብሄራዊ የዋሽ ቆጠራ አገልግሎት ላይ የዋሉትን ፎርማቶችን እንደሆነ ገልጸው ስታንደርዳይዝ ማድረግ የሚያስፈልገው ቴክኖሎጂውን ብቻ ሳይሆን ፎርማቶችንም እንደሆነ፤
- ✓ ለግሉ ሴክተር የሚደረጉ ድጋፎችን በተመለከተ እየተካሄደ ያለው የBottleneck and Opportunity Analysis ጥናት ሲጠናቀቅ የሚከናወን መሆኑን ገልጸዋል፡፡
- ✓ የወቅሮ ከተማ የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክት በተመለከተ ዩኒቤፍ ፋይናንስ የሚያደርገው የሳኒቴሽን ክፍሉን ብቻ መሆኑን የአዲሱንም በተመለከተ የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክቱ በአንድ ዋሽ የሚሰራ መሆኑን ዩኒቤፍ የሳኒቴሽን ስራውን እንደሚሰራ ገልጸዋል፡፡



ሪፖርት አቅራቢዎች ለጥያቄዎች ምላሽ ሲሰጡ

### 2. ሚ/ር አርቶ ከኮዋሽ(COWASH)

- ✓ የሳኒቴሽንና ሃይጂን ኮሚቴዎችን(WaSHCO) ህጋዊ ማድረግን በተመለከተ ሂደቱ የተጓተተ መሆኑን ገልጸው፤ በቤንሻንጉል ጉሙዝ ግን በዚህ ረገድ ጥሩ መስራቱን፤
- ✓ COWASH በመቶዎች የሚቆጠሩ አርቴዢያኖችን(Artesians) አቅም በማጎልበት ረገድ ለግሉ ሴክተር ድጋፍ እያደረገ መሆኑን፤
- ✓ የፊንላንድ መንግስት ወደፊት ወደ CWA እንደሚመጣ ገልጸዋል፡፡

## የክቡር ሚኒስትር አቶ አለማየሁ ተገኑ ማጠቃለያ

- ✓ የጉድጓዶች መምከን ማስቀረት እንደሚገባና ለዚህም ባለሞያዎቻችንን በ እውቀትና በቴክኖሎጂ ብቁ እንዲሆኑ በማድረግ ስኬታማነታችንን (Success Rate) ማድረግ እንደሚጠበቅ፡፡
- ✓ Turnkey Approach ስኬታማነትን በማምጣት ረገድ መፍትሄ ነዉ የሚል እምነት እንደሌላቸዉ፤ በ Turnkey Approach ምክኒያት የግሉ ሴክተር ሲዎድቅ ከአገር አንጻር የሚደገፍ አለመሆኑን ገልጸዋል፡፡
- ✓ የወቅሮና የአዲሽ የመጠጥ ዉሃ ተመለከተ ዩኒቤፍና ክልሉ ለብቻቸዉ ተነጋግረዉ እንዲፈቱት ሃሳብ በመስጠት አጠቃለዋል፡፡

**በኦሮሚያ፣ በትግራይ፣ በአማራ፣ በደቡብ ብሄር ብሄረሰቦችና ህዝቦች ክልል የወ.ሃ ቢሮዎችና በአዲስአበባ ወሃና ፍሳሽ ባለስልጣን በቀረቡ ሪፖርቶች ላይ ውይይት**

**1. አቶ ተስፋይ ፊቻላ ከሚኒስቴር መ/ቤቱ**

- ✓ ኦሮሚያና አማራ ክልል በየደረጃው ከላይ እስከ ታች ከተለያዩ ባለድርሻ አካላት ጋር እንደሚሰሩ ገልጸዋል፤ ከነኚህ ባለድርሻ አካላት ጋር በጥምረት ሲሰሩ ምን ተጨባጭ ውጤት እንዳገኙና ምን ተግዳሮቶች እንዳጋጠማቸው እንዲገለጽ፤
- ✓ የወ.ሃ ተቋማት ማህበራትን በወ.ሃ ተቋማት አስተዳደርና ጥገና አቅማቸውን ለማጎልበት በሁለቱ ክልሎች የተሰራ ነገር ካለ እዲገለጽላቸው ጠይቀዋል፡፡

**2. አቶ ዋና ከወተር ፈንድ ጽ/ቤት**

- ✓ አቶ ዋና ለሌሎች ክልሎችም መማማሪያ(Lesson) ሊሆን ይችላል በማለት ጥያቄያቸውን ለደቡብ እና ኦሮሚያ ክልሎች ያቀረቡ ሲሆን በደቡብ ክልል ክልሉ የኮንትራት ወል ገብቶ በሚያስተዳድራቸው የከተሞች የወ.ሀ ፕሮጀክቶች ከክልል በታች ባሉ መዋቅሮች የክልሉ ፕሮጀክቶች ናቸው በሚል የባለቤትነት ስሜት ማጣት እንዳለ፤ በኦሮሚያ ክልል ፕሮጀክቶችን በማስፈጸም ለየት ያለ ዘዴ(Approach) የሚከተሉ እንደሆነ ስለሚታወቅ፤ ማለትም ፕሮጀክቶችን ጨረታ ከማወጣት እስከ ማስፈጸም ድረስ ክልሉ በባለቤትነት የሚያስተዳደር በመሆኑ ወደታች በማወረድ Decentralize ማድረጉ ምን ችግር አለው ሲሉ ተሞክሮአቸውን ለሌሎች ክልሎች ቢያካፍሉ ሲሉ ጠይቀዋል፡፡

**3. ወ/ት ላቀች ኃይሌ ከከሚኒስቴር መ/ቤቱ**

- ✓ ህብረተሰቡን በመጠጥ ወሃና ሳኔቴሽን ፕሮጀክቶች አፈጻጸም በማሳተፍ የንፁህ መጠጥ ወሃ ተጠቃሚ ለማድረግ የህብረተሰብ ተሳትፎን ማቀጣጠያ ሰነድ ተዘጋጅቶ ለክልሎች መላኩን አወሰተው፤ ከዚህ አንፃር የክልሎች እንቅስቃሴ ምን ይመስላል፤
- ✓ ሳኔቴሽንን በተመለከተ በቀረቡት ሪፖርቶች ብዙም የተባለ ነገር የለም፤ የሳኔቴሽን ሽፋኖችን ምን ያህል ነው፤
- ✓ ክልሎች ባቀረቡት ሪፖርት ከደቡብ ክልል በስተቀር የተጠቃሚዎች ቁጥር በፆታ ተለይቶ አልቀረበም ለምን?
- ✓ የአዲስ አበባ ሪፖርት ሲቀርብ የመጠጥ ወሀ ሽፋኑ 52% መሆኑ መቅረቡን ጠቅሰው ይህ ሽፋን አርኪ ነው ወይ? ተቋሙ የህብረተሰቡን ፍላጎት በማርካት ረገድ እራሱን ይገመግማል (Self Assessment) ወይ ሲሉ ጠይቀዋል፡፡

**4. አቶ ኑረዲን መሀመድ ከሚኒስቴር መ/ቤቱ**

- ✓ እስካሁን ባለው ሂደት ሪፖርቶች ሲቀርቡ በIDA፣ በDFID በአፍሪካ ልማት ባንክ ወ.ዘ.ተ ድጋፍ የተሰሩ ፕሮጀክቶች እየተባለ ሲቀርብ እንደነበር አወሰተው ከአሁን በኋላ ግን CWA አካወንት በመከፈቱና የነኚህ ተቋማት ገንዘብም በዚህ አካወንት የሚገባ በመሆኑ እቅድ ሲታቀድም ሆነ ሪፖርት ሲቀርብ በአንድ ዋሽ ፕሮግራም በCWA የበጀት ድጋፍ ተብሎ መቅረብ እንዳለበት ማሳሰቢያ ሰጥተዋል፡፡
- ✓ ከ Staff ጋር በተያያዘ በገበያ ላይ ለማይገኙ የሞያ አይነቶች በልዩ የደመወዝ ስኬል በኮንትራት በመቅጠር ሲሰሩ መቆየቱን ጠቅሰው ለድጋፍ ሰራተኞችም በተመሳሳይ ለምን አልታዩም ለሚለው ጥያቄ ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች አያስፈልጉም ከሚል መነሻ እንዳልሆነ ግንዛቤ ሊወሰድ እንደሚገባ፤ በፕሮግራሙ የመንግስት ድርሻ ያለ በመሆኑ

ክልሎች ለድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች መደረግ ስለሚገባዉ ክፍያና ጥቅማጥቅሞች በራሳቸዉ ሊሄዱበት ይገባል የሚል እምነት እንዳላቸዉ፤

- ✓ በትግራይ ክልል በቀረበዉ የ 2007 በጀት አመት እቅድ ላይ የወ.ሀ ተቋማትን የብልሽት መጠን(Non Functionality Rate) አሁን ካለበት 6.28% ወደ ዜሮ ለማድረስ እንዲሁም በከተሞች ያለዉን የወ.ሃ ብክነት (Non Revenue Water) ከ100% በታች ለማድረስ መታቀዱ ጥሩ ቢሆንም እቅዱ በተጨባጭ መረጃና ነባራዊ ሁኔታ ላይ ተመስርቶ ነዉ ወይ የተሰራዉ የሚል ጥያቄ የሚያስነሳ በመሆኑ እንደገና ሊፈተሽ እንደሚገባዉ አሳስበዋል፡፡

**5. አቶ ጌታሁን ታደሰ ከወሃ ኮንትራክተሮች ማህበር-ሊቀመንበር**

- ✓ በመጠጥ ወሃ ተቋማት የሚታየዉ ትልቁ ችግር የOperation and Maintenance ችግር መሆኑ ካለፈዉ ልምድ የታየ በመሆኑ በቀጣይ በአንድ ዋሽ ፕሮግራም በሚሰሩ ፕሮጀክቶች ኮንትራክተሩ በ Operation እና Maintenance ከተጠቃሚዉ ህብረተሰብ የሚያስለጥንበትና የቧንቧ እና መገጣጠሚያ እቃዎችም እንደልብ የማይገኙ በመሆኑ ከየፕሮጀክቱ ጠቅላላ ዋጋ ከ 1 በመቶ ያልበለጠ ኮንትራክተሩ እንዲያቀርብ በጨረታ ዶክመንቱ ቢካተት ችግሩን ይቀርፋል የሚል ሃሳብ እንዳላቸዉ፤
- ✓ ሪፖርቶች ሲቀርቡ ለፕሮጀክቶች መጓተት የኮንትራክተሮች ችግር እንደ አንድ ምክኒያት መቅረቡን አዉስተዉ ከዲዘይን ዝግጅት ጀምሮ በአማካሪዎች ችግር ያለ ቢሆንም በሪፖርቶቹ በአብዛኛዉ ያልተዳሰሰ በመሆኑ ወደፊት ሊታይ እንደሚገባዉ አስተያየት ሰጥተዋል፡፡

ከቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ተገኑ በኮንትራክተሮች ፣ በአማካሪዎችም ሆነ በፕሮጀክት ባለቤት በኩል ችግር መኖሩንና ይህም በሪፖርቶች መካተቱን ገልፀዉ የቀረበዉ አስተያየት የቀረበዉ ችግር ጠንከር ብሎ አልቀረበም ወይም በደረጃ አልቀረበም የሚል ከሆነ ክልሎች ምላሽ የሚሰጡበት መሆኑን ገልፀዋል፡፡

**6. ስማቸዉን ያልጠቀሱ ተሳታፊ ከደቡብ ክልል**

- ✓ በከንባታ ጠምባሮ ዞን ለዱራሜ ከተማ የተሰራዉ የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክት በወቅቱ የተጠናቀቀ ቢሆንም በመብራት ኃይል አቅርቦት ችግር ምክኒያት ለህብረተሰቡ ወሃ ማቅረብ አለመቻሉን ገልፀዉ ሚ/ር መ/ቤቱ ችግሩን በመቅረፍ በኩል እገዛ እንዲያደርግ ጠይቀዋል፡፡

**7. መሪነታ እጅጉ ንጉሴ ከአማራ ክልል ወሃ አገልግሎቶች ፎረም**

- ✓ በቀረቡት ሪፖርቶች ላይ የከተማ ወሃ አገልግሎቶች አመራርና የቦርድ አባላት ወ.ዘ.ተ አቅም በማጎልበት በኩል የተሰሩ ስራዎች(ሊሰሩ የታቀዱ ስራዎች) አለመቅረባቸዉን ጠቅሰዉ በዚህ ረገድ ጥሩ የሰራ ክልል ካለ ተሞክሮዉን እንዲያካፍል፤
- ✓ የከተማ የወሃ አገልግሎቶች የአፕሬሽን እና ጥገና ወጪያቸዉን በመሸፈን፣ የዘርፉን ፖሊሲም ከመተግበር አኳያ የኢንቨስትመንት ወጪያቸዉን በመመለስ ረገድ እየሄዱበት ያለዉ ሁኔታ ያለንበትን ደረጃ ለማወቅና ልምድ ለመወሰድ ስለሚረዳ በሪፖርቶች ቢካተት፤ ጥሩ ተሞክሮ ያለዉ ካለም ቢቀርብ፤
- ✓ በቀረቡት ሪፖርቶች የደንበኞች እርካታ ምን እንደሚመስል አለመቅረቡን፣ ደንበኞችን በማወያየትና ፎረም በመፍጠር የተገኙ ዉጤቶች ምንድናቸዉ የሚለዉ፤ አዋጆችን፣ ደንቦችን በማዉጣት እንዲሁም እርስ በእርስ የልምድ ልዉዉጦች



በማድረግ የተገኙ ተሞክሮዎችን በሪፖርቶቹ በማካተት ቢቀርብ አስተማሪ ሊሆን እንደሚችል በመግለጽ አስተያየታቸውን አጠቃለዋል፡፡

**8. አቶ አማረ በየነ ከ ወርልድ ቪዥን የዋሽ ኦፕሬሽን ኤክስፐርት**

- ✓ የክልል ሪፖርቶች ሲቀርቡ ትግራይና ደቡብ ክልል በ2007 በጀት አመት በCSOs ይሰራል ብለው በእቅዳቸው ካሳዩት በቀር በሌሎች ክልሎች ሪፖርትና እቅድ አለመካተቱን ፣ በንኡስ ዘርፉ ያለው አገራዊ ሽፋኑ የሁሉም አካላት ድምር ውጤት በመሆኑ ሽፋኑን እንዳያሳገዝው ያላቸውን ስጋት ገልጸው፤ ክልሎች በሪፖርታቸው ያላካተቱት ከ CSOs ጋር ያለው የግንኙነት መስመር የላላ በመሆኑ ነው ወይ ሲሉ ማብራሪያ በመጠየቅ፤ ወደፊት እንዲካተት ቢደረግ መልካም መሆኑን፤
- ✓ በሚኒስቴር መ/ቤቱም ሆነ በክልሎች ሪፖርት እንደቀረበው በገጠር የወ.ሃ ተቋማትን አገልግሎት ላይ ለማዋል የነዳጅ ወጪ ከፍተኛ በመሆኑ በርካታ የወ.ሃ ተቋማት መቆማቸውን፤ በከተማም ከትራንስፈርመር አቅርቦት መዘግየት ጋር በተያያዘ ብዙ የወ.ሃ ተቋማት አገልግሎት ላይ እንዳልዋሉ መነሳቱን አወስተው፤ ታዳሽ ኃይልን መጠቀም አንድ አማራጭ በመሆኑ አሁን እየተሰራ ያለውን ስራ በሰፊው በመስራት ታዳሽ ኃይልን በሰፊው ለመጠቀም በሚ/ር መ/ቤቱ የተቀመጠ አቅጣጫ ካለ እንዲገለጽ ጠይቀዋል፡፡

**9. አቶ ገቢቲ ገነሞ ከሚ/ር መ/ቤቱ**

- ✓ በትግራይ ክልል የ2007 በጀት አመት እቅድ የወ.ሃ ተቋማትን የብልሽት መጠን(Schemes Non Functionality Rate) ከ6 በመቶ ወደ ለማድረስ እቅድ እንደተያዘ መቅረቡን ጠቅሰው በርግጥ 6% ላይ ክልሉ ደርሷል ወይ የሚል ጥያቄ እንዳላቸው፤ ከደረሰም ምን ዓይነት ስትራቴጂ ተጠቅመው እንደደረሱ ቢብራሩ ለሌሎችም ተሞክሮ እንደሚሆን፤
- ✓ ደቡብ ክልል የ2006 በጀት አመት የከተሞች የወ.ሃ ፕሮጀክቶች እቅድ አፈጻጸም ሲቀርብ የኢንሴኖና የሰሜን ሸርሸራ ከተሞች የወ.ሃ ፕሮጀክቶች ሙሉ በሙሉ አለመጠናቀቁ መገለጹን ጠቅሰው፤ ፕሮጀክቶቹን በገንዘብ ከሚደግፉት ለጋሽ ድርጅቶች ስራው እንዲጠናቀቅ ጫና እያደረጉ በመሆኑ ቀሪውን ስራ በማከናወን ፕሮጀክቶቹን ለማጠናቀቅ ምን እቅድ እንደተያዘ ቢገለጽ፤
- ✓ በአዲስ አበባ ፍሳሽን አጣርቶ መልሶ በመጠቀም/ወደ ወንዝ በማፍሰስ ረገድ ከፍተኛ ችግር መኖሩን፤ በኮንዶሚኒየም አካባቢ Isolated Water Treatment System በመጠቀም እየተሰራ መሆኑን እንደሚያወቁ ገልጸው ፣ በመልሶ ማልማት በሚለሙት የከተማዉ መሀል አካባቢ ችግሩን ለመቅረፍ ምን ስትራቴጂ ተነድፎ እየተሰራ እንደሆነ እንዲብራሩ ጠይቀዋል፡፡

## በተነሱት ጥያቄዎችና አስተያየቶች ከሪፖርት አቅራቢዎች የተሰጡ ምላሾች

### 1. አቶ አብዱረሂም ከአሮሚያ ወሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ ምክትል ቢሮ ኃላፊ

- ✓ ከህዝብ ክንፎች ጋር መስራትን በተመለከተ ቢሮዉ ከዋና ዋና የህዝብ ክንፎች ጋር እቅድ አወጥቶ እየሰራ መሆኑንና በየወሩም ወይይት እንደሚያደርጉ፤ የቀረበዉ ሪፖርት በ15 ደቂቃ እንዲያልቅ ታስቦ የተጠቃለለ በመሆኑ በዝርዝር ሪፖርቱ ላይ ማየት እንደሚቻል፤
- ✓ የወሃ ተቋማት ዘላቂነትን ከማረጋገጥ አኳያ በወሃ ተቋማት አስተዳደርና ጥገና ለተጠቃሚዎች/ኮሚቴዎች ስልጠና እየተዘጋጀ በየደረጃዉ እየተሰጠ መሆኑን፤ ሆኖም ግን ከወሃ ተቋማት ብዛት አንፃር በተፈለገዉ ሁኔታ ትኩረት ተሰጥቷል ብለዉ እንደማያምኑ፤
- ✓ በቀጣይም የወሃ ተቋማት ዘላቂነትን ለማረጋገጥ ይህን ስራ የሚያከናውን አንድ ኤጀንሲ በክልል ደረጃ ለማቋቋም ዉጥን መያዙን፤
- ✓ ከዚሁ ጋር በተያያዘ ከኮንትራክተሮች ማህበር የተነሳዉ ጥያቄ ተቀባይነት ያለዉ መሆኑንና ቢሮዉም ለወሃ መሳሪያዎች መለዋወጫ እስከ 10% በፕሮጀክቶች በጀት ላይ በመጨመር የጨረታ ዶክመንት ላይ በማካተት ለመስራት እቅድ መያዙን፤
- ✓ የከተሞች የወሃ አስተዳደርና የቦርድ አካላትን በማሰልጠን አቅማቸዉን ለማጎልበት በበጀት አመቱ ሰፊ ስልጠና ለመስጠት እቅድ መያዙንና የስልጠና ቦታ መለየቱን ገልጸዉ ባልደረባቸዉ አቶ ሳሙኤልን ለተጨማሪ ምላሾች ጋብዘዋል፡፡
- ✓ ኮንትራት አስተዳደርን በተመለከተ በቢሮዉ በኩል ያለዉ አቋም እስከተቻለ ድረስ Decentralize ለማድረግ መሆኑን፤ ሆኖም ግን ከተሞች ሁሉንም የኮንትራት አስተዳደር ስራዎች ወሰደዉ በራሳቸዉ አቅም ለመስራት በራስ የመተማመን ሁኔታ እንደማይታይባቸዉ፤ እስካሁን ባለዉ ሂደት ደህና እየሰራ የሚገኘዉ የጅማ ከተማ ወሃ አገልግሎት መሆኑን ገልጸዋል፡፡
- ✓ የተጠቃሚዎችን ቁጥር በፆታ ከፋፍሎ ማቅረብ ያልተቻለዉ የሪፖርት ማቅረቢያዉ ፎርማት የማያዝ በመሆኑና በአጭሩ እንዲዘጋጅ በመደረጉ መሆኑን አቶ ሳሙኤል ገልጸዋል፡፡

ከቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ተገኑ ፎርማቱ ባያዝም ይህን ማድረግ እንደሚቻል ገልጸዉ ለወደፊት የተጠቃሚዎች ቁጥር በፆታ ተለይቶ እንዲቀርብ ለሁሉም ክልሎች መመሪያ አስተላልፈዋል፡፡

### 2. አቶ ዘመነ ፀሀይ ከአማራ ወሃ ሃብት ቢሮ

- ✓ የህብረተሰብ ተሳትፎን በተመለከተ ቢሮዉ እቅድ አወጥቶ ከሁሉም የህዝብ ክንፍ አካላት ጋር እየሰራ መሆኑን፤
- ✓ ከኮንትራክተሮች ማህበር አፕራሽንና ጥገናን አስመልክቶ የተነሳዉን ሃሳብ የሚደግፉት መሆኑንና ክልሉም እየሄደበት መሆኑን፤

- ✓ የዕትዕ ማሳካትን በተመለከተ በቢሮ ደረጃ ግምገማ ማካሄዳቸውንና ዋናው ችግር የማስፈጸም አቅም ወስንነት መሆኑን ድምዳሜ ላይ መደረሱን ገልጸዋል፡፡

### 3. አቶ ሳሙኤል ከደቡብ ውሃ ሃብት ቢሮ

- ✓ ከተለያዩ የህዝብ ክንፍ አካላት አካላት ጋር እቅድ አወጥተው እየሰሩ መሆኑን፤ በየደረጃው ያጋጠሙ ችግሮች ላይም በየሦስት ወሩም ወይም እየደረጉ ችግሮችን ለመፍታት ጥረት እየተደረገ መሆኑን፤ ይህም በሪፖርቱ መካተቱን፤ ሆኖም ግን በቂ ነው ብለው እንደማያምኑ፤
- ✓ ከዚሁ ጋር ተያይዞም Community Mobilization ስራቸውም አንድ የህዝብ ክንፍን የሚያንቀሳቅሱበትና የሚያሳትፉበት መሆኑን፤ በየደረጃው እስከ ታች ድረስ እቅዶች ወርደው ህዝቡ የተወያየበት መሆኑን፤ በቀጣይም ስልጠና ለመስጠት ዝግጅት መጠናቀቁን፤
- ✓ ከተጠቃሚ ማህበራትም ጋር በቅርብ ትኩረት በመስጠት እየተሰራ መሆኑንና በሁሉም ዞኖች የመለዋወጫ አቅርቦት እንዲኖር እየተሰራ መሆኑን፤ እስካሁንም በአስር (10) ዞኖች ዋና ከተሞች የመለዋወጫ መሸጫ ሱቆች መከፈቱን፤ ነባርና አዲስ የተጠቃሚ ማህበራትም አቅማቸው እንዲጎለብት በአፕሬሽንና ጥጋና ስልጠና እየተሰጠ መሆኑንና በቀጣይም ተጠናክሮ እንደሚቀጥል፤
- ✓ ኮንትራት አስተዳደርን በተመለከተ ፕሮጀክቶችን ከማስፈጸም አኳያ ከቢሮው ጀምሮ እስከ ወረዳ ከፍተኛ መኖሩን፤ ይህን የአቅም ወስንነት ለመቅረፍ በየደረጃው ያሉ መዋቅሮች በሰው ኃይል እዲጠናከሩ በማድረግ ፕሮጀክቶችን የማስፈጸም አቅማቸው እንዲጎለብት ቢሮው እየሰራ መሆኑን፤
- ✓ ከዚሁ ጋር ተያይዞ የዲዛይን ስራን፤ የቁጥጥር(Regulatory) ስራውንና የማስተዳደር ስራውን በተሳለጠ መልኩ ለማከናወን እንዲቻል በተዋረድ መዋቅሩን ችግር ፈቺ በሆነ ሁኔታ በማስተካከል እየተሰራ መሆኑን፤ እንዲሁም ክልሉ ውል የገባቸውን ፕሮጀክቶች የክልሉ ናቸው በማለት የባለቤትነት ችግር እንዳለ ክልሉ ተገንዝቦ ይህን ለማስተካከል ቢሮው እየሰራ መሆኑን፤
- ✓ የእቅድ ዝግጅትና ሪፖርት አቀራረብን በተመለከተ እንዲሁም በሰው ኃይልም (የድጋፍ ሰራተኞች) በአቶ ኑረዲን የቀረበውን እንደ ገንቢ አስተያየት እንደሚቀበሉትና ለማስተካከል ቢሮው እንደሚሰራ፤
- ✓ ከወሃ ኮንትራክቶች ማህበር በአቶ ጌታሁን የመለዋወጫ አቅርቦትን አስመልክቶ የቀረበውን አስተያየት ገንቢ በመሆኑ እንደሚቀበሉትና ቢሮው በቀረበው አስተያየት መሰረት እንደሚሰራ፤
- ✓ የትራንስፈርመር ችግርን በተመለከተ በዱራሜ ከተማ ብቻ ሳይሆን በክልሉ አጠቃላይ ችግር መኖሩን፤ በአሁኑ ጊዜ ከሃያ(20) በላይ የወሃ ተቋማት በትራንስፈርመር አቅረቦት ችግር ምክኒያት እንደማይሰሩ፤ የሚቀርቡም ትራንስፈርመሮች የጥራት ችግር ያለባቸው መሆኑን ጠቀሰው ችግሩ በዘላቂነት ለመፍታት ትኩረት እንዲሰጠው ጠይቀዋል፡፡
- ✓ ከCSOs ጋር በተያያዘ ቢሮው በሪፖርቱ አካቶ ያቀረበ መሆኑን ገለጸው የ CSOs Integrity(ሀቀኝነታቸውን) በተመለከተ የማህበራቸው ተወካይ ምላሽ እንዲሰጡበት፤ ከቢሮው ጋርም ሆነ በየደረጃው ካሉ መዋቅሮች ያለው የግንኙነት ሁኔታ የላላ መሆኑን ገልጸዋል፤
- ✓ የኢንሴኖ ከተማ የወሃ ፕሮጀክትን በተመለከተ ከሚመለከታቸው የፈዴራል ተቋማት ጋር በመቀናጀት ቢሮው እቅድ ይዞ በተያዘው በጀት አመት ለማጠናቀቅ እየሰራ መሆኑን፤ የሰሜን ሸርሸራ መጠጥ ወሃ ፕሮጀክት ግን ተጠናቆ አገልግሎት እየሰጠ መሆኑን በመግለጽ አጠቃለዋል፡፡

#### 4. ከአዲስ አበባ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን

- ✓ የአዲስ አበባን የመጠጥ ውሃ ሽፋን 52% ሲል በሪፖርቱ የቀረበው ባለስልጣን መ/ቤቱ በውጪ ኮንሰልታንት ባስጠናው Demand Projection መሰረት የአንድ ሰው የቀን የወ.ሃ ፍላጎት 110 ሊትር በቀን በሚል መሆኑንና በዚህ ስሌት መሰረት የከተማው የአንድ ቀን ፍላጎት 670 ሺ ሜ/ኩብ መሆኑን፤
- ✓ የደንበኞች እርካታን በተመለከተ ባለፈው አመት ባለስልጣኑ በሚሰጣቸው አገልግሎቶች ዙሪያ የዳሰሳ ጥናት ተካሂዶ በተገኘው ውጤት መሰረት የታዩትን ችግሮች ለመፍታት ባለስልጣኑ ጊዜያዊ እና ለዘላቂታዊ እቅድ ይዞ እየሰራ መሆኑን፤ የወ.ሃ እጥረት በመኖሩ በፈረቃ በማሰራጨትና ውሃ በሮቶ ታንክ በማቅረብ ህብረተሰቡን ተጠቃሚ እንዲሆን መደረጉን
- ✓ ባለስልጣኑ የደንበኞች ፎረምን ከአራት አመት በፊት በመመስረት ከተጠቃሚው ጋር በየሦስት ወሩ ተቀራርቦ በመወያየት ችግሮችን ለመፍታት ጥረት እያደረገ መሆኑን፤
- ✓ ከፍሳሽ ማስወገድ አገልግሎት ጋር በተያያዘ መልሰው የሚለሙ የከተማው ከፍሎችን ጨምሮ በአጠቃላይ በከተማው ፍሳሽን በተሸከርካሪ ማሰወገዱ እንዳለ ሆኖ በዘላቂነት ዘመናዊ የፍሳሽ መስመር ለመዘርጋት ከቤቶች ልማት ቢሮ ጋር በጋራ እስከ 2012 ዓ.ም የሚተገበር ስትራቴጂክ እቅድ አወጥተው እየሰሩ መሆናቸውን በCentralized Waste water treatment system ላይካተቱ የማይችሉ አካባቢዎች ተለይተው በDecentralized system ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለማስቻል ግንባታዎች እየተከናወኑ መሆኑን ገልጸዋል፡፡

በአራቱ ክልሎችና በአዲስ አበባ ወሃና ፍሳሽ ባለስልጣን ባቀረቡት ሪፖርቶች በተደረገው ወይይት የከቡር ሚኒስትሩ የአቶ አለማየሁ ተገኑ ማጠቃለያ፣ የተላለፉ ወሳኔዎች እና በቀጣይ መደረግ ስለሚገባቸው ተግባራት የተቀመጡ አቅጣጫዎች(Action Points)



ከቡር አቶ አለማየሁ ተገኑ ወይይቱን በማጠቃለል የወደፊት አቅጣጫዎች ላይ መመሪያ ሲሰጡ

1. በአራቱ ክልሎችና በአዲስ አበባ ወሃና ፍሳሽ ባለስልጣን የቀረቡት የ2006 በጀት አመት እቅድ አፈፃፀም ሪፖርት የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዱን (ዕትዕ) ከማሳካት አንጻር ትርጉም ያለው ስራ መሰራቱን አመለካች መሆኑን፤ ለ2007 በጀት አመት የተያዘው እቅድም ቢሆን ከደቡብ ክልል በስተቀር የተጀመሩ ፕሮጀክቶችንም ሆነ አዳዲስ ፕሮጀክቶችን በቀሪው ጊዜ በማጠናቀቅ የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዱን ወደማሳካት የሚያደርሰን ነው ተብሎ ሊወሰድ እንደሚችል ገልጸው፤
  - ✓ የደቡብ ክልል ከዚህ በፊት የህዝብ ንቅናቄ ከመፍጠር አኳያ የተሄደበትን ርቀት ታሳቢ በማድረግ GTPን በሚያሳካ መልኩ እቅዳቸውን በመከለስ እንዲያስተካክሉ አሳስበዋል፡፡
  - ✓ እቅዳችንን ለማሳካት በምንሰራው ስራ 3ቱን አካላት ማለትም ህብረተሰብን ሰራተኛውንና የግሉን ሴክተር ጨምሮ የሌሎች ባለድርሻ አካላትን ሁለተኛው ተሳትፎ ታሳቢ በማድረግ ሊሆን እንደሚገባ፣ ህብረተሰቡ ጋ አቅም መኖሩን፣ ሰራተኛውም ጋ አቅምና ክህሎቱ ያለ በመሆኑ (ክህሎቱንም በማሻሻል)የአመለካከት ችግሩ ከተቀረፈ ወጤት ማምጣት እንደሚቻል ከግንዛቤ በማስገባት የደቡብ ክልል እቅዱን እንዲያስተካክል አሳስበዋል፡፡
2. በሁሉም ክልሎች ዘንድ የተነሳው ችግር ተመሳሳይነት ያለው መሆኑን፤
  - ✓ ይህም በኮንትራት አስተዳደር የእቅም ወሰንነት፣ የኮንትራክተሮች፣ የቆፋፊዎችና የኮንሰልታንቶች እንዲሁም የእቃ አቅራቢዎች የእቅም ወሰንነት መሆኑን ጠቅሰው ይህን ወደተሻለ ደረጃ ለማምጣት የተቋቋሙ የተለያዩ የህዝብና የባለድርሻ አካላት መድረኮች ያሉ በመሆኑ እነዚህን መድረኮች አጠናክሮ መጠቀም እንደሚገባ፣ በለውጥ ሰራዊት አግባብ በመንቀሳቀስና ዲሞክራሲያዊ በሆነ መልኩ በመገማገም፣



በመወያየት የኢኮኖሚ ሚኒስቴር ትግል ነጥሮ በማወጣት የእርምጃ እርምጃ ሲወሰድ የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅዱን ማሳካትና ህብረተሰቡም ተጠቃሚ እንደሚሆን፡፡

- ✓ በተለያየ ደረጃ አቅም የመገንባቱ ስራ በቀጣይ ተጠናክሮ ሊሰራበት እንደሚገባ፤ ሁሉም ክልሎች በ2007 በጀት አመት እቅዳቸው የአቅም ግንባታ ስራን ማካተታቸው የሚያበረታታ መሆኑን፤
- ✓ በሴክተሩ ውስጥ ሁለንተናዊ የሆኑ የአቅም ግንባታ ስራ መሰራት እንደለበት ከዚህ በፊት በተቀመጠው አቅጣጫ መሰረት ሚኒስቴር መ/ቤቱ ከስምንት የኒሽርሲቲዎች ጋር በተስማማው መሰረት በሁለተኛ ዲግሪ ባለሙያዎች እየተማሩ መሆኑና ይህም በወጪ አገር ጭምር ተጠናክሮ እንደሚቀጥል ገልጸዋል፡፡

3. ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም ረገድ የተነሳውን ትግር በተመለከተ

- ✓ ባለፉት አመታት በርካታ የቴክኖሎጂ መቆፈሪያና የወ.ሃ ማጣሪያ ቴክኖሎጂዎች መግባታቸውን ጠቁመው በተለይ በወ.ሃ ማጣሪያ ቴክኖሎጂዎች ያለውን የአቅርቦት እጥረት ለመፍታት ከአቅራቢዎች ጋር መድረክ በመፍጠር ወደ አገር ውስጥ እንዲያስገቡና ትግሩ እንዲፈታ እንደሚደረግ ገልጸዋል፡፡
- ✓ ከቴክኖሎጂ መቆፈሪያ ሪፖርት አቅም ጋር በተያያዘ የተነሳውን ሀሳብ በተመለከተ በአሁኑ ጊዜ ጥቂት ቢሆኑም እስከ 1 ሺህ ሜትር ጥልቀት የሚቆፍሩ ሪፖርት አገር ውስጥ መኖራቸውን፤ በ2003 ዓ.ም የ270 ሪፖርት እጥረት የነበረ ሲሆን አሁን ግን ትግሩ መፈታቱን ጠቅሰው በዚህ ረገድ በሚ/ር መ/ቤቱ ያለውን የከርሰምድር ወ.ሃ ዳይሬክቶሬት ድጋፍ በመጠየቅ ክልሎችም ሆነ ከተሞች ድጋፍ ማግኘትና ሪፖርትንም ማግኘት እንደሚችሉ ገልጸዋል፡፡

4. የ CWA አካወንት ያልከፈቱ የክልል ወ.ሃ ቢሮዎች በአፋጣኝ አካወንቱን ከፍተው ለሚኒስቴር መ/ቤቱ እንዲያሳውቁና በተጠናቀቀው የዋሽ ፕሮግራም የታዩ ትግሮች በዚህኛው ፕሮግራም ሊደገም እንደማይገባም አሳስበዋል፡፡

5. ከግዢ ጋር በተያያዘ ከፍተኛ ትግር ያለ በመሆኑ የክልል ቢሮ ኃላፊዎች የጨረታ ኮሚቴ አባላትን ሲሰይሙ ብቃቱና ችሎታው ያላቸውን ባለሙያዎች መምረጥ እንዳለባቸውና በእውቀት ላይ የተመሰረተ ግዢ ሊኖር እንደሚገባ በመግለጽ፤ ቢሮ ኃላፊዎች ይህን ጉዳይ በዋናነት እንዲይዙት አሳስበዋል፡፡

6. ከከተማ የወ.ሃ ተቋማት ጋር በተያያዘ Cost Recovery በፖሊሲው በግልጽ እንደተቀመጠው ሁሉም ከተሞች ይህን ታሳቢ በማድረግ ሊሰሩ እንደሚገባና ከድጋማ መወጣት እንደሚገባቸው አሳስበዋል፡፡

7. ከ LC እና የኃይል አቅርቦትን ጋር በተያያዘ የተነሱ ትግሮችን በተመለከተ፤

- ✓ ከ LC ጋር በተያያዘ የተነሳውን ትግር በተመለከተ እዚህ መልስ ለመስጠት እንደሚቻላቸውና ከሚመለከተው አካል ጋር በመነጋገር መፍትሄ እንደሚፈለግ፤
- ✓ ከኃይል አቅርቦት ጋር በተያያዘ የተነሳውን ትግር በተመለከተ ከ400 በላይ ከተሞች ኃይል ማግኘታቸውን እንደሚያወቁ ገልጸው የቢሮ ኃላፊዎች መረጃቸውን እንደገና እንዲፈትሹና የኤሌክትሪክ ኃይል ያላገኙ የወ.ሃ ተቋማት ካሉ ዝርዝሩን ለመጠጥ ወሃና ሳኒቴሽን ዳይሬክቶሬት እንዲልኩና ትግሩ እንዲፈታ አሳስበዋል፡፡
- ✓ የዱራሚ ከተማ የኃይል አቅርቦት ትግርን በተመለከተ እሳቸውም ትግሩን እንደሚያወቁት ገልጸው የከተማዋ የወ.ሃ ተቋም የኃይል አቅርቦት በማዕከላዊና በደቡብ ሪጅኖች ስር ያለ በመሆኑ የሁለቱ ሪጅኖች የመብራት ኃይል ኃላፊዎች በጋራ ትግሩን እንዲፈቱ የጊዜ ገደብ የተሰጣቸው በመሆኑ በቅርቡ ትግሩ እንደሚፈታ በመግለጽ ወይይቱን አጠቃለዋል፡፡

## በቀጣይ የወ.ሃ ኮንትራክቶች ማህበርና ቀሪዎቹ የክልል ወሃ ቢሮዎች ሪፖርቶችን በቅደም ተከተል አቅርበዋል፡፡

### የኢትዮጵያ ውሃ ነክ ስራ ተቋራጮች ማህበር

#### ሀ. የማህበሩ አባላት

- በውሃ ግንባታ እና በውሃ ጉድጓድ ቁፋሮ የተሰማሩ ድርጅቶች ናቸው፡፡

#### ለ. የማህበሩ ዓላማ

- በአገሪቱ የኮንትራክቶችን ኢንዱስትሪ ዘርፍ ውስጥ ተዋናይ በመሆን ግዴታውን በመወጣት መብቱን ማስከበር ነው፡፡
- ለአገራችን እድገትና ልማት የመንግስታችን ፖሊሲ እና አቅጣጫ በመከተል ለስኬቱ እና ውጤታማነቱ ተግባራዊ በመስራት የበኩሉን አስተዋጽኦ ማድረግ ነው፡፡
- መንግስት በሚያካሂደው የፀረ መብረት ጉዳይ ውስጥ አጋር በመሆን የተጠናከረ ትግል ማካሄድ፡፡

### በኢትዮጵያ የውሃው ኮንትራክቶችን ዘርፍ ዙሪያ ያሉ መሰረታዊ ችግሮች (ተግዳሮቶች) እና የመፍትሄ ሀሳቦች

#### መግቢያ

በሃገራችን የኮንትራክቶችን ኢንዱስትሪ ታሪክ ረጅም ጊዜ ያለው ቢሆንም በዋናነት ግን የግል ሴክተሩ በሰፊው ባሳተፈ መልኩ በከፍተኛ ፍጥነት እያደገ ተሳትፎውም እየጎላ የመጣው ካለፉት 10 እና 15 ዓመታት ወዲህ ነው፡፡

መንግስት እየተከተለው ባለው ልማታዊ ፖሊሲና ስትራቴጂ በአገር በቀል ተቋራጮች እየተሰጠ ያለው ትኩረት ባጠቃላይም በሃገሪቱ እየታየ ባለው ከፍተኛ የእድገት ግስጋሴ ውስጥ የዚሁ ዘርፍ አስፈላጊነት እጅግ የጎላ እንዲሆን አድርጎታል፡፡

ስለሆነም ይህ ዘርፍ በተለያዩ ደረጃዎች በሚገልጽ ከመንግስት በሚደረግለት ድጋፍና በራሱ ጊዜም በገበያው በተፈጠረው ከፍተኛ ፍላጎትም ከንጹህ ከዓመት ወደ ዓመት በከፍተኛ ሁኔታ እያደገ መጥቶ በዚሁ ዓመት ብቻ በጠቅላላ የውሃ ኮንትራክቶችን እና የጉድጓድ ቁፋሮ ስር በየደረጃቸው ፈቃድ አውጥተው የሚንቀሳቀሱ ( በፌዴራል ደረጃ ብቻ) ብዛት እንደሚከለተው ነው፡፡

ተ.ቁ	ደረጃ (Grade)	የኮንትራክቶች	የጉድጓድቁፋሮ
1	ደረጃ 1 (WWC-1)	203	95
2	ደረጃ 2 (WWC-2)	43	2
3	ደረጃ 3 (WWC-3)	366	56
4	ደረጃ 4 (WWC-4)	176	37
5	ደረጃ 5 (WWC-5)	617	26
6	ደረጃ 6 (WWC-6)	1132	7
7	ደረጃ 7 (WWC-7)	410	0
ጠቅላላድምር		2947	193





### የኮንትራክተሮች ማህበር ተወካይ በዘርፉ ያሉትን ተግዳሮቶች በተመለከተ ያዘጋጁትን ጽሁፍ ሲያቀርቡ

ከዚሁጋር በተያያዘ መልኩም የአቅራቢዎች (Suppliers) እና የውሃ አምራቾች ቁጥርም በተሸለ ሁኔታ እያደገመጥተዋል። ይህ በአንዲህ እንዳለ ከሁሉም አቅጣጫ በዚህ ዘርፍ እየታዩ ያሉ መሰረታዊ ችግሮች (ተግዳሮቶች) እንደሚከተለው ይቀርባሉ።

የዚህ ሴክተር ባለድርሻ አካላት የሚከተሉት ናቸው።

1. የሥራ ተቋራጮች እና ባለሞያዎቻቸው
2. አማካሪ ድርጅቶች እና ባለሞያዎቻቸው
3. የፕሮጀክቶች ባለቤቶች(አሰሪዎች)
4. የውሃ ግንባታ እቃ አቅራቢዎች
5. ተጠቃሚው ሕብረተሰብ
- 6.

#### 1. በስራ ተቋራጮች (Contractors) በኩል የሚታዩ መሰረታዊ ችግሮች( ተግዳሮቶች)

- ለስራውና ለደረጃው የሚመጥኑ የኮንትራክቲን መሳሪዎች ያለማቅረብ
- ብቃትና ልምድ ያላቸው ባለሞያዎች ያለመመደብ
- ለዘርፉ ተገቢውን ክብር ያለመስጠትና ታማኝ ያለመሆን
- በአጭርና በአቋራጭ መንገድ ለመበልፀግ የመፈለግ ፍላጎት መኖር
- በተቀመጠው የጥራት መስፈርት ( Specification ) መሰረት ያለመስራት
- ደረጃቸው ያልጠበቁ የኮንትራክቲን ግብአቶች መጠቀም
- በተሰጠው የጊዜ ገደብ ስራ አጠናቅቆ ያለማስረከብ
- የቦታ ጥናት ( Site Visit ) ሳያደርጉ በጭፍን መጫረት
- የጨረታውን ዶክመንት በተገቢው ሁኔታ አንብቦና ተረድቶ ያለመጫረት
- በከፍተኛ ሁኔታ ዋጋ ሰብሮ መግባትና ስራጥ ሎመጥፋት
- በህግና በስርዓት ያለመመራት ( ህጎችንያለማክበር)

#### የነዚህ መግለጫዎች

- ከፍቃድ አወጣት ጀምሮ ህጋዊ ያልሆኑ ዶክመንቶች ማቅረብ
- የተጭበረበሩ( Forged) የባንክ ደብዳቤዎች አፅፎ ማቅረብ
- ከጨረታ ዶክመንት ዝግጅት ጀምሮ ዶክመንቱን ከሚያዘጋጁ ትክክለኛ ጋር አላስፈላጊ ድርድር የማድረግና የጨረታው ዶክመንት ሂደት ለማዛባት ጥረት ማድረግ
- የተጭበረበረ የጨረታ ዋስትና፣የቅድመ ክፍያ ዋስትና፣ሊብሬ እና የባንክደብዳቤማቅረብ

- ቅድመ ክፍያ ተቀብሎ ለሌላ ሥራ ማዋልና አንዳንዴም ይዞ መጥፋት

## II. በአማካሪ ድርጅቶች በኩል ያሉ መሰረታዊ ችግሮች

- ✓ የተሟላና የጠራ የጨረታ ዶክመንት ያለማቅረብ( ለምሳሌ Drawing ያለማያያዝ)
- ✓ ሆን ተብሎ በዋጋ ዝርዝር ማቅረብያ ሰነዶች ላይ (BOQ) ትክክል ያልሆነ የሥራ መጠን ማስቀመጥ
- ✓ የጨረታ መስፈርቶች ወጥ ያለ መሆንና ከግል ፍላጎት ጋር ማቀናበር
- ✓ ኮንትራቱን የማስተዳደር አቅምና ቀናነት ማነስ
- ✓ (Technical Specification ) በማያሻማ መልኩ ያለ ማዘጋጀት
- ✓ የጨረታ ሰነዱ ለሚፈለገው ሰው በሚመች መልኩ አስተካክሎ የማቅረብና የጨረታውን ሂደት ለማዛባት መሞከር
- ✓ የፕሮጀክት ማጠናቀቂያ ጊዜ ከአካባቢውና ከፕሮጀክቱ ፀባይ ጋር አለማጣጣም
- ✓ ኮንትራቱ ሚዛኑን በጠበቀና በፍትሃዊነት ያለማስተዳደር
- ✓ የክፍያ ሰነዶች ያለአግባብ ማዘጋጀት
- ✓ ተጨማሪ ስራዎች በወቅቱ ትእዛዝ ያለመስጠት ያለማጽደቅ
- ✓ በጊዜያዊም ሆነ በመጨረሻ ደረጃ ርክክብ ሲፈጸም ሆን ብሎ ማጓተትና ማንገላታት
- ✓ በሳይት ደብተር( Site Book) ላይ ትእዛዞች መስጠት ያለመልመድ
- ✓ አቅም ያለው ባለሙያ ያለመቅጠርና በበቂም ሁኔታ ያለመመደብ
- ✓ ቦታው በትክክል ሳያዩና ተጠቃሚው ህብረተሰብ ሳያማክሩ የጨረታ ዶክመንት ማዘጋጀት
- ✓ የአማካሪና የሥራ ተቋራጭ ግንኙነት የጌታ እና የሎሌ እንዲሆን መፈለግ
- ✓ Copy Pest Document ማዘጋጀት

## III. በፕሮጀክቶች ባለቤቶች (አሰሪዎች) በኩል የሚታዩ ችግሮች

- ❖ ከጨረታ ሂደቱ ጀምሮ ፕሮጀክቱ ተሰርቶ እስኪጠናቀቅ በየደረጃው ያለአግባብ ጥቅም ፈላጊ ግለሰቦች እየበዙመሄድ
- ❖ የጠራና ሁሉም ነገር ያሟላ፤ ደረጃውን የጠበቀ የጨረታ ሰነድ ያለማቅረብ
- ❖ በፈቃድ አሰጣጥ ዙርያ በአግባቡ ሳይጣራ ወይም በሌላ መልኩ ባልተሟሉ ሰነዶች ወይም በተጭበረበሩ ሰነዶች ፈቃድ መስጠት
- ❖ አማካሪውም ሆነ አሰሪው ለሚፈጽምዋቸው ስህተቶች የሚጠየቁበት ሥርዓት ያለመሆንና ቢኖርም ተግባራዊ ያለማድረግ
- ❖ የጨረታ ግምገማ ጊዜ እጅግ የተራዘመ መሆን
- ❖ ተጨማሪ ስራዎች ሲያጋጥሙ ቶሎ መፍትሄ ያለማስቀመጥ
- ❖ ክፍያዎች በከፍተኛ ሁኔታ ማጓተት
- ❖ በጊዜያዊና የመጨረሻ ርክክብ ወቅት እንግልት መፍጠር
- ❖ በየደረጃው ካሉት የመንግስት መዋቅርና አካላት ጋር ተናቦ ናተቀናጅቶ ያለመስራት ( ክልል፣ወረዳ፣ዞን፣ወዘተ)
- ❖ በጨረታ ጊዜ የሚጠየቁ መስፈርቶች ወጥና ግልጽ ያለመሆን
- ❖ ከኮንትራት ህግና ደንብ ውጭክ ፍያዎች መቀነስ( መቁረጥ)
- ❖ ከፕሮጀክቱ ግምት ጋር ያልተጣጣመ Tern Over መጠየቅ
- ❖ በአሰሪው በኩል የሚቀርቡ እቃዎች በውለታው መሰረት በጊዜው ያለማቅረብ

## IV. በተጠቃሚው ህብረተሰብ በኩል

- በቦታ ርክክብ ወቅት የፕሮጀክቱን ቦታ በወቅቱ አለማስረከብ
- በሞያዊ ጉዳዮች ላይ ጣልቃ ለመግባት መሞከርና ተጨባጭ ያልሆነ መረጃ መስጠት
- ፕሮጀክቶች ተረክበው የማስተዳደር አቅም ማነስ ( በተለይ የElectro Mechanical ሥራዎች)

**V. የመፍትሄ ሃሳቦች**

በአጠቃላይ በሁሉም የባለድርሻ አካላት እየታዩ ያሉ ችግሮች ተወያይቶ እና ተመካከሮ በየደረጃው የአፋጣኝ መፍትሄ ማስቀመጥ ለነገ የሚባል ሲሆን በእኛ በኩል መፍትሄ ይሆናሉ ያልናቸው ነጥቦች በሚከተለው መልኩ በዝርዝር አቅርቦናል፡፡

1. በሃገር አቀፍ ደረጃ ሴክተሩ የሚመራበት Standard ማዘጋጀት
2. የኮንትራት አስተዳደር አፈጻጸምን ማስተካከል
3. አማካሪው ተቋራጭና አሰሪው ለፕሮጀክቶቹ መዘግየትና መጓተት በየደረጃቸው ተጠያቂ የሚሆኑበትን አሰራር መፍጠርነው፡፡
4. ለአንድ ፕሮጀክት የሚያስፈልግ የሰው ሃይል በግልፅ መለየትና ኮንትራክተሩ እንዲያቀርብ አስገዳጅ ሁኔታ ማስቀመጥ፡፡
5. ፕሮጀክት ማጠናቀቂያ ጊዜ እንደ ፕሮጀክቱ እና ቦታው ሁኔታ ተጠንቶ እንዲቀመጥ ማድረግ፡፡
6. በፈቃድ አሰጣጥ ስርዓቱ ላይ በተጨማሪም እየታዩ ያሉ ክፍተቶች እንዲስተካከሉ ማድረግ፡፡
7. የባንክ ደብዳቤዎች፣ የዋስትና ወረቀቶች እና የሥራ ልምዶች ቅድመ ክፍያዎች በማጭበርበር ሙከራ በሚያደርጉ ላይ የእግድ እና ሌሎች ህጋዊ እርምጃዎች እንዲሰጡ ማድረግ፡፡
8. ኮንትራክተሩ በማሸነፍ አቅሙን የሚገነባበት አሰራር መቀየስ ፡፡
9. አማካሪ ድርጅቶችም በሰው ሃይልና በቴክኖሎጂ የሚጠናከሩበት አቅጣጫ ማስቀመጥ፡፡
10. ሁሉም ማስሚዲያዎች ለሴክተሩ እድገት የበኩላቸውን አስተዋጽኦ እንዲያበረክቱ መጋበዝ ( ማበረታታት)፡፡
11. የባለድርሻ አካላት የጋራ የምክክር መድረክ ተጠናክሮ እንዲቀጥል ጥረት ማድረግ፡፡

**VI. ማጠቃለያ**

በመጨረሻም የተከበረው የሚኒስቴር መሥሪያ ቤታችሁ ለማህበራችን መደራጀት እያደረገልን ያለው ከፍተኛ አስተዋጽኦ ምስጋናችን የላቀ መሆኑን እየገለጽን በዛሬው እለት ላቀረብናቸው የመፍትሄ ሃሳቦች ትኩረት ተሰጥቷቸው በቅርብ ጊዜ መፍትሄ እንደሚያገኙ እምነታችን የፀና ነው፡፡

## 6. SOMALI REGIONAL STATE OF ETHIOPIA WATER RESOURCES DEVELOPMENT BUREAU 2006EFY REPORT SUMMARY AND 2007EFY PLAN OF ACTION

### 1. 2006 REPORT

#### 1.1. Access To Safe Water Supply In The Region

No.	Component	Access @ end of 2005 E.F.Y	Access at end of 2006 E.F.Y	
			Planned	Achived
<u>1</u>	Rural	59	65	64
<u>2</u>	Urban	75	80	76.2
	Total/ Regional	61.2	67.01	65.71

#### 1.1.1. Rural Water Supply

S.N.	Type of Rural Water supply schemes	Number			Beneficiaries	
		Planned	Completed	On going	Planned	Actual
1	Ground water sources	28	23		200,000	162,500
2	Surface water sources	720	708	12	132,900	71,240
3	<b>Total</b>	748	731	12	332,900	233,740
4	Rehabilitation & maintenance works	141	149			

#### 1.1.1. Urban Water Supply

#### 1.1.2. Capacity Building

- ✓ One pick-up for Regional WAH Program Unit Procured.
- ✓ 5 Water trucks procured in 2005EFY for Ethiopian Somali Regional State by Japan Government delivered to RWB.
- ✓ Capacity building training in water technology professions at Ethiopian Water Technology Institute provided for:-
  - 8 professionals,
  - Electro-mechanical training for werda staffs
  - 2 teachers from Jijiga Technical and Vocational College; and
  - 40 4th year graduating class students in Electro-Mechanical Equipment Maintenance and water engineering related fields.

- ✓ Provide support through assigning of consulting experts with necessary logistic at regional water bureau level as well as Zone Shabelle, Afdheer and Liban
- ✓ Procurement of 30 Generators with one year spare parts and 30 submersible Pumps with accessories.
- ✓ water purification chemicals Procured and distributed -Water guards,- Aqua tabs & - Bushangari
- ✓ Procurement of Stainless Steel & GI Pipes & fittings conducted
- ✓ Spare parts for heavy vehicles procured
- ✓ Procurement & Installation of 2 solar panel(Pilot Project) conducted-pilot project
- ✓ Water Laboratory Chemicals & Equipment procured for the Regional Laboratory



የሶማሊ ክልል ውሃ ሃብት ቢሮ ባለሙያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

## 1.1.3. Financial Report: By Components

S.No.	Component	Planned Budget (Birr)	Expenditure (Birr)	Achievement %	Remarks
1	Rural Water Supply & Sanitation	393,046,918.10	393,046.918.10	100%	
2	Urban Water & Sanitation	206,712,011.86	206,712,011.86	100%	
3	Scheme Management	11,441,000.00	11,441,000.00	100%	
4	Capacity building for Water supply and Sanitation	45,030.484	45,030.484	100%	
	TOTAL				

**1.1.4. Financial Report: - By Sources Of Fund**

S.No.	Source fund	Total allocated	Total utilized	Achievement %
1	Gov. – Capital	12,253,722.22	12,253,722.22	100%
2	IDA & DFID	214,449,745.50	214,449,745.50	100%
3	African dev. Bank	99,207,032.80	99,207,032.80	100%
4	Unicef	7,058,676.43	7,058,676.43	100%
	TOTAL	652,969,177.01	652,969,177.01	100%

**1.1.5. SUMMARY OF ACHIEVED PROJECTS AND ACTIVITIES****A. Rural Water Supply Projects**

- ✓ 100% Completed Heragosh Water Supply( Dabala Spring)
- ✓ 100% Completed Diridamo Water Supply Project
- ✓ 100% Completed Dollo Ado Water Supply Projects (Funded By World Vision)
- ✓ 100% Completed Yehas Jabal
- ✓ 100% Sankabar River Intake Water Supply Project
- ✓ 100% Completed Marsin water Supply Project

**1.1.6. Key Challenges**

- ✓ Poor capacity of contractors and shortage of drilling companies,
- ✓ Poor infrastructure
- ✓ Shortage Of budget
- ✓ High Staff Turn over & Critical Shortage of Professionals in Public Sector especially woreda Level staff
- ✓ Lack of experience for drilling boreholes above 500m ex.Marsin and Harshin Boreholes although ultimately was successful done and now is serving through to the community
- ✓ Spare Parts Shortage which is highly threatening Sustainability of schemes,
- ✓ Poor Study and design conducted by consultants

**2. 2007 PLAN OF ACTION****2.1. Access coverage and beneficiaries expected by end of 2007EFY.**

No.	Component	Access @ end of 2006 E.F.Y	Access at end of 2006 E.F.Y	
			Beneficiaries	Access Coverage
<u>1</u>	Rural	64	534,434	75
<u>2</u>	Urban	76	72,464	85
	Total/ Regional	66	606,898	77

## 2.2. Rural water supply performance report

S.N.	Type of Rural Water supply schemes	Planned Schemes	Planned Beneficiaries	Remark
1	Ground water sources	60	284400	
2	Surface water sources	36	165000	
	<b>Total</b>	96	449400	



### 7. የቤ/ጉ/ክ/መ/ወ/ማ/ኢ/ሀ/ል/ቢሮ የ2006 በጀት አመት እቅድ አፈጻጸም ሪፖርት እና የ2007 በጀት አመት እቅድ

አቅርቦት ሽፋን	በ2005 በጀት አመት ገጽህ መጠጥ ወ.ሃ አቅርቦት ሽፋን	በ2006 ገጽህ መጠጥ ወ.ሃ አቅርቦት ሽፋን	
		እቅድ	የተደረሰበት
በገጠር	75.68%	95.9%	80%
በከተማ	68.58%	86.5%	71%
ክልል	74.45%	94.2%	79%

ii) በከተማ እና በገጠር የገጽህ መጠጥ ወ.ሃ አቅርቦት ስራዎች

ሀ. በገጠር የገጽህ መጠጥ ወ.ሃ አቅርቦት ስራዎች አፈጻጸም

ተ.ቁ	የወ.ሃ ተቋማት አይነት	እቅድ	የተጠናቀቀ	በሂደት ላይ ያለ	አገልግሎት የታቀደ ህ/ሰብ	አገልግሎቱን ያገኘ ህ/ሰብ
1.	የከርሰ ምድር ወ.ሃ	406	241	2	122,193	70,450
2	የወ.ሃ ተቋማት ጥገና ስራ	1,291	1,641	-	321,655	450,250

ለ. በከተማ የገጽህ መጠጥ ወ.ሃ አቅርቦት ስራዎች አፈጻጸም

ተ.ቁ	ወቅታዊ ሁኔታ		አገልግሎት የታቀደ ህ/ሰብ	የወ.ሃ አቅርቦት ምንጭ	የበጀት ምንጭ	አጠቃላይ በጀት
	የተጠናቀቀ	በሂደት ላይ ያለ				
1.	-	✓	70,838	ጥ/ጉ እና አሸዋ ግድብ	MDG እና ካፒታል	22,829,666
2	✓	-	51,713	ጥ/ጉ	አለም ባንክ እና GoE	59,759,758



የቤ/ጉ/ክ/መ/ወ/ማ/ኢ/ሀ/ል/ ቢሮ ባለሞያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

### iii) የአቅም ግንባታ ስራዎች

#### ሀ. ስልጠና

- ✓ 1100 ባለሙያዎች በወ.ሃ ሀብት አስተዳደር ዙሪያ ስልጠና ተሰጥቷል፤
- ✓ 120 አካባቢ አርቴዎች የዘመናዊ እጅ ወሃ ጉድጓድ አቆፋፈር የተግባር ላይ ስልጠና ተሰጥቷል፤
- ✓ 170 ባለሙያዎች የወ.ሃ ተቋማት ጥገና እና የባለቤትነት ስሜት እንዲያደርግባቸው ስልጠና ተሰጥቷል፤
- ✓ 5 ባለሙያዎች የሁለተኛ ድግሪ ትምህርታቸውን እየተከታተሉ ይገኛሉ፤
- ✓ የመሰረታዊ ኮምፒውተር፣ የሰው ሀብት ልማት እና የደንበኞች አገልግሎት አሰጣጥ ስልጠናዎች ላይ 30 ባለሙያዎች እንዲሳተፉ ተደርጓል፡፡

#### ለ. የቁሳቁስ አቅርቦት

- ✓ የወ.ሃ ተማት መለዋወጫ መሳሪያ አቅርቦት ስራ ተሰርቷል፤
- ✓ ለበጀት አመቱ ለሰራ አስፈላጊ የሆኑ ኮምፒውተሮች፣ ወንበሮች እና ጠረንጴዛዎች ከወረዳ እስከ ክልል ባለው የሴክተር መዋቅር የማሟላት ስራ ተሰርቷል፡፡

#### ሐ. የወ.ሃ ተቋም ብዛት እና የብልሽት ደረጃ

ዞን/ልዩ ወረዳ	የወ.ሃ ተቋም ብዛት	አገልግሎት የሚሰጥ	ብልሽት ላይ ያለ	ምርመራ
አሰሳ ዞን	1,013	850	163	የብልሽት ምጣኔ ከነበረበት 18 % አሁን 12% ላይ ይገኛል
መተከል ዞን	1,270	1,123	147	
ካማሺ ዞን	91	78	13	
ማኦኮም ልዩ ወረዳ	131	122	9	
ጠቅላላ ድምር				

## iv) የፋይናንስ አጠቃቀም

ተ.ቁ	ዘርፍ	ወጪ		አፈጻጸም
		የታቀደ	ከገደቡ	
1	በገጠር የንጹህ መጠጥ ወ.ሃ አቅርቦት ስራዎች	43,879,393.61	36,589,797.44	83.38%
2	በከተማ የንጹህ መጠጥ ወ.ሃ አቅርቦት ስራዎች	32,589,424.00	14,595,188.15	44.78%
3	በአቅም ግንባታ ስራዎች	55,000	55,000	100%
	ድምር	76,474,317.61	51,239,985.59	67%

## v) ያጋጠሙ ችግሮች እና የተወሰዱ መፍትሄዎች

## ሀ. ያጋጠሙ ችግሮች

- ✓ የባለሙያ አጥረት (ጀኦሎጂስት እና መሀንዲስ)፤
- ✓ የመንገድ ተደራሽነት ችግር፤
- ✓ ከባለድርሻ አካላት ጋር የቅንጅት ወሰንነት መኖር፤
- ✓ አደረጃጀትን እና የታችኛውን መዋቅር ሙሉ በሙሉ ወደስራ ያለማስገባት፤
- ✓ የአቅም ወሰንነት መኖር፤
- ✓ የሪግማሽን ተደጋጋሚ ብልሽት፤
- ✓ በቁፋሮ ስራ የመሬት አቀማመጥ አስቸጋሪ መሆን፤
- ✓ የወ.ሃ ተቋማት አስተዳደር ችግር መኖር፤
- ✓ የከትትል እና ድጋፍ ወሰንነት መኖር፤

## ለ. የተወሰዱ መፍትሄ

- ✓ የክልል እና የፌዴራል ባለሙያዎችን በመጠቀም የቁፋሮ ስራውን ለማከናወን ተችሏል፡፡
- ✓ ከገጠር መንገድ ጋር የጋራ እቅድ በማጋጀት እና ህ/ሰቡን በማሳተፍ የመንገድ ችግሩን ለመቅረፍ ተሞክሯል፡፡
- ✓ ለተፈጠሩ አደረጃጀቶችን ተከታታይ ግንዛቤ በመፍጠር ወደታች በመወረድ ችግሮችን መለየት እና ድጋፍ በመስጠት ስራውን እንዲገቡ ተደርጓል፡፡
- ✓ የባለሙያዎችን እና የፈጻሚዎችን ችግር በመለየት በተለያዩ ርዕሶች ላይ ስልጠና እንዲወስዱ በማድረግ የከፋ አቅም ችግር ያለበትን በመገምገም አስፈላጊ ማስተካከያ በማድረግ አቅም እንዲገነቡ ተደርጓል፡፡
- ✓ የተበላሹ ማሸኛችን ከትትል በማድረግ እቃ ተገዝቶ ጥገና በማድረግ ወደስራ እንዲገቡ ተደርጓል፡፡
- ✓ በቁፋሮ ስራ የመሬት አቀማመጥ (geographical formation) ችግር ያለባቸው አካባቢዎችን ልምድ ያላቸው ጀኦሎጂስቶችን በመመደብ ችግሩን ለመፍታት ተሞክሯል፡፡
- ✓ ወረዳዎች የወ.ሃ ተቋማት አስተዳደር ስራውን እንዲያጠናክሩ ድጋፍ እየተደረገ ነው፡፡
- ✓ ቼክሊስት በማዘጋት እስከ ታችኛው መዋቅር ድረስ የሱፐርቪዥን ሥራ በመሥራትና ተከታታይ ግብረ መልሶች ተሰጥቷል፡፡

## 2. የ2007 በጀት አመት እቅድ

## i. ተደራሽ የወሀ አቅርቦት ሽፋን

ሽፋን	በ2006 የተደረሰ	እስካሁን ተጠቃሚ ህ/ሰብ	በ2007 ለመድረስ የታቀደ	
			ተጠቃሚ ህ/ሰብ	ተደራሽ ሽፋን በ2007 መጨረሻ
በገጠር	80%	130,588	121,305	99.7%
በከተማ	71%	704,450	47,620	88%
በክልል	79%	835,038	168,925	98%

## ii. የገጠር የንጹህ መጠጥ ወሃ አቅርቦት ስራዎች

ተ.ቁ	የወሃ ተቋማት አይነት	እቅድ	ተጠቃሚ ህ/ሰብ	ምርመራ
1	የክርስ ምድር ወሃ	410	121,305	

✓ ለ2196 ወሃ ተቋማት ጥገና ማድረግ፤

✓ አሁን ያለውን 12% የብልሽት መምጣት ወደ 10% ዝቅ ማድረግ፤

## iii. የከተማ የንጹህ መጠጥ ወሃ አቅርቦት ስራዎች

ጠቅላላ ተጠቃሚ	የ2007 ተተቃሚ	የወሃ ምንጭ	የበጀት ምንጭ	በጀት
156,628	47,620	ጥ/ጉ፣ወንዝ ፣ምንጭ	MDG፣ መደበኛ ካፒተል፣ GoE/GoF ፣IDA፣AfDB፣ WB	104,037,431.02

## iv. የአቅም ግንባታ ስራዎች

## ሀ) ስልጠና

- ✓ 6 የመጀመርያ ድግሪ ያላቸው ባለሙያዎች ወደ ሁለተኛ ድግሪ ማሳደግ
- ✓ 20 በዲፕሎማ ደረጃ የሚገኙ ባለሙያዎች ወደ መጀመርያ ድግሪ ማሳደግ
- ✓ ከቢሮ እስከ ወረዳ ላሉ ባለሙያዎች አጫጭር ስልጠና መስጠት
  - የአፕሪክስ፣መንቴናንስ፣የአርቴዢያን እና የዋሽኮ አሰልጣኞች ስልጠና
  - የውሃ ጥራት ምርመራ አሰልጣኞች ስልጠና

## ለ) የቁሳቁስ አቅርቦት

- ✓ የውሃ መለዋወጫ መሳሪያዎች አቅርቦት
- ✓ የሴርቪዬንግ እና ጂኦቴክኒክስ መሳሪያ ግዥ
- ✓ የኮምፒውተር ፣ፕሪንተር ፣ፎቶኮፒ ግዥ
- ✓ የጠረጴዳ ፣ወንበር ግዥ

## v. የበጀት ምንጭ

ተ.ቁ	ዘርፍ	በጀት	ምርመራ
1	በገጠር የንጹህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ስራዎች	71,100,632.00	
2	በከተማ የንጹህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ስራዎች	47,007,431.02	
3	በአቅም ግንባታ ስራዎች	100,000.00	
	ድምር	118,208,063.02	

## vi. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች

- ✓ ለእቅዱ መፈጸም ተገቢ ትኩረት በመስጠት በሙሉ አቅም ወደተግባር መግባት፤
- ✓ የተቀናጀ ወቅታዊ እና ተከታታይነት ያለው ድጋፍ እና ክትትል በማድረግ የታችኛውን መዋቅር በተሟላ መልኩ ወደ ስራ ማስገባት፤
- ✓ የቢ.ፒ.አር ጥናቶችን በመከለስ እና የለውጥ ፕሮግራም እና ዋናዋና አመልካቾችን ላይ ትኩረት አድርጎ መስራት፤
- ✓ በየደረጃው የሚታዩ የግብአት እና ቁሳቁስ ችግሮችን በመፍታት ፣ባሉትም በአግባቡ መጠቀም፤
- ✓ በመረጃ አያያዝ ላይ የሚሰተዋሉ ክፍተቶችን መፍታት፤
- ✓ ከአቅም ውስንነት ጋር የሚያያዝ ችግሮችን በመለየት በሰልጠና እና በተግባር ድጋፍ መፍታት፤
- ✓ የሪግ ማሸን ስምሪትን በቅርበት በመከታተል የበልሽት መጠናቸውን መቀነስ እንዲችሉ ስልት መዘርጋት፤
- ✓ የተዘጋጁ የጫረታ ዶክመንቶች በወቅቱ መጨረስና ወደ ስራ መግባት፤
- ✓ በከተሞች የተጀመሩ ጥልቅ ውሃ ጉድጓዶችን የቆፋሮ ስራ ማጠናቀቅ፤
- ✓ የከተሞችን የውሃ ቦርድ አዋጅ ማጠናቀቅ፤
- ✓ የውሃ ተቋማትን መለዋወጫ ስራን ትኩረት ሰጥቶ መስራት፤

**8. በጋምቤላ ሕዝቦች ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የውኃና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ  
የ2006 በጀት ዓመት የወሳኝ የልማት ሥራዎች ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት እና የ2007 ዋና ዋና ዕቅድ**

**1. የ2006 በጀት ዓመት ዋና ዋና ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት**

**1. የመጠጥ ውሃ ሽፋን**

ዝርዝር	የ2005 በጀት ዓመት መጨረሻ ሽፋን (%)	የ2006 በጀት ዓመት መጨረሻ ሽፋን (%)	
		ዕቅድ	ከገጠመ
ገጠር	76.1	96.6	81.4
ከተማ	89.5	100	87.6
ክልል	79.5	95.5	83
የብልሽት ምጣኔ		10	



የጋምቤላ ክልል ውሃና ኢነርጂ ባለሙያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

**ሀ. የገጠር መጠጥ ውሃ አቅርቦት ዕቅድ አፈጻጸም**

ተ.ቁ	የገጠር ውሃ ተቋም ዓይነት	ዕቅድ (በቁጥር)	የተጠናቀቀ (በቁጥር)	በግንባታ ላይ (በቁጥር)	የታቀደ ተጠቃሚ (በቁጥር)	ከተጠናቀቁ ተቋማት የተጠቀሙ (በቁጥር)
	ከከርሰምድር ውሃ መገኛ	332	88	30	68,818	25,305 ህ/ብ 10 ጤና ተቋም እና 2 ት/ቤት
	ተቋማት ጥገናና መልሶ መገንባት	340	413	0	0	142,209
	211 ተቋማት በጀት ባለመለቀቁ (አንድዋሽ፣ፊንላንድ፣ዩኒቤፍ) ያልተሰሩ ሲሆን 22 ተቋማት መክነዋል፡፡					

## ለ. የከተማ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ዕቅድ አፈጻጸም

- ✓ 4 (መጠጥ፡አባባ፡ኮርጋንግ እና መታር) በፍተሽ ላይ የነበሩ ከተሞች የመጀመሪያ ደረጃ ርክክብ ተፈጽሟል፡፡
- ✓ የዲማ ከተማ ተጨማሪ ሳንድዊች ሪዘርቨሮች ተጠናቆ ርክክብ ተፈጽሟል፡፡
- ✓ 4 ከተሞች (ኳትፎያንግ፡ኝንኛንግ፡ፑኝውዶ እና ኢታንግ) የውሃ መገኛን ጨምሮ አዲስ ወይንም ማሻሻያ ግንባታ የታቀደው ONE WaSH በጀት ባለመለቀቁ አልተከናወነም፡፡
- ✓ 15 መ/ጥ/ጉ በከተማ ላይ ተቆፍሮ 1700 የተጣራ ተጨማሪ ሰው የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ሆኗል፡፡
- ✓ የጋምቤላ ከተማ መጠጥ ውሃ አቅርቦት የ2 አዲስ ፓምፖች ግዥ እና የነባሮቹ 3 ፓምፖች ጥገና ተጠናቆ አገልግሎት እየሰጠ ነው፡፡
- ✓ በMDBG በጀት የመታር ከተማ የውሃ አገልግሎት ጽ/ቤት ግንባታ በዚህ በጀት ዓመት ተጀምሮ ግንባታው ሙሉ በሙሉ ተጠናቋል፡፡ለዚህ ከተማ ተጨማሪ መጠባበቂያ ጀነሬተር ግዥ ተፈጽሞ ገቢ ሆኗል፡፡

## ሐ. አቅም ግንባታ

## a) ሥልጠና

ተ.ቁ	ዝርዝር	መለኪያ	ዕቅድ	ክንውን	ምርመራ
I.	ገጠር				
1.1.	የውሃ ኮሚቴ አባላትን ማሰልጠን	ቁጥር	955	805	483 ሴት322 ወንድ
1.2.	የተቋማት ተንከባካቢ ስልጠና	ቁጥር	512	0	የፌንላንድ በጀት ባለመለቀቁ
1.3.	የአርቲዛን ስልጠና	ቁጥር	50	0	የፌንላንድ በጀት ባለመለቀቁ
1.4.	ለውሃ ቴክኒሽያን በአፕራሽንና ጥገና ላይ የማነቃቂያ ስልጠና	ቁጥር	60	60	3 ሴቶች
1.5.	ለውሃ ፕራት ባለሙያዎች የማነቃቂያ ስልጠና	ቁጥር	26	26	1 ሴቶች
1.6.	ባልተማከለ የአፕራሽንና ጥገና ማንዋል ላይ የአመራሮች እና ባለሙያዎች ስልጠና	ቁጥር	60	60	10 ሴቶች
1.7.	በ OWN, WIF, MOU አውደ ጥናት	ቁጥር	150	150	15 ሴቶች
1.8.	የውሃ ቁፋሮ አፕራሽንና ስልጠና	ቁጥር	3	3	
1.9.	የውሃ ፖሊሲና ስትራቴጂ ስልጠና	ቁጥር	160	160	25 ሴቶች



2.	በከተማ	መለኪያ	ዕቅድ	ክንውን	ምርመራ
2.1.	የከተማ ውሃ ቦርድ ስልጠና	ቁጥር	2	2	
2.2.	የከተማ ውሃ አገልግሎት ስልጠና	ቁጥር	2	2	

### ቦ) የሎጂስቲክ አቅርቦት

ለከተማ እና ለገጠር የግንባታ ስራ ማከናወኛ፣ የተለያዩ ዐይነት መሳሪያዎች፣ ቁሳቁሶች፣ የኮምፕዩተር ዕቃዎች ወዘተ.. ግዢዎች ተከናውኖአል፡፡

መ. የፋይናንስ ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት በባጀት ምንጭ

ተ.ቁ	የባጀት ምንጭ	አጠቃላይ የተመደበ	አጠቃላይ ሥራ ላይ የዋለ
		ዕቅድ	ክንውን
1.	ከመንግስት- መደበኛ	2,422,753.00	2,422,753.00
2.	ከመንግስት- MDG	19,597,606.86	16,079,154.70
3.	ከውጪ ዕርዳታና ብድር፡		
	IDA & DFID	8,952,847.20	8,952,847.20
	African dev. Bank	3,118,381.20	3,118,381.20
	Unicef	6,424,000.00	3,335,857.14
	Finland/CoWaSH	8,000,000.00	0.00
4.	የህብረተሰቡ ተሳትፎ/ጉልበት፣ ገንዘብ	40,000.00	40,000.00
5.	OWNP	62,176,025.00	1,141,270.00
6.	IRC, Agri-service (estimated)	1,400,000.00	1,400,000.00
7.	ከከተማ ውሃ አገልግሎት በጀት (ጋምቤላ ከተማ ብቻ)	1,286,204.85	1,286,204.85
	ድምር	113,417,818.11	37,776,468.0

## የተጠቃለለ የፋይናንስ ሪፖርት

ተ.ቁ	ፕሮግራም ኮምፖኒንት	ዕቅድ (ብብር)	የወጣ (ብብር)	ክንውን በ%	ምርመራ
1.	የገጠር መጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን	57,882,475.58	18,670,268.62	32.3%	በOWNP የግንባታ በጀት ባለመለቀቁ እና UNICEF የተያዘ በጀት መሰሉ በመሰሉ ባለመለቀቁ አፈጻጸሙ ዝቅ ያለ ቢሆንም የተለቀ በጀት 85% ሰራ ላይ ውሎአል
2.	የከተማ መጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን	46,626,442.28	13,050,229.22	28.0%	
3.	በመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን አቅም ግንባታ	8,908,900.25	6,055,970.25	68.0%	
4.	ድምር	113,417,818.11	37,776,468.09	33.3%	

## ሠ. ያጋጠሙ ችግሮችና የተወሰዱ የመፍትሄ ዕርምጃዎች

## a. ያጋጠሙ ችግሮች

- ✓ በ አንድ ዋሽ ለ2006 ዕቅድ ከዝግጅት የአዘለለ በጀት አለመለቀቅ፤
- ✓ አዲሶቹ የከተማ መጠጥ ውሃ መስመሮች የመፈንዳት ችግር ገጥሟል፤
- ✓ የኮንትራት አስተዳደር ሥራ የተጠናከረ አለመሆን (በሰው-ሃይል፣በአሰራር)፤
- ✓ የከተማ ውሃ ቦርድ፣ አገልግሎቶች እና የገጠር የውሃ ኮሚቴዎች ጠንካራ አለመሆን፤
- ✓ ከፕሮግራም ውጪ ለገጠር የታሰቡ ተቋማትን በከተማ እንዲቆፈሩ ማድረግ በሌላም መልኩ በገጠር በተወሰነ ቦታ የተቋማት ክምችት እንዲኖር የማድረግ ችግር፤
- ✓ የመንገድ አለመኖር ችግር /የመንገድ በውሃ መጥለቅለቅ፤

## b. የተወሰዱ የመፍትሄ ዕርምጃዎች

- ✓ የተገኘ በጀትን ለአጠቃቀም አመቺ በሆነ መንገድ ቅድሚያ የሚሰጣቸውን በማስቀደምና በመጠቀም ፣ መያድ ተሳትፎ በመጠቀም ወዘተ የተወሰኑ ሥራዎች ሊከናወኑ ችለዋል፡፡
- ✓ ዘገምተኛ አፈጻጸም ካላቸው ተቋራጮች ለሌላ ጥሩ አፈጻጸም ላለው በተጨማሪ በመስጠት ሥራዎች ተሰርተዋል፡፡
- ✓ የከተማ ውሃ ቦርድ እና የገጠር ውሃ ኮሚቴዎች እንዲጠናከሩ በመስክ ግምገማ ወቅት ከወረዳ ውሃ ጽ/ቤቶችና ከወረዳ መስተዳድሮች ጋር መግባባት ተፈጥሯል፡፡ የሚፈነዱ መስመሮች በዋስትና ጊዜ ውስጥ ተቋራጩ እንዲያስተካክል እየተደረገ ቢሆንም ቶሎ እስከሚደርስ የሚፈጠረውን ችግር ለማቅለል በቢሮው በኩል የበየኛ መሳሪያ እንዲገዛ ተደርጓል፡፡
- ✓ የሳይት መረጣ ቅድሚያ የመጠጥ ውሃ ላላገኙ ቀበሌዎች እንዲሰጥ ጥብቅ መመሪያ ለወረዳዎች ተላል ፏል፡፡ ይሁንና በተወሰነ ደረጃ መሻሻል ቢኖርም ችግሩ እንዳለ ነው፡፡
- ✓ ወደ ሳይት የማስገቢያ መንገድ ችግር ለመቅረፍ በህብረተሰቡ ተሳትፎ ጥረት እንዲሰራ በገጠር መንገድ በኩልም ቅድሚያ እንዲደረግ ጥረት ተደርጓል፡፡ በህብረተሰብ እና በአካባቢ ባለሀብቶች ተሳትፎ በአንዳንድ ወረዳዎች በተወሰነ ደረጃ ችግሩ የተቀረፈ ቢሆንም የመንገድ ችግር አሁንም እንደችግር ቀጥሏል፡፡

## 2. የ2007 በጀት ዓመት ዋና ዋና ዕቅድ

### 2.1. የዝግጅት ምዕራፍ

- ✓ የ2006 ዕቅድ አፈጻጸም ግምገማ እና የ2007 ዕቅድ ዝግጅት ላይ አንድ የመመካከሪያ መድረክ ማዘጋጀት
- ✓ በ2007 የፀደቀ በጀትና ዕቅድ ማጣጣም በየአስተዳደር ዕርክኑ ከሠራተኛ ጋር ውይይት በማድረግ ግንዛቤን መፍጠር
- ✓ የ13 ፕሮጀክቶች ጥናትና ዲዛይን የግንባታ እና ግዥዎች የጨረታ ዶክመንት እና ስፔሲፊኬሽን ዝግጅትና ጨረታ ማውጣት
- ✓ ተሽከርካሪዎችን እና ማሺኖችን ሰርቪስ ማድረግ፣ የሰው ሃይል እና የሎጂስቲክ አቅርቦትን ማዘጋጀት፣ ማደራጀት

### 2.2. የመጠጥ ውሃ ሽፋን ዕቅድ

ዝርዝር	የ2006 በጀት ዓመት መጨረሻ ሽፋን (%)	የ2007 በጀት ዓመት ሽፋን ዕቅድ (%)	
		ተጠቃሚ	ዕቅድ
ገጠር	81.4%	70,190	100%
ከተማ	87.6 %	17,179	100%
ክልል	83%	87,369	100%
የብልሽት ምጣኔ	8%		5%

#### 2.2.1. የገጠር መጠጥ ውሃ አቅርቦት ዕቅድ

ተ.ቁ	የገጠር ውሃ ተቋም ዓይነት	የተቆም ዕቅድ (በቁጥር)	የታቀደ ተጠቃሚ (በቁጥር)	ምርመራ
1	ከከርሰምድር ውሃ መገኛ	214	96,420 (የተጣራ ተጨማሪ 70,190)	
2	ተቋማት ጥገናና መልሶ መገንባት	260	89,700	

## 2.2.2. የከተማ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ዕቅድ

ተ.ቁ	የከተማው ሥም	አጠቃላይ ተጠቃሚ ህዝብ	የ2007 ዕቅድ በ%	የውሃ መገኛ	የበጀት ምንጭ	ጠቅላላ በጀት (000)
1	ጋምቤላ	63,000	100%	ከወንዝ	WRDF	70,000
2	ኝንኛንግ	10,826	100%	ጥ/ጥ	MDG	6,600
3	ኳትቺያንግ	5,000	100%	ጥ/ጥ	IDA	2,700
4	ፑኝውዶ	9,432	100%	ጥ/ጥ	IDA	1200
5	ኢታንግ	9,889	100%	ጥ/ጥ	AfDB/DFID	1233.6
6	ዲማ	5786	100%	ጥ/ጥ	AfDB/DFID	1175.4

## 2.2.3. አቅም ግንባታ ሥራዎች

ተ.ቁ	ዝርዝር ተግባራት	በጀት(000)	ምንጭ
1	አርቲዞን የቧንቧ ሠራተኞችን ፣ቴክኒሽያኖችን የግል ድርጅቶችን ማሰልጠን (50 በ IDA፣12 በ AfDB/ DFID)	1,960.6	IDA/AfDB/DFID
2	የፕሮግራም ማኔጅመንት ዩኒት እና ከክልል እስከ ወረዳ የባለሙያዎች የአቅም ግንባታ ስልጠና (29 በ IDA፣6 በ AfDB/ DFID)	730.1	IDA/AfDB/DFID
3	4 ሞተር ብስክሌት፣11 ኮምፒውተር ከ፣ ፕሪንተርና ዩኒኬስ፣2 ላፕቶፕ ግዥ፣7 CDMA፣ 1 ቪዲዮ ካሜራ፣1ፎቶ ካሜራ፣7 External Disc ወዘተ ግዥ፣የቢሮ ፈርዚቸር ግዥ (ለወረዳ እና ለከተማ)በጥቅሉ	1,028.8	IDA/AfDB/DFID
4	4 ላፕ ቶፕ ግዥ	61.4	DRS
5	የፕሮግራም ማኔጅመንት እና አቅም ግንባታ(ስልጠና፣ሞተር ጥገና) (ለወረዳ)	84.2	DRS
6	የከተማ ቦርድ እና ውሃ አገልግሎቶች ስልጠና	433.4	IDA/AfDB/DFID
7	1295 የውሃ ኮሚቴ እና ተቋማት ተንከባካቢዎችን ማሰልጠን	609.1	IDA/AfDB/DFID
8	የተቋማት ኢንቨንተሪ፣የስፔሻሊስቶች ድጋፍ እና ቶፕአፕ	635.8	IDA/AfDB/DFID ,Unicef

**2.3. የጥናት፣የግንባታ እና የተቋማት አስተዳደር ማጠቃለያ**

- ✓ 12 የውሃ መገኛ ጥናት
- ✓ 12 የሲስተም ጥናት
- ✓ 6 የከተማ መጠጥ ውሃ ግንባታ
- ✓ 5 RPS ግንባታ
- ✓ 181 መ/ጥ/ጉ ግንባታ
- ✓ 23 ዕ/ጉ ግንባታ
- ✓ 5 ምንጭ በቦታው ማጎልበት
- ✓ 575 የውሃ ኮሚቴ ማቋቋምና ማሰልጠን
- ✓ 720 ተቋማት ተንከባካቢ፣
- ✓ 62 አርቲዛን የቧንቧ ሠራተኞችን ፣ቴክኒሺያኖችን የግል ድርጅቶችን ማሰልጠን
- ✓ 260 ተቋማት ጥገና
- ✓ 230 ተቋማት ጥራት ቁጥጥርና ማከም
- ✓ 1136 ተቋማት ዙሪያ አጥር ሥራ/ማጠናከር
- ✓ 13 ከተሞች የቢዝነስ ፕላን አዲስ ጥናት/ክለሳ

**2.4. የ2007 በጀት ዓመት ፋይናንስ ዕቅድ በበጀት ምንጭ**

ተ.ቁ	የበጀት ምንጭ	አጠቃላይ የተመደበ ዕቅድ	ምርመራ
1.	ከመንግስት- መደበኛ	446,707.00	
2.	ከመንግስት- MDG	28,741,700.00	
3.	ከውጪ ዕርዳታና ብድር፡		
	IDA	24,647,667.57	
	AfDB & DFID	9,739,004.8	
	Unicef	3,091,700.00	
4.	የህብረተሰቡ ተሳትፎ/ጉልበት፣ገንዘብ	100,000.0	
5.	NGOs	DNA	
7.	ከከተማ ውሃ አገልግሎት በጀት (ጋምቤላ ከተማ ብቻ)	DNA	
	<b>ድምር</b>	<b>66,766,779.39</b>	

## 2.5. የተጠቃለለ የፋይናንስ ዕቅድ

ተ.ቁ	የፕሮግራም ኮምፖዝንት	የ2007 የበጀት ዕቅድ	ምርመራ
1.	የገጠር መጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን	49,521,402.67	
2.	የከተማ መጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን	11,786,198.02	
3.	በመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን አቅም ግንባታ	5,459,178.88	
	<b>ድምር</b>	<b>66,766,779.57</b>	

## 2.6. ሊያጋጥሙ የሚችሉ ችግሮች

- ✓ የውጪ ብድር እና ዕርዳታ በጀት በወቅቱ አለመልቀቅ፤
- ✓ የሥራ ተቋራጭ አለመግኘት፤አቅም ውሳኔዎች፤
- ✓ የመንገድ ችግር፤
- ✓ የይሁንታ መዘግየት፤
- ✓ የባለሙያ ዕጥረት እና በኮንትራት አስተዳደር ላይ ከፍተኛ(ከባለሙያ ፍልሰት፤ የምህንድስና ሙያ፤የሪግ አፕሬተር ወዘተ)፤
- ✓ የመለዋወጫ አቅርቦት ችግር፤
- ✓ በከተሞች አካባቢ ስር የሰደደ የኪራይ ሰብሳቢነት አመለካከት ችግር፤

9. Harari National Regional State Harari Water and Sewerage Authority  
RURAL WATER SUPPLY, SANITATION & HYGIENE PROGRAM  
Supported By IDA/DFID, ADB & MDG  
2006 WaSH Program Performance Report and 2007 Plan

**2006 WaSH Program Performance Report**

**በMDG ፕሮግራም በ2006 በጀት አመት እቅድ ከንጋሪ አፈጻጸም የተጠቃለለ ሪፖርት**

የሀረሪ ክልል ውሃና ፍሳሽ አገ/ባለሥልጣን በ2006 በጀት አመት በMDG፣ ONE Wash, ADB, UNICEF ፕሮግራሞች ለገጠሩ ህብረተሰብ የንፁህ መጠጥ ውሃ አቅርቦትን ለማዳረስ የተለያዩ የውሃ ተቋማትን ለመገንባት በታቀደው መሰረት በረካታ ስራዎችን በማከናወን ላይ ይገኛል በመሆኑም የ2006 አመታዊ ዝርዝር የፊዚካልና የፋይናንስ እቅድ አፈፃፀም ሪፖርትን አስመልክቶ በሚቀጥለው መልኩ ቀርቧል ፡፡

በ በጀት አመቱ ለማሳካት የታቀዱት ዋና ዋና ተግባራት

- በበጀት አመቱ የሚገነቡትን የውሃ ተቋማት ዘላቂነትን ለማረጋገጥ ከተጠቃሚ ህብረተሰብ በየተቋሙ የውሃ ኮሚቴዎችን በማቋቋም በWater Scheme Administration እና በOperation and maintenance ሥልጠና መስጠት
- በበጀት አመቱ የገጠር መጠጥ ውሃ ሽፋንን ከ76% ወደ 84% ለማሳደግ ተጠቃሚ ህብረተሰቡን በማሳተፈ የንፁህ መጠጥ ውሃ ለሁሉም ተደራሽነቱን ማረጋገጥ
- የውሃ ጥራቱን ለማረጋገጥ የጥራት ቁጥጥር ስራዎችን ማከናወን እና ሕብረተሰቡ ውሃን አጣርቶ እንዲጠጣ የግንዛቤ ማሰጫጫ ስልጠናዎችን ማድረግ እንዲሁም እንደ tulip ያሉ የውሃ ማጣሪያ መሳሪያዎችን ለህብረተሰቡ ማስተዋወቅና እንዲዳረስ ማድረግ
- በዘረፉ የሚሳተፉትን ባለሞያዎች አቅም ለማጎልበት የተለያዩ ስልጠናዎች መስጠት

**በMDG ፕሮግራም የተከናወኑ ዋና ዋና ተግባራት**

- በኤረር ወረዳ ቺሌ አካባቢ አስር የውሃ ጉድጋዶችን ለመቆፈር ታቅዶ ዘጠኝ በተመረጡ ቦታዎች ላይ የውሃ ጉረጋዶች የተቆፋፉ ስራ ሙሉ በሙሉ ተጠናቆ በስባቱ በቂ ውሃ የተገኘባቸው ሲሆን በሁለቱ በቂ ውሃ ባለመገኘቱ ምክንያት ሊመክኑ ችለዋል ፣ ከዕቅዱ 90% ማከናወን ተችሏል ፡፡
- የዋና ማስተላለፊያ መስመር (Main Transmission line) እና የውሃ ማጠራቀሚያ ጋኖች ና የፓምፕ ጣቢያዎችን (Collection Chamber and Pump House) ግንባታ የሚከናወንበት ቦታን ለመለየት የ ቅየሳ ሥራ ተከናውናል ፡፡
- ለፕሮጀክቱ የሚያስፈልጉ የቧንቧና መገጣጠሚያ ዕቃዎችን ግዢ ለማከናወን የጨረታ ሂደቱ ተጠናቆ ከአቅራቢ ድረጅት ጋር የውል ስምምነት ተፈረሞ አቅራቢው ባንባዎቹን በማቅረብ ላይ ይገኛል፡፡
- በኤረር ወረዳ ቺሌ አካባቢ ለተቆፈሩት የውሃ ጉድጋዶች አግልግሎት የሚውል የSubmersibel Pump ግዢ ለማከናወን የታቀደ ሲሆን የጨረታ ሂደቱ ተጠናቆ ከአቅራቢ ድረጅት ጋር የውል ስምምነት ተፈረሞ ፡፡



- ለተቆፋፋት የውሃ ጉድጓዶች እና የፓምፕ ጣቢያ አግልግሎት የሚውል የኤሌክትሪክ መሰመር ዝረጋታ ለማከናወን የሚያስፈለግ 18 ሚ ብር ወጪ ሁኖ ተከፍላል ።
- ባለፈው አመት የተጀመሩትን የኤረር ሃዋዬ እና ኤረር አርጎባ የውሃ ተቀም የElectromechanical ስራ ሙሉ በሙሉ ተከናውኖ ስራ ላይ ማዋል ተችሏል ። በፕሮጀክቱም 5000 ለሚሆኑ የአካባቢው ህብረተሰብ የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ማድረግ ተችሏል ።
- በራስ አገዝ ለሚቆፈር የውሃ ጉድጓዶች አግልግሎት የሚውል 500 Water well Casing (Screen and Blind ) ግዥ ተከናውናል ።
- ቀደም ሲል በፕሮግራሙ የተገዛውን የጥልቅ ጉድጓድ መቆፈሪያ ማሸን ስራ ላይ ለማዋል በጥልቅ የውሃ ጉድጓድ ቁፋሮ ማሸን እና በክሬን አፕራተርነት ለመ/ቤቱ ባለሞያዎች ስልጠና እንዲያገኙ ሆኗል ።



የሀረር ወ.ፍ.ባ ባለሞያ የከተማውንና የገጠሩን የ2006 በጀት አመት ሪፖርት ሲያቀርቡ

#### የOne WASH ፕሮግራም የተከናወኑት ዋና ዋና ተግባራት

- ለመስሪያ ቤቱ Electromechanical አፕራተሮች የአቅም ግንባታ ስልጠና ተሰጥቷል
- የተለያዩ Office Equipment and Furniture ግዥ ተከናውናል ።
- በሐገር አቀፍ ደረጃ ለሁለተኛ ዙር ለማከናወን ለታቀደው የመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ፕሮግራም የሶስት አመት ዝርዝር ዕቅድ እና የ2007 በጀት አመት ክልል አቀፍ የWASH II ዕቅድ ተዘጋጅቶ በክልሉ Steering Committee በማጸደቅ ለሚ/ር መ/ቤቱ ተልካል።
- በዚህ ፕሮግራም ለአምስት ቀበሌዎች የገጠር ባንባ ሲስትም ማስፋፊያ (Multi Village Pipe System) ስራ ለማከናወን የታቀደ ሲሆን የጥናት እና ዲዛይን ሥራ ለማከናወን የተጠቃሚ መንደሮችን በመለየት የቅድመ ዝግጅት ስራ ተከናውናል ።
- የውረዳ ዋሽ አማካሪ(Werda Wash Consultanat) ለመቅጠር ቢጋር ( ToR) ተዘጋጅቶ በጨረታ ሂደት ላይ ይገኛል ።

**በADB ፕሮግራም የተከናወኑት ዋና ዋና ተግባራት**

- በሶፊ እና በድሬጎሳ ወረዳ ለአምስት መንደሮች የአነስተኛ ማስፋፊያ (Expansion of RPS) ከነባር የውሃ ተቋም ለመገንባት ታቅዶ 1800 ህዝብ ተጠቃሚ ያደረገ የውሃ ማስፋፊያ ቦኖ እና 3.3 ኪ.ሜ የመስመር ዝረጋታ ተከናውናል ።
- ቀደም ሲል በሦስቱም ወረዳ በፕሮግራሙ ተገነብተው አግልግሎት መስጠት ላቆሙት 90 የውሃ ተቋማት የመልሶ ማቋቋም ስራ ለማከናወን ታቅዶ 70 የተበላሹ ተቋማትን በጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች እንዲጠገኑና እንዲታጠሩ የማድረግ ሥራ ሙሉ በሙሉ ተከናውናል።
- 45 ለሚሆኑ የመ/ቤታችን እና የውሃ ተቋማት አፕሬትሜንት በ Operation and maintenance ስልጠና ተሰጥታል።
- ለ20 የውሃ ተቋማት ኮሚቴዎች በ Rural Water Scheme mangement and Administration ስልጠና ተሰጥታል።
- በ Hand Pump Maintenance and installation ባጠቃለይ 40 ለሚሆኑ የጥቃቅንና አነስተኛ ህብረት ስራ ማሃበራት፣CFT እና TSP ስልጠና ተሰጥታል።
- ለመ/ቤቱ የሚያስፍልጉ የተለያዩ Office Equipment and Furniture ግዥ ተከናውናል ።

**በUNICEF ፕሮግራም የተከናወኑት ዋና ዋና ተግባራት**

- ✓ ለስድስት ትምህርት ቤቶች እና ሁለት ጤና ጣቢያዎች ንፅህ መጠጥ ውሃ እንዲገኙ የውሃ ማስፋፊያ ተቋም እንዲገነባላቸው ሆኗል።
- ✓ ለገንደፌሮ እና ወሌምቦ መንደሮች ንፅህ መጠጥ ውሃ እንዲገኙ የውሃ ማስፋፊያ ተቋም እንዲገነባላቸው ሆኗል።
- ✓ ቀደም ሲል በፕሮግራሙ ተገነብተው አግልግሎት መስጠት ላቆሙት 18 የውሃ ተቋማት የመልሶ ማቋቋም ስራ በጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች እንዲጠገኑና ለተጠቃሚ ህብረተሰብ አግልግሎት መስጠት እንዲጀምሩ ተደርጋል ።

**የጋጠሙ ችግሮች**

- ✓ በመንግስት ግዥ አስተዳደር በኩል ለፕሮጀክቱ የሚያስፈልጉ የቧንቧና መገጣጠሚያ ና የSubmersibel pump ዕቃዎች ግዢ የመፈፀሙ ስራ በተለያዩ ምክንያቶች በጊዜው ማከናወን ባለመቻሉ ከታቀደለት ጊዜ በላይ ዘግይታል።
- ✓ በ አበዳሪ እና ለጋሽ ድርጅቶች ይገኛሉ ተብለው የታሰቡ ፋይናንሶች (One Wash) በተለያዩ ምክንያት መዘግኘታቸው እና ማግኘት አለመቻሉ።

**የመፈትሄ አቅጣጫ**

- ✓ የግዢ ሂደቱ በፍጥነት እንዲከናወን በመንግስት ግዥ አስተዳደር በኩል ልዩ ትኩረት እንዲሰጠው ማስደረግ፤
- ✓ የማስፈፀሚያ በጅቶች በፕሮግራሙ መሰረት (ከመጀመሪያ ሩብ አመት ጀምሮ) እንዲለቀቅ ቢደረጉና በክልሉ መንግስት በኩል የሚመደበው የመቀናጃ በጅት በቅድሚያ እንዲፈቀዱ ቢደረግ ዕቅዶችን በፕሮግራሙ መሰረት ማገናወን ያስችላል።

**የMDG ፕሮጀክት የ2006 ዓመታዊ ዕቅድ ክንውን አፈፃፀም ሪፖርት**

ተ.ቁ	የሚከናወኑ ዝርዝር ሥራዎች	መለኪያ	የአመቱ ዕቅድ	አመታዊ ዕቅድ ክንውን አፈፃፀም ሪፖርት			
				ክንውን	አፈጻጸም በመቶ	ተጠቃሚ ህብረተሰብ	ምርመራ
1	<b>የግንባታ ዓይነት</b>						
1	በኤረር ቺሌ አካባቢ የውሃ ጉድጋዶችን መቆፈር	በቁጥር	10	9	90	10,800	ሁለቱ ጉርጋዶች በቂ ውሃ ባለመገኘቱ ምክያት መከነዋል
2	ለተቆፈሩት የውሃ ተቀማት የማሰባሰቢ መስመሮች መዘርጋት	በኪ.ሜ	10				በሚቀጠለው የበጀት ዓመት የሚከናወን
3	የውሃ ማጠራቀሚያ ጋኖችና የፓምፕ ጣቢያዎችን መገንባት (Collection Chamber and Pump House Construction)	በቁጥር	3				በሚቀጠለው የበጀት ዓመት የሚከናወን
4	የዋና ማስተላለፊያ መስመር መዘረጋት (Main Transmission line Trench Excavaation and Pipe laying Work)	በኪ.ሜ	20				የቆይሳ ሥራ ተከናውኗል
5	የElectromechanical ስራዎችን ማከናወን	በጥቅል	1				ለሚቀጠለው በጀት ዓመት የሚከናወን
3	ለ ቂሌ ፣ አው በሐር ፣ አው ዲግዲግ ፣ ሓረዌ ፣ ደከር ፣ መንደሮች የውሃ አቅርቦትን ሲሰተም መዘረጋት (RPS) የጥናትና ዲዛይን ሥራ ማከናወን	በቁጥር	1				ለጥናቱ የቅድመ ዝግጅት ስራ ተከናውኗል
<b>II</b>	<b>ግዢ</b>						
	የቧንቧና መገጣጠሚያ ግዢ ማከናወን	በኪ.ሜ	20	0			ከአቅራቢው ጋር የውል ስምምነት ተፈረማል
	የElectromechanical ዕቃዎች ግዢ ማከናወን	በጥቅል	1				ከአቅራቢው ጋር የውል ስምምነት ተፈረማል

**የOne WASH ፕሮጀክት የ2006 ዓመታዊ ዕቅድ ክንውን አፈፃፀም ሪፖርት**

ተ.ቁ	የሚከናወኑ ዝርዝር ሥራዎች	መለኪያ	የአመቱ ዕቅድ	አመታዊ ዕቅድ ክንውን አፈፃፀም ሪፖርት			
				ክንውን	አፈጻጸም በመቶኛ	ተጠቃሚ ህብረተሰብ	ምርመራ
1.1	Capacity Building/Training						
1.1.1	Workshop/Training to kick start the program	በቁጥር	5	0			በዝግጅት ላይ ይገኛል
1.1.2	Conduct Water schemes and Financial Management Training (80 Water Committee and 9 CFT members in 3 Woredas)	በቁጥር	80	80	100		
1.2	Goods						
1.2.1	Office Equipment and Furniture	በጥቅል	1	1	100		
1.3	Consultancy Service						
1.3.1	Procurement of Wereda Consultancy Service	በቁጥር	1	0.5	50		አማካሪ በመምረጥ ሒደት ላይ ይገኛል

**አፍሪካ ልማት ፈንድ የ2006 አመታዊ ዕቅድ ክንውን አፈፃፀም ሪፖርት**

ተ.ቁ	የሚከናወኑ ዝርዝር ሥራዎች	መለኪያ	የአመቱ ዕቅድ	አመታዊ ዕቅድ ክንውን አፈፃፀም ሪፖርት			
				ክንውን	አፈጻጸም በመቶኛ	ተጠቃሚ ህብረተሰብ	ምርመራ
I	የግንባታ ዓይነት						
1	የ RPS አነስተኛ ማስፋፊያ ከነባር የውሃ ተቋም	በቁጥር	5	5	100	5200	
2	ቀደም ሲል በፕሮግራሙ የተገነቡትን የውሃ ተቋም የመለየት እና የLabeling ስራ ማከናወን	በቁጥር	250	150	70		
3	አገልግሎት ያቆሙትን የእጅ ጉረጋድ ተቀማት መልሶ ግንባታ ማከናወን	በቁጥር	90	90	100	22500	
II	አቅም ግንባታ -						
1	የውሃ ተቋም አፕሬትሮች የአፕሬትሮች እና ጥገና ሥልጠና መስጠት	አፕሬትሮች በቁጥር	45	45	100	45	
3	የውሃ ተቋም ኮሚቴዎች መልሶ ማቃቃም እና Water schemes and Financial Management Training (45 Water Committee and 9 CFT members in 3 Woredas) ስልጠና	የውሃ ኮሚቴዎች	80	45	60	45	
4.	የ Artisian ስልጠና መስጠት	የሰልጣኞች ብዛት	30	30	100	30	
5.	የ Water schemes and Financial Management Training እና የPlumbing ስልጠና መስጠት	የሰልጣኞች ብዛት	30	30	100	30	
III	ግዢ						

ተ.ቁ	የሚከናወኑ ዝርዝር ሥራዎች	መለኪያ	የአመቱ ዕቅድ	አመታዊ ዕቅድ ከንዉን አፈፃፀም ሪፖርት			
				ከንዉን	አፈፃፀም በመቶ	ተጠቃሚ ህብረተሰብ	ምርመራ
1	የ Hand Pump መለዋወጫ ግዥ ማከናወን	በጥቅል	1	1	100		
2	የተለያዩ የቢሮ ዕቃዎች (Office Furnitures , Computers , Printers Hard disks etc ) ግዥ ማከናወን	በጥቅል	1	1	100		
3	የplumbing tools ግዥ ማከናወን	በጥቅል	1	1	100		
4	የሞተር ሰይክሎች ግዥ ማከናወን	በቁጥር	10	6	60		

**የ2006 በጀት እስከ አስራ አንደኛ ወር የፋይናንስ እቅድ ከንዉን አፈፃፀም ሪፖርት በበጀት ምንጭ**

ተ.ቁ	በበጀት ምንጭ	የዓመቱ እቅድ (ብብር)	የተላለፈ (ብብር)	የዓመቱ ትግበራ (ብብር)	አፈፃፀም በመቶ	ምርመራ
1	መንግስት /MDG	49,000,000	49,000,000	49,000,000	100	
2	One Wash	780,846	780,846	380,300	48	የአማካሪ ድርጅት ክፍያ ስራው ሲጠናቀቅ የሚከፈል ነው
3	AfDB	2,500,000	2,500,000	2,500,000	100	
4	የኒሴፍ	109,000	109,000	109,000	100	

## 2007 Plan

### 2.1. INTRODUCTION

The Water supply and sewerage service authority of the regional state is implementing rural water, sanitation and hygiene (R-WaSH) program under the grant obtained from the African Development Fund (ADF), IDA/DFID, UNICEF. The program was a component of the National water supply and sanitation service provision designed to support decentralization of rural water supply and sanitation service provision by building the capacity for planning and management of systems at the lowest possible level. As a body in a cascade of the Water and Sanitation project the Woreda is looking for raising the coverage, quality and sustainability of the Water Supply and Sanitation services Achieving universal access & sustainable access to safe drinking water and basic sanitation services are key millennium development goal targets.

### 2.2. Objective

The program objective is directed towards the attainment of the specific project development objectives:

*“Increase access to sustainable water supply and sanitation services for rural and urban users through improved capacity of stakeholders in the sector and better management of water resources.”*

### 2.3. 2007 plan Wash Program

Planned Access to water supply in the region

No.	Component	Access @ end of 2006 E.F.Y	Planned Access at end of 2007 E.F.Y	
			Beneficiary	%
<u>1</u>	Rural	75.3	21,530	88
<u>2</u>	Urban	83	7,579.59	90
	Total/ Regional	79.15	29,110	89

### 2.4. Recommendation

- ✓ Timely release of full Planed budget
- ✓ Capacitate small Scale Construction Enterprises

## 2.5. Financial report

### Aggregate

S.No.	Component	Planned Budget (Birr)	Expenditure (Birr)	Achievement %	Remarks
1	Rural Water Supply & Sanitation	17,000,000	-	-	Under Bid Process
2	Urban Water & sanitation Expansion	70,000,000	20,000,000	28	Under Bid Process
3	Capacity building for Water supply and Sanitation	-	-	-	
	<b>Total</b>	<b>87,000,000</b>	<b>20,000,000</b>	<b>28</b>	

### 2.6. በከተማ የተከናወኑ ተግባራት፡-

- ✓ በበጀት ዓመቱ ለአርሚያ ከተሞችና ለሀረሪ በጋራ፡ የንፁህ መጠጥ ውሃ 2.1 ሚሊዮን ሜትር ኩዩብ ውሃ የተመረተ ሲሆን ይህም ለአወዳይ ሀረማያ ለደንገጎ ለአዴሌ ከተሞች ጨምሮ ነው፡፡
- ✓ በበጀት ዓመቱ በከተማ የውሃ ስርጭት ፍትሃዊነትና ዘላቂነት ለማረጋገጥ በሁለት ጥልቅ ጉድፈድጓዶች ቁፋሮ በመከናወን ላይ ነው፡፡ ይህም የከተማችን የውሃ መጠን ያድጋል ተብሎ ይጠበቃል፡፡
- ✓ ለሀረሪ ከተማ ተጨማሪ የውሃ መገኛ ፕሮጀክት ዲዛይንና የቧንቧና መገጣጠሚያ ግዥ የተከናወነ ሲሆን ግንባታውን በቅርቡ ለማስጀመር በጨረታ ሂደት ላይ ነው፡፡
- ✓ የከተማውን የመጠጥ ውሃ ጨዋማነትን ሊቀንስ የሚችል የ decalcification ፕሮጀክትን ስራ ከከዘርላንድ መንግስት ጋር በጋራ እየተሰራ ይገኛል፡፡ ይህም የውሃው ጨዋማነት በዋና መስመሮችና ቢፓምፖች ላይ እያደረሰው ያለውን ጉዳት በ80 በመቶ ይቀንሳል ተብሎ ይጠበቃል፡፡



## 10. በድሬዳዋ አስተዳደር የውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ጽ/ቤት የ2006 በጀት ዓመት እቅድ ክንውን ሪፖርት እና የ2007 ዕቅድ

### 1. የ2006 በጀት ዓመት እቅድ ክንውን

#### 1.1. የ2006 በጀት ዓመት ዋና ዋና ግቦች

##### ሀ. ግብ 1 ፡-

- ✓ በበጀት ዓመቱ በአስተዳደሩ ዙሪያ ለሚገኙ ለ6148 የገጠር ነዋሪዎች የንጹህ መጠጥ ውሃ አገልግሎት በነፍስ ወከፍ በቀን 15 ሊትር ተደራሽ እንዲሆን በሚደርግ የውሃ ሽፋኑን ከ87.0 % ወደ 91 % ከፍ በማድረግ በ4% ማሳደግ፤
- ✓ የውሃ ሽፋኑን ዘለቄተማኒነት ለማረጋገጥ በተለያዩ ምክንያት አገልግሎት ያቀረጡትን የውሃ ተቁማት ከ 10 ከመቶ በታች ማውረድ፤
- ✓ የመጠጥ ውሃ ተቁማት አገልግሎት አሰጣጥና ጥራትን ማሻሻል፤



የድሬዳዋ የውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ባለሙያ ሪፖርት ሲያቀርቡ

ባሳለፍነው የበጀት ዓመት 12 ሞተራይዝድ ተቋማት ከዲዛል ወደ ሃይድሮ ፓወር ለማሸጋገር የጥናት እና ዲዛይን ስራው ተጠናቆ ለአስር ሳይቶች ከ 2000000.00 ሚ. ብር በላይ ክፍያ በመፈጸም ባለ 3 ት ፊዝ መብራት በመግባት ላይ ሲገኝ አርሶ አርብቶ አደሩ የመክፈል አቅሙን በማገናዘብና ከዲዛል ወደ ሃይድሮፓወር በማሻገር የአገልግሎቱንም ተደራሽነት ለማሳለጥ እንዲቻል ስራዎቹ በኪከናወንም በኤየተጠቀሠው ግብ ለማሳካት በጀት ዓመቱ በኤብኮ በኩል በሚፈለገው ፍጥነት አልተቻለም፡፡ባለመጓዙ ግቡን ለማሳካት አልተቻለም

በበጀት አመቱ የተቀመጠውን 4% የውሃ ሽፋን እድገት ለማሳካት በተለያዩ ገጠር ቀበሌ ውስጥ 8 አዲስ ፕሮጀክቶችን

- 12 ኪ/ሜትር የተለያዩ የስፋት መጠን ያላቸውን የቧንቧ መስመር ለመዘርጋት ታቅዶ 13.23 ኪ/ሜትር ተከናውኗል፡፡
- 12 የማህበረሰብ የውሃ መቅጃ ቦኖ ለመገንባት ታቅዶ እቅዱን ሙሉ በሙሉ ለማሳካት ተችሏል፡፡
- 12 የልብስ ማጠቢያ ገንዳ ለመገንባት ታቅዶ 11 ተከናውኗል፡፡
- አንድ የጀነራተር ቤት ለመገንባት ታቅዶ ተከናውኗል፡፡
- በሁለት የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋሞች የኤሌክትሮሜካኒካል ስራ ለመስራት ታቅዶ ሙሉ በሙሉ ተከናውኗል

- 3 ት የውሃ ማጠራቀሚያ ቢርካ ግንባታ ለማከናወን ታቅዶ ከ15-50 ሺህ ሊትር የመያዝ አቅም ያላቸውን 4 የውሃ ማጠራቀሚያ ጋኖች ግንባታ ተገንብቶ አገልግሎት መስጠት ጀምረዋል።
- በዘጠኝ ተፃሞች ላይ የተለያዩ መጠን ያላቸውን ዲዝል ጀነሬተሮች ተክላ ተከናውኗል።
- በስምንት ጉድጓዶች ውስጥ የተለያዩ መጠን ያላቸውን ጠላቂ የውሃ መሳቢያ ፓምፕች /ሰብመርሰብል ፓምፕ/ ተክላ ተከናውኗል።
- 7 ት የእጅ ፓምፕ እና የጉድጓድ አናት ግንባታ ለማከናወን ታቅዶ 8 ተከናውኗል ።

ተቋሞቹ አገልግሎት መስጠት በመቻላቸው 5669 አርሶና አርብቶ አደር ተጠቃሚ ማድረግ የተቻለ ሲሆን የውሃ ሽፋኑንም በ 3.0 ከመቶ ከፍ በማድረግ በጠቅላላው የአስተዳደሩ የገጠር መጠጥ ውሃ ሽፋን 90.0 ከመቶ ደርሷል።

- ✓ የውሃ ሽፋኑን ዘለቁተማነት ለማረጋገጥ በተለያዩ ምክንያት አገልግሎት ያቀረጡትን የውሃ ተቋማት ከ 10 በመቶ በታች ለማውረድ በዋናነት የተከናወኑ አበይት ተግባራት
- ✓ ከፍተኛ ጥገና ማከናወን

- 2 የተቃጠለ ሰብመርሰብል ፓምፕ አውጥቶ የመቀየር ስራ
- 12 ያህል ብልሽት የገጠማቸውን ዲዝል ጀነሬተሮችን ጥገና ተደርጎላቸው ወደ አገልግሎት ገብተዋል
- 1600 ሜትር የቧንቧ መስመር እና ተጓዳኝ መገጣጠሚያዎችን በአዲስ በመቀየር 18 ተቋሞችን ወደ አገልግሎት እንዲገቡ ተደርጓል።
- 8 የእጅ ፓምፖችን የተለያዩ ጥገናዎችን በማድረግ በጠቅላላው ከ38 በላይ ተቋሞች ዳግም ወደ አገልግሎት እንዲገቡ በማድረግ የማይሰሩ የውሃ ተቋማቸውን ከ5 ከመቶ በታች ለማድረስ ተችሏል።

## 1.2. Access to water supply in the region

No.	Component	Access @ end of 2005 E.F.Y	Access at end of 2006 E.F.Y	
			Planned	Achived
<u>1</u>	Rural	87	91	90
<u>2</u>	Urban	-	-	-
	Total/ Regional	87	91	90

## 1.3. Rural water supply performance report

S.N.	Type of Rural Water supply schemes	Schemes		Planned Beneficiaries	Actual Beneficiaries	Remark
		Planned	Completed			
1	Ground water sources			5,955	6,605	
2	Surface water sources			600	614	
3	<b>Total</b>			5,556	5,669	
4	Rehabilitation & maintenance works	38	38			

#### 1.4. አቅም ግንባታ

##### ሀ. የሰው ሃይል ግንባታ

- ✓ አንድ የቁፋሮ ባለሙያ በፌዴራል የውሃና ኢነርጂ ሚ/ር በሪግ ማሸን ቴክኖሎጂና በቁፋሮ ሙያ ለስድስት ወራት የተግባርና የንድፈ ሃሳብና ስልጠና ተከታትሎ ተመልሷል
- ✓ አንድ ባለሙያ በውሃ ጥራት ቁጥጥር በድሬዳዋና በአዲስ አበባ ስልጠናውን በመውሰድ በመስክ ላይ የውሃ ናሙና መመርመሪያ መሳሪያ ጋር በመመለስ በጥራት ቁጥጥር ላይ የተወሰነ ለውጥ ተወስዷል
- ✓ አስራ አንድ የጽ/ቤቱ ባለሙያዎች በኢትዮጵያን ቴክኒክ ኮሌጅ በቅየሳ ስራ በኮምፒውተር ዲዛይን /አውቶ ካድ / በጂፒኦስ የወቅቱን ቴክኖሎጂ ያማከለ ስልጠና ለ 390 ሰዓት ተሰጥቶአቸዋል ይህም ባለሙያዎቹ የነበረባቸውን የአቅም ክፍተት በተወሰነ ደረጃ ይሞላል ተብሎ ይገመታል፡፡
- ✓ በሀርረጌ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን የበ ጀት ድጋፍ 450 ከሁለት ቀበሌዎች የተወጣቱ የውሃ ተቋማት አስተዳደሮች ስልተና ወስደዋል
- ✓ በ2004 ዓ/ም መጨረሻ በአስተዳደሩ ለምዕተዓመቱ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ከተመደበው በጀትና ከአስተዳደሩ በተመደ

##### ለ. በበጀት የተገዙት

- ✓ የጉድጓድ መቆፈሪያ ሪግ ግዥ
- ✓ የጉድጓድ መቆፈሪያ መሳሪያዎች እና የቁፋሮ ግብአቶች መጫኛ ከባድ መኪና
- ✓ ባለ ስምንት ቶን መሸከም የሚችል ባለ ክሬን ከባድ ተሽከርካሪ
- ✓ ባለ ሁለት ገቢና የመስክ ማሂንድራ ተሽከርካሪ
- ✓ በግብርና ድጋግ ሰጪ ፕሮጀክት እና ከሪፐሪ 6 የሞተር ብስወከሌቶች እና 30 ሮቶ ባለ 1000 ሊትር ታንክ
- ✓ ከውሃና ኢነርጂ ሚ/ር የውሃ ማጣሪያ አክዋ ታብ ከ300 ካርቶን በላይ በማግኘት ለገጠር የውሃ ተጠቃሚዎች ተሰራጨተዋል
- ✓ 10 ጂፒኦስ
- ✓ አንድ ቶታል ስቴሽን የቅየሳ መሳሪያ
- ✓ 12 የውሃ መሳቢያ ዲዛል ፓምፕ

#### 1.5. Diredawa Administration Water Mines & Energy Office 2006 Et. Budget year allocated budget by source

S.No.	Source fund	Total allocated	Total utilized	Achievement %
1	Gov. – Capital	7,160,594.00	6,591,596.7	92%
2	Gov't-Recurrent	3,350,000.00	3,339,456.47	99.7%
3	MDG	14,460,000.00	11,524,620.00	79.7
4	WaSH-IDA & DFID		500,000.00	100%
5	Unicef	172000.0		BBF from 2005

- ✓ በአስተዳደሩ የገጠር ቀበሌዎች ውስጥ ባሉ የገጠር መጠጥ ውሃ ተቀጣሚነት የወሃ ተቀዋሙ አመራሮች ከ70 ከመቶ በላይ ሴሳቶች ናቸው
- ✓ በገጠር ላይ ይዞ በተለይ በመጠጥ ውሃ ስራዎች እና የባለቤትነት ከፍተኛውን ስፍራ ይዞ የሚያንቀሳቅሰው የሴት እህቶቻችን ከፍተኛ ድርሻነው በተለይ እንድሬዳዋ ባለ የውሃ ችግር ቀን በማይሰጥበት ስፍራ

✓

#### 1.6. ያጋጠሙ ችግሮች

- ✓ በሁሉም የዎሽ ሴክተሮች በተፈለገው ደረጃ አሁንም ተቀራርቦ ያለመስራት
- ✓ የባለሙያ መቀያየር /ተርን አሸር/፤
- ✓ የአቅም ውሉንነት/የማሸነፊያም ሆነ የክህሎት በተለይ የጎርፍ ውሃን ማሰባሰብ ጥናትና ዲዛይን የከርሰምደር ውሃ ፍለጋ ጥናት ላይ፤
- ✓ በኤሌክትሮሜካኒካል መሳሪያዎች መረጣ ተከላ እና ጥገና፤
- ✓ የቆዩ ኤሌክትሮሜካኒካል መሳሪያዎች መለዋወጫ በገበያ ላይ ያለመኖር፤
- ✓ ለሞተራይዝድ ተቆሞች የነዳጅ መወደድ ተቁዋሞቹን በተፈለገው ደረጃ ያለመጠቀም፤

#### 1.7. የመፍትሄ ሃሳቦች

- ✓ ሚ/ር መ/ቤቱ እንደከዚህ በፊቱ ሁሉ በቀጣይም በከርሰምደር ውሃ ቁፋሮና ጥናት በኤሌክትሮሜካኒካል መሳሪያዎች መረጣና ጥገና በመጠጥ ውሃ ጥናትና ዲዛይን በውሃ ማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት ስልጠናውን በሀገር ደረጃ ቢመቻችልን፤
- ✓ ከዲዛል ቢቻል ወደ ሶላር አልያም የመብራት መስመር በሚያልፍባቸው የገጠር ቀበሌዎቻችን ላይ ወደ ሃይደሮ ፓወር መቀየር፤
- ✓ በካቢኔ ደረጃ ግንኙነቱ ተጠናክሮ ወደ ቴክኒክ አባሉ ድረስ እንዲጠናከር ማደረግ፡፡

## 2. የ2007 በጀት ዓመት እቅድ

### 2.1. Access to water supply in the region

No.	Component	Access @ end of 2006 E.F.Y	Access at end of 2007 E.F.Y	
			Planned	Achived
1	Rural	91	100	
2	Urban			
	Total/ Regional			

## 2.2. Rural water supply performance report

S.N.	Type of Rural Water supply schemes	Planned Schemes	Planned Beneficiaries	Remark
1	Ground water sources	19	10,650	
2	Surface water sources	21	12,282	
3	<b>Total</b>	40	22,932	
4	Rehabilitation & maintenance works	36	432	
	RPS study & design	10		
	Geophysical study & deep well drilling	6		

## 2.3. አቅም ግንባታ በተመለከተ

- ✓ ከ294 በላይ የውሃ ተንከባካቢዎች አፕሬተሮችና የጥገናና የስተዳር ስልጠና ይሰጣቸዋል
- ✓ ለ36 ም የገጠር ቀበሌዎች የእጅ መጠገኛ መሳሪያዎች እንዲያገኙ ይደረጋል
- ✓ በ38 ቱም የገጠር ቀበሌዎች ውስጥ ቢገኙ የጤና ኤክስቴንሽን ባለሙያዎች አማካኝነት የቤት ለቤት የንጹህ ውሃ አያያዝና ንጽህና አጠባበቅ ላይ ትምህርት ይወስዳሉ
- ✓ በዎሽፕሮግራም በቢሮ ደረጃ ሁለት በአፕራሽንና ወረዳዎቻችን ደረጃ አራት ባለሙያዎች ቅጥር ይከናወናል
- ✓ የአንድ መኪና ግዥ በማእከል ደረጃ ይከናወናል
- ✓ ለኮምፒውተርና ነቢሮ መገልገያ ቁሳቁሶች ግዥም ይከናወናል

#### 2.4. Financial report by sources of fund

S.No.	Source fund	Total allocated	Remark
1	Gov. – Capital	5,736,226.00	At region
2	Gov't-MDG	13,790,000.00	At region
3	IDA /World Bank /	19,335,550.00	
4	DFID African dev. Bank	8,000,002.00	
5	Community/labour + cash contribution	100,000.00	BBF from 2005
6	Other / NGOs,	****	
	<b>TOTAL</b>	<b>46,961,778.00</b>	

### Dire Dawa Water Supply & Sewerage Authority 2006 performance review and 2007 plan

#### A. 2006 performance review

The Dire Dawa administration water supply & sewerage Authority is responsible to supply potable water and sanitation services for the urban part of the city.

##### Urban wash

- ✓ The access to urban water supply (20 l/c/p within the 0.5km radius) in the wash inventory report showed 85.45%.
- ✓ A continuous work has been made after the report on source development and rehabilitation works on two new wells and four rehabilitated wells by own force in which :-
- ✓ An additional water of 75l/s was pumped to the system
- ✓ 2910 new connections have been made which will benefit 14,550 people
- ✓ 15,956meter distribution pipeline (size >50mm) connected to the existing system ,and the access reached 88% at the end of 2006.

### Access to water supply

Component	Access @ end of 2005 E.F.Y	Access at end of 2006 E.F.Y		Remark
		Planned	Achieved	
Urban	85.45	100	88	

### Urban water supply performance

S.No.	Name of Town	Current Status	Beneficiaries from completed projects	Source of water	Financier	Total budget
	DD-Urban					
1		2 drilled & 4 rehabilitated wells completed	14,550	Ground water	DD Administration & Utility	5.34 million Birr
2		On going -12% /the project/-bidding process for drilling, supply & civil works completed	486,178	Ground water	18 million USD Loan from the World bank (IDA) through water Fund & DD Administration	31.61 Mililon USD



- Capacity building
  - ✓ Human resource capacity building
  - ✓ No technical trainings given to technical staffs of the utility as the sector has no centers for the same
  - ✓ Three from the project staffs & two from the utility trained in basic procurement of goods, consultants & small works in Ethiopian Management Institute.
  - ✓ Training is needed for technical staffs & board members as well as for specialists working on the project at an advanced level.

#### Logistics capacity building

- ✓ three light vehicles purchased for the project
- ✓ Five motor bikes from the project , office equipments & furniture from the utility purchased to support the opened branch offices to address the issue of good governance

#### Financial report



አቶ ንጉሱ መንግስቱ የባለስልጣኑን ሪፖርት ሲያቀርቡ

### Aggregate

S.No.	Component	Planned Budget (Birr)	Expenditure (Birr)	Achievement %	Remarks
1	Urban Water & sanitation <ul style="list-style-type: none"> <li>From Utility</li> <li>From the project</li> </ul>	22.27 million 521,185,944.37	20.77 million 11,412,289.95	93% 2.19%	A total Gross revenue of 34 Million Birr is collected last year.
2	Capacity building for Water supply and Sanitation <ul style="list-style-type: none"> <li>From Utility</li> <li>From the project</li> </ul>	125,000 -	65,302 -	52% -	

### Financial report by sources of fund

S.No.	Source fund	Total allocated	Total utilized
		Planned	Achieved
1	Gov. - Regular		
	At region		
	At woreda		
2	Gov - MDG		
	Woreda		
	Region		
3	Budget From centre		
	Loan- IDA & Contribution of the Administration	644,608,881	26,361,828.51
	African dev. Bank		
	Eu+ EIB		
	Unicef		
	Finland/Cowash		
4	Community/labour + cash contribution		
5	Other / NGOs, ...		
6	Uws. Utilities budget	22,273,000	20,770,292.65
13	Total		

## Major challenges and lessons learned in 2006

### Major challenges

- ✓ Unable to improve the shifting mechanism- a one day shifting system in two zones is still in place
- ✓ A total of 4,833meter pipelines found clogged and replaced this year
- ✓ A Continuous power interruption which resulted to submersible pumps failure
- ✓ Critical shortage of water at some part of the city in which case water rationing was done.
- ✓ the absence of competent local drilling contractors in the country.
- ✓ Delays in drilling, delays in the procurements of DCI pipes and fittings which affects the civil works and result in delaying of the whole project
- ✓ limited implementation capacity of the DDWSSP--PMU, the MoWIE has to facilitate advanced trainings

### Lessons learned

- ✓ The consequence of not giving contractual decisions in time
- ✓ the advantages of dividing and categorizing projects components in different lots with regards to timely completion
- ✓

## B. 2007 plan

### Planned Access to water supply

Component	Access @ end of 2006 E.F.Y	Planned Access at end of 2007 E.F.Y	
		Beneficiary	%
urban	88	18,750	92

### Urban water supply plan-2007

S.No.	Name of Town	Total beneficiary	2007 target	source of water	financer	Total budget
	DD-Urban					
1		18,750	92%	Ground water	DD Administration & Utility	37.22 million Birr for improvement of water supply system
2		486,178	100% standard coverage	Ground water	World bank (IDA) & DD Administration	31.61Mililon USD

To meet the planned access in 2007 and to cope up with the fast growing of the city in urbanization & investment ,the utility with the support of the Administration planned to-

- ✓ Put in an additional three emergency wells and rehabilitate three existing wells.
  - The rehabilitation of three wells completed ,but due to capacity limitation , the drilling company did not able to complete the drilling work with in the specified time.
  - A problem faced at the time of casing installation after drilling of 330m,fall of drilling bits at two wells drilled at 180m and 230meter.

#### In this quarter.

- ✓ An additional water of 25 l/s was supplied to the system from the rehabilitated wells –(planned to get 75l/s from the drilling for the year)
- ✓ 1388 new connections have been made which will benefit a total of 6,940 people- (planned to connect 3370 new connections this year)
- ✓ 2,880 meter distribution pipeline (>50mm) joined to the existing system- (planned to make 12,000 meter this year)
- ✓ A mobile reservoir of capacity 200m<sup>3</sup> & a surface pump installed at the place where critical shortage is seen
- ✓ Erect about twenty 10,000 litre rotos at different kebeles & rationing water using five rented water trucks
- ✓ A contract is signed for the supply of Six 450KVA generators for the existing wells to manage the continuous power interruption in the system
- ✓ Contract signed for the supply of 30 submersible pumps for the existing wells,
- ✓ A contract is signed for the supply of 13,550 water meters to satisfy the current alarming need of the Society.
- ✓ The Utility and the city administration Work day and night on an emergency bases to satisfy the needs as well as to reach more than the target .

#### Project;-

To meet the standard of cities with regard to access/coverage and arrive at 100% coverage ,Dire Dawa Administration is incorporated as a fifth secondary city in the additional financed urban Water Supply and Sanitation project with the previously selected four cities and implementation started on 31 December 2012.

- ✓ The share for the budget is 52% from the loan & 48% from the Administration(relatively high share)
- ✓ two bank accounts for the loan & the grant part opened in commercial bank of Dire Dawa main branch

The project is designed mainly :-

- ✓ To meet the needs of basic water and sanitation services of Dire Dawa. This component targets at delivering additional 31,155 m<sup>3</sup> of water, through the use of ground water sources and as well as through the process to give special attention to low income areas of the city by providing shared yard taps and communal sanitation facilities.
- ✓ To improve operational efficiency in the organization by reducing non revenue water, improving financial management and billing, collection and customer management.

# Objectives, Targets and achievements of improved Access

No	Major objective	Target	Achievements so far	Remaining expected results
1	Improved access to water	- additional 31,155 m3/day of water	i) Drilling <ul style="list-style-type: none"> <li>the drilling of four wells completed</li> </ul> ii) Civil Works <ul style="list-style-type: none"> <li>Lot I Pipe laying - letter of award written on 22 July,2014</li> <li>Lot II construction of concrete reservoirs &amp; other civil works</li> <li>Three sites (Police Meret ,Gende Boye &amp; Goro sites) excavation started for the 4000m<sup>3</sup> reservoirs</li> </ul> iii) Procurement of Pipes & Fittings <ul style="list-style-type: none"> <li>Lot I -DCI pipes &amp; Fittings - Letter of award written on 18 July,2014</li> <li>Lot II -uPVC pipes &amp; Fittings - Contract signed</li> </ul>	- Completion of 10 wells in contractual time - Contract signature & laying of 105km pipe line .- construction of eight Concrete reservoirs & other civil works in contractual time — Supply —Supply
2	Improved access to sanitation	Development of new Water Supply and sanitation facilities, especially in LIA	<ul style="list-style-type: none"> <li>the combined result of the Technical and financial proposal sent to the MoWIE for no objection</li> </ul>	contract signature, commencement of consultancy & construction work

## Supply of Pipes and Fittings

- ✓ A total of 105 km pipe line is going to be laid down throughout the system of which 48,000 meter is DCI pipes and 58,000 meter is that of uPVC pipes. The supply was advertised in two lots -Lot I DCI pipes and fittings and Lot II uPVC pipes and fittings. Both lots were opened on 30<sup>th</sup> September 2013.
- ✓ The letter of award for the supply of DCI pipes and fittings ( LOT I) is forwarded to the bidder on 18 July 2014. Then after, on July 19 2014 the case has been suspended by DD PPA and started being investigated by both PPA & anti corruption DD branch office.
- ✓ The DD PPA disclose its findings after 41days of its investigation & forwarded its findings to the Bank. On its review mission from 9-11 Oct 14, the mission from the Bank, MoFED & the MoWIE discussed on the issue with the higher officials of DD
- ✓ and they confirm to accept the banks advice.
- ✓ Finally, the bank has given its own advice on 14 Oct 14 to proceed stating that there is no concrete evidence to avert its previous no objection.
- ✓ Immediately, on 15 October 2014 , the DD anticorruption office suspended the case.
- ✓ Currently Lot II for the uPVC pipes and fittings was under L/C opening.

### Civil Works Construction

- ✓ The contractor (Awash Welday General contractor) was awarded for the work of pipe laying - Lot I ,but not yet signed the contract agreement due to the delay of the supply of DCI pipes and fittings. The contractor is notified for the award.
- ✓ The contractor (Berhe Hagos General contractor) was awarded- Lot II for the construction of Six reinforced concrete reservoirs size ranging from 1000-4000m<sup>3</sup> , Auxiliary Buildings and Access Roads (Construction of Operators' houses, Guard houses, Control Rooms, Two Wet Wells at Pumping Stations, Pump Houses) and contract agreement was signed on 6 September 2014 ,the site hand over completed on 18 September 2014 and the work commenced with excavation of the 4000m<sup>3</sup> reservoir sites at Police Meret ,Gende Boye and Goro.
- ✓ Currently the total performance of the project is about 16% (very critical)

### Improved operational efficiency

*i) The Non-Revenue Water (NRW) Reduction:* With NRW exceeding 28% in Dire Dawa and the high marginal cost of water, it is essential to reduce the NRW. To this effect, the project has started to recruit a consultant and currently the technical evaluation report was sent to the MoWIE for comment and no objection.

*ii) Billing and accounting system, Financial Management & Customer Management :* though the work started earlier (before effectiveness of this project) , the authority extended its progress on improving its financial management, billing and collection and customer management and has been successfully completed the upgrading of the existing system.

In its Progress the following programs are under implementation :-

- Development and integration of Mobile Meter reading solution
- Upgrading of existing Cost Accounting System
- Update existing Billing and Customer Service
- Financial Manual For complete financial accounting system
- Development and integration of Human Resource Management System
- Training support staffs

### iii) Institutional reform

- ✓ After taking the experiences of Cities like Awasa, Mekele, Addis Ababa and others, the Authority review and updated its proclamation and proposed a new salary scale to attract professionals and skilled manpower.
  - ✓ For its implementation the studies of both BPR and BSC are completed and incentive mechanisms are also incorporated.
    - to form the “customer forum” the utility completes its preparation
- Four branch offices are opened and started giving all services.

## Sanitation Management & Facilities

- ✓ The sanitation facilities with the low income areas will be started soon after the consultant for the same is hired. Expected to create jobs for the low income people in the area
- ✓ The existing landfill with 32 cells each with a capacity of taking 450m<sup>3</sup> liquid waste which was previously built around 7km away from the center of the city is working properly as a dumping site with the three utility's and two private companies vacuum trucks.
- ✓ Furthermore, the utility is looking for a fund for the study & design, to use the sludge as a fertilizer for urban agriculture.

## Capacity building

- Human resource capacity building
- No training (technical or other ) is given in this quarter
- The sector has no/very limited access to technical trainings for technical people, the ministry has to help utilities in this regard. The utility has set budget for training

## Logistics capacity building

- ✓ Due to the budget constraint the utility failed to plan the purchase of vehicles, pipes and fittings to replace the clogged pipes,....

## Financial report

### Aggregate

S.No.	Component	Planned Budget (Birr) 1 <sup>st</sup> quarter	Expenditure (Birr)	Achievement %	Remarks
1	Urban Water & sanitation <ul style="list-style-type: none"> <li>From Utility</li> <li>From the project</li> </ul>	13,185,393 644,608,881	10,243,722 26,361,828.51	78% 4.1%	The utility Planned to collect A total Gross revenue of 40 Million Birr this year
2	Capacity building for Water supply and Sanitation <ul style="list-style-type: none"> <li>From Utility</li> <li>From the project</li> </ul>	350,000 -	- -	- -	



## Major Issues

- ✓ The administration of Dire Dawa showed its commitment by transferring a matching fund of 275 million Birr in the past two budget years & this budget year.
- ✓ However due to the shortest implementation period (only three years) of the project and lack of competent drillers as well as efficient implementing unit ,the project is in serious margin.
- ✓ This may need a discussion at higher officials level either to extend the implementation period or find other alternatives to save the city from incoming danger as the city works only on an emergency bases.
- ✓ Timely opening of L/c
- ✓ In order to have a sewer system for the city, the administration allocated budget for the study, we may need donors to help the city in this regard

## የሁለተኛ ቀን ወይይት

በሶማሊ፣ በብንሻንጉል ጉሙዝ፣ በጋምቤላ፣ በሀረሪ ክልሎች ውሃ ቢሮዎችና በድሬዳዋ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን በቀረቡ ሪፖርቶች የተነሱ ጥያቄዎችና አስተያየቶች፤

### 1 አቶ ሰንታየሁ አስፋዉ ከሚኒስቴር ቤቱ

- ✓ የቤንሻንጉል የ2007 ዕቅድን ሲያቀርብ የBPR ጥናቶችን በመከለስ እና ዋና ዋና የለውጥ ስራዎች አመላካቾች ላይ በማተኮር ለመስራት መታቀዱ ተገልጾልኝ ካሉ በኋላ 2007 የዕትዕ የመጨረሻ አመት በመሆኑ ቢፒ አርን እንከልሳለን ስትሉ ከፍተኑት እንደይፈጠር፤
- ✓ ጋምቤላ ክልል ሽፋኑን 98% ለማድረስ አቅዶ ያከናወነው 83% ነው፤ የዋሽ ገንዘብ አጠቃቀም ላይም ሙሉ በሙሉ የመጠቀም ላይ ችግር ይታያል ለዚህ መንስዔው ቢገለጽ፤

### 2 አቶ አስረስ ከሚኒስቴር መ/ቤቱ

- ✓ ለገጠር የውሃ ተቋማት የኃይል አቅርቦት ታዳሽ ኢነርጂን መጠቀሙ ብልህነት መሆኑን ገልጸው፤ የምንጠቀመውን ታዳሽ ኃይል ዲዛይን ስናደርግ የሚገኘው ኃይል ብዙ ከሆነ ለሌላም ስራ ማዋል እንደሚገባ ሊታሰብበት እንደሚገባ ገልጸዋል፡፡

ከቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ተገኑ ለገጠርም ሆነ ከተማ የመጠጥ ውሃ የኃይል አማራጭ ፀሀይ ወይም ንፋስ እንደሚሆን ጠቅሰው መጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ዳይሬክቶሬት እና የአማራጭ ኢነርጂ ዳይሬክቶሬት ተቀናጅተው እንዲሰሩና ቴክኒካል የዲዛይን መመሪያ እንዲያዘጋጁ መመሪያ ሰጥተዋል፡፡

### 3 አቶ ጊዳና አበበ ከመቀሌ ውሃ አገልግሎት

- ✓ ትላንት በኮንትራክተሮች የቀረበው ጽሁፍ በሁሉም አካላት ዘንድ ያለውን ችግር ግልጽ አድርጎ ያስቀመጠ በመሆኑ ሚኒስቴር መ/ቤቱም የኮንትራክተሮች ማህበርንም አመስግነው፤ የተነሱት ችግሮች ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራባቸው እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡ አያይዘውም ብዙ ጊዜ የውሃ ኮንትራክተር ድርጅቶች ባለቤቶችና ስራ አስኪያጆች የፋይናንስ አቅም ያላቸው ሀብታሞች በመሆናቸው ሳይት ላይ ሞያው ሳይኖራቸው ችግር የሚፈጥሩ በመሆኑ በፍቃድ አሰጣጥ ወቅት ኮንትራክተሮች በትክክል መስፈርቶችን ማሟላታቸው ታይቶ ጥንቃቄ ሊደረግ እንደሚገባ፤ የጉድጓድ ቁፋሮች በተመለከተ ከፍተኛ አቅም ያላቸው የመቆፈሪያ ሪገች ያሉ ቢሆንም ችግሩ የቆፋሪ ባለሙያዎች የቴክኒክ ብቃት አለመዳበር በመሆኑ ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

#### 4 ስማቸውን ያልጠቀሱ ተሳታፊ

- ✓ ከስራ ተቋራቋችና አማካሪዎች ጋር መድረክ መፈጠሩ መልካም መሆኑን ገልጸው ኮንትራክተሮችም ሆነ አማካሪዎች ስራቸውን በአግባቡ በማከናወን የሞያ ስነ ምግባራቸውን ከመወጣት አንፃር ሁሉንም ሊገዛቸው የሚችል Code of Conduct በማህበሩ በኩል ቢዘጋጅ መልካም መሆኑን ጠቁመዋል፡፡
- ✓ የሀረሪ ክልል ሪፖርቱን ሲያቀርብ የበጀት አመቱ ከተጠናቀቀ ከ5 ወር በኋላ የቀረበው የ 11 ወር ሪፖርት መሆኑን ጠቅሰው ይህ በፕሮጀክት አፈጻጸም ላይ የራሱ የሆነ ተፅዕኖ ያለው በመሆኑ እስካሁን ድረስ የአመት ሂሳብ አለመጠናቀቁ ለምን እንደሆነ ማብራሪያ ቢሰጥ፤
- ✓ የድሬዳዋ የወሃ መጠጥ ወሃ ፕሮጀክት ከፍተኛ በጀት የተመደበለት ፕሮጀክት መሆኑንና ስራው ግን እጅግ የተጓተተ መሆኑን በማወሳት ሪፖርቱ ሲቀርብ ግን ያሉት ችግሮች ምን እንደሆኑ ያልቀረበ በመሆኑ ይህ መድረክ በጥልቀት ሊወያይበት እንደሚገባ አስተያየት ሰጥተዋል፡፡

#### 5 አቶ ገቢቲ ገነሞ ከሚኒስቴር መ/ቤቱ

- ✓ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ለሁሉም ክልሎች በተለይም ለአዳጊ ክልሎች ከባለሞያ ጀምሮ በማሺነሪ ወ.ዘ.ተ ድጋፍ የሚያደርግ መሆኑን ጠቅሰው አዳጊ ክልሎች የሚደረገውን ድጋፍ እንዴት እየተጠቀሙበት እንደሆነ ማብራሪያ እንዲሰጡ ጠይቀዋል፡፡
- ✓ የኢትዮጵያ ሱማሌ ክልል ወሃ ቢሮ የ2007 በጀት እቅድ ከGTP-1 ግብ አኳያ የወረደ ግብ ማስቀመጡን አወስተው ይህ ለምን እንደሆነ ማብራሪያ ጠይቀዋል፡፡
- ✓ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ለሶማሊ ክልል በ Emergency WaSH የተለያዩ ድጋፎችን እንዳደረገ፤ ከዚህም ውስጥ ሞባይል ወርክሾፕ፤ ጀነሬተሮችና ፓምፖች እንደሚገኝበት ገልጸው ጀነሬተሮችና ፓምፖች በተገቢው መንገድ ተተክለው ስራ ላይ መዋላቸው ለሚ/ር መ/ቤቱ ሪፖርት ባለመቅረቡ በቀጣይ ለክልሉ በሚደረጉ ድጋፎች ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ እንዳይኖረው ስጋታቸውን በመግለጽ ክልሉ መሳሪያዎቹን እየተጠቀመባቸው ነው ወይ ሲሉ ጠይቀዋል፡፡

#### 6 ሚ/ር አርቶ ከኮዋሽ (COWaSH)

- ✓ በጋምቤላ ክልል የ2006 በጀት አመት ሪፖርት ከፈንላንድ መንግስት ለክልሉ የተመደበው በጀት እንዳልደረሳቸው መገለጹን አወስተው እሳቸውም ሁኔታውን ለማጣራት ጋምቤላ ድረስ ሄደው ከፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር የተላከውን ደብዳቤ እንኳን ማግኘት እንዳልቻሉና ጉዳዩ ሚስጥር እንደሆነባቸው ገልጸዋል፡፡
- ✓ የቢንሻንጉል ጉሙዝ ክልል የ2007 ዓ.ም እቅድ ሲያቀርቡ በበጀት አመቱ በCOWASH ድጋፍ ሊከናወን የታቀደውን ስራ አለማካተታቸውን ጠቅሰው የክልሉ ስቲሪንግ ኮሚቴ በአራቱ ወረዳዎች በCOWASH ድጋፍ ለሚከናወኑ ስራዎች ከሁለት ሳምንታት በፊት የ31 ሚሊዮን ብር በጀት ማጽደቁን ገልጸዋል፡፡

## 7 አቶ ሁሴን ጋልጋሎ ከህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የአርብቶ አደር ቋሚ ኮሚቴ

- ✓ በሚ/ር መ/ቤቱ በአርብቶ አደር ክልሎች የሚከናወኑ ስራዎችንና የማስፈጸም አቅም ግንባታ ስራዎችን በየስድስት ወሩ እየተገናኙ እንደሚገመገሙ አወስተዋል፤ በዚህ ረገድ የአርብቶ አደር ክልሎች በሚኒስቴር መ/ቤቱ የማስፈጸም አቅማቸውን እንዴት ያያሉ፤ በሚኒስቴር መ/ቤቱ እየተደገፉ ነዉ ወይ ለሚለዉ ክልሎች ምላሽ እንዲሰጡ፤
- ✓ የሶማሊ ክልል ያስቀመጣቸውን ግቦች ለማሳካት በማህበረሰብ ተሳትፎ በሚሰሩ ስራዎች ምን ደረጃ ላይ እንዳለ እንዲብራራ፤
- ✓ የአፋር ክልልን የሴክተሩን አፈጻጸም በየጊዜው ሲገመገሙ በጨረታ፣ በግዢ፣ በፕሮጀክት አፈጻጸም ከፍተኛ መጓተት እንደሚታይ፣ ክልሉ በዚህ መድረክ ላይ ባይገኝም ጉዳዩ ትኩረት ተሰጥቶት መወያየት እንደሚያስፈልገው፤
- ✓ ከአቅም ግንባታ አንጻር በአርብቶ አደር ክልሎች በተለይ በኮንትራት አስተዳደር ትልቅ ክፍተት በመኖሩ ሚ/ር መ/ቤቱ በኮንትራት አስተዳደር፣ በእቅድ ዝግጅት ወ.ዘ.ተ ባለሞያ በመመደብ እንደሚደግፋቸው ገልጸው፣ በረዥም ጊዜ ክልሎች አቅማቸውን አጎልብተው እራሳቸውን እንዲችሉ በሚ/ር መ/ቤቱ የተያዘ ነገር ካለ እንዲብራራ ጠይቀዋል፡፡

## 8 አቶ አበራ ከወተር ኤይድ

- ✓ CSOs በሴክተሩ የሚከናወኑት ስራ ቀላል እንዳልሆነ በዚህ መድረክ የተገኙት የወርልድ ቪዥንና የወተር ኤይድ አመታዊ በጀት 20 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር መሆኑን በምሳሌነት በመጥቀስ፣ በዘርፉ በርካታ ድርጅቶች በየክልሉ እንደሚንቀሳቀሱ የሚታወቅ መሆኑን፣ ያከናውኑአቸው ስራዎችም በየአመቱ በMSE ላይ ሪፖርት እንደሚቀርብ ጠቀሰው፣ ይህን ከማጠናከር አኳያ እንደ መሪ ሲከተር በየክልሉ ያለውን የGO-NGO ፎረምችን ማጠናከር የሚቻልበት ሲስተም ቢኖር፣ ሁሉም በንዑስ ዘርፉ የተሰማሩ CSOs ለክልል ቢሮዎች ሪፖርት የሚያደርጉበት ሁኔታ ቢፈጠርና የሁሉንም አስተዋፅዖ ያካተተ አንድ የተጠቃለለ ሪፖርት በዘርፉ ሊኖር እንደሚገባ አስተያየት ሰጥተዋል፡፡
- ✓ ትላንት በቀረቡት ሪፖርቶች በKnowledge Management እና Learning and Sharing(እርስ በእርስ መማማር) የቀረበ ነገር አለመኖሩን፣ በዚህ ረገድ ልምድ ለመለዋወጥ የግድ ወጪ አገር መኬድ እንደሌለበት፣ CSOs ባካተተ መልኩ መልካም ተሞክሮዎችን በመለየት ልምድ የምንለዋወጥበት መድረክ በየክልሉ የሚፈጠርበትን ሁኔታ የቢሮ ኃላፊዎች ትኩረት ሰጥተው ሊሰሩበት እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

## 9 አቶ መሀመድ ኢብራሂም ከሚ/ር መ/ቤቱ

- ✓ ቤንሻንጉል ጉሙዝ ባቀረበዉ ሪፖርት በጀት አጠቃቀማቸው በገጠር ከ90% በላይ በከተማ ከ50% በታች መሆኑ ተመልክቷል ምክኒያቱ ቢገለጽ፤

- ✓ በቤንሻንጉል ክልል ፈጻሚ ቢሮዎች የIDA-PPA አካላት ከፍተኛ ገንዘብ ቢገባቸውም ለጤናና ትምህርት ቢሮ ከክልሉ ፋይናንስና ኤኮኖሚ ልማት ቢሮ በጀት አልተለቀቀላቸውም፤ የወሃ ቢሮው አስተባባሪ እንደመሆኑ ችግሩ ምን እንደሆነና ችግሩን ለመፍታት ያደረገው ነገር ካለ ቢገለጽ፤
- ✓ በሁሉም ክልሎች የወሃ ቢሮዎች አስተባባሪ ስለሆኑ ይህን የማስተባበሩን ስራ የሚያከናውን አንድ ባለሞያ መድበው ስራው የሚሰራበት ሁኔታ ቢመቻች ሲሉ አስተያየታቸውን አጠቃለዋል፡፡

#### 10 ዶ/ር ማርቆስ ከኢትዮጵያ የወሃ ቴክኖሎጂ ኢኒስቲትዩት

- ✓ የGTP አንድንና በቀጣይም የGTP ሁለትን ግቦች ለማሳካት በራስ አገዝ ቀላል ቴክኖሎጂዎችን መጠቀም በሚ/ር መ/ቤቱ እንደ አቅጣጫ መቀመጡንና በዚህም መሰረት በማኑዋል ዌል ድሪቢንግ ከአራት ክልሎች ለተወጣጡ ባለሞያዎች ስልጠና መሰጠቱን እንዲሁም መሳሪያዎቹ ተገዝተው መላካቸውን አወስተዋል፤ ክልሎች ማህበራትን አደራጅተው መስራት እንደሚጠበቅባቸው፤ አሮሚያ ክልል ማህበራት አደራጅቶ ስራ መጀመሩን ለሚ/ር መ/ቤቱ ከላከው ሪፖርት መረዳታቸውን፤ ደቡብም በሪፖርቱ መግለጹን ገልጸው ሌሎች ክልሎች ምን ደረጃ ላይ እንዳሉ ጠይቀዋል፡፡
- ✓ ለቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልል ቀደም ሲል የተሰጠው ሪግ እና በዚህ አመት የተሰጠው ሪግ ኮምፕሪሰሩ መበላሸቱ ይታወቃል፤ ችግሩ ምን እንደሆነ ቢገለጽ፤
- ✓ የኢትዮጵያ የወሃ ቴክኖሎጂ ኢኒስቲትዩት በአሁኑ ወቅት በኤሌክትሮ ሜካኒካል ሞያ ከክልሎች ለተወጣጡ ባለሞያዎች ስልጠና እየሰጠ መሆኑን ጠቀሰው ክልሎች ከተቋሙ ጋር በመቀናጀት በዚህና በሌሎች ሞያዎች ስልጠና ተጠቃሚ እንዲሆኑ አሳስበዋል፡፡
- ✓ በጋምቤላ ክልል በአንድ አካባቢ ህብረተሰቡ መጠቀም ከሚችለው በላይ የወሃ ተቋማት የተገነቡበት ሁኔታ የነበረ መሆኑን ጠቀሰው በአሁኑ ጊዜ ይህን የሀብት ብክነት ክልሉ እንዴት እየፈታው እንደሆነ ጠይቀዋል፡፡

#### II አቶ ማረማ ከወተር ፈንድ

- ✓ የጋምቤላ ከተማ የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክት በ2007 ዓ.ም እንደሚጠናቀቅ ተገልጽዋል፤ የወተር ፈንድ ከተቀበላቸው የፕሮጀክት ዝርዝር ውስጥ የጥናት ዶክመንት ያልተሟላለት ፕሮጀክት ቢኖር ይህ ፕሮጀክት መሆኑን ገልጸው ክልሉ ጥናቱን ለማከናወን ምን እያደረገ እንዳለ ቢገለጽ፤
- ✓ ድሬዳዋ ከተማ የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክት በአለም ባንክ ድጋፍ የፈንድ ጽ/ቤቱ ፋይናንስ ከሚያደርጋቸው ትላልቅ ፕሮጀክቶች አንዱ መሆኑን ገልጸው ትላንት ሪፖርቱ ሲቀርብ በጉድጓድ ቁፋሮ ችግር እንደገጠማቸውና የፕሮጀክቱም አፈጻጸም መጓተቱ መገለጹን፤ ፕሮጀክቱ ያልቃል ተብሎ የሚጠበቀው በ2015 ዲሴምበር ላይ በመሆኑ በቀሪው ጊዜ ሊጠናቀቅ ይችላል ወይ የሚለው ባንኩንም ጭምር እንዳሳሰበው ጠቁመው፤ አገሪቱ ከባንኩ ጋ ያላት ግንኙነት ላይ መጥፎ ጥላ እንዳያጠላ ያላቸውን ስጋት በመግለጽ፤ እንደ አገር የፕሮጀክቱ ችግር የሚፈታበትን ሁኔታ ይህ መድረክ ሊወያይበት እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡
- ✓ የትግራይ ክልል የመለስተኛ የወሃ ተቋማት በከተማ ወሃ አገልግሎት ደረጃ እንዲዋቀሩ እቅድ ይዞ እየሰራ መሆኑ መገለጹን አወስተዋል፤ የወሃ ፈንድ ጽ/ቤቱ ለከተማ የወሃ ፕሮጀክቶች ድጋፍ የሚያደርገው ህጋዊ ሰውነት

ላላቸውና በበርድ ለሚተዳደሩ የወሃ ተቋማት በመሆኑ፤ ለሚተዳደሩ የወሃ አገልግሎቶች በመሆኑ ሌሎች ክልሎችም የትግራይ ክልል እየሄደበት ያለውን መንገድ ቢከተሉ መልካም መሆኑን አስተያየት ሠጥተዋል፡፡

## 12 አቶ ዘመድኩን ትርፌ ከድሬዳዋ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን

- ✓ የድሬዳዋ የመጠጥ ወሃ ፕሮጀክት የቧንቧ ግዢ ሂደቱ በመጓተቱ ምክኒያት መዘግየቱን፤ በዚህም ምክኒያት የቧንቧ መስመር ለመዘርጋት በወጣው ጨረታ አሸናፊ ከሆነው ድርጅት ጋ ወሊታ መፈራረም አለመቻሉን ገልጸው፤ ፕሮጀክቱ የቀረወ የአስራ ሦስት ወራት ጊዜ ብቻ በመሆኑ ባለበት ሂደት የቆመው የቧንቧ ግዢ ችግር ተወግዶ ፕሮጀክቱ እንዲጠናቀቅ፤ ከቡር ሚኒስትሩ ከሚመለከታቸው አካላት ጋ በመነጋገር መፍትሄ እንዲፈለግ በአንክሮ ጠይቀዋል፡፡
- ✓ በአቶ ማረማ የተገለጸው የጉድጓድ ቁፋሮ ችግር ትላንት ሪፖርቱ ሲቀርብ ስላልተረዱት መሆኑን ገልጸው ሲያብራሩ፤ በጉድጓድ ቁፋሮ ችግር ያጋጠመው የፕሮጀክቱ ሳይሆን አሁን በከተማው ያለውን የወሃ እጥረት ለመቅረፍ ባለስልጣኑ ከራሱ በጀት ቢሚያስቆፍራቸው ጉድጓዶች መሆኑን፤ በፕሮጀክቱ የሚቆፈሩት የወሃ ጉድጓዶች በ ሲ.ጂ.ሲ ኩባንያ እየተቆፈሩ መሆኑንና በዚህ ረገድ ችግር እንደሌለ አስረድተዋል፡፡

## 13 አቶ አበራ ከሚ/ር መ/ቤቱ

- ✓ ከኮንትራክተሮችና ክልሎች ሚ/ር መ/ቤቱ ዘላቂ የሆነና ሁሉንም ሊያገለግል የሚችል የኮንትራት አስተዳደር ማኑዋል እንዲያዘጋጅ በቀረበው ላይ ምላሽ ሲሰጡ በ2006 በጀት አመት ሚ/ር መ/ቤቱ የዲዛይንና ኮንትራት አስተዳደርን እንዲሁም የግዢ መመሪያንና ሌሎችንም ያካተተ Water Supply and Development Manual በአማካሪ አዘጋጅቶ ለሁሉም ክልሎች እንዲደርስ መደረጉንና አማካሪዎችም እየተጠቀሙበት ያለ መሆኑን ጠቅሰው ይህ ማንዋል ጠቅላላ የወሃ ፕሮጀክቶችን አሰራር የያዘ መሆኑን በመግለጽ ማኑዋሉ የGTPን ግብ ለማሳካት እና የOne WaSH ፕሮግራምን ለማስፈጸም update ሊደረግ እንደሚገባው ገልጸዋል ፡፡
- ✓ ሁሉም ክልሎች የሰው ኃይል ችግርን እንደዋነኛ ችግር መግለፃቸውን ጠቅሰው፤ ሪፖርታቸው በየትኛው የሞያ አይነቶች የሰው ኃይል እጥረቱ እንዳጋጠማቸውና ለመቅጠርም ፈልገው መቅጠር ያልቻሉባቸውን ምክኒያት ቢያካትቱ ጥሩ እንደነበር፤ ከሰው ኃይል እጥረት ባሻገር የግዢ መዘግየት፤ የኮንትራክተሮችና ኮንሰልታንቶች እንዲሁም የአቅራቢዎች ችግር ፣ መንግስት የሰው ኃይል አሰልጣኖ ካሟላ በኋላ የሚወስዱት እነኚህ አካላት በመሆናቸው የፕሮጀክቶች መጓተት የነዚህ ሁሉ ድምር ውጤት መሆኑን፤
- ✓ የዲዛይንና ጥናት ችግር በሁሉም ክልሎች የተነሳ ጉዳይ መሆኑን ጠቅሰው፤ ሚ/ር መ/ቤቱ ይህን ችግር ለመቅረፍ ካለፈው አመት አጋማሽ ጀምሮ በከፍተኛ ማኔጅመንት ደረጃ የAppraisal Team አቋቁሞ እየሰራ መሆኑንና ማንኛውም ጥናትና ዲዛይን በቡድኑ እየጸደቀ እንደሚሰራ ጠቅሰው ክልሎችም ከዚህ በፊት ሲሰሩበት የነበረ በመሆኑ በዚህ መልክ ቢሰሩ ችግሩን መቅረፍ እንደሚቻል ጠቁመዋል፡፡

**14 አቶ ቡሽራ መሀመድ ከከተሞች የወሃ አገልግሎት ፎረምና ከሀረር ወሃና ፍሳሽ ባለስልጣን**

- ✓ የከተማ የወሃ አገልግሎቶች ፎረም በየጊዜው በሚያደርጋቸው ስብሰባዎችና የመማማሪያ መድረኮች አብዛኛዎቹ ተቋማት ቀድሞ ይከተሉ ከነበረው ልማዳዊ አሰራር ተላቀው መልካም አስተዳደርን ተግባራዊ ከማድረግ አኳያም ትልቅ ለውጥ እያሳዩ መሆኑን ጠቅሰዋል። በክልሎች በቀረበው ሪፖርት አንድም የወሃ ቢሮ በክልሉ ስለሚገኙና ጥሩ ስራ እየሰሩ ስለሚገኙ የወሃ ተቋማት ልምድ እንዲሁም ቢሮዎች ለከተሞች የወሃ አገልግሎቶች ስለሚሰጡት ድጋፍ አለመቅረቡ ቅር እንዳሰኛቸው ጠቅሰዋል ወደፊትም በዚህ መድረክ ላይ ጥሩ ተሞክሮ ያላቸው የወሃ ተቋማት እየቀረቡ ልምዳቸውን እንዲያካፍሉ ቢደረግ መልካም መሆኑን ገልጸዋል።

**15 ወ/ሮ ማርታ ሰለሞን ከ ዲ ኤፍ አይ ዲ(DFID)**

- ✓ የግሉ ዘርፍ በዚህ መድረክ ላይ ተግኝቶ ያቀረበው ጽሁፍ የሁሉንም አካላት ችግር የዳሰሰ መሆኑን፤ የመንገዱ ሴክተር ከእንዲህ አይነት መድረክ ተጠቃሚ መሆኑን ጠቅሰዋል ወደፊት ኮንትራክተሮችን ብቻ ሳይሆን ኮንሰልታንቶችና አቅራቢዎችንም በመጨመር መድረኩ ተጠናክሮ ሊቀጥል እንደሚገባ፤
- ✓ ክልሎች ባቀረቡዋቸው የ2007 በጀት አመት እቅድ በDFID፤ IDA፤ AfDB ወ.ዘ.ተ የበጀት ድጋፍ የሚሰሩ ፕሮጀክቶች ተብለው ካለፈው በጀት አመት የተንከባለሉ በርካታ ፕሮጀክቶች መኖራቸውን ጠቅሰዋል፤ ይህ ሁኔታ በ2007 አፈጻጸም ላይ ተፅዕኖ እንዳይኖረው ስጋት እንዳላቸው፤ ወደፊትም ፕሮጀክቶች እንዲህ የሚንከባለሉ ከሆነ አንድ ዋሽ የፋይናስ አጠቃቀም ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ስለሚኖረው ከወዲሁ ትኩረት ሊሰጠው እንደሚገባ ገልጸዋል።

**16 አቶ ተፈሪ መንከር ከአፍሪካ ልማት ባንክ**

- ✓ በአገሪቱ በርካታ CSOs በዘርፉ የሚንቀሳቀሱ በመሆኑ ሪፖርታቸው ባቋቋሙት ፎረም በኩል ተዘጋጅቶ እንዲያቀርቡ ትኩረት እንዲሰጥ፤
- ✓ Knowledge Managementን በተመለከተ ቀደም ሲል የቀረበው ሃሳብ የሚደገፍ መሆኑንና ይህን በአንድ ዋሽ ፕሮግራም ተጠናክሮ መቀጠል እንዳለበት፤
- ✓ የአፍሪካ ልማት ባንክ በርድ ለአንድ ዋሽ ፕሮግራም 92.1 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር ብድርና 10 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር ችሮታ(Grant) ማጽደቁንና የሁለቱም የስምምነት ሰነድ ተዘጋጅቶ በኢትዮጵያ መንግስት በኩል እንዲላክ መለኩን ገልጸዋል፤ 90 ሚሊዮን ዶላር በCWA አካውንት የሚገባ ሲሆን 10 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር ለተለያዩ ስራዎች የሚወጡ ለሚ/ር መ/ቤቱ በቀጥታ የሚገባ መሆኑን ገልጸዋል።

**17 አቶ ግርማ ከ JICA**

- ✓ በአሁኑ ጊዜ በአገሪቱ ከሚገኙ ዩኒቨርሲቲዎች በርካታ የወሃ ባለሞያዎች የሚመረቁ መሆኑን ገልጸው ይህን እድል በመጠቀም ያለውን የሰው ኃይል ችግር ለመቅረፍ ችግሩ ምን እንደሆነ ብንወያይበት፤



- ✓ ከኮንትራት አስተዳደር አንጻር የዩኒቨርሲቲና የወ.ሃ ዘርፍ ፎረም ያለ በመሆኑ የዩኒቨርሲቲዎቹ በኮንትራት አስተዳደር Tailor Made ስልጠናዎችን እንዲሰጡ በማድረግ ችግሩን መቅረፍ የሚቻልበት ሁኔታ ታይቷል ወይ፤
- ✓ አማራና ቤንሻንጉል ጉሙዝ ከባህርዳር የዩኒቨርሲቲ ፬ ተቀናጅተዋል፡፡ ለመስራት ማቀዳቸው በሪፖርታቸው መገለጹንና ሌሎች ክልሎችም እንዲሁ እንዲያደርጉ፤ የኮንቦልቻ የወ.ሃ ተቋም የሰው ኃይል ችግሩን የፈታበት ሁኔታ ጥሩ ምሳሌ ሊሆን እንደሚችል፤
- ✓ የኮንትራክተሮች ማህበር የተጠናከረ ባይሆንም ጥሩ ጅምር ላይ መሆኑን ገልጸው አማካሪዎች ግን የተጠናከሩ አለመሆኑንና የመሳሪያዎችም ችግር ያለባቸው በመሆኑ እነሱንም ለመደገፍና ለማጠናከር ምን እየተሰራ እንደሆነ እንዲገለጽ ጥያቄያቸውን ለሚ/ር መ/ቤቱ አቅርበዋል፡፡

#### 18 አቶ መስፍን ሙሉጌታ ከሚ/ር መ/ቤቱ

- ✓ GTP አንድን በConventional Approach ፕሮጀክቶችን እየገነቡ እናሳካለን ማለቱ የሚከብድ በመሆኑ በ2006 በጀት አመት ሚ/ር መ/ቤቱ የራስ አገዝ ማንዋል(Self Supply Manual) አዘጋጅቶ ለሁሉም ክልሎች በሁለት ዙር ማሰራጨቱን አወሰተዋል፡፡ ክልሎች ማንዋሉን በራሳቸው የስራ ቋንቋ በመተርጎም ስራ ላይ በማዋል ረገድ ምን ደረጃ ላይ ይገኛሉ፤ የተላከውን ማንዋል እየተጠቀሙበት ነዉ ወይ ሲሉ ጠይቀዋል፡፡

## በተሳታፊዎች ለተነሱ ጥያቄዎችና አስተያየቶች በሪፖርት አቅራቢዎች የተሰጡ ምላሾች

ከቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ተገኑ ክልሎች ምላሽ ሲሰጡ በክልላቸው ከሚንቀሳቀሱ CSOs ጋር ምን ያህል ተቀራርበው እንደሚሰሩና ፎረም ካላቸውም እንዲገልጹ ከሌለም ለምን የሚለውን እንዲያብራሩ፣ GTPን ለማሳካት በመንግስት አቅም ብቻ የማይቻል በመሆኑና ያሉትን ሪሶርሶች አሟጦ መጠቀም የሚጠይቅ ከመሆኑ አንጻር Self Supplyን በመጠቀም ረገድ እየሰሩ ያሉትንም እንዲገልጹ አሳስበዋል፡፡

### 1. አቶ አሪፍ መሀመድ ከሀረሪ ዉሃና ፍሳሽ ባለስልጣን

- ✓ የክልሉን ሽፋን በተመለከተ ለቀረበው ጥያቄ ምላሽ የከተማውን የመጠጥ ዉሃ ሀሮማያ ዩኒቨርሲቲን ጨምሮ ከድሬዳዋ እስከ ሀረር ከተማ የሚገኙ ከተሞች የሚጠቀሙ በመሆኑና የተጠቃሚው ቁጥር በከፍተኛ ደረጃ እየጨመረ በመምጣቱ ሽፋኑ ሊያንስ መቻሉን ገልጸው ችግሩን ለመቅረፍ እስከ መቶ ሊትረ በስከንድ የሚሰጡ ሁለት ጉድጓዶች እየተቆፈሩ መሆኑን እንዲሁም ሀረር አካባቢም አማራጭ የዉሃ አቅርቦት ለማግኘት ስራ እየተሰራ መሆኑን ጠቅሰው ይህ ስራ ሲጠናቀቅ ሽፋኑ ከ95-98% እንደሚደርስ አብራርተዋል፡፡
- ✓ የከተማዉ የመጠጥ ዉሃ ትልቁ ችግር ከዉሃዉ የሚገኘዉ ጨዉ በቧንቧና ፓምፖች ላይ እየተጋገረ የሚፈጥረዉ ችግር መሆኑን ገልጸዉ ችግሩን ለመቅረፍ ከሆላንድ መንግስት በተገኘ ድጋፍ ድሬዳዋ ላይ ዉሃዉን ከ60 እስከ 70% Soft ማድረግ የሚያስችል ፕላኑት እየተገነባ መሆኑን ገልጸዋል፡፡ የሪፖርት ዐቀራረባቸውንም በተመለከት ሪፖርቱን ያዘጋጀዉ ባለሞያ ባጋጠመዉ ችግር ምክኒያት ወደ ሀረር በመመለሱ መሆኑን ገልጸዋል፡፡
- ✓ ከ CSOs ጋር አብሮ መስራትን በተመለከተ ከሁለት የአዉሮፓ እህት ከተሞች ጋ እና ከሦስት CSOs ጋር በዘርፉ እንደሚሰሩና በክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ቢሮ በኩል በሚዘጋጅ ፎረም እየተገናኙ ስራዎችን እንደሚገመግሙ ገልጸዋል፡፡

### 2. የሶማሊ ክልል ዉሃ ሃብት ቢሮ

- ✓ በ2007 በጀት አመት የክልሉን ሽፋን የዋሽ ቆጠራን መሰረት በማድረግ 77% ለማድረስ እቅድ ይዘዉ እየሰሩ መሆኑንና የGTPን ለማሳካት እንደሚሰሩ፤
- ✓ በ Emergency WaSH ለክልሉ የተላኩት ፓምፖችና ጀነሬተሮች ከፊሎቹ የተሰራጩ መሆናቸውን ገልጸዉ ዝርዝር ሪፖርቱን በቅርቡ ለሚ/ር መ/ቤቱ እንደሚያሳዉቁ፤
- ✓ በክልሉ ያለዉን የማስፈጸም አቅም በተመለከተ በቢሮና በወረዳ ደረጃ ከፍተኞች መኖራቸዉን ጠቅሰዉ በዞን ደረጃ መዋቅር በመዘርጋት Focal Person እንዲመደብ መደረጉን፤ በቢሮ ደረጃ አዲስ ተመርቀዉ የሚመጡ ባለሞያዎችን ለመቅጠር ሁኔታዎች መመቻቸቱን፤ በሚ/ር መስሪያ ቤቱ ለክልሉ ድጋፍ እየተደረገ መሆኑንና ተናበዉ እንደሚሰሩ፤ በ2007 የተመደበዉ ባለሞያ ባለመምጣቱ በጂኦሎጂ/ሃይደሮጅኦሎጂስት ሞያ ከፍተት ስላለ አሁንም ድጋፍ በሚ/ር መስሪያ ቤቱ እንዲደረግላቸዉ ጠይቀዋል፤፤

- ✓ ህብረተሰቡን በማሳተፍ ረገድ በ2006 የህዝብ ንቅናቄ ሰነድ ተዘጋጅቶ እየተሰራ መሆኑን በ2007ዓ.ም በተለያዩ ክፍተኛ መድረኮች ለወሃዉ ዘርፍ ትኩረት እንዲሰጥ በማድረግ እየተሰራ መሆኑን፤
- ✓ በኮንትራት አስተዳደር በኩል ክፍተት ያለ መሆኑንና ከሚ/ር መስሪያ ቤቱ ጋር በመነጋገር በሰልጠና የሚደገፉበትን ሁኔታ እንደሚያመቻቹ፤
- ✓ ከ CSOs ጋር በወሃዉ ሴክተር ለብቻ ፎረም እንደሌለና እንደ ሌሎች ክልሎች በፋይናንስና ኢኮኖሚ ቢሮ እና በአደጋ መከላከል ቢሮ በኩል ቢዘጋጅ ፎረም እንደሚገኝና በሪፖርት በኩል ክፍተት እንደሚታይ፤ በWaSH Cluster Meeting ቢሮዉ ሲጠራቸዉ ሁሉም እየተገኙ እንደሚገመገሙና የወሃ ሴክተር ፎረም ቢኖር ጥሩ መስራት እንደሚቻል ገልጸዋል፡፡

### 3. አቶ ንጉሱ መንግስቱ ከድሬዳዋ ወሃና ፍሳሽ ባለስልጣን

- ✓ የድሬዳዋ ወሃና ፍሳሽ ባለስልጣን በአንድ በኩል GTPዉን ለማሳካት እየሰራ መሆኑንና ለዚህም ሁለት ጉድጓዶች እየተቆፈሩ መሆኑን በሁለተኛ ደረጃ ለከተሞች የተቀመጠዉን ስታንደርድ ለማሟላት በፕሮጀክት እየተሰራ መሆኑን፤ ፕሮጀክቱ 75% መድረስ እንደነበረበትና መዘግየቱን ገልጸዉ አሁን የቻይና ኮንትራክተሮች ገብተዉ 24 ሰአት እየሰሩ መሆኑን አፈጻጸሙ 26% መድረሱን፤
- ✓ በኤሌክትሮኔሚካኒካል ሞያ የኢትዮጵያ የወሃ ቴክኖሎጂ ኢኒስቲትዩት በሚሰጠዉ ስልጠና ተጠቃሚ መሆናቸዉን፤ ተቋሙ በቧንቧ ቴክኒክና በወሃ ብክነት ቁጥጥር ስልጠና ቢሰጥ ሲሉ ጥያቄ አቅርበዋል፡፡
- ✓ የቧንቧ መገጣጠሚያ ግዢ ጨረታዉ እ.ኤ.አ መስከረም 30/2013 የተከፈተ ከ200ሚሊዮን ብር በላይ የሚያወጣ ግዢ መሆኑን፤ አንድ ግለሰብ ለድሬዳዋ Public Procurement Agency(PPA) ቅሬታ አቅርቦ ቅሬታዉ አግባብ አለመሆኑ ታይቶ PPA የአሸናፊዉን ተጫራች ሰነድ መርምሮ ደረሰኩበት ያለዉን ግኝት ለባንኩ ቢልክም ባንኩ ይህ የሰጠሁትን No Objection ሊያስቀይረኝ አይችልም የሚል ምላሽ መስጠቱን ገልጸዉ ከዛ በኋላ ጉዳዩን የክልሉ ፀረ ሙስና ኮሚሽን ይዞት እስካሁን ድረስ አልባት ሳያገኝ እንደሚገኝ ገልጸዋል፡፡
- ✓ ባለስልጣኑ ምን እያደረገ እንደሆነ ክቡር ሚኒስትሩ ጠይቀው ሲመልሱ ጉዳዩ ከባለስልጣኑ አቅም በላይ በመሆኑ የከተማዉ አስተዳደርና ሚ/ር መቤቱ በጋራ እንዲፈቱት ለአስተዳደሩ ማሳወቃቸዉን ገልጸዋል፡፡
- ✓ የወሃዉን ጨዋማነት ለመቀነስ ከሆላንድ አገር ፍላጎት ካሳየ ድርጅት ጋር ለመስራት ጅምር ቢኖርም እንቅስቃሴያቸዉ አዝጋሚ በመሆኑ መቆሙን በዚህ ዘርፍ የሚሰሩ ድርጅቶች ካሉ እንዲሁም ከከተማዉ ከሚወገደዉ ፍሳሽ የሚገኘዉን Sludge ለከተማ ግብርና መጠቀም እንዲቻል ፍላጎቱ ያለዉ ድርጅቶች(CSOs) ካሉ አብረዉ እንደሚሰሩ ገልጸዋል፡፡

### 4. የቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልል ወሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ

- ✓ ከሚ/ር መቤቱ ባለሞያ ተመድቦላቸዉ ተቀራርበዉ እየሰሩ መሆኑን፤
- ✓ ሚ/ር መቤቱ ለክልሉ የሰጠዉ ሪፖርት ለመሬት ቅርበት ያለዉ በመሆኑ ኮምፕሬሰሩን በክልሉ ሪፖርት እየተጠቀሙበት መሆኑን ጠቀሰዉ የኮምፕሬሰሩ Sensor ብዙ ጊዜ መበላሸቱን እንደችግር ገልጸዋል፡፡

- ✓ ከ CSOs ጋር በየሦስት ወሩ የሚገናኙበት መድረክ እንዳላቸውና የስራ Duplications እንዳይኖር GTP ሲጀመር ጀምሮ እየተነጋገሩ እንደሚሰሩ፤
- ✓ የከተማ ፕሮጀክቶች የፋይናንስ አፈጻጸም ዝቅተኛ የሆነው አስፈላጊ መሳሪያዎችን ለማስገባት ከLC መጓተት ጋር ተያይዞ መሆኑን ገልጸው በክልሉ መንግስት ድጋፍ ለተወሰኑ ከተሞች ጉድጓዶች ተቆፍሮ ኤሌክትሮኒክ መሳሪያዎችን ለማሟላት የበጀት ችግር በማጋጠሙ የወሃ ፈንድ ጽ/ቤት ድጋፍ እንዲያደርግ በዚህ አመት እቅድ ይዘው እየሰሩ መሆናቸውን፤
- ✓ Self Supplyን በተመለከተ ማንዋሉ እንደደረሳቸውና በቀጣይ ወደትግበራ እንደሚገቡ ገልጸዋል፡፡

## 5. አቶ ጌታሁን ከወሃ ኮንትራክተሮች ማህበር

- ✓ ከመቀሌ የወሃ አገልግሎት የተነሳውን አስተያየት እንደሚጋሩትና ማህበራቸውም የሞያ ስነምግባር እንዲኖር እየሰራ ሞሆኑን ሆኖም ግን ከ2000 በላይ በዘርፉ የተሰማሩ ባለሞያዎች ቢኖሩም የማህበሩ አባል የሆኑት 50 ብቻ መሆናቸውንና Resistance መኖሩን ገልጸው ባለሞያ ኮንትራክተር ቢሆን እጅግ ውጤታማ እንደሚሆን እምነታቸው በመሆን ይህን በተመለከተ ሚ/ር መቤቱ በፍቃድ አሰጣጥ አሰራሩ ቢያየው፤
- ✓ በሰው ኃይልና በማሽነሪያ ለባባቸውን ችግር በመቅረፍ ረገድ ሚ/ር መቤቱ ተደራጅተው እንዲመጡ እንደነገራቸውና ሰርተፊኬት ለማግኘት በሂደት ላይ መሆናቸውን ጠቀሰው ይህ ሲጠናቀቅ እንደሚቀረፍ እምነታቸው እንደሆነ፤
- ✓ አያይዘውም የሞያ ስነምግባር ከመጠበቅ አንፃር መተዳደሪያ ደንብና የስነምግባር መመሪያ አዘጋጅተው ለሁሉም አካላት ለመስጠት ሰርተፊኬት እንዳገኙ የሚሄዱበት ጉዳይ መሆኑን፤

## 6. የጋምቤላ ክልል የወሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ

- ✓ በወይይቱ በአስተያየት መልክ የቀረቡትን ሀሳቦች እንደሚቀበሉባቸው ጠቅሰው በሚ/ር መ/ቤቱ የሚደረግላቸውን ድጋፎች በአግባቡ እየተጠቀሙበት መሆኑን፤ ሆኖም ግን ባለፈው አመት ለክልሉ የተመደበው ባለሞያ በዚህ አመት እስካሁን እንዳልመጣላቸው፤
- ✓ ዶ/ር ማርቆስ ያነሱትን ጥያቄ በተመለከተ የሰለጠኑ ባለሞያዎችን በማህበር ለማደረጃት የበጀት እጥረት በመኖሩ እንዳልተከናወነና በዚህ አመት እንደሚፈጽሙት፤
- ✓ ከወሃ ልማት ፈንድ ጽ/ቤት የተነሳውን የጋምቤላ ከተማ የወሃ ፕሮጀክት በተመለከተ ስራው መጀመሩንና በሁለት ሳምንታት ጊዜ ውስጥ የጥናትና ዲዛይን ስራውን አጠናቀው እንደሚያቀርቡ፤
- ✓ ለከተማ ወሃ አገልግሎቶች ቢሮው የሚደረጉ ድጋፎችን በተመለከተ በቅርቡ በጋምቤላ ክልል የተፈጠረውን የወሃ አቅርቦት ችግር ለመቅረፍ እንዲሁም ለከተማዉ ወሃ አገልግሎት በክልሉ በጀት ፓምፖች እንዲገዙ መደረጉን በምሳሌነት በመጥቀስ አስረድተዋል፡፡
- ✓ ከ CSOs ጋር ያለውን ግንኙነት በተመለከተ በEmergency WaSHና በገጠር ከሚንቀሳቀሱ እንደዩኒሴፍ ካሉ ድርጅቶች ጋር እየሰሩ መሆኑን፤ በከተሞች የሚንቀሳቀሱ CSOs አለመኖራቸውን
- ✓ የ Self Supply ማንዋል እንደደረሳቸው ሆኖም ግን ማንዋሉን በክልሉ የስራ ቋንቋዎች ለመቀየር የበጀት ችግር ስላጋጠማቸው እንዳልተከናወነ፤

- ✓ በፊንላንድ መንግስት ድጋፍ በሚካሄደው ፕሮግራም የተከሰተውን የበጀት transfer በተመለከተ ችግሩ በፌዴራል ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ሚ/ርና በክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ያለ ችግር መሆኑን ገልጸዋል፡፡

## 7. አቶ ተስፋለም ከትግራይ ዉሃ ሀብት ቢሮ

- ✓ የ Manual Well Drillingን በተመለከት ክልሉ በአንድ ወረዳ ላይ እየሰራ መሆኑን
- ✓ ከ CSOs ጋር ተቀራርበው እንደሚሰሩና በፎረም ደረጃ ባይሆንም በአመት ሁለት ጊዜ ተገናኝተው የሚወያዩበት መድረክ እንዳላቸው፤ በ2007 በጀት አመት እቅዳቸውም ከቀይ መስቀል በስተቀር የሁሉም CSOs በዝርዝር የዘርፉ ስራ መካተቱን፤ ሆኖም ግን CSOs በኩል(ወርልድ ቪዥንና ካቶሊክ የእርዳታ ድርጅት) በበጀት ባልተደገፈ ሁኔታ አስገዳጅ ሁኔታዎችንና ቀነ ገደብ በማስቀመጥ የሚፈጠሩ ችግሮች እንዳሉ፤ በዚህም ላይ ጭምር እንደሚወያዩና መፍትሄ ላይ ግን መድረስ አለመቻላቸውን ይህ ከሆነ ከነሱ የሚገኝ ገንዘብ ቢቀር እንደሚመርጡ፤ ይህ ዩኒቤፍንና ኮዋሽን እንደማይጨምር፤
- ✓ ከኮንትራክተሮችና አማካሪዎች ጋ በአመት ሁለት ጊዜ ለመወያየት እቅድ መያዛቸውን፤ የመጀመሪያው በመጨረሻ ታህሳስ ወር ላይ እንደሚካሄድና እዚህ መድረክ ላይ የተነሱትን ጉዳዮች ጨምሮ እንደሚመክሩባቸው፤
- ✓ በክልሉ ከደረጃ አንድ እስከ አምስት ለሚገኙ 58 የከተማ የዉሃ አገልግሎቶችና የቦርድ አባላት በዝግጅት ምዕራፍ የ 7 ቀን ስልጠና መሰጠቱንና ባሉ ችግሮች ላይ መወያየታቸውን፤ በቀጣይም በየሦስት ወሩ፤ ከቦርድ አባላት ጋር በየስድስት ወሩ ለመወያየት አቅጣጫ መቀመጡን፤ በአምስት ዞኖች የሚገኙ የዉሃ አገልግሎቶችን በ ሰባት ክላስተር በመመደብ በየወሩ እየተገናኙ እንዲወያዩ እቅድ መያዙን፤
- ✓ Self Supplyን በተመለከተ ማንዋሉ በክልሉ ቋንቋ እንዲተረጎም መደረጉንና፤ የስልጠና ማንዋል መዘጋጀቱን ጠቅሰው በቀጣይ 5000 ቤተሰብ ላይ ለመስራት እቅድ ይዘው ለመስራት በዝግጅት ላይ መሆናቸውን ገልጸዋል፡፡
- ✓ በመጨረሻም ከሚ/ር መ/ቤቱ የሚላኩ ስልጠናዎች ስልጠናው ከተጀመረ በኋላ የሚደርሳቸው መሆኑን ጠቁመው ከሚ/ር መ/ቤቱ ጋር ያለውን የግንኙነት መስመር ለማሻሻል እንደሚሰሩ ገልጸዋል፡፡

ከቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ተገኑ ቀደም ሲል በተካሄደ ፎረም CSOs በዘርፉ የሚያከናውኑት ስራ ትረጉም ያለው በመሆኑ ሪፖርት እንዲያቀርቡ ተጠይቀው እኛ ሪፖርት የምናደርገው ለክልል ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ነው የሚል ምላሽ መስጠባቸውን አወስተው ቀደም ሲል ከትግራይ ክልል ለተነሳው ጉዳይና CSOs ለክልሎች ሪፖርት ይሰጣሉ ወይ ለሚለው ሁለት ጥያቄዎች እነሱን የሚወክል አካል ምላሽ እንዲሰጥ ጠይቀዋል፡፡

## 8. አቶ አማረ በየነ ከወርልድ ቪዥን

- ✓ አቶ አማረ ጥያቄውን እንደ ወርልድ ቪዥን ነው የምመልሰው ካሉ በኋላ በየትኛውም ክልል ድርጅቱ ከመንግስት ጋር በተለይም በወረዳ ከሚገኙ የመንግስት መዋቅሮች ጋ ተቀናጅቶ እንደሚሰራ፤ ትግራይ ላይ የተጠቀሰው ችግር ካለ ሁኔታውን አጣርተው ድርጅታቸው እርምጃ እንደሚወስድ፤

- ✓ ከ CSOs ጋር በተያያዘ ያለውን የሪፖርት ችግር በተመለከተ CSOs በዋሽ ዘርፍ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንደሚያደርጉ፣ በርካታዎቹ CSOs የራሳቸው መዋቅር ያላቸው በመሆኑ እታች ድረስ በመሄድ ሪፖርት ለማጠነከር የማይቻል ቢሆንም በአሁኑ ጊዜ በአገር አቀፍ ደረጃ አምስተኛውን የ CSOs ሪፖርት ለማጠናቀር እየተሰራ መሆኑን ገልጸው በቀጣይ ሁሉም CSOs በሚሰሩባቸው የአፕሬሽን አካባቢዎች ለሚገኙ የመንግስት ተቋማት ሪፖርት እንዲያቀርቡ ጥረት ይደረጋል ከማለት ውጪ እሳቸው መናገር የሚችሉት ስለ ወርልድ ቪዥን መሆኑን በመግለጽ ምላሽ ሰጥተዋል፡፡

ከቡር ሚኒስትሩም በቀጣዩ ስብሰባ በዘርፉ ሰፊ ተሳትፎ ያላቸውን ድርጅቶች መጋበዝ እንዳለ ሆኖ ሁሉንም CSOs ሊወከል የሚችል እንደ CRDA አይነት ተቋም እንዲገኝ መደረግ እንዳለበት አሳስበዋል፡፡

#### 9. የወሃ ጉድጓድ ቁፋሮ ኮንተራክቶች

- ✓ ከወሃ ጉድጓድ ቁፋሮ ጋር በተያያዘ የተነሱትን ችግሮች እንደሚጋሩ ገልጸው፣ ዋናው ችግር በዘርፉ የሰለጠነ የሰው ሃይል እጥረት በመኖሩ መሆኑን፣ የተሻለ የመቆፈሪያ ሪግ ያላቸው የመንግስት ድርጅቶችም ተመሳሳይ ችግር እንዳለባቸው፣ በአገሪቱ የሚገኙ የትምህርት ተቋማት በሞያዊ የሰለጠነ የሰው ኃይል ማፍራት አለመጀመራቸው ገልጸው ሚ/ር መ/ቤቱ ችግሩን ለመቅረፍ የጀመረው ስራ እንዳለ የሚወቁ መሆኑንና ችግሩ በሂደት እንዲፈታ ጥረቱ እንዲቀጥል አሳስበዋል፡፡

ከቡር ሚኒስትሩም በጉድጓድ ቁፋሮ ባለሞያዎችን ለማፍራት በሚ/ር መ/ቤቱ የተጀመረው ስራ ምን ደረጃ እንደደረሰ አቶ አቢቲ ጌታነህ የምርምርና ስርፀት ዳይሬክቶሬት ማብራሪያ እንዲሰጡ ጠይቀዋል፡፡

#### 10. አቶ አቢቲ ጌታነህ የሚ/ር መ/ቤቱ የምርምርና ስርፀት ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

- ✓ በዘርፉ የሰለጠነ ባለሞያን በአገር ውስጥ ለማፍራት ከትምህርት ሚ/ር ጋር በመነጋገር በመቐሌ ዩኒቨርሲቲ National Drilling Programme ለመጀመር ካሪኩለም መቀረፁንና ትምህርቱን ለመጀመር የሚያስፈልጉ ፋሲሊቲዎችን የማሟላት ስራ መከናወኑን ገልጸው መምህራን ከወጪ አገር ማግኘት ባለመቻሉ ትምህርቱ እንዳልተጀመረ ገልጸው፣ መምህራን የማፈላለጉን ስራ በትምህርት ሚ/ር በኩል እየተሰራበት መሆኑን፣ ለጊዜው ግን በሚ/ር መ/ቤቱ ስር በሚገኘው የኢትዮጵያ የወሃ ቴክኖሎጂ ኢኒስቲትዩት የአጭር ጊዜ ስልጠና ለመስጠት የሚያስችል ዝግጅት መከናወኑን ገልጸዋል፡፡



**በሶማሊ፣ በብንሻንጉል ጉሙዝ፣ በጋምቤላ፣ በሀረሪ ክልሎች ውሃ ቢሮዎችና በድሬዳዋ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን ባቀረቡት ሪፖርቶች በተደረገው ዉይይት የከቡር ሚኒስትሩ የአቶ አለማየሁ ተገኑ ማጠቃለያ፣ የተላለፉ ዉሳኔዎች እና በቀጣይ መደረግ ስለሚገባቸው ተግባራት የተቀመጡ አቅጣጫዎች(Action Points)**

1. ቢታዳጊ ክልሎች የቀረበው የ2006 በጀት አመት እቅድ አፈፃፀም ጥሩ እንደሆነ ገልጸው የ2007 በጀት አመት እቅድ GTPን በሚያሳካ ሁኔታ መታቀድ አለበት የሚለው ጉዳይ በዋነኝነት ሊያዝ እንደሚገባ፣ በማያያዝም GTPውን የማያሳካ እቅድ ተቀባይነት እንደሌለው፣ ለዚህም በሚኒስቴር መ/ቤቱ በኩል የሚደረጉ ድጋፎች ተጠናክረው እንደሚቀጥሉና በእቅዱ ግንባታ ረገድ ያለውን ከፍተኛ ለመሸፈን ድጋፍ የሚሰጡ ባለሙያዎች መመደቡን፣ GTPን የምናሳካው በመንግስት በጀት ብቻ ሳይሆን ህብረተሰቡን በማንቀሳቀስ እንደሆነ ግንዛቤ ሊያዝ እንደሚገባ አሳስበው ከ GTP ከተቀመጠው ግብ ቢታች ያቀዱ ክልሎች እቅዳቸውን እንዲያስተካክሉና ፈጥነው ወደ ስራ መግባት አለባቸው የሚለው በዋናነት በአንደኛ ደረጃ ሊያዝ የሚገባው ጉዳይ እንደሆነ መመሪያ ሰጥተዋል፡፡
2. በሁለተኛ ደረጃ ከእቅዱ ጋር ተያይዞ የቀረቡ ጉዳዮችን በተመለከተ በሚ/ር መ/ቤቱ ለክልል ውሃ ቢሮዎች የሚደረጉ ድጋፎች ተጠናክረው እንደሚቀጥሉ ጠቅሰው በፕሮጀክት አስተዳደርና በኮንትራት ማኔጅመንት የሚሰጡ ስልጠናዎችን መጠቀም እንዳለባቸው ፣ ቴክኒሺያኖችን በኢትዮጵያ የወሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት በሚያዘው የስልጠና ፕሮግራም በመጠቀም የማስፈጸም አቅማቸውን ማጎልበት እንዳለባቸው እንዲሁም ከሚኒስቴር መ/ቤቱ የሚሰጡ የአማካሪ ባለሙያዎችን ድጋፍ በአንድ ዋሽ ፕሮግራም ስር ያሉ አማካሪዎችን መጠቀም እንዳለባቸው፣ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ለታዳጊ ክልሎች ድጋፍ የሚሰጥ የሴክተር ድጋፍ ዳይሬክቶሬት ያለ በመሆኑ ተገዝተው የተላኩላቸውን ሪፖርት በአግባቡ ለመጠቀም ከዳይሬክቶሬቱ ጋር በመነጋገር ድጋፍ ማግኘት እንደሚችሉ አሳስበዋል፡፡
3. የሀረሪ ከተማ የወሃ አቅርቦት የተጠቃሚ ቁጥር በመጨመሩ እጥረቱን ለመቅረፍ ተጨማሪ ሁለት ጉድጓዶች መቆፈራቸው ጥሩ መሆኑን ገልጸው የሁለቱን ጉድጓዶች ስራ አጠነቅ ስራ የመስጀመሩ ጉዳይ በተያዘው የ2007 በጀት አመት ሊጠናቀቅ እንደሚገባ መመሪያ ሰጥተዋል፡፡ በዚህ ረገድ በሚ/ር መ/ቤቱ በኩል የሚደረግ ድጋፍ ካለም እንደሚደረግ ገልጸዋል፡፡
4. በሚኒስቴር መ/ቤቱ ተዘጋጅቶ ለክልሎች የተላከው የ Self Supply Manual ህብረተሰቡን በራሱ እቅድ የንፁህ መጠጥ ውሃ ተጠቃሚ ለማድረግ የሚረዳ በመሆኑ ሁሉም ክልል ማኑዋሉን በክልል ቋንቋ በማስተረጎም ወደ ትግበራ ሊገባበት እንደሚገባ መመሪያ አስተላልፈዋል፡፡
5. ከኮንትራክተሮች ጋር በተያያዘ የፍቃድ አሰጣጡ በክልል ደረጃም ወርዶ እየተሰጠ መሆኑን አወሰተው፣ የፍቃድ አሰጣጡ በብቃት ላይ ተመስርቶ መሆን እንደሚገባውና አሁን ያለውንም የፍቃድ አሰጣጥ በመፈተሽ ማስተካከያ እንደሚደረግ፣
6. በኮንትራክተሮች፣ አማካሪዎችና አቀራቢዎች ጋር በተያያዘ የቀረቡትን ችግሮች በተመለከተ ችግሮቹ እንዳሉ በመቀበል በቀጣይ ችግሮቹን ለማስወገድ ከፍተኛ ጥረት ማድረግ እንደሚገባ፣ የኮንትራክተሮች ማህበር ከሚኒስቴር መ/ቤቱ ጋር በመሆን ችግሮቹን ለመፍታት የጀመረው ስራ ከቢሮዎች ጋም ተጠናክሮ ሊቀጥል እንደሚገባና ከነዚህ ችግሮች መወጣት እንደሚገባ፣ ከኮንትራክተሮች ጋር የትግራይ ውሃ ቢሮ የጀመረውን ፎረም ሌሎች ክልሎችም ሊጀምሩ እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡ በምክክሩ መድረክ የአማካሪዎችና አቅራቢዎች ተወካይ ያልተገኙ በመሆኑ እነሱን በሌላ መድረክ አዲስ አበባ ላይ በመጥራት እዚህ መድረክ ላይ በተከሉ ጉዳዮች ዙሪያ በማወያየት ከችግሩ እንዲወጡ ሚ/ር ጥረት እንደሚያደርግ ገልጸዋል፡፡



7. የዲዛይን ማኑዋል ሚ/ር መ/ቤቱ አዘጋጅቶ ስራ ላይ ያዋለ በመሆኑ እንደ ችግር ሊነሳ እንደሚገባና በጥናትና ዲዛይን ዙሪያ ቀደም ሲል የተነሳው የ Cut and Paste አሰራር እንዲሁም በአማካሪዎች የሚሰጡ ግልጽ ያልሆኑ ስራዎች ሊቆሙ እንደሚገባ፣ ቢሮዎችም በነፃ ጉዳዮች ላይ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመከፋፈል ችግሮችን መፍታት የሚገባቸው መሆኑ ሊሰመርበት የሚገባ መሆኑን አሳስበዋል፡፡
8. የጉድጓድ ቆፋሪ ኮንትራክተሮች ቢድሪሊንግ ሞያ ያለባቸውን የሰው ኃይል ችግር ለመፍታት በሚ/ር መ/ቤቱ ስር የሚገኘውን የኢትዮጵያ የውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት መጠቀም እንደሚችሉ ገልጸው በከፍተኛ ትምህርት ደረጃ መምህራንን አፈላልጎ ስልጠና የሚጀመርበት ሁኔታ ተጠናክሮ እንደሚቀጥልና ከተቻለ በዚህ አመት፣ ከልተቻለ በቀጣይ አመት ስልጠና ለመጀመር ጥረት እንደሚደረግ ገልጸዋል፡፡
9. በዘርፉ የተሰማሩ CSOs የሚያከናውኗቸው ስራዎች በየክልሉ ሪፖርት መካተት አለመካተቱን የቢሮ ኃላፊዎች እንዲያረጋግጡና በቀጣይም የ CSOs ሪፖርት አቀራረብ ፈር የሚይዝበት ሁኔታ ሊፈጠር እንደሚገባና ቢሮ ኃላፊዎች ጉዳዩን ትኩረት ሰጥተው እንዲሰሩ አሳስበዋል፡፡
10. የከተማ የውሃ አገልግሎቶች ከቢሮዎች ሊደረግላቸው የሚገባ ድጋፍን በተመለከተ፡-
  - ✓ ተቋማቱ ለህብረተሰቡ ከሚሰጡት አገልግሎት አኳያ መልካም አስተዳደርን ከማስፈን አኳያ በክልል ውሃ ቢሮዎች ተገቢው ድጋፍ ሊደረግላቸው እንደሚገባ፣
  - ✓ ተቋማቱ በድሮ አሰራር ሳይሆን ሁሉንም የለውጥ መሳሪያዎች (BPR ፣ BSC ካይዘን) ተጠቅመው ለህብረተሰቡ አርካታን የሚሰጥ አገልግሎት መስጠት ያለባቸው በመሆኑ የቢሮዎች ድጋፍ አስፈላጊ መሆኑን ሊሰመርበት የሚገባ መሆኑን፣
  - ✓ የውሃ አገልግሎቶችም ኪራይ ሰብሳቢነትን በመዋጋት መልካም አስተዳደርን ለማስፈን ከህብረተሰቡ ጋር የሚወያዩባቸው ፎረምችን በመፍጠር ጠንክረው ሊሰሩ እንደሚገባ፣
  - ✓ ከአቅም ግንባታ ጋር በተያያዘ ቦርዱን ማሰልጠን፣ የውሃ አገልግሎቱን ባለሞያዎች ማሰልጠን፣ በገጠር የውሃ ኮሚቴዎችን ማሰልጠን እንዲሁም በአካባቢው በሚገኙ የ FM ረዲዮ ጣቢያዎችን በመጠቀም ህብረተሰቡ በውሃ አጠቃቀምና በውሃ ብክነት ዙሪያ ግንዛቤ እንዲያገኝ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን፣
  - ✓ በተጨማሪም የከተማ የውሃ አገልግሎቶች በአቅራቢያቸው ከሚገኙ ዩኒቨርሲቲዎች ጋር ተቀራርበው ሊሰሩ እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡
11. የጋምቤላ ከተማ የውሃ አቅርቦት ችግር ከደለል ጋር የተያያዘ መሆኑንና ይህም የዲዛይን ችግር መሆኑን ገልጸው መፋጠን ባለባቸው ጉዳዮች ላይ ክልሉ ከወተር ፈንድ ጽ/ቤት ጋር በመወያየት ቢጋራ እንዲፈቱት አሳስበዋል፡፡
12. በመጨረሻም ከቡር ሚኒስትሩ ሲያጠቃልሉ GTPን ለማሳካት ከ GTP ግብ ቢታች ያቀዱ ክልሎች እቅዳቸውን አስተካክለው በህዝብ ንቅናቄና የሚመለከታቸውን አካላት ሁሉ በማስተባበር መሰራት ዋናው የሞት የሽረት ተግባር ሊሆን እንደሚገባ በአንክሮ አሳስበዋል፡፡

በቀጣይ የወሃ የመስኖና የኢነርጂ ሚኒስቴር የመጠጥ ዉሃና ፍሳሽ ዘርፍ የሁለተኛው ክፍል ስርዓተ-ጥያቄዎችን ረቂቅ ክቅድ በመጠጥ ዉሃና ሳኒቴሽን ዳይሬክቶሬት ቀርቧል

የወሃ የመስኖና የኢነርጂ ሚኒስቴር የመጠጥ ዉሃና ፍሳሽ ዘርፍ የሁለተኛው ክፍል ስርዓተ-ጥያቄዎችን ረቂቅ ክቅድ



አቶ ኑረዲን መሀመድ የ ዕትዕ -2 ረቂቅ እቅድን በተመለከተ ገለጻ ሲያደርጉ

**1. የዕትዕ-1 ቅድና የ4 አመት አፈጻጸም**

ተ.ቁ	የአፈጻጸም መለኪያዎች	እቅድ		የ4-አመት አፈጻጸም	የእቅዱ አፈጻጸም (በ%)
		የ5-አመት	የ4-አመት		
<b>1</b>	<b>የመጠጥ ዉሃ ሽፋን(%)</b>				
<b>1.1</b>	ገጠር	98	92	75.5	
<b>1.2</b>	ከተማ	100	99	84.1	
<b>1.3</b>	አጠቃላይ	98.5	93	76.7	
<b>2</b>	<b>የአገልግሎቱ ተጠቃሚ ህዝብ ብዛት (በሚሊዮን)</b>				
<b>2.1</b>	ገጠር	33.7	27.1	28.1	103.6
<b>2.2</b>	ከተማ	3.2	2.7	3.1	114.8
<b>2.3</b>	አጠቃላይ	36.9	29.8	31.2	104.7
<b>3</b>	<b>የተገነቡ የዉሃ ተቅዋማት ብዛት (በቁጥር)</b>				
<b>3.1</b>	የገጠር ዉሃ ተቅዋማት	93,827	73,909	66,139	89.5
<b>3.3</b>	የከተማ ዉሃ ተቅዋማት	387	346	206	59.5
<b>3.4</b>	አጠቃላይ	94,214	74,255	66,345	89.3
<b>4</b>	<b>የማይሰሩ የገጠር ዉሃ ተቅዋማት ሽፋን (%)</b>	10	14	18	

## 2. የዘርፉ ዋነኛ ችግሮች

- ✓ በከተማና በገጠር ካለው የኢኮኖሚ እድገት ጋር ተመጣጣኝ የሆነ የመጠጥ ውሃ አቅርቦትና አስተዳደር ለማከናወን የሚያስችል የተሟላ ዘርፋዊ (የመንግስት፣የግሉ ሴክተርና የማህበረሰብ) በቂ አቅም አለመፈጠሩ፤
- ✓ ምንም እንኳን በከተሞች ውሀ አቅርቦት አገልግሎት ላይ መልካም አስተዳደርን ለማስፈን ጥረት የተደረገ ቢሆንም አሁንም በከተሞች አካባቢ ከፍተኛ የውሀ ብክነትና የመልካም አስተዳደር ችግር መኖሩ፤
- ✓ በከተሞች አካባቢ በመሰረተ ልማት አቅርቦት በኩል በእድገት ፕላን ዝግጅትና አፈጻጸም ላይ ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላት በቅንጅት የሚሰሩበት ሰርአት አለመኖሩ፤
- ✓ በዘርፉ ለመሰረተልማት ግንባታ የሚያስፈልጉ ከፍተኛ መጠን ያላቸው እቃዎችና መለዋወጫዎች አሁንም ከዉጪ የሚገቡ በመሆናቸው በጊዜም በገንዘብም ከፍተኛ ወጪ የሚያስከትሉ መሆናቸው፤
- ✓ ከአየር ፀባይ ለውጥና ከመሬት መራቆት አንዲሁም ከከተሞችና እንዲሁም ዕድገት ጋር ተያይዞ የከርሰምድርና የጸምድር ውሃ መገኛዎች የውሀ መመናመንና ለብክለት መጋለጥ በዚህም ምክንያት የውሃ መገኛዎች ህዝብ በሰፈረበት አካባቢ ለማግኘት ችግር እየሆነ መምጣቱ፤

## 3. የሁለተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ (GTP-2) መነሻ ታሳቢዎች

- ✓ የሁለተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ (GTP-2 ) ሀገሪቷ በ2017 ዓ.ም መካከለኛ ገቢ ካላቸው ሀገሮች ተርታ ለመሰለፍ ያላትን ራእይ ታሳቢ ያደርጋል፤
- ✓ የመጠጥ ውሃ ተቋማት ዘላቂነት፣ አስተማማኝነትና ብቃት ያለው አገልግሎት ትኩረት የሚሻ ጉዳይ እንደሆነና በዚህ ረገድም በከተማ ውሃ አገልግሎት ያለውን የመልካም አስተዳደር ችግር መቅረፍ አስፈላጊ እንደሆነ ታሳቢ ተደርጓል፤
- ✓ የገጠሩን የውሃ ፍጆታና የውሃ መቅጃ ርቀት እንዲሁም የከተሞችን የውሃ ፍጆታ መጠን በተመለከተ የመጀመርያውን የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ አስታንዳርድ ማሻሻል እንደሚገባ ታሳቢ ተደርግዋል ::
- ✓ አርብቶ አደር ክልሎች በተነፃፃሪ አነስተኛ የመጠጥ ውሃ ሽፋንና የመፈጸም አቅም ያላቸው በመሆኑ የማስፈጸም አቅማቸውን በመገንባት በኩል የፌደራል መንግስት አስፈላጊውን ድጋፍ ሊያደርግላቸው እንደሚገባ ታሳቢ ተደርጓል፤
- ✓ በውሃዉ ዘርፍ ሴቶች በዕቅድ ዝግጅት፣ ትግበራና አፕራክስና ጥገና በዉሳኔ ሰጪነት ጭምር እንዲሳተፉ ከፍተኛ ትኩረት ይሰጣል፤
- ✓ በሁለተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ ከመጠጥ ውሃ በተጨማሪ በተለይም በከተሞች የፍሳሽ ማስወገጃ አውታሮች ግንባታ ትኩረት እንደሚደረግበት ታሳቢ ተደርጎአል፤

## 4. የእቅዱ የትኩረት አቅጣጫዎች

- ✓ የመጠጥ ውሃን አቅርቦት ደረጃ በማሻሻል ህብረተሰቡን ይበልጥ ተጠቃሚ ማድረግ፤

- ✓ የመጠጥ ውሃ ተቅዋማት ዘላቂ፤ አስተማማኝና ብቃት ያለው አገልግሎት እንዲሰጡ በማስቻል በዘርፉ መልካም አስተዳደርን ማረጋገጥ፤
- ✓ የሴክተሩን ሁለንተናዊ አቅም መገንባት፤
- ✓ የሲቪል ስረቪሱን ሪፎርም ፕሮገራም አጠነክሮ በማስቀጠል ጠንካራ ቁመና ያለው የሲቪል ስረቪስ የልማት ሰራዊት መገንባት፤
- ✓ በሴክተሩ የሴቶችን ተሳትፎ የወሳኔ ሰጪነት ሚናን ጨምሮ ይበልጥ ማጠናከር፤
- ✓ የከተማ ውሃ አገልግሎቶችን የወጪ መጋራት አቅም በማጎልበትና መልካም አስተዳደርን በማስፈን የደምበኞች እርካታን ማረጋገጥ፤
- ✓ በከተሞች የፍሳሽ ውሃ ማስወገጃ ስርአት እንዲዘረጋ ማድረግ፤
- ✓ ሰፊ የሰው ጉልበትና የአካባቢ ቁሳቁሶችን እንዲሁም ታዳሽ የነፋስና የጸሃይ ጉልበት የሚጠቀሙ ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም የግንባታና የኦፕሬሽን ወጪን መቀነስ፤
- ✓ ከወጪ የሚገቡ የዘርፉ ቴክኖሎጂዎችን በአገር ውስጥ እንዲመረቱ ለግል ሴክተሩ ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤
- ✓ የአርብቶ አደር ክልሎችን የመፈጸም አቅም ማጠናከር፤
- ✓ በውሃ ተቅዋማት ግንባታና አስተዳደር ላይ የተጠቃሚውን ህዝብ ሰፊ ተሳትፎ ለማረጋገጥ የህዝብ ንቅናቄን መፍጠር፤
- ✓ የተጀመረውን በኮምፕዩተር የሚታገዝ ዘመናዊ የመረጃ አያያዝ ስርአት ገንባታ ይበልጥ ማጠናከር፤

## 5. የእቅዱ አላማዎችና ዋና ዋና ግቦች

### የዕቅዱ አጠቃላይ ዓላማ፤

- ✓ አስተማማኝና ቀጣይነት ያለው የንጹህ መጠጥ ውሃ□ አቅርቦትና የተሻሻለ የፍሳሽ አወጋገድ ስርዓት ለአገሪቱ ዜጎች በወጪ ቆጣቢ ቴክኖሎጂና ማሕበረሰብ አቀፍና አሳታ□ በሆነ መልኩ በማቅረብ አገሪቱ መካከለኛ ገቢ ካለቸው አገሮች ተርታ ለመሰለፍ የያዘቸው ራእይ እንዲሳካ የበኩሉን አስተዋፅኦ ማድረግ ነው፡፡

### □ክቅዱ ዋና ዋና አላማችና ግቦች፤

#### 1. አላማ-1

- ✓ የንጹህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት አገልግሎትን ደረጃ በማሻሻል ተደራሺነቱን ማስፋትና የከተሞችን የውሃ ፍሳሽ አወጋገድ ስርአት ማሻሻል፤

• □ብ-1

- ✓ በመጀመሪያው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ (GTP-1) ዘመን ለዕቅዱ ዘመን በተቀመጠው የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ስታንዳርድ መሰረት የንጹህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ያላገኙ ሁሉም ዜጎች አገልግሎቱን እንዲያገኙ በተለይም በዕቅዱ ዘመን መጨረሻ ሽፋናቸው ከ100 ፐርሰንት በታች የታቀደው የሱማሌና አፋር ክልሎችን ሽፋን በGTP-1 የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ስታንዳርድ 100 ፐርሰንት ማድረስ፤

• □ብ-2

- ✓ የገጠር መጠጥ ውሃ አቅርቦት ደረጃን በማሻሻል ከ25 ሊትር ለሰው በቀን በላኒስና ከ1ኪ.ሜ ባልበለጠ ርቀት በማዳረስ ሽፋኑን 85 ፐርሰንት ማድረስ፤

• □ብ-3

- ✓ የከተማ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን አገልግሎትን ከ100ሊትር በሰው በቀን ለደረጃ 1 ፣ከ80ሊትር በሰው በቀን ለደረጃ 2 ፣ከ60ሊትር በሰው በቀን ለደረጃ 3 ፣ከ40ሊትር በሰው በቀን ለደረጃ 4 እና ከ30ሊትር በሰው በቀን ለደረጃ 5 ባላነሰ ለከተሞች በማቅረብ 70 ፐርሰንት ማድረስ፤

የከተሞች ደረጃ

ደረጃ	የሕዝብ ብዛት	የከተሞች ብዛት	የአገልግሎት ደረጃ (ሊትር በቀን በሰው)
ደረጃ- 1	ከ1000000 በላይ	1	100
ደረጃ- 2	ከ100000-1000000	16	80
ደረጃ- 3	ከ50000-100000	19	60
ደረጃ- 4	20000-50000	82	40
ደረጃ-5	ከ20000 በታች	855	30
		973	

• **ቅጥ-4**

- ✓ በደረጃ 1፣2 እና 3 ለተመደቡ 36 ከተሞች የውሃ ፍሳሽ አስተዳደርና አወጋጅ ጥናት ማካሄድና ከ 200000 ህዝብ በላይ ላላቸው 6 ከተሞች ዘመናዊ የፍሳሽ ማስወገጃ ተቀዋማትን መገንባት፤

**2. አላማ-2**

**የገጠር የመጠጥ ውሃ ተቅዋማት ዘላቂ፣ አስተማማኝና ብቃት ያለው አገልግሎት በንዲስጡ በማስቻል በዘርፉ መልካም አስተዳደርን ማረጋገጥ፤**

• **ቅጥ-1**

- ✓ በእቅድ ዘመኑ የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋማት የብልሽት መጠንን በ2007 ዓ.ም ከነበረበት 15.5% ወደ 7% መቀነስ፤

• **ቅጥ-2**

- ✓ ሁሉም የገጠር የማህበረሰብ የውሃ ተቅዋማት አስተዳደር (WaSHCO) ህጋዊ ስዊስት እንዲያገኙ በማስቻል የተቅዋማቱን አስተዳደር ማጠናከር፤

• **ቅጥ-3**

- ✓ በማህበረሰብ ደረጃ የሚተዳደሩትን የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋማትን ለማጠናከር በሴክተሩ የሴቶችን ተሳትፎ የወሳኔ ሰጪነትን ሚናን ጨምሮ ይበልጥ ማጠናከርና ተሳትፎአቸውን 50%ና ከዚያ በላይ ማድረስ፤

• **ቅጥ-4**

- ✓ ዝቅተኛ ዋጋ ያላቸው የውሃ ተቋማት ቴክኖሎጂዎችን እና የጥገና መለዋወጫ ዕቃዎችን ለገጠሩ ሕ/ሰብ በሚፈለገው ደረጃ ለማቅረብ አስተማማኝ የሆነ የመለዋወጫ ዕቃ አቅርቦት ስንሰለትን መዘርጋት፤

• **ቅጥ-5**

- ✓ በገጠር መጠጥ ውሃ ተቅዋማት አስተዳደርና በራስ-አገዝ በሚሰሩ የቤተሰብና የማህበረሰብ የመጠጥ ውሃ ተቅዋማት ላይ ድጋፍ የሚያደርግ የኤክስቴንዥን ስርዓት በቀበሌ ደረጃ መዘርጋት፤

**3. አላማ-3**

- ✓ የከተማ የመጠጥ ውሃ ተቅዋማት ዘላቂ፣ አስተማማኝና ብቃት ያለው አገልግሎት በንዲስጡ በማስቻል በዘርፉ መልካም አስተዳደርን ማረጋገጥ፤



• **ቅጥ-1**

✓ በዕቅድ ዘመኑ የከተሞችን የውሃ ብክነት (UFW) በ2007 ዓ.ም ከነበረበት ከ35 ፐርሰንትና ከዚያ በላይ ወደ 20 ፐርሰንት መቀነስ፤

• **ቅጥ-2**

✓ በሁሉም ከተሞች (973 ከተሞች) የውሃ አቅርቦት ቢያንስ በቀን ለ12 ሰዓት ሳይቋረጥ አገልግሎት እንዲሰጥ ማስቻል፤

• **ቅጥ-3**

✓ የደረጃ 1፣2 እና 3 ከተሞች (36 ከተሞች) የኢንቨስትመንት ወጪ ቢያንስ በ80 ፐርሰንት ፣ደረጃ 4 በ60 ፐርሰንት ፣ደረጃ 5 ቢያንስ በ30 ፐርሰንት እና ሁሉም ከተሞች የጥገና እና የመለዋወጫ ወጪን 100 ፐርሰንት እንዲሸፍኑ በማስቻል የፋይናንስ አቅማቸው አንዲጠናከር ማድረግ፤

• **ቅጥ-4**

✓ ሁሉም ከተሞች የውሃ አቅርቦትና አጠቃቀም የውሃ ጥራት ቁጥጥር ስርዓት እንዲኖራቸው ማስቻል፤

**አላማ-4**

✓ **ቅጥተኛን ሁለንተናዊ የመፈጸም አቅም መገንባት፤**

• **ቅጥ-1**

✓ በዘርፉ 4374 ከፍተኛ ባለሙያዎች 13000 መካከለኛ ባለሙያዎች እና 510500 የውሃ ጉድጓድ ዕደጥበብ ባለሙያዎችና የውሃ ተቋም ተንከባካቢዎች በጥቅሉ 527874 ባለሙያዎች ሰልጥነው አገልግሎት እንዲሰጡ ማስቻል፤

• **ቅጥ-2**

✓ አሁን እየታየ ያለውን የገጠናና የከተማ መጠጥ ውሃ ተቆማት አገልግሎት አሰጣጥ መራራቅ ፣ የባለቤትነት መጉዋደልና የሀብት ብክነት ለመቅረፍና ብሎም የአገልግሎት አሰጣጡን ወደ አንድ ስታናዳርድ በማምጣት ላይ የሚሰራ ተቆጣጣሪ ኤጀንሲ ራሱን ችሎ እንዲቆቆም ማድረግ፤

• **ቅጥ-3**

✓ በደረጃ 1፣2፣3 እና 4 የተመደቡ የ119 ከተሞች የውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ከከተማ ፍሳሽ አወጋገድ ጋር ተያይዞ አገልግሎቱን የሚሰጥ አካል በአደረጃጀታቸው ወሰን አካተው አገልግሎቱን እንዲሰጡ የሚያስችል አቅም መፍጠር፤

• **ቅጥ-4**

✓ በከተሞች ውሃ አገልግሎቶች የአፕራሽንና ጥገና ስራ ላይ የግል ዘርፉ ተሳትፎ እንዲጨምር ማስቻል፤

• **ቅጥ-5**

✓ የወሃ፣ ሳኒቴሽንና ሀይጅን ቅንጅትን ይበልጥ እንዲጠናከር በማድረግ የአንድ ዋሽ ፕሮግራም ተጠናክሮ ተግባራዊ እንዲሆን ማስቻልና በከተማም ዘርፉ ከኮንስትራክሽንና ከተማ ልማት አጋር አካላት ጋር ተቀናጅቶ እንዲሰራ ማስቻል፤

• **ቅጥ-6**

✓ የዘርፉን የመረጃ አስተዳደር ስርዓት (MIS) የማሻሻል ተግባር አጠናክሮ መቀጠል፤

**6. የዘርፉ የሥራ ስራዎች ክቅጣት**

የእቅዱ ዋና ዋና አመታዊ ግቦች

ተ.ቁ	መግለጫ	የ 2007 ዓ.ም መነሻ	ዓመታዊ ግብ (ዓ.ም)				
			2008	2009	2010	2011	2012
1	የገጠር መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን በዕትዕ-1 ስታንዳርድ አገልግሎት ደረጃ በ(%)	98	99	100	-	-	-
2	የገጠር መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን በዕትዕ-2 ስታንዳርድ አገልግሎት ደረጃ በ(%)	59	64	69	75	80	85
3	የከተማ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን በዕትዕ-2 ስታንዳርድ አገልግሎት ደረጃ በ(%)	54	57	60	63	67	70
4	አጠቃላይ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን በዕትዕ-2 ስታንዳርድ አገልግሎት ደረጃ በ(%)	58	63	67	73	77	82
5	አገልግሎት የማይሰጡ የውሃ ተቋማትን የመቀነስ ግብ (%)	15.5	14	12	10	8	7

የመጠጥ ውሃ አቅርቦት አገልግሎት የህዝብ ተደራሽነት አመታዊ እቅድ

ተ. ቁ	መግለጫ	የ2007 ዓ.ም መነሻ	ዓመታዊ ግብ (ዓ.ም)					
			2008	2009	2010	2011	2012	ጠቅላላ
1	በዕትዕ-1 ስታንዳርድ ደረጃ የአገልግሎት ተደራሽ ሊሆን የታቀደ የገጠር ህዝብ	71,092,140	2,041,140	2,055,720	-	-	-	4,096,860
2	በዕትዕ-2 ስታንዳርድ ደረጃ የአገልግሎት ተደራሽ ሊሆን የታቀደ የገጠር ህዝብ	42,800,370	4,477,710	4,602,330	5,801,017	5,082,261	5,264,821	25,228,139
3	በአጠቃላይ በዕትዕ-1 እና በዕትዕ-2 ስታንዳርድ ደረጃ የአገልግሎት ተደራሽ ሊሆን የታቀደ የገጠር ህዝብ ድምር		6518850	6658050	5801017	5082261	5264821	29324999
4	በዕትዕ-2 ስታንዳርድ ደረጃ የአገልግሎት ተደራሽ ሊሆን የታቀደ የከተማ ህዝብ	9438120	983190	1048890	1213058	1467117	1361338	6073593
5	በዕትዕ-2 ስታንዳርድ ደረጃ የአገልግሎት ተደራሽ ሊሆን የታቀደ አጠቃላይ ህዝብ	52238490	5460900	5651220	7014075	6549378	6626159	31301732

በእቅዱ ዘመን ሊተገበሩ የታቀዱ የውሃ አቅርቦት መስረተ-ልማቶች

ተ.ቁ	መግለጫ	አጠቃላይ ቁጥር	ዓመታዊ (ዓ.ም) ግብ				
			2008	2009	2010	2011	2012
<b>1</b>	የገጠር ውሃ አቅርቦት ተቋም፡	238370	42308	43485	54811	48020	49745
	አዲስ ግንባታ	62500	11250	11250	14375	12500	60520
	የመልሶ ማቋቋም ድምር	300870	53558	54735	79186	60520	13125
							62870
<b>2</b>	የከተማ ውሃ አቅርቦት ተቋም፡ ጥናት	300	60	60	60	60	60
	አዲስ ግንባታ	400	90	90	90	70	60
	የመልሶ ማቋቋም ድምር	200	50	50	40	30	30
		900	200	200	190	160	150
<b>3</b>	አጠቃላይ/ድምር (አዲስ ግንባታ)	238770	42398	43575	54901	48090	49805
<b>4</b>	የከተሞችን የውሃ ፍሳሽ አስተዳደርና አወጋገድ ጥናት ማካሄድ	36	18	18			
<b>5</b>	የከተሞችን የፍሳሽ ማስወገጃ ተቅዋማትን መገንባት	6			3	3	

7. ዕቅዱን ለማስፈፀም የሚያስፈልግ የፋይናንስ ፍላጎት

ተ ቁ	መግለጫ	ድም ር	አመታዊ እቅድ (000 ብር)				
			2008	2009	2010	2011	2012
1	መደበኛ በጀት	2,135,141	345760	358500	509257	499081	422541
2	ካፒታል በጀት						
	የገጠር መጠጥ ውሀ						
	አዲስ	23,788,701	4222226	4339735	5470029	4792283	4964427
	መልሶ ማቋቋም	1,189,435	211111	216986	273501	239614	248221
	ድምር	24,978,136	4433337	4556721	5743530	5031897	5212648
3	ካፒታል በጀት						
	የከተማ መጠጥ ውሀ						
	ጥናትና ዲዛይን	60,000	12,000	12000	12000	12000	12000
	አዲስ ግንባታ	7,288,311	1179828	1258668	1455670	1760540	1633605
	ማስፋፊያ	4,858,875	786552	839112	970446	1173694	1089071
	ድምር	12,207,186	1978380	2109780	2438116	2946234	2734676
4	የፍሻሽ ግንባታ						
	ጥናትና ዲዛይን	17,500	3500	3500	3500	3500	3500
	አዲስ ግንባታ	5,500,000	500000	500000	2000000	2000000	500000
	ድምር	5,517,500	503500	503500	2003500	2003500	503500
	ጠ/ድምር(ካፒታል)	42,702,822	6915217	7170001	10185146	9891631	8450824
	ጠ/ድምር	44,837,963	7,260,978	7,528,501	10,694,403	10,480,713	8,873,365

የፋይናንስ ምንጭ ዕቅድ

ተ.ቁ	የገንዘብ ምንጭ	ጠቅላላ (000 ብር)	2008	2009	2010	2011	2012	% ከአጠቃላይ
1	መንግስት	21970602	3557879	3688965	5240257	5135549	4347949	49
2	ለጋሽ ድርጅቶች	13899769	2250903	2333835	3315265	3249021	2750743	31
3	መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች	1793518	290439	301140	427776	419229	354935	4
4	የከተማ ውሀ ተቆማት	4932176	798708	828135	1176384	1152878	976070	11
5	ህብረተሰቡና ሌሎች	2241898	363049	376425	534720	524036	443668	5
	<b>ጠቅላላ ድምር</b>	<b>44,837,963</b>	<b>7260978</b>	<b>7528501</b>	<b>10694403</b>	<b>10480713</b>	<b>8873365</b>	<b>100</b>

## 7. ርክቅዱ ማስፈጸምያ ስትራቴጂ- ኾ

- ✓ ዕቅዱ ከአገራዊ እቅድ ጋር በተገናዘበ መልኩ እስከ ቀበሌ ደረጃ ድረስ ወርዶ እንዲዘጋጅ ማድረግና በሁሉም የአስተዳደር ዕርከኖች ዕቅዱን በሰፊው ማስተዋወቅና ንቅናቄ መፍጠር፤
- ✓ የሁሉንም ባለድርሻ አካላት አቅም መገንባት፤ በውሃና ሳይቲቪን የሴቶችን ተሳታፊነት ማረጋገጥና የውሃ፤ ሳይቲቪንና ሀይጅንን ቅንጅታዊ ስራን ከጤና ከትምህርትና ከከተማ ልማት ሴክተሮች ጋር ማጠናከር፤
- ✓ በውሃና ሳይቲቪን በተለይም በአፕሬሽንና ጥገና ስራ የግሉን ሴክተር ተሳታፊነት ማረጋገጥ፤
- ✓ ከከፍተኛ የትምህርት ተቅዋማት ጋር በሰው ሀይል ስልጠና፤ በተስማሚ ቴክኖሎጂዎችና በወሀ ጥራት ላይ ያተኮረ የምርምር ስራ ትብብር ማድረግ፤
- ✓ ባሁኑ ጊዜ ከወጪ የሚገቡ እንደ እጅ ፓምፕ፤ ቧንቧዎችና መገጣጠምያዎች፤ DCI ቧንቧዎች በሞተር የሚሰሩ የወሀ ፓምፖችና መለዋወጫዎች የመሳሰሉ እቃዎች በአገር ውስጥ እንዲመረቱ ለባለ ሀብቱ ምቹ ሁኔታ እንዲፈጠር በአገር ውስጥ የሚመረቱ እንደ ፕላስቲክና የብረት ቧንቧዎች የመሳሰሉ እቃዎች አለም አቀፍ የጥራት ደረጃን ባምዋላና እዉቅና ባገኘ መልኩ እንዲመረቱ ከእንዱሰተሪዉ ዘርፍ ጋር በቅንጅት መስራት፤
- ✓ በዘርፉ ያለዉን የኮንትራት አስተዳደር ችግር ለመቅረፍ የመንግስትና የግል ዘርፉን ባለድረሻ አካላት በስልጠና አቅማቸዉን ማጎልበትና ሴክተሩ ከአማካሪዎችና ኮንተራክተሮች ጋር የጀመረዉን መደበኛ የጋራ የዉይይት መደረክ አጠናክሮ መቀጠል፤
- ✓ የውሃ መገኛ ስፍራዎችን ጥበቃና እንክብካቤ ማጠናከር፤
- ✓ በቤተሰብ ደረጃ የሚገነቡ የመጠጥ ዉሃ ተቋማት ለቤተሰብ የገቢ ምንጭነት ጭምር እንዲያገለግሉ ማድረግ፤
- ✓ የከተማ የንጹህ መጠጥ ውሃ እና የፍሳሽ አገልግሎቶችን አደረጃጀትና አቅም ማጠናከር፤ በአገልግሎቱ መልካም አስተዳደርን ከማስፈን አንጻር ዉጤታማ እንዲሆኑና ከተጠቃሚዉ ህበረተሰብም ጋር የደምበኞች ፎረም በማቋቋምና በማጠናከር በጥምረት የሚሰሩበትንና በአገልግሎትም አሰጣጥ በመካከላቸዉ ዉድድር የሚፈጠርበት ስርአትን ማስፈን፤

## 8. የማስፈጸም አቅም ግንባታ ዕቅድ

- ✓ በእቅዱ ዘመን በአጠቃላይ 4,374 ከፍተኛ ባለሙያዎች 13,000 መካከለኛ ባለሙያዎች 510,500 የውሃ ጉድጓድ ዕድገብ ባለሙያዎችና የውሃ ተቋም ተንከባካቢዎች በጥቅሉ 527,874 ባለሙያዎች እንደሚያስፈልጉ ይገመታል፤
- ✓ ከፍተኛና መካከለኛ ባለሙያዎች በመንግስትና የግል ዩኒቨርሲቲዎች እና ከሌጆች ይሰለጥናሉ፤
- ✓ የወሃ ተቅዋማት የሚገነቡ አርቲፊሻያዊና የመጠጥ ውሀ ተንከባካቢዎች ደግሞ በክልል፤ በዞንና በወረዳ እንዲሁም በወረዳ ድጋፍ ሰጪ አማካሪዎች ይሰለጥናሉ፤
- ✓ የጉድጓድ ቁፋሮ ክህሎት ማዳበር ስልጠና በአዲስ አበባ በሚገኘው የውሀ ቴክኖሎጂ ማእከል እንደሚሰጥ ይታስባል፡፡



- ✓ አደረጃጀትን በተመለከተ የወሃ ተቅዋማትን አስተዳደር የሚቆጣጠር ተቁዋምና በከተሞች ወሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች መዋቅርም የፍሳሽን አስተዳደር ስራን የሚከታተል ክፍል እንደሚቋቋም ታቅድዋል፤
- ✓ የወሃ ሳይቲቪንና ሀይድሮን ቅንጅትን ይበልጥ እንዲጠናከር በማድረግ የአንድ ዋሽ ፕሮግራም ተጠናክሮ ተግባራዊ እንዲሆንና በከተማም ዘርፉ ከኮንስትራክሽንና ከተማ ልማት አጋር አካላት ጋር ተቀናጅቶ እንዲሰራ ታቅድዋል፤
- ✓ የዘርፉንም የመረጃ አስተዳደር ስርዓትን (MIS) የማሻሻል ተግባር ተጠናክሮ እንደሚቀጥል በእቅዱ ውስጥ ተመልክተዋል፤
- ✓ የሲቪል ስረሲሱን ሪፎርም ፕሮግራም አጠናክሮ በማስቀጠል ጠንካራ ቁመና ያለው የሲቪል ስረሲስ የልማት ሰራዊት መገንባት፤

## 9. ምቹ ሁኔታዎችና ስጋቶች

### 9.1. ምቹ ሁኔታዎች

- ✓ የክልል አመራሮች በዕትዕ-1 ትግበራ የሴክተሩን ግብና ስትራቴጂ በበቂ ሁኔታ ማወቃቸው በትግበራው ሂደት ወሳኝ የማስተባበር፣የመገምገምና የመከታተል ሚና የሚጫወቱ መሆኑ፤
- ✓ የተቀናጀ አንድ የዋሽ አካውንት (CWA) በተወሰኑ ሊጋሾች መመስረቱና ሌሎች አበዳሪዎች ወደዚሁ አቅጣጫ እንዲመጡ እያደረገ መሆኑ የመጠጥ ውሃና ሳይቲቪን ገንዘብ አቅርቦትን ማጠናከሩ፤
- ✓ የብሄራዊ አቅም ግንባታ አካል የሆነው የትምህርት ተቋማትን አቅም የመገንባት፣ የማስፋፋት እና የህዝባዊ አገልግሎቶች ተደራሽነት መስፋፋት የዘርፉን የሰለጠነ የሰው ሀይል ከመጨመሩ በተጨማሪ በትግበራው ሂደት ጊዜ እንዳይባከን ማድረጉ፤
- ✓ በመንግስት እየተከናወነ ያለው ሀገራዊ የገንዘብ ምንጭን ማስፋፋትና ማጠናከር በውጪ የፋይናንስ ምንጮች ሊከሰት የሚችለውን አሉታዊ ተጽዕኖ ከመቅረፉ በላይ ትግበራውን የሚያፋጥን መሆኑ፤
- ✓ በአገር አቀፍ ደረጃ በሰፊው እየተካሄደ ያለው የአካባቢ ጥበቃ ስራ የውሀ ሀብት መመናመንን ለመከላከል አቅም እየፈጠረ መሆኑ፤

### 9.2. ስጋቶች

- ✓ አሁን ያለው የመንግስትም ሆነ የግል ዘርፉ የመፈጸምና የማስፈጸም አቅም የሚፈለገው ያህል ያልደረሰ በመሆኑ እቅዱን ለመፈጸም አንድ ችግር መሆን መቻሉ፤
- ✓ በየደረጃው ያለው ዋሽን የማስተባበርና የማቀናጀት ሂደት አሁንም የተጠናከረ አለመሆኑ እቅዱን በተቀናጀ መልኩ ለመፈጸም የሚያስቸግር መሆኑ፤
- ✓ የህዝብ መጨመር፣ የከተሞችና እንዲሁም ስጋቶች መስፋፋት በሴክተሩ ሀላፊነት ላይ የበለጠ ጫና ማድረስቸው የሚቀጥል መሆኑ፤
- ✓ የወሃ መመናመን ጋር ተያይዞ በወሀ መገኘትና በተጠቃሚው ህዝብ መኖርያ መካከል ያለው ርቀት እያደር እየጨመረ መሆኑ የሚያስከትለው የፋይናንስ ጫና፤

10. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች

- ✓ አሁን ያለው የመንግስትም ሆነ የግል ዘርፉ የመፈጸምና የማስፈጸም አቅም የሚፈለገው ደረጃ ሊይ ያልደረሰ በመሆኑ እቅዱን ለመፈጸም የሴክተር አቅም ግንባታና የዋሽ ቅንጅትን ማጠናከር፤
- ✓ ከከተሞች አጋር አካላት ጋር ተቀናጅቶ መስራትን ማጠናከር፤
- ✓ ከዉጪ የሚገቡ እቃወች በአገር ውስጥ እንዲመረቱ ለባለሀብቱ ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤
- ✓ የእቅድ አፈጻጸም የከትትልና ግምገማ ስርዓትን ማጠናከር፤

## የምክክር መድረኩ ፍፃሜ የማጠቃለያ ወይይት

ክቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ተገኑ በ2006 በጀት አመት ከንዉና በ2007 በጀት አመት እቅድ የማጠቃለያ ወይይት ላይ የGTPውን ግቦችና የ2007 በጀት አመት እቅዶች ከማሳካት አኳያ በተነሱት ተግዳሮቶችን ከመፍታትና ምቹ ሁኔታዎችንም ከመጠቀም አንጻር መወያየት እንደሚገባ አሳስበዉ መድረኩን ለወይይት ክፍት አድርገዋል፡፡

### 1. አቶ ዋና ከዉሃ ፈንድ ጽ/ቤት

- ✓ ካለፉት ተሞክራቸዉ በመነሳት በዉሃ ልማት ፈንድ ጽ/ቤት በኩል ችግር ሲገጥማቸዉ የነበረዉና አሁን ትኩረት ሊሰጠዉ የሚገባዉ ጉዳይ የጥናትና ዲዛይን ዶክመንቶች በክልሎች በኩል በሚፈለገዉ ጊዜ ተዘጋጅተዉ ያለመቅረብ በዋነኝነት የሚጠቀስ መሆኑን ገልጸዉ ይህ ለወደፊቱም ስጋት በመሆኑ ሊቀረፍ እንደሚገባዉና የገንዘብ ችግር የሌለ በመሆኑ(በተያዘዉ በጀት አመት ብቻ ጽ/ቤቱ 80 ሚሊዮን ዩሮ እንደሚያገኝ በመጥቀስ) ክልሎች ሰነድን በወቅቱ በማዘጋጀት በኃላፊነት እንዲሰሩ አሳስበዉ እዚህ ጉዳይ ላይ መወያየት እንደሚያስፈልግም ገልጸዋል፡፡
- ✓ ከፕሮጀክት አስተዳደር አኳያ የኮንትራት ዉሉን የትኛዉም አካል ቢፈራረምም ዋናዉ ነገር ፕሮጀክቶችን አጠናቆ በባለቤትነት በማስተዳደር ህብረተሰቡን ዉሃ ማጠጣት መሆኑን በመገንዘብ ክልሎችና የከተማ የዉሃ አገልግሎቶች እንዲሁም ከታች ያሉ መዋቅሮች ተናበዉና ተቀናጅተዉ መስራት እንደሚገባቸዉ፤ ከታች ባሉ መዋቅሮች ከባለሞያ አንጻር ክፍተት ባለበት ሁኔታ ክልል ዉል ገብቶ ቢሰራዉ ጥሩ እንደሚሆንም አስገንዝበዋል፡፡
- ✓ ነባር ተቋማትን በተመለከተ ዘላቂነታቸዉ ላይ ትኩረት ሰጥቶ መስራት እንደሚገባ፤ ከዚህ ጋ በተያያዘ በትናንሽ ብልሹቶች ከፍተኛ ገንዘብ የወጣባቸዉ ተቋማት ሊቆሙ እንደማይገባ ግንዛቤ ላይ ተደርሶ የዉሃ ልማት ጽ/ቤት በማቋቋሚያ አዋጁ የረጅም ጊዜ ብድር እንደሚሰጥ የተቀመጠ ቢሆንም አዋጁን በማሻሻል የአጭር ጊዜ ብድር የሚሰጥበት ሁኔታ ላይ ጽ/ቤቱ እየሰራ መሆኑን ገልጸዋል፡፡
- ✓ ሳኒቴሽን ከዉሃ ተለይቶ የማይታይ በመሆኑ የሳኒቴሽን ስራን ልክ እንደ ዉሃዉ በብድር ሊሰራ የሚችልበት ሁኔታ ላይም መድረኩ የጋራ አቋም ሊይዝ ይገባል ሲሉ አሳስበዋል፡፡
- ✓ Cost Recoveryን በተመለከተ ያለዉ ብዥታ ተወግዶ ግልጽ አቋም ሊያዝ እንደሚገባና ከተሞች ሙሉ በሙሉ የኢንቨስትመንት ወጪን መመለስ እንደሚጠበቅባቸዉ ተገንዝበዉ የሰዉ ኃይላቸዉን አሟልተዉ ተወዳዳሪ ሆነዉ ለመስራት መዘጋጀት እንደሚገባቸዉ አሳስበዋል፡፡

### 2. አቶ ዘመነ ፀሀይ ከአማራ ክልል ዉሃ ሃብት ልማት ቢሮ

- ✓ የገጠር መጠጥ ዉሃ አቅርቦትን በማሻሻል GTPውን ለማሳካት Self Supplyን በስፋት መጠቀሙ ግድ የሚል መሆኑን ጠቅሰዉ ከዚህ ጋ በተያያዘ የልማት አጋር ድርጅቶች የሚሰጡትን ድጋፍም ለዚሁ ስራ በመጠቀም የGTP ግብን ማሳካት ይጠበቅብናል የሚል ሃሳብ እንዳላቸዉ፤
- ✓ ስራዎችን በቅንጅት የመስራቱ ሁኔታ አሁንም በሁሉም አካላት ትኩረት ተሰጥቶት መሰራት እንደሚገባዉ፡፡

- ✓ ከኮንትራክቶች ጋር በተያያዘ ያሉትን ችግሮች በተመለከተ በየደረጃው አላስፈላጊ ጥቅም የመፈለግ ሁኔታ ስላለ ይህን በማስወገድ በወይይት ብቻ ሳይሆን በወይይት የተደረሱባቸውን ወሳኔዎች በተግባር በማዋል ችግሮችን ለመፍታት ቁርጠኝነቱ በሁሉም ዘንድ ሊኖር እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡ በዚህ አካሄድ ሁሉም ከሰራ የ GTPን ግብ ማሳካት እንደሚቻል እምነታቸው መሆኑን ገልጸዋል፡፡

### 3. አቶ ተስፋአለም ከትግራይ ወሃ ሀብት ልማት ቢሮ

- ✓ የGTP ግቦችን ለማሳካት ከመንግስት ብቻ በጀት መጠበቅ ሳይሆን ህብረተሰቡን፣ መንግስታዊ ያልሆኑ የልማት ድርጅቶችን፣ ባለሀብቶችን በማስተባበር፣ የከተማ ወሃ አገልግሎቶችም በጀት በመመደብና የተለጠጠ እቅድ በማዘጋጀት ሁሉም አካል የሞት የሽረት ትግል ማድረግ እንደሚጠበቅባትና አገሪቱ የያዘችውን የመካከለኛ ገቢ ካላቸው አገሮች ተርታ የመሰለፍ ራዕይ ማሳካት እንደሚገባ ገልጸዋል፡፡
- ✓ የወሃ ተቋማትን ዘላቂነት ከማረጋገጥ አንጻር በክልላቸው ባሉ 34 ወረዳዎች የወሃ ተቋማት የብልሽት መጠንን ከ 0 እስከ 2 በመቶ ለማወረድ እቅድ ተይዞ እየተሰራ መሆኑን በመጥቀስ ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት እንደሚገባ፣ በከተማ የወሃ ተቋማትም የወሃ ብክነት መጠንን በከፍተኛ ሁኔታ ለመቀነስ ሊሰራ እንደሚገባና በ GTP ሁለት በአቶ ኑረዲን የቀረበው ብክነትን 20 በመቶ ማድረስ የሚለው ግብ ላይ ለምን ከዛ ቢታች እስከ 10 በመቶ ማድረስ አይቻልም የሚል ጥያቄ እንዳላቸው ገልጸዋል፡፡
- ✓ አያይዘውም የበጀት እጥረት ከመኖሩ አንጻር አሁን የተጀመረው የእንድ ዋሽ ፕሮግራም ክልሎች እንደ አፈጻጸማቸው በጀት እንዲለቀቅላቸው እቅዱ እንደገና ቢከለስ ሲሉ ሃሳብ ሰጥተዋል፡፡
- ✓ በወሃ ፈንድ ጽ/ቤት በኩልም በስራዎቻቸው የተሻለ አፈጻጸም ላላቸው ኮንትራክቶችና አማካሪዎች ስራን በመስጠት አፈጻጸምን ማሻሻል ይቻላል የሚል ሃሳብ እንዳላቸው ገልጸዋል፡፡

### 4. አቶ አብዱረሂም ከኦሮሚያ ወሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ

- ✓ በ GTP ሁለት የቀረበው እቅድ በ GTP አንድ የነበሩትን ተግዳሮቶች ከግንዛቤ በማስገባት በመሆኑ ጥሩ እንደሆነ ገልጸዋል፡፡ ለመጠጥ ወሃ አቅርቦት የገጸ ምድር ወሃን ለመጠቀም ትኩረት ቢሰጠው መልካም መሆኑን፣ ከወሃ ማጣራት ጋር በተያያዘ ችግር ቢኖረውም አሁን ያሉ ቴክኖሎጂዎች ይህን ችግር መቅረፋቸውንና ክልሉም እየተጠቀመበት መሆኑንና ከጊዜም ሆነ ከወጪ አንጻር አዋጪ መሆናቸውን፤ ሆኖም ግን በአገሪቱ ያሉ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት በዚህ ዘርፍ ምንም አይነት ስራ የማይሰሩ በመሆኑ በስርዓተ ትምህርታቸው እንዲገባ የማድረጉ ጉዳይ ሊታሰብበት እንደሚገባና የምርምር ተቋማትም በዚህ ላይ እንዲሰሩ መደረግ እንደሚገባዋል፡፡
- ✓ ፍሳሽን በተመለከተ በሌሎች አገሮች እስከ 2000 የሚደርስ ነዋሪ ላላቸው Conventional ቴክኖሎጂዎችን እንደሚጠቀሙ ጠቅሰዋል፡፡ በእኛ አገርም የኮንዶሚኒየም መኖሪያዎችን ጨምሮ በትናኚሽ ከተሞች ይህን ዘዴ መጠቀሙ ቢለመድ ሲሉ አስተያየት ሰጥተዋል፡፡
- ✓ በመጠጥ ወሃ ረገድም እንዲሁ የተለያዩ ርካሽ የወሃ ማጣሪያ ቴክኖሎጂዎች ያሉ በመሆኑ በ GTP ሁለት ሊታዩ እንደሚገባ ገልጸዋል፡፡

- ✓ የቧንቧና መገጣጠሚያዎች አቅርቦት ችግርን በተመለከተ የPVC ቧንቧ በአገር ውስጥ እየተመረተ መሆኑ በጎ ጅምር ቢሆንም መገጣጠሚያዎች በአገር ውስጥ የማይመረቱ በመሆኑ መንግስት ይህን ጉዳይ ትኩረት ሰጥቶ ሊሰራበት እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡
- ✓ የወሃ ተቋማት አደረጃጀትን በተመለከተ ይህን ስራ ብቻ የሚከታተልና የሚሰራ በሰው ኃይል የተደራጀ አንድ አካል በሚኒስቴር መ/ቤቱ ወይም በባለስልጣን ደረጃ ቢቋቋም መልካም እንደሆነ አስተያየት በመስጠት ክልሎችም የሚኒስቴር መ/ቤቱን ፈለግ በመከተል እንደሚሰሩ ገልጸዋል፡፡

## 5. ሚ/ር አርቶ ከኮዋሽ(COWASH)

- ✓ በአሁኑ ጊዜ የWater Safty Planning Strategic Framework እና ለከተማና ለገጠር የወሃ አቅርቦት የሚያገለግሉ የ Water Safty Plan Implementation Guideline እየተዘጋጀ መሆኑን ገልጸው፤ ይህ Water Safty Planning በመጠጥ ወሃ አቅርቦት በአፕሬሽንና ጥገና፤ በወሃ ብክነት ወ.ዘ.ተ የሚታዩትን ተግዳሮቶች በGTP 2 ለመፍታት የሚያስችሉ መሳሪያዎች(Instruments) እንደሚሆኑ እምነት እንዳላቸው ገልጸው ከደረጃ 1 እስከ 3 የሚገኙ ከተሞች በGTP 2 መጨረሻ ግልጽ የሆነ Water Safty Planning እንዲኖራቸው ቢደረግ መልካም መሆኑን ጠቅሰዋል፡፡

## 6. አቶ ሳሙኤል ከደ/ብ/ብ/ክ/ ወሃ ቢሮ

- ✓ በዚህ መድረክ ላይ በመገናኘት በአፈጻጸም እና ባጋጠሙ ተግዳሮቶች ላይ መወያየቱ ጠቃሚ መሆኑን ገልጸው ቢሮው ከመድረኩ በተሰጠው አቅጣጫ መሰረት GTPውን ለማሳካት እቅዱን እንደገና እንደሚከፈስ፤ ህብረተሰቡን በማንቀሳቀስ የሚመለከታቸውን አካላትና አጋር ድርጅቶችን በማሳተፍና ከኮንትራክተሮችና ኮንሰልታንቶች ጋር እንዲሁም ከCSOs ጋር ቅንጅታዊ አሰራርን በፍጠርና ፎረም በመመስረት GTP አንድን ለማሳካት እንደሚረባረብ፤
- ✓ ከወሃ አገልግሎቶችና ከወሃ ተጠቃሚዎች ጋር በከተማም በገጠርም ቢሮው ያለውን ግንኙነት በተሻለ ሁኔታ በማጠናከር፤ ከህብረተሰቡ ጋር ፎረሞችን በመፍጠር በልማት ሰራዊት አግባብ ተቀናጅተው በመንቀሳቀስ መስራቱ ሌላው በቢሮው ትኩረት የሚደረግበት ጉዳይ መሆኑን፤ Self Supplyን በስፋት አስተዋወቆ በመተግበር GTPውን ለማሳካት እንደሚሰሩ አረጋግጠዋል፡፡
- ✓ በአቅም ግንባታ ረገድም በየደረጃው የሚገኙ መዋቅሮችን የማስፈጸም አቅም በመገንባትና የሰው ኃይልን በማሟላት የማስፈጸም አቅማቸውን ማጎልበት ሌላው ትኩረት የሚደረግበት መሆኑን፤
- ✓ ከትላልቅ ከተሞች ጋር በተያያዘም በፍላጎት አወጋገድ ዙሪያ የተነሱት ጉዳዮች ትምህርት የወሰዱበት መሆኑንና በዚህም ላይ በቀጣይ ጠንክረው እንደሚሰሩ ገልጸዋል፡፡

## 7. አቶ አበራ ከወተር ኤይድ

- ✓ በቅርቡ በCRDA የስብሰባ ማእከል በወሃና ሳኒቴሽን ዙርፍ የተሰማሩ CSOs ፎረም አዲስ ስቲሪንግ ኮሚቴ ለመምረጥ ስብሰባ ስለሚደረግ በዚህ መድረክ ላይ CSOsን በተመለከተ የተነሱት ጉዳዮችን እንደ ግብአት

በመወሰድ ጉዳዩን እንደሚያነሱት እንዲሁም የሚወክሉትን ተቋም በተመለከተ የተነሱ ጉዳዮችንም እንደ ግብአት በመወሰድ በቅንጅት እንደሚሰሩ፤

- ✓ ዋሽን በተመለከተ በየደረጃው የዋሽ ማስተባበሪያ መዋቅሮች ያሉ በመሆኑ በየሴክተር ሚኒስቴር መ/ቤቶች፣ በክልል ቢሮዎችና በየደረጃው አስከታች የሚገኙትን እነኚህን መዋቅሮች በሰው ኃይልና በማቴሪያል በማደራጀት የማጠናከሩ ጉዳይ ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

## 8. ወ/ሮ ማርታ ሰለሞን ከDFID

- ✓ በ2007 በጀት አመት የሚሰራው ስራ ለ GTP 2 መሰረት መሆኑን ገልጸው የCWA የስራ ዕቅድ ትግበራ የሚጀምረው በ2007 በጀት አመት በመሆኑና በጀቱም 2.3ቢሊዮን ብር መሆኑን ገልጸው በተለይ ክልሎች ይህን ከማስፈጸም አኳያ ያሉባቸውን ወሳኝ የሆኑ ክፍተቶች ላይ ቶሎ የማሟላቱ ጉዳይ ቅድሚያ ሊሰጡት እንደሚገባና በተለይ በግዢ፣ በኮንትራት አስተዳደር፣ ፋይናንሺያል ማኔጅመንት፣ ፕሮጀክት ማኔጅመንት ወ.ዘ.ተ ያለውን የባለሞያ ክፍተት ፈጥነው ማሟላት ላይ ትኩረት ሰጥተው መስራት እንደሚገባቸው አሳስበዋል፡፡

## 9. አቶ ካላዩ ከህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት

- ✓ የምክክር መድረኩ ጥሩ እንደነበርና ዘርፉ የት ላይ እንደለ ለመረዳት ያስቻላቸው መሆኑን፣ በቀሪው አጭር ጊዜ በሚሰሩ ስራዎች የGTP አንድን ግብ እናሳካለን ወይ የሚለው እንደሳቸው እርግጠኛ መሆን እንደሚከብድ ገልጸዋል፡፡
  - ✚ ባለፉት አመታት በየአመቱ መሰራት የሚገባቸውን ስራዎች በወቅቱ ባለመሰራታቸው እየተንከባለሉ መጥተው አሁን ላለንበት እንደበቃንና ይህም ለወደፊት ስራችን ትምህርት ሊሆን እንደሚገባ፤
  - ✚ በሁለተኛ ደረጃ GTP ሁለትን በምናቅድበት ጊዜ ሊተገበር የሚችልና በእውነታ ላይ የተመሰረተ(Realistic) እቅድ መታቀድ እንደሚገባው አሳስበዋል፡፡
- ✓ የመጠጥ ዉሃ ሽፋንን በተመለከተ እምነት እንደሌላቸው አንዳንድ ክልሎች እሳቸው ከገመቱት የተለየ ሁኔታ ላይ መሆናቸውን፣ ሽፋኑ ከፍተኛ ይሆናል ብለው የጠበቁት አዲስ አበባ 52% ላይ መሆኑን እንደ ምሳሌ ገልጸው፣ ሚ/ር መ/ቤቱ ይህን ጉዳይና የብልሽት መጠንን በተመለከተ አንድ ጥናት ቢያስጠና ሲሉ አስተያየት ሰጥተዋል፡፡
- ✓ ከመብራት ጋ በተያያዘ የትራንስፈርመር አቅርቦት ችግር መገለጹን ገልጸው ክልሎች በዚህ መድረክ ላይ ሪፖርት ሲያቀርቡ ምን ያህል የዉሃ ተቋማት በመብራትና በሌሎች ችግር ስራ ላይ አለመሆናቸውን የሚያሳይ ዝርዝር ሪፖርት ይቀርባል ብለው ጠብቀው እንደነበር ገልጸው ለወደፊት ይህ ሊስተካከል እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡
- ✓ ቅንጅትን በተመለከተም ተጠናክሮ ሊሰራበት እንደሚገባና ከየትኛውም አጋር የሚገኝን ፋይናንስ በአግባቡ መጠቀም እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

10. አቶ ቡሽራ መሀመድ ከወሃ አገልግሎቶች ፎረምና ከሃረር ወሃና ፍሳሽ ባለስልጣን

- ✓ ባለስልጣን መ/ቤቱ ኤረር ሸለቆ 8 ጉድጓዶችን አስቆፍሮ ለሲቪል ስራዎች ጨረታ ማወጣቱን ገልጸው፣ በኤረር ወንዝ የገጸ ምድር ወሃን ለመጠቀም አቅም ያለ በመሆኑ ሚ/ር መ/ቤቱ በዚህ በኩል ድጋፍ እንዲያደርግላቸው ጠይቀዋል፤
- ✓ የሀረር መጠጥ ወሃ ሁለት ክልሎችን አቋርጦ የሚያልፍ በመሆኑ ከሁሉም አካላት ጋር ለመወያየትና ፎረም ለመመስረት በቀጣይ ሳምንት ስብሰባ እንደሚኖር ገልጸው በዚህም የሚኒስቴሩ ድጋፍ እንዳይለያቸው ጠይቀዋል፤
- ✓ በኤረር ሸለቆ ለተቆፈሩት 8 ጉድጓዶች ባለስልጣኑ ባለፈው አመት ፓምፖች መግዛቱን ገልጸው ለሚያስፈልገው የኃይል አቅርቦት በመብራት ኃይል ከተጠየቀው 19 ሚሊዮን ብር ባለስልጣኑ 12 ሚሊዮን ብር ክፍያ የፈጸመ ቢሆንም እስካሁን ምንም ስራ ያለተጀመረ በመሆኑ በ2007 በጀት አመት ጉድጓዶቹን ስራ ለማስጀመር የኃይል አቅርቦቱ ስጋት እንዳይሆን ፍራቻቸውን በመግለጽ ሚ/ር መ/ቤቱ በዚህ ረገድ ድጋፍ እንዲያደርግላቸው ጠይቀዋል፡፡

11. አቶ ጌታሁን ከኮንትራክተሮች ማህበር

- ✓ ከኮንትራክተሮች ጋር መድረክ ፈጥሮ መነጋገሩ በፌዴራል ደረጃ የተጀመረው መድረክ በየክልሉ ከሚገኙ ኮንትራክተሮችና አማካሪዎች የሚጀመርበትና ተጠናክሮ የሚሄድበት ሁኔታ በክልል ቢሮዎች ትኩረት እንዲሰጥበት፤
- ✓ የኮንትራክተሮችንና አቅም በመሳሪያዎች ለማጎልበት በቅርቡ ጥያቄ እንደሚያቀርቡ ገልጸው ለኮንሰልታንቶችም እንዲሁ ዘመናዊ መሳሪያዎች የሚሟሉበት ሁኔታ ትኩረት ተሰጥቶት ቢሰራበት፤
- ✓ በመጨረሻም ሁሉም አካላት ተመካከረን የምንሰራበትን መንገድ በማጠናከር እኛም በአመለካከት ተለወጠን ለዉጥ ለማምጣትና GTPውን ለማሳካት እንስራ ሲሉ አሳስበዋል፡፡

12. አቶ አቢቲ ከሚ/ር መ/ቤቱ

- ✓ ከአቅም ግንባታ ጋር በተያያዘ ሚ/ር መ/ቤቱ ባለፈው አመትና በዚህ አመት የሰራቸው ስራዎች መኖራቸውን ጠቅሰው እነኚህ ስራዎች ተጠናክረው እንደሚቀጥሉ፤
- ✓ የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር National Guideline ያወጣ መሆኑን ገልጸው፣ ክልሎችም በአካባቢያቸው ከሚገኙ ዩኒቨርሲቲዎች ጋር ግንኙነት በመፍጠርና ፎረሞችን በማቋቋም የስልጠና ፍላጎታቸውን በማቅረብ ተጠቃሚ መሆን እንደሚገባቸውና ሚ/ር መ/ቤቱም በተቻለው አቅም Tailor Made ስልጠናዎች በዩኒቨርሲቲዎች እንዲሰጥ ድጋፍ እንደሚያደርግ ገልጸዋል፡፡
- ✓ የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ፕሮፌሽናል ማህበሮችን ለመመዝገብ በሚኒስትሮች ምክርቤት ስልጣን የተሰጠው መሆኑን ጠቅሰው የኮንትራክተሮችና አማካሪዎች ማህበር በሚኒስቴር መ/ቤቱ የተቋቋመውን ኮሚቴ በማነጋገር ተገቢውን የምዝገባ ግልጋሎት ማግኘት እንደሚችሉ፤



- ✓ ፎረምን በተመለከተ በፌዴራል ደረጃ መልካም ተሞክሮዎች የሚታዩበት የ Knowledge sharing ፎረም መቋቋሙንና ከዩኒቨርሲቲ ድጋፍ እስካሁንም 9 ፎረሞች መካሄዳቸውን ገልጸው፤ ይህን ወደ ክልል ለማውረድ እየተሰራ መሆኑንና ለሰራው ፍላጎት ያለቸው CSOs የበጀትድጋፍ እንዲያደርጉላቸው፤
- ✓ በጥናትና ዲዛይን ስራዎችን በኩል የሚታየውን ቀደም ሲል ከተሰሩ ጥናቶች ኮፒ ኦፕ (Copy and Past) ችግር በተመለከተ ዋነኛው ቁልፍና ገዢው የሚዘጋጀው ቢጋር (Terms of Reference) በመሆኑ ደረጃቸውን የጠበቁ እንዲሆን ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

### 13. አቶ ሞገስ ከህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት

- ✓ መድረኩ ጥሩ ግንዛቤ የጨበጡበት መሆኑን ገልጸው ቀደም ሲል የተነሳው ጉዳይ እንዳለ ሆኖ እንደ ምክር ቤቱ የዘርፉ ቋሚ ኮሚቴ አቋማቸው GTPን ማሳካት አለብን እንደሆነ ገልጸው አሁን ካለው አፈፃፀም አንጻር የአዲስ አበባ ሽፋን አነስተኛ መሆኑን በመግለጽ ላይ እንዳሉ ክቡር ሚኒስትሩ የሚከተለውን ማብራሪያ ሰጥተዋል፡፡

ክቡር ሚኒስትሩ አቶ አለማየሁ ሚ/ር መ/ቤቱ ለከተሞች ስታንደርድ አድርጎ ያስቀመጠው 20 ሊትር በቀን በሰው መሆኑና በዚህ ስለት መሰረት ሽፋኑ አሁን 90% አካባቢ መሆኑን በቀጣይ በቅርቡ ከ170 ሺህ ሜትር ኩብ በላይ ወደ ሊስተም የሚገባ በመሆኑ ሽፋኑ እንደሚጨምርና የ GTP ገብን እንደምናሳካ ገልጸው፤ በአዲስአበባ ሪፖርት የቀረበው ባለስልጣን 52% ሽፋን መ/ቤቱ በዉጪ ኮንስልታንት ባስጠናው Demand Projection መሰረት የአንድ ሰው የቀን የዉሃ ፍላጎት 110 ሊትር በቀን ቢሚል ስሌት መሰረት የተሰሰለ መሆኑን አብራርተዋል፡፡

- ✓ አቶ ሞገስ በመቀጠልም የአዲስ አበባን በተሰጠው ማብራሪያ መሰረት ቢረዱትም በክልሎች ማለትም በደቡብ፣ ሶማሊ እና እዚህ መድረክ ላይ ያልተገኘው የአፋር ክልል ሽፋን አነስተኛ በመሆኑ GTPን ለማሳካት ሰፊ ስራና ድጋፍ የሚያስፈልግ በመሆኑ ሰፊ ክፍተት ያለባቸውን ክልሎች በመለየት ሚ/ር መ/ቤቱ ድጋፍ ሊያደርግ እንደሚገባ፡፡
- ✓ በኮንትራክተሮች የቀረበው ጽሁፍ የሁሉንም አካላት ችግር ያስቀመጠ መሆኑን ገልጸው፤ በራሳቸው ሊፈቱ የሚችሉ ችግሮችን ማንንም ሳይጠብቁ እየፈቱ ሊሄዱ እንደሚገባና ሚ/ር መ/ቤቱም ድጋፍ ማድረግ በሚገባው የድጋፍ አይነቶችን ለይቶ ድጋፍ በመስጠት ረገድ ትኩረት እንዲሰጥ፤
- ✓ ከኃይል ጋር በተያያዘ ያለውን ችግር በተመለከተ ከክልሎች በትራንስፈርመር ችግር ምክኒያት ስራ ያልጀመሩ የዉሃ ተቋማትን ቢሮዎች በዝርዝር ለሚ/ር መ/ቤቱ በማቅረብ እንዲፈታ ትኩረት ተሰጥቶ መሰራት እንዳለበት፤
- ✓ ከኤሌክትሮሜካኒካል ጋር በተያያዘ በግዢ የመዘግየት ሁኔታ ያለ በመሆኑ ሚ/ር መ/ቤቱ ድጋፍ የሚያደርግበት ሁኔታ ቢታይ፤
- ✓ ከሪፖርት ጋር በተያያዘ ሪፖርትን በወቅቱ ያለመለክ ችግር በክልሎች በኩል የሚታይ በመሆኑ ክልሎች ከወረዳ ጀምሮ ሪፖርት በወቅቱ በማሰባሰብና በማጠናከር ለሚ/ር መ/ቤቱ መላክን ትኩረት ሊሰጡት እንደሚገባ እንዲሁም ሚ/ር መ/ቤቱ ወጥ የሆነ የሪፖርት ስርአት እንዲኖር ፎረማቸውን በማዘጋጀት ወደ ክልሎች ሊያወርድ ይገባል ሲሉ አስተያየታቸውን አጠቃለዋል፡፡

**14. ዶ/ር ማርቆስ ከአትዮጵያ የወሃ ቴክኖሎጂ ኢኒስቲትዩት**

- ✓ ለሴክተሩ አገልግሎት የሚወሉ እንደ ቧንቧና መገጣጠሚያ ያሉ የፋብሪካ ምርት ውጤቶች በአገር ውስጥ የሚመረቱበት ሁኔታ ቢመቻች፤
- ✓ ወሃ ቢሮዎች በአካባቢያቸው ከሚገኙ ዩኒቨርሲቲዎች ጋር ተቀናጅተው ሊሰሩ እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

**15. ወ/ት ላቀች ከሚ/ር መ/ቤቱ**

- ✓ የ GTP እቅድን ለማሳካት በመንግስት አቅም ብቻ የማይቻል በመሆኑ ክልሎች ህብረተሰቡን በማነቃነቅና የተጀመሩ የህዝብ ንቅናቄ መድረኮች በማጠናከር መስራት እንደሚገባ ግንዛቤ ሊወሰድ እንደሚገባ፤
- ✓ ሚኒስቴር መ/ቤቱ በተለያዩ ጊዜ ማንወዋሎችን አዘጋጅቶ ለክልሎች የላከ መሆኑን አወስተዋል፤ ክልሎች እነኚህን ማኑዋሎች በአግባቡ ስራ ላይ ማዋል እንደሚገባቸው፤
- ✓ ለወደፊቱ ሪፖርቶች በክልሎች በኩል Disaggregated ሆነው ሊቀርቡ እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡

**16. አቶ ገቢቲ ከሚኒስቴር መ/ቤቱ**

- ✓ በሁለት ቀን ቆይታችን ያሉትን ውስንነቶችና ጠንካራ ጎኖች በዝርዝር የታየ መሆኑን ገልጸው ያሉብንን ውስንነቶች በማሟላት እቅዳችንን ማሳካት እንደሚገባ፤ የዚህ ስብሰባ Proceeding ከነ Action Points ለሁሉም የሚላኩ በመሆኑ፤ ሚ/ር መ/ቤቱ ሂደቱን እሱን መሰረት በማድረግ እንደሚከታተል ገልጸዋል፡፡

**17. ደ/ር ዳኒኤል ገላን ከዩኒቤፍ**

- ✓ በሁሉም ክልሎች የዩኒቤፍ ስታፎች ያሉ ስለሆነ ክልሎች እነኚህን ባለሞያዎች መጠቀም እንደሚችሉ ገልጸዋል፡፡
- ✓ በርካታ የወሃ ተቋማት በኃይል ችግርና በጀኔራተር የሚሰሩ ደሞ በነዳጅ ዋጋ መናር የሚቆሙ በመሆኑ ታዳሽ ኃይልን ለወሃ አገልግሎት በኃይል ምንጭነት ለመጠቀም የተጀመረው ስራ ተጠናክሮ ሊቀጥል እንደሚገባ ገልጸዋል፡፡
- ✓ በተለያዩ ደረጃ ለሚሰሩ ባለሞያዎች የማበረታቻ ክፍያ የሚኖርበት ሁኔታም ተጠንቶ ቢተገበር መልካም እንደሚሆን አሳስበዋል፡፡
- ✓ በሚኒስቴር መ/ቤቱ ከሚኒስትሩ ጀምሮ Open Door Policy ያለ መሆኑን በቅርብ ጊዜ ቆይታቸው ማየታቸውንና ይህም በጣም ጥሩ በመሆኑ ተጠናክሮ ሊቀጥል እንደሚገባና ክልሎችም ይህን ፈላጊ ቢከተሉ መልካም እንደሆነ አስተያየት ሰጥተዋል፡፡
- ✓ ሽፋንን በተመለከተ ቀደም ሲል ከህዝብ ተወካዮች መ/ቤት የመጡ ተሳታፊ እምነት የለኝም ሲሉ የተናገሩትን በተመለከተ ከኒዉዮርክና ከጄኔቫ ከፍተኛ ባለሞያዎች በቅርብ ቀን የሚመጡ መሆኑንና ሁሉም አካል ሽፋንን በተመለከተ አንድ ዐይነት ቋንቋ መናገር እንዲችል የሚያስችል ስራ እንደሚሰራ ገልጸዋል፡፡
- ✓ በመጨረሻም የምክክር መድረኩ Focused በሆነ መልኩ የተዘጋጀና ያልተንዛዛ በመሆኑ ውጤታማ መሆኑን ገልጸው እንኳን ደስ አላችሁ ብለዋል፡፡

ለሁለት ቀናት በተደረገው ወይይት የከቡር ሚኒስትሩ የአቶ አለማየሁ ተገኑ ማጠቃለያ፣ የተላለፉ ወሳኔዎች እና በቀጣይ መደረግ ስለሚገባቸው ተግባራት የተቀመጡ ተጨማሪ አቅጣጫዎች(Action Points)



ከቡር ሚኒስትር አቶ አለማየሁ ተገኑ የምክክር መድረኩን ሲያጠቃልሉ

ከቡር ሚኒስትር አቶ አለማየሁ ተገኑ ወደ ምክክር መድረኩ ማጠቃለያ ከመግባታቸው በፊት ይህን መድረክ ለማዘጋጀት የፋይናንስ ድጋፍ ላደረገው ለዩኒቨርናና ለምክክር መድረኩ አዘጋጆች እንዲሁም ለተሳታፊዎች ምስጋናቸውን አቅርበዋል፡፡

1. ከቡር ሚኒስትሩ በምክክር መድረኩ ላይ በተደረገው ወይይት የተነሱ ወሳኝ ጉዳዮች ላይ የተደረሱ ወሳኔዎችን (Action Points) የያዘው የምክክር መድረኩ Proceeding በ አስር ቀናት ውስጥ ተጠናቆ ለሁሉም አካላት እንዲደርስና፣ የተደረሰባቸው ወሳኔዎችንም ለመተግበር ሁሉም አካላት ፈጥነው ወደ ስራ መግባት እንዳለባቸው መመሪያ ሰጥተዋል፡፡
2. በሁለተኛ ደረጃ ሁሉም ቢሮዎች የኤሌክትሪክ ኃይል ያላገኙ የከተማ የወሃ ተቋማትን ዝርዝር በአስቸኳይ አጠናቅረው ለሚኒስቴር መ/ቤቱ የመጠጥ ወሃና ሳኔቴሽን ዳይሬክቶሬት እንዲልኩ አሳስበዋል፡፡
3. በሦስተኛ ደረጃ የየክልሉ ቢሮዎች Letter of Credit (LC) ያልተከፈተላቸው ግዢዎችና ፕሮጀክቶች ዝርዝርን በአንድ ሳምንት ጊዜ ውስጥ ለሚኒስቴር መ/ቤቱ እንዲልኩ መመሪያ ሰጥተዋል፡፡

4. የክልል ወሃ ቢሮዎች በሚኒስቴር መ/ቤቱ ተጠይቀው ያላኳቸውን የጥናትና ዲዛይን እና የሂሳብ ሰነዶች በአጭር ጊዜ ወሰጥ ለሚኒስቴር መ/ቤቱ እንዲልኩ ከቡር ሚኒስትሩ በአንክሮ አሳስበው ይህንና ከላይ የተመለከተቱን ጉዳዮች አፈጻጸም ጉዳዩ የሚመለከታቸው ክፍሎችና የአሳቸው ጽ/ቤት ከትትል እንዲያደርጉ መመሪያ ሰጥተዋል፡፡
5. የ GTP አንድን ግብ ማሳካት በዋነኝነት ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት የሚገባ አንገብጋቢ ጉዳይ መሆኑን ሁሉም አካል ተግንዝቦ ያሉንን አቅሞች፣ ህብረተሰቡን፣ የልማት አጋር ድርጅቶችንና ሁሉንም ባለድርሻ አካላት በማንቀሳቀስ እቅዳችንን ለማሳካት መረባረብ እንደሚገባን ከቡር ሚኒስትሩ በአጽንዖት አስገንዝበዋል፡፡
6. ቅንጅትን በተመለከተ፣ ከላይ እስኪታች ተቀናጅተን መሰራት እንዳለብን ተደጋግሞ የተወሳ ጉዳይ መሆኑን ጠቅሰው የቅንጅት መድረኩ አሁን ያለ በመሆኑ እሱን እንዲሰራ ማድረግ እንደሚጠበቅ፣ ከCSOs ጋ በየደረጃው ያለውን ግንኙነት፣ ቢሮዎች ከወረዳዎች፣ ከከተማ የወሃ አገልግሎቶች፣ ከሴክተር መ/ቤቶች፣ ከህብረተሰቡ፣ ከኮንተኔርተርና አማካሪዎች፣ ወሃ አገልግሎቶች ከህብረተሰቡ ጋ ወ.ዘ.ተ የተፈጠሩ መድረኮችን በማጠናከር ቅንጅታዊ አሰራርን ማጎልበትና GTP ለማሳካት መረባረብ በከፍተኛ ሁኔታ ትኩረት ተሰጥቶ ሊሰራበት የሚገባ ጉዳይ መሆኑን ከቡር ሚኒስትሩ አስምረዉበታል፡፡ ከዚህም በተጨማሪ የወሃ አገልግሎቶች በቀጣይ GTP ላይ በፋይናንስም ጭምር ሊሳተፉ እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡
7. በከተማ የወሃ አገልግሎቶች የወሃ ብክነት መጠኑ በአዳማ ከ30% በላይ፣ በአዲስ አበባ 37%፣ በሌሎች ከተሞችም መጠኑ ከዚህ የሚያንስ መሆኑ እጅግ አሳሳቢ እንደሆነ፣ የወሃ ተቋማትን ከመገንባትና ከማስፋፋት ይልቅ በእጃችን ላይ ያለውንና የሚባክነውን ወሃ በመቀነስ የሚገኘው ጠቀሜታ የላቀ በመሆኑ፣ በተያዘው በጀት አመትም ከተሞች የወሃ ብክነት መቀነስን ዋነኛ እጅንዳቸው አድርገው ሊሰሩ እንደሚገባ፣ በቀጣዩ የ GTP ሁለትም የከተሞችን የወሃ ብክነት ምጣኔ ከ10% በታች ማድረስን ግብ አድርገን መሰራት እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡
8. አሁን የተጀመረው የገጸ ምድር ወሃን የመጠቀም ስራ ተጠናክሮ ሊቀጥል እንደሚገባና፣ በቀጣዩ የ GTP ሁለትም ይህን አስፋፍቶ ስራ ላይ ማዋል እንደ አቅጣጫ የተያዘ መሆኑን ገልጸዋል፡፡
9. ፍሳሽን በተመለከተ ከዚህ በፊት ያልተሰራ መሆኑን ገልጸው፣ የተለያዩ አዋጪና ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም የፍሳሽ አስተዳደር ስርአት(Waste Water Management) እንዲኖር ከተሞች ትኩረት ሰጥተው ሊሰሩ እንደሚገባ አሳስበዋል፡፡
10. ሌላው ሊተኮርበት የሚገባው የመረጃ ስርዓታችን መሆኑንና አሁን ያለው የሪፖርቲንግ ስርአት በጣም ደካማ እንደሆነ ጠቅሰው ክልሎች ለሚኒስቴር መ/ቤቱ መላክ የሚገባቸውን የሩብ አመትና አመታዊ ሪፖርቶች ወቅቱን ጠብቀው እንዲልኩ አሳስበዋል፡፡
11. በአቅም ግንባታ ረገድ በሚኒስቴር መ/ቤቱ የተጀመሩ የአቅም ግንባታ ስራዎች ተጥናክረው እንደሚቀጥሉ፣ ክልሎችም በየዘቱት እቅድ መሰረት ጠንክረው መሰራት እንደሚገባቸው አሳስበው የሴክተሩን ሁለንተኛዊ አቅም በማጎልበት ረገድ በ GTP አንድም በ GTP ሁለትም ትኩረት ተሰጥቶ እንደሚሰራበት ገልጸዋል፡፡ በማያያዝም ሚኒስቴር መ/ቤቱ ከከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ጋ የሴክተሩን አቅም ለማጎልበት የመግባቢያ ሰነድ መፈራረሙን ገልጸው ክልሎችም በአካባቢያቸው ከሚገኙ የኒቨርሲቲዎች ጋ መሰራት እንዳለባቸው አሳስበዋል፡፡
12. አንድ ዋሽን በተመለከተ ዛሬ ነገ ሳይባል ፈጥነን ወደ ስራ መግባት እንዳለብን ሁሉም ግንዛቤ ሊወስድ እንደሚገባ አሳስበዋል
13. በመጨረሻም ባለፉት አራት አመታት በተሰራው ስራ 31 ሚሊዮን ህዝብ ተጠቃሚ መሆኑን፣ በተጠናቀቀው በጀት አመት ከ 9 ሚሊዮን ህዝብ በላይ የገጹህ መጠጥ ወሃ ተጠቃሚ መሆኑን ገለጸው በየዝነው በጀት አመትም ተረባርበን በመሰራት ከዚህ በላይ ህዝብ ወሃ አጠጥተን GTPን ማሳካት አለብን በማለት አሳስበዋል፡፡

*በ2006 በጀት አመት የንጹህ መጠጥ ዉሃ እና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ እቅድ አፈጻጸም እና የ2007 በጀት አመት የትኩረት አቅጣጫ በዉሃ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር፣የክልል ዉሃ ማ/ኢ ቢሮዎች እና ሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በአዳማ ከተማ የተካሄደ የምክክር አዉደ ጥናት የአቋም መግለጫ*



የአቋም መግለጫዉ ሲነበብ

እኛ በንጹህ መጠጥ ዉሃናሳኒቴሽን ስራ የተሰማራን አመራሮች፣ባለሙያዎች፣ኮንትራክተሮች፣አማካሪ ድርጅቶች፣ፋይናንሰሮች እና መንግስታዊ ያልሆኑ የልማት አጋሮች ከህዳር 9-10/2007 ዓ.ም ባካሄድነዉ የ2006 በጀት አመት እቅድ አፈጻጸም እና የ2007 በጀት አመት እቅድ ትኩረት አቅጣጫዎች ላይ በምክክር አዉደ ጥናቱ ላይ ለቀጣይ ከፍተኛ ትኩረት ሰጥተን ማከናዉን የሚገባንን የልማት ስራዎች በተመለከተ ከዚህ በታች በተዘረዘረዉ መሰረት የጋራ አቋም መግለጫ አዉጥተናል፡፡

1. በንጹህ መጠጥ ዉሃ እና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ የተቀመጠዉን የእድገት እና ትራንስፎርሜሽን (GTP-I) እቅድ ዘመን መጨረሻ ለማሳካት ያስቀመጥነዉን ግብ፤-በገጠር 98% በከተማ 100% እና ሀገራዊ 98.5% የንጹህ መጠጥ ዉሃ ሽፋን ለማሳካት በቀሪዉ ጊዚያት ዉስጥ ያሉንን ጥንካራዎች ይበልጥ በማጎልበት እና ድክመቶቻችንን በፍጥነት በማረም የተቀመጠዉን ግብ ለማሳካት ቃል እንገባለን፡፡
2. የለዉጥ ሰራዊት አደረጃጀቶችን ይበልጥ በማጠናከር መልካም አስተዳደርን በማስፈን የኪራይ ሰብሳቢነት ድርጊትና አስተሳሰቦችን በመታገል በእድገት እና ትራንስፎርሜሽን የተያዘዉን የንጹህ መጠጥ ዉሃ እና ሳኒቴሽን ግብ እናሳካለን፡፡
3. ሰፊ የህዝብ ተሳትፎን በማጎልበት አነስተኛ እና ቀላል ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም በበጀት አመቱ የተያዘዉን የንጹህ መጠጥ ዉሃ እና ሳኒቴሽን ግብ እናሳካለን፡፡
4. የብሄራዊ የመጠጥ ዉሃ እና ሳኒቴሽንና ሀይጅን (One wash)፣ፕሮግራምን ለማሳካት ከሁሉም ባድርሻ አካላት ጋር በተጠናከረ ሁኔታ በመቀናጀት ለመስራት ቃል እንገባለን፡፡



5. በሀገር አቀፍ ደረጃ የሚታየውን የወሃ ብክነት፣ እንዲሁም የማይሰሩ ወሃ ተቋማትን ህ/ሰቡን በማሳተፍ እና አቅም በመገንባት ወደ ነጠላ ቁጥር ለማወረድ ቃል እንገባለን።
6. ጠንካራ የክትትል እና ግምገማ ስርዓትን በማጠናከር የመረጃ አያያዝ እና ልወወጥ የተሳለጠ እንዲሆን ለመስራት ቃል እንገባለን።
7. የንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍን አፈጻጸም ብቃት ለማሳደግ የወሃ ባለሙያዎችን፣ኮንትራክተሮችን፣የአማካሪ ድርጅቶችን፣አቅራቢዎችን፣የወሃ ተቋማት አስተዳዳሪ አካላትን ፣እና ማህበራትን አቅም ለመገንባት ከፍተኛ ርብርብ እናደርጋለን።
8. ለንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን አቅርቦት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ካላቸው አካላት ጋር ከመንገድ ዘርፍ፣ከመብራት ሀይል፣ኢትዮ ቴሌኮም እና በየደረጃው ካለው አስተዳደር አካላት ጋር ከመቸወም ጊዜ በተሻለ ሁኔታ ተቀናጅተን እንሰራለን።
9. በንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ ጋር በተያያዘ የሚስተዋሉትን የግዥ ስርዓት ማነቆዎችን ተቀናጅተን በመፍታት እቅዶቻችንን እናሳካለን።
10. በየደረጃው ያሉትን አስተዳደር አካላት ወሃን አጀንዳ በማድረግ አደረጃጀትን እስከ ቀበሌ በማወረድ በንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን ስራዎችን በኮማንድ ፖስት በመምራት ፕሮጀክቶችን በተያዘላቸው ጊዜ ሰሌዳ እንዲጠናቀቁ እና አገልግሎት መስጠት እንዲጀምሩ ተቀናጅተን ለመስራት ቃል እንገባለን።
11. የንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን ፕሮግራም ለማሳካት ያለውን የፋይናንስ ወሰንነት ለመቅረፍ ተጨማሪ ፋይናንስ የማፈላለግ ስራ አጠናክሮ በመቀጠል እና የተመደበልንን በጀት በቁጠባ አሟጠን ለመጠቀም ቃል እንገባለን።
12. በንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ የሴቶች፣ወጣቶች እና ህጻናትን ተሳትፎ እና ተጠቃሚነት እናረጋግጣለን።
13. በንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ ተደራሽነትን ለማረጋገጥ በአርብቶ አደር አካባቢ የተመደቡ ባለሙያዎችን አቅም አሟጠን ለመጠቀም ቃል እንገባለን።
14. በመጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን የጥናት እና ድዛይን ስራዎች ላይ የሚታዩ የጥራት ክፍተቶችን ለማስተካከል ይበልጥ ተጠናክረን እና ተቀናጅተን ለመስራት ቃል እንገባለን።
15. በወሃ ሀብት አስተዳደር ፖሊሲ እና ለከተሞች በተዘጋጀው የአስራ ማኑዋል መሰረት ከተሞች ወጪያቸውን ሙሉ በሙሉ ሸፍነው እንዲሰሩ ድጋፍ እና ክትትል ለማድረግ ቃል እንገባለን።
16. በንጹህ መጠጥ ወሃ እና ሳኒቴሽን ንዑስ ዘርፍ ያሉትን ምርጥ ተሞክሮዎችን በመቀመር የልምድ ልወወጥ ፕሮግራምን በማዘጋጀት የማስፋት ስራዎችን በተጠናከረ መንገድ ለመስራት ቃል እንገባለን።

ህዳር 10/2007 ዓ.ም

አዳማ

**የምክከር መድረኩ ተሳታፊዎች ዝርዝር**

ተ.ቁ	ስም	የመጡበት መ/ቤት
1	አዲሱ አባተ	ቤንሻንጉልጉሙዝ ውሃ፣ማዕድንና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
2	ከማል አብዱላሂ	ቤንሻንጉልጉሙዝ ውሃ፣ማዕድንና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
3	ተክላይ ገ/አናንያ	ቤንሻንጉልጉሙዝ ውሃ፣ማዕድንና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
4	አለምገና ቀፀላ	ቤንሻንጉልጉሙዝ ውሃ፣ማዕድንና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
5	ኢብራሂም አወድ	ቤንሻንጉልጉሙዝ ውሃ፣ማዕድንና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
6	ጣሰው አበራ	ቤንሻንጉልጉሙዝ ውሃ፣ማዕድንና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
7	ብርሃኑ ወዕሌበ	ደቡብ ውሃ ሀብት ቢሮ
8	ለጣ የታም	ደቡብ ውሃ ሀብት ቢሮ
9	ሳሙኤል ታምሩ	ደቡብ ውሃ ሀብት ቢሮ
10	ሬድዋን ከድር	ደቡብ ውሃ ሀብት ቢሮ
11	በቀለ ካሳዬ	ደቡብ ውሃ ሀብት ቢሮ
12	ሀብታሙ ፋንታ	ደቡብ ውሃ ሀብት ቢሮ
13	ተስፋዬ ከበደ	ድሬዳዋ ውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ጽ/ቤት
14	ንጉሱ መንግስቱ	ድሬዳዋ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን
15	ዘመድኩን ትርፌ	ድሬዳዋ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን
16	አየለ ደመና	ጋምቤላ ውሃና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
17	ዶራር ኩም ቻቲም	ጋምቤላ ውሃና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
18	እንድሮው ቱት	ጋምቤላ ውሃና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
19	አግነት አ-ፖንግ	ጋምቤላ ውሃና ኢነርጂ ሀብት ልማት ቢሮ
20	ዳኘው ሓጐስ	ትግራይ ውሃ ሀብት ቢሮ
21	ጊደና አበበ	ትግራይ ውሃ ሀብት ቢሮ
22	ሃፍታሙ ንጉስ	ትግራይ ውሃ ሀብት ቢሮ
23	እያዮ ነጋ	ትግራይ ውሃ ሀብት ቢሮ
24	ተስፋአለም ሐድጉ	ትግራይ ውሃ ሀብት ቢሮ
25	መሐመድ ሻሌ	ሱማሌ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
26	አብዱዊሃብ ሸኪጋሌ	ሱማሌ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
27	ኤላስ አብዲ	ሱማሌ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
28	ኤርሚያስ አሰፋ	ሱማሌ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
29	ሙኩታር አሐመድ	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
30	መሪጌታ ንጉሲ አዛጌ	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
31	ወርቄ ዝና	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
32	አብይ ሲሳይ	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
33	ፍቅሬ ጽጌ	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
34	አስራት ካሴ	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
35	ዘመነ ፀሐይ	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
36	ኢያዩ ንጋቱ	አማራ ውሃ ሀብት ልማት ቢሮ
37	አብዱላኪም አቡበከር	ሐረሪ ክልል ውሃና ፍሳሽ ባለሥልጣን
38	ፋሪ አህመድ	ሐረሪ ክልል ውሃና ፍሳሽ ባለሥልጣን



39	ሙኒር ዩናስ	ሐረሪ ክልል ውሃና ፍሳሽ ባለሥልጣን
40	አሪፍ መሀመድ	ሐረሪ ክልል ውሃና ፍሳሽ ባለሥልጣን
41	ቡሽራ መሀመድ	ሐረሪ ክልል ውሃና ፍሳሽ ባለሥልጣን
42	አብዱራሂም ሃጂ ሃሰን	አሮሚያ ውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ
43	ሳሙኤል ቶሎሳ	አሮሚያ ውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ
44	ወንድማገኘሁ ሽብሩ	ፊ/ጉ/ሚ/ር
45	ዳዊት መስፍን	ፋና ብሮድካስቲንግስ
46	ኤፍሬም ፉፋ	ጃፓን አለምቀፍ ትብብር
47	መሐመድ ዳውድ	ሔለን ኮንስትራክሽን
48	ተሾመ አፈራሳ	GIRDC
49	ሁሴን ጋላጣሎ	ከህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት
50	ማርታ ሰለሞን	DFID
51	ሚካኤል ነጋሽ	Water Aid
52	አበራ እንደሻ	Water Aid
53	መንግስቱ ሀይሉ	United Construction
54	ዩሐንስ አበግዜር	አ.አ.ው.ፋ.ባለሥልጣን
55	ብዙአየሁ ጐሳ	አ.አ.ው.ፋ.ባለሥልጣን
56	ሞገስ ታደሰ	ከ ህዝብ ተወካዮች ም/ቤት
57	ካልአዩ ገ/ሀይወት	ከ ህዝብ ተወካዮች ም/ቤት
58	አማረ በየነ	ወርልድ ቪዥን ኢትዮጵያ
59	ወንድወሰን ፈለቀ	አለም ባንክ
60	ዳምጠው ምትኩ	ውሃ ልማት ፈንድ
61	ማራማ ግንዳባ	ውሃ ልማት ፈንድ
62	ዋና ዋኬ	ውሃ ልማት ፈንድ
63	አርቶ ሱመኒህ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር (ኮዋሽ)
64	ጌታሁን ታገሰ	ከውሃ ኮንስትራክሽን ማህበር
65	የውብዳር ገበየሁ	ከውሃ ኮንስትራክሽን ማህበር
66	ላቆች ሀይሌ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
67	ንጉሱ ጽጌ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
68	ተስፋዬ ፊቻላ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
69	ነጅመዲህን መሀመድ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
70	አዳሙ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
71	ስራክ ያሬድ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
72	ክፍሌ ዓለማየሁ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
73	ጋቢቴ ጋአነሞ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
74	ሮቤል ዋቅቶላ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
75	መሐመድ ኢብራሄም	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
76	ብዙነህ ቶልቻ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
77	አስረስ ወ/ጊዮርጊስ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
78	ብርሃነመስቀል እንደው	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
79	ማርቆስ ዋጆሬ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር

80	ተከሊት ብርሀኔ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
81	አሰፋ ብሩ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
82	ዬሀንስ መላክ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር (ኮዋሽ)
83	አበባው ጌታቸው	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
84	ለቺሳ ኢዶሳ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
85	አብይ ግርማ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
86	መስፍን አብርሃም	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
87	ከተማ ወ/አገኘሁ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
88	ዘውዱ ተፈራ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
89	አበራ ነጋሽ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
90	ኢያሱ ጉታ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
91	መስፍን ሙሉጌታ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
92	አበበች ጉልላት	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
93	ስንታየሁ አስፋው	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
94	አቢቲ ጌታነህ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
95	ብርሃኑ ወንድአፈራው	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
96	ዳዊት ክንፈ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
97	ባህሩ ወ/ማርያም	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
98	መንግስቱ ገስስ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
99	ዳንኤል ዳንጊሶ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
100	ግርማ ሰንበታ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
101	ሽዋነሽ ደመቀ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
102	ወርቅነህ ጋሼ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
103	ኑርዲን መሐመድ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
104	ታመነ ሀይሉ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
105	ዳንኤል እሸቴ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
106	ሔኖክ አሰፋ	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር
107	ዳንኤል ጥላሁን	ውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚ/ር